

PARAPHRASE

VAN HET BOEK DER

PSALMEN

DOOR

H. VELDKAMP

www.christelikemedia.org

Inhoud

TER INLEIDING.....	9
§ 1. De plaats van de Psalmen in de Godsopenbaring.....	9
§ 2. Christus in de Psalmen.....	11
§ 3. Soorten van Psalmen.....	12
§ 4. Indeeeling der Psalmen.....	13
§ 5. Allerlei.....	13
§ 6. De paraphrase.....	14
PSALM 1.....	17
DE BREEDE EN DE SMALLE WEG.....	17
PSALM 2.....	18
WANT HIJ MOET ALS KONING HEERSCHEN.....	18
PSALM 3.....	20
EEN MORGENLIED. Opschrift (vs 1).	20
PSALM 4.....	21
EEN AVONDLIED.....	21
PSALM 5.....	22
GEBED BIJ HET MORGENOFFER.....	22
PSALM 6.....	23
EEN BOETEPSALM.....	23
PSALM 7.....	24
EEN KLAAGLIED.....	24
PSALM 8.....	26
NOCTURNE.....	26
PSALM 9.....	28
DANKLIED BIJ DE OVERWINNING OP DEN BUITENLANDSCHEN VIJAND.....	28
PSALM 10.....	29
GEBED BIJ BINNENLANDSCHE REVOLUTIE.....	29
PSALM 11.....	30
DE RECHTE LEVENSHOUDING IN DAGEN VAN REVOLUTIE.....	30
PSALM 12.....	31
GOD EN "DE KLEINE LUYDEN".	31
PSALM 13.....	32
HOE LANG?.....	32
PSALM 14.....	33
HET DWAZE DER MENSCHEN EN HET DWAZE GODS.....	33
PSALM 15.....	34
DE RECHTE NORM.....	34
PSALM 16.....	35
VAN GELOOF, HOOP EN LIEFDE.....	35
PSALM 17.....	36
EEN GEBED.....	36
PSALM 18.....	38
SOLI DEO GLORIA.....	38
PSALM 19.....	41
NATUUR EN SCHRIFTUUR.....	41
PSALM 20.....	42
GEBED VOOR DEN SLAG.....	42

PSALM 21.....	43
TE DEUM NA DEN SLAG.	43
PSALM 22.....	44
NEDERGEDAALD TER HELLE; TEN DERDE DAGE WEDEROM OPGESTAAN UIT DE DOODEN.	44
PSALM 23.....	47
HERDER, GIDS EN GASTHEER.	47
PSALM 24.....	48
UW EIGEN ZOON HEEFT TOT UW TROON DEN WEG ONS WEER ONTSLOTEN.	48
PSALM 25.....	50
HET GEBED DER RIJKE ARMEN.	50
PSALM 26.....	53
EEN ONSCHULDSPSALM.	53
PSALM 27.....	54
IK GELOOF, HEERE, KOM MIJN ONGELOOVIGHEID TE HULP.	54
PSALM 28.....	56
GEBED EN GEBEDSVERHOORING.	56
PSALM 29.....	57
EEN PINKSTERLIED.	57
PSALM 30.....	59
VAN DEN DOOD GERED.	59
PSALM 31.....	61
EEN KRUISPSALM.	61
PSALM 32.....	62
VAN ZONDE EN GENADE.	62
PSALM 33.....	64
IK GELOOF IN GOD DEN VADER, DEN ALMACHTIGE.	64
PSALM 34.....	66
DE VREEZE DES HEEREN.	66
PSALM 35.....	68
BIDT VOOR DEGENEN, DIE U GEWELD AANDOEN.	68
PSALM 36.....	70
DE DUISTERNIS DER ZONDE EN HET LICHT DES HEEREN.	70
PSALM 37.....	71
WEL EN WEE.	71
PSALM 38.....	74
ALS EEN LAM WERD HIJ TER SLACHTING GELEID.	74
PSALM 39.....	78
ZWIJGEN EN SPREKEN.	78
PSALM 40.....	80
OP DE HOOGTE EN IN DE DIEPTE.	80
PSALM 41.....	82
IN DAGEN VAN ZIEKTE.	82
PSALM 42.....	83
VERLANGEN NAAR GOD.	83
PSALM 43.....	85
HET LICHT BREEKT DOOR.	85
PSALM 44.....	86
VERLEDEN, HEDEN EN TOEKOMST.	86

PSALM 45.....	88
DE BRUILOFT DES LAMS.....	88
PSALM 46.....	90
EEN VASTE BURCHT IN ONZE GOD.	90
PSALM 47.....	93
GEZETEN AAN DE RECHTERHAND GODS.....	93
PSALM 48.....	94
EN IK ZAG DE HEILIGE STAD, HET NIEUWE JERUZALEM (Openb. 21:2).	94
PSALM 49.....	95
DE RIJKE DWAAS.....	95
PSALM 50.....	98
KOMT DAN, EN LAAT ONS SAMEN RICHTEN. (Jes. 1:18a).....	98
PSALM 51.....	100
BOETE, GEBED EN GELOFTE.....	100
PSALM 52.....	102
DE MENSCH DER ZONDE.....	102
PSALM 53.....	103
HET DWAZE DER MENSCHEN EN HET DWAZE GODS.....	103
PSALM 54.....	103
GOD, DIE HELPT IN NOOD.....	103
PSALM 55.....	104
HET LOON VAN DEN VERRADER.....	104
PSALM 56.....	105
GOD ZIET DE TRANEN.....	105
PSALM 57.....	107
DE HEER IS ZOO GETROUW ALS STERK.....	107
PSALM 58.....	108
DE ZEGEPRAAL VAN HET RECHT.....	108
PSALM 59.....	109
GEBED ONDER HET SCHRIKBEWIND.....	109
PSALM 60.....	111
GETUCHTIGD, MAAR NIET GEDOOD.....	111
PSALM 61.....	113
HEIMWEE.....	113
PSALM 62.....	114
GOD ALLEEN.....	114
PSALM 63.....	115
GEMEENSCHAP MET GOD.....	115
PSALM 64.....	116
DE ANTITHESE.....	116
PSALM 65.....	117
EEN DANKLIED.....	117
PSALM 66.....	119
GODS GROOTE WERKEN.....	119
PSALM 67.....	121
DE WERELDOOGST.....	121
PSALM 68.....	121
HET STRIJDLIED.....	121

PSALM 69.....	126
DE LIJDENDE CHRISTUS.....	126
PSALM 70.....	128
UIT DE DIEPTE.....	128
PSALM 71.....	129
EEN LIED IN DEN OUDERDOM.....	129
PSALM 72.....	130
HET VREDERIJK.....	130
PSALM 73.....	132
GOD IS GOED.....	132
PSALM 74.....	135
EEN GEBED IN TIJD VAN VERVOLGING.....	135
PSALM 75.....	137
HET WERELDGERICHT.....	137
PSALM 76.....	138
EEN WONDERE UITREDDING.....	138
PSALM 77.....	140
NIET WANHOPEN!.....	140
PSALM 78.....	142
DE SPIEGEL DER HISTORIE.....	142
PSALM 79.....	147
DE GRUWEL DER VERWOESTING.....	147
PSALM 80.....	148
IK BEN DE WARE WIJNSTOK.....	148
PSALM 81.....	150
DE ONBEKENDE STEM.....	150
PSALM 82.....	152
EEN VISIOEN.....	152
PSALM 83.....	153
ZIJ HEBBEN MIJ GEHAAT — ZE ZULLEN OOK U HATEN.....	153
PSALM 84.....	154
EEN PELGRIMSLIED.....	154
PSALM 85.....	156
JEZUS KOMT!.....	156
PSALM 86.....	157
EEN GEBED IN DEN NOOD.....	157
PSALM 87.....	158
EEN ZENDINGSPSALM.....	158
PSALM 88.....	160
GEBED VAN EEN MELAATSCHE.....	160
PSALM 89.....	163
DE GOEDERTIERENHEDEN DES HEEREN.....	163
PSALM 90.....	167
HET GEBED VAN MOZES.....	167
PSALM 91.....	169
GOD ZORGT VOOR U.....	169
PSALM 92.....	170
EEN SABBATSLIED.....	170

PSALM 93.....	172
RUST MIJN ZIEL, UW GOD IS KONING	172
PSALM 94.....	172
ZAL DAN GOD ZIJN UITVERKORENEN GEEN RECHT DOEN?	172
PSALM 95.....	174
GEHOORZAMEN IS BETER DAN OFFERANDE.....	174
PSALM 96.....	175
EN ZIJ ZONGEN EEN NIEUW LIED.....	175
PSALM 97.....	176
UW KONINKRIJK KOME.	176
PSALM 98.....	177
DE DAG DER VERLOSSING.....	177
PSALM 99.....	178
DE HEILIGHEID GODS.....	178
PSALM 100.....	179
DE HERDER EN DE SCHAPEN.	179
PSALM 101.....	180
REGENTENSPIEGEL.	180
PSALM 102.....	181
HET GEBED EENS BEDRUKTEN.....	181
PSALM 103.....	182
LOOF DEN HEERE, MIJN ZIEL.....	182
PSALM 104.....	184
HET LIED VAN DEN SABBAT.	184
PSALM 105.....	188
GODS VERBOND.	188
PSALM 106.....	191
ONZE ONTROUW EN GODS TROUW.	191
PSALM 107.....	195
GEBEDSVERHOORING.....	195
PSALM 108.....	197
GOD IS MIJN HEIL.....	197
PSALM 109.....	197
ZEGEN EN VLOEK.	197
PSALM 110.....	199
DAVIDS ZOON EN HEER.....	199
PSALM 111.....	200
DE GROOTE WERKEN GODS.....	200
PSALM 112.....	201
AARD EN ZEGEN DER GODSVRUCHT	201
PSALM 113.....	202
DE ONVERGELIJKELIJKHEID GODS.	202
PSALM 114.....	203
UITTOCHT.....	203
PSALM 115.....	203
GOD EN DE AFGODEN.....	203
PSALM 116.....	205
GOD HEB IK LIEF.	205

PSALM 117.....	206
ALLE NATIËN EN TONGEN.	206
PSALM 118.....	207
PROCESSIONELIED.	207
PSALM 119.....	210
HET WOORD GODS.	210
De liederen hammaäloth (Ps. 120-134).....	220
PSALM 120.....	220
DE PELGRIM THUIS.	220
PSALM 121.....	221
DE PELGRIM GAAT OP REIS.	221
PSALM 122.....	221
DE PELGRIM IS TERUGGEKEERD.	221
PSALM 123.....	222
HET GEBED DER VERDRUKTEN.	222
PSALM 124.....	223
ZOO GOD VÓÓR ONS IS, WIE ZAL TEGEN ONS ZIJN?	223
PSALM 125.....	223
ER ZÁL VERLOSSING KOMEN.	223
PSALM 126.....	224
TOEKOMSTVERWACHTING EN GEBED.	224
PSALM 127.....	225
AAN GODS ZEGEN IS ALLES GELEGEN.	225
PSALM 128.....	226
DE HUWELIJKSPSALM.	226
PSALM 129.....	226
LIJDEN EN LOVEN.	226
PSALM 130.....	227
DE PROFUNDIS.	227
PSALM 131.....	228
OOTMOED.	228
PSALM 132.....	229
HOSANNA, GIJ ZONE DAVIDS.	229
PSALM 133.....	232
DE BROEDERLIJKE LIEFDE.....	232
PSALM 134.....	232
DE ZEGENBEDE.	232
PSALM 135.....	233
GODS WERK IN NATUUR EN HISTORIE.	233
PSALM 136.....	235
ZIJN GOEDERTIERENHEID.....	235
PSALM 137.....	238
EEN VLOEKPSALM.	238
PSALM 138.....	239
EEN LOF PSALM.	239
PSALM 139.....	240
OP BERGEN EN IN DALEN EN WAAR WIJ IMMER DWALEN, JA, OVERAL IS GOD.	240
PSALM 140.....	242
HET RECHT DER ARMEN.	242

PSALM 141.....	243
EEN KLAAGPSALM.	243
PSALM 142.....	244
IN DE SPELONK.	244
PSALM 143.....	244
EEN GEBED IN DE DUISTERNIS.	244
PSALM 144.....	245
UITZICHT OP DE NIEUWE AARDE.	245
PSALM 145.....	247
EEN LOFLIED.	247
PSALM 146.....	248
JACOBS GOD.	248
PSALM 147.....	249
's HEEREN VERKIEZENDE GENADE.	249
PSALM 148.....	250
VOOR ZIJN TROON EN HIER BENEDEN.	250
PSALM 149.....	251
HET NIEUWE LIED EN EEN NIEUWE TIJD.	251
PSALM 150.....	252
HALLELUJAH.	252

TER INLEIDING.

§ 1. De plaats van de Psalmen in de Godsopenbaring.

Het heeft den H. Geest goed gedacht, voor de te boekstelling van Zijn Woord *mensen* in Zijn dienst te nemen. Daarom is er in de H. Schrift behalve een *goddelijke* ook een *menschelijke* factor, en deze laatste is uiteraard in het boek der Psalmen sterker dan elders. Immers, hier vinden de diepste roerselen der geloovige ziel een uitweg: het is het leed dat doet klagen, de bestrijding die doet bidden, het schuldbesef dat doet pleiten, het levensraadsel dat doet worstelen, de uitredding die doet danken, de goedheid Gods die doet jubelen, de vijandschap tegen den Gezalfde die doet vloeken, het stil vertrouwen dat doet lachen. De treurzang in heftige bewogenheid en de lofzang in stilheid tot God, wisselen elkaar af. Dit is de reden waarom het Psalmboek de eeuwen door zoo bijzonder geliefd en haast vertroeteld is, zoowel in de eenzaamheid als in de samenkomsten van Gods volk. Het was een steeds wellende bron van nieuwe geestelijke kracht. "De liefde ervoor is in vele kringen altijd zóó innig gebleven, dat men niet dan aarzelend en schoorvoetend daarnaast andere kerkliederen wilde accepteren." Overbekend is de uitspraak van Luther: "daar ziet men alle heiligen in het hart, men is daar in een schoonen tuin, ja in den hemel zelf, — en tevens in dood en hel". "De mens in zijn nood" — aldus een hedendaagsch subliem vertolker van de Psalmen¹ — "spreekt hier zonder masker, en God spreekt hier heel duidelijk. Gods oordeelen varen door menige vervaarlijke bladzijde van de klaagpsalmen, maar ook Gods vertroosting en schemeren hier in het ochtendrood na den nacht, en Zijn beloften koepelen zich als een blijde, wijde hemel over bewogen zeeën van vertwijfeling". "Het oude Psalmboek is voor ons een fonkelnieuw boek geworden, een nieuw klachtenboek, een nieuw gebedenboek, een nieuw liederenboek". "Zelfs Psalmen, die bijna dood waren geworden voor de gemeente en verschoten van kleur, hebben een nieuwen ongekenden glans gekregen". "Op elke bladzijde van (het) Psalmboek blinkt de glans van Gods stralend aangezicht."

Al is in dit licht Luthers zooëven aangehaald gevleugeld woord, dat men in de Psalmen "alle heiligen in het hart ziet", begrijpelijk, *juist* is het daarom toch niet. Wel kan men zonder eenige reserve zeggen, dat men in de Psalmen *God* in het hart ziet. Want de Bijbel, inclusief het Psalmboek, is niet het boek der *vrome ziel*, maar der *openbaring Gods*. In het boek der Psalmen is het niet, althans niet in de eerste plaats, de mensch die z'n ziel blootlegt, maar God Die Zich aan den mensch openbaart, en Zijn goddelijk hart blootlegt voor allen die Hem vreezen.

In dit laatste ligt meteen de reden, waarom de Psalmen die ons van andere volken, met name van de Babyloniërs bekend zijn, niet op één lijn te plaatsen zijn met de Psalmen Israëls. Het moge dan waar zijn, dat er formeele punten van overeenkomst zijn, nog geheel afgezien van het veelgodendom dat in die Babylonische Psalmen gehuldigd wordt, en de totale afwezigheid van schuldbesef, is dit het principiële onderscheid, dat in de hymnen die aan Babels rivieren gezongen werden, uitsluitend de *mensch* aan het woord is, terwijl van al de lofzangen Israëls het "zoo spreekt de Heere" het thema is. Hier geen verheerlijking van den mensch; ook geen streeling van het nationale bewustzijn, maar grootmaking van Hem, Die alleen wonderen werkt. Geen hopen op betere tijden, maar de verwachting van den komenden Koning en het voltooide Godsrijk, als de goddeloozen van de aarde verdaan zullen zijn.

Is het dus voor geen tegenspraak vatbaar, dat de Psalmen als onderdeel van den Bijbel *Gods Woord*, d.i. Gods openbaring zijn, iets moeilijker wordt de kwestie, zoodra we ons de vraag stellen, *wat* God ons dan van Zichzelf in de Psalmen openbaart, wat Hij daar zegt wat we uit anderen hoofde niet kunnen weten (want dat is het karakter van "openbaring"), en waardoor dus de Psalmbundel een onmisbare schakel in het geheel der Godsopenbaring wordt. Dit is m.a.w. de vraag naar de *plaats der Psalmen in het geheel der Godsopenbaring*.

Voor de beantwoording van deze vraag helpt J. H. Bavinck ons een belangrijke stap op weg,

¹ Prof. Dr J. de Groot(†) "De Psalmen" Bosch en Keuning, Baarn, blz. 15.

als hij de Psalmen noemt "het antwoord op Gods Woord"¹. Deze omschrijving zou eenig bezwaar kunnen ontmoeten, als er niet meer bijstond. Immers, als "antwoord" (van den mensch) op Gods Woord, zouden de Psalmen toch weer *buiten* de openbaring vallen, het *antwoord* van den mensch is niet het *Woord* van God. En zóó gezien, zouden de Psalmen weer alle troost en vastheid verliezen, want in den nood mijner ziel helpt mij niet wat antwoord mijn medegeloovige aan God, maar alleen wat antwoord God *mij* geeft. Bavinck voegt er gelukkig ook aan toe, dat dit "antwoord" eerst door God is gespeld en voorgezegd, en dat de geloovige mensch dit moet leeren nastamelen. Nemen we dit als uitgangspunt, dan kan inderdaad ons inzicht in de bijzondere plaats van de Psalmen in den Bijbel ongemeen verhelderd worden. De Psalmbundel is het geslepen kristal, waarin het licht van Gods "Naam", d.i. Zijn openbaring in schepping en herschepping, zich veelvoudig weerkaatst. De plaats van de Psalmen in het O.T. is eenigermate te vergelijken met die van de brieven in het N.T. Zooals de brieven de heilsfeiten van de evangeliën nader uitwerken, zoo zijn de Psalmen de resonanten van Gods groote daden in schepping en historie. Het Psalmboek is de luidspreker van Gods groote daden. Dit beeld is me te vlak en te eenzijdig. De vijfdeelige ² Psalmbundel is een vijfvoudige symphonie op Gods openbaring in de "vijf boeken van Mozes". Hoe God gedaan heeft, doet en doen zal met Zijn volk en met de wereld, met den "rechtvaardige" en den "goddelooze", met individuen en natiën, wordt in de Psalmen op muziek gezet, en dit is maar niet een vocale en instrumentale verfraaiing, maar een *noodzakelijk moment in de voortgang der Godsopenbaring*. Door dit "antwoord, door God Zelf gespeld", wordt iets nieuws geopenbaard, wat elders niet, of niet duidelijk, is gezegd. Men behoeft slechts de z.g. "natuurpsalmen" (Ps. 8, 19, 33, 104 enz.) te lezen, om te ontwaren, hoe op het thema in Genesis, dat God alles heeft geschepen en nog door Zijn voorzienigheid onderhoudt, nieuw licht wordt geworpen. De H. Geest doet de dichters der Psalmen de natuur zien in Gods licht, en regen, onweer en zonnenschijn worden uit de grauwe neutraliteit van "het" regent enz. uitgehaald en opgeheven tot: de God der eere dondert. Hij geeft sneeuw als wol enz. Psalmen als 105 en 106 geven aan de uitleidingen en uitreddingen van Gods volk in Exodus verhaald, ongedachte perspectieven, terwijl niet alleen Israëls geschiedenis, maar heel het wereldgebeuren op God wordt betrokken: De Heere bezit alle natiën. De wetten van Leviticus en Deuteronomium worden in Ps. 119 tot één accoord van liefde en dankbaarheid, en de dichter wordt haast verlegen hoe die wetten Gods te moeten benoemen: geboden, inzettingen, getuigenissen, gezangen! Zoo ontvangen de "historische" boeken in dit dichtsterlijke boek relief. Er is voortgang in de openbaring. Wat in de historie ook wel in knop aanwezig was, bloeit nu uit. God doet Zichzelf kennen als die God, Die helpt in nood, Die de ellendigen recht doet op hun klacht, Die zich ontfermt over de Zijnen als een Vader over Zijn kinderen, en "Wiens "toezicht over alles gaat". En hoewel wij vergaan door Zijn toorn en door Zijn grimmigheid verschrikt worden, is er toch slechts een oogenblik in Zijn toorn, maar een eeuwigheid in Zijn goedgunstigheid.

Er zijn hierbij enkele dingen, die bijzonder opvallen. Het eerste is, dat er zoo dikwijls sprake is in de Psalmen van *vijanden*. Er is bijna geen Psalm, waarin ze niet optreden. Tengevolge daarvan zijn de menschen die de Psalmen dichtten, bijna altijd in nood. Hun oog is vol tranen, hun hart is vol vragen: waarom? hoelang nog? Zelfs dringen ze God voortdurend tot spoed aan: vertoef niet, Heere! Haast U tot mijn hulp! Maar in dezen nood zijn ze toch niet zonder uitzicht. Ze worden er niet wanhopig onder. Het antwoord op hun zuiver menschenlijke klachten, door God hun voorgesped, en óns overgeleverd als het Woord van God is, dat God is een God der ellendigen en nooddruftigen, een hoog Vertrek en een vaste Burcht, een Hoorder der gebeden: Roep mij aan in den dag der benauwdheid, en Ik zal er u uithelpen en gij zult Mij eeren. Daarom zijn de meeste Psalmen gebeden en heeten ze zelfs in een onderschrift van Ps. 72: de gebeden van David, de zoon van Isaï, inplaats van: de Psalmen van David. Maar deze gebeden die beginnen met een klacht, eindigen dan in een jubel — het einde van den Psalm ex profundis d.i. "uit de diepte" (Ps. 130) is het hooggestemde: Hij zal

¹ In: "De Bijbel, het boek der ontmoetingen".

² Zie § 4: De indeeling der Psalmen.

Israël verlossen van al zijn ongerechtigheden.

Het tweede wat ons bijzonder opvalt is, dat voor Israëls zangers God steeds in het middelpunt staat van het verwarde en verwarrende wereldgebeuren. "Hij houdt de teugels van alle paarden, die ons voorttrekken, in Zijn hand. Niet mensen, niet koningen, niet legeraanvoerders schrijven het boek der geschiedenis; deze alle zijn niet anders dan dienaren van den Heere, Die voorop gaat, Die den weg baant, Die de route voorschrijft; Die "halt" zegt, en dan is het halt; Die "verder" zegt, en dan gaat het verder"¹.

Daarom maken de Psalmen zoo rustig.

Samenvattend kan men zeggen, dat de Psalmen, meer dan eenig ander boek van den Bijbel, ons God openbaren als de "God des verbonds", (hoewel het *woord* verbond maar zelden er in voorkomt — zoo' in Ps. 25 en 103) omdat het verbond de basis is van alle daden van verlossing en redding van Zijn volk. Maar aangezien dit verbond geen inhoud heeft zonder Christus, kan men ook zeggen, dat het Psalmboek meer dan eenig ander boek van het O.T. ons Christus openbaart.

§ 2. Christus in de Psalmen.

Als Petrus in de opperzaal uitspraken van de Psalmen als: zijn woonstede worde woest gelaten, en: een ander neme zijn opzienersambt, regelrecht op Judas toepast, dan is dat reeds bewijs te over hoe — meer nog dan wij vermoeden — het Nieuwe Testament in het Oude verborgen ligt. Dat met name de Psalmen van den Christus vol zijn, moge blijken èn uit het feit dat niet minder dan 20 Psalmen in het N.T. worden aangehaald, èn vooral daaruit dat Christus Zelf in Zijn uiterste nood op Golgotha naar de Psalmen teruggrijpt. Het is dan ook eigenlijk niet juist, van enkele "Messiaansche Psalmen" te spreken, die overbekend zijn, zooals Ps. 2, 72, 110, en waarbij ieder terstond aan den "Gezalfde des Heeren" denkt. Neen, zeer vele Psalmen zijn "Messiaansch" en *alle* zijn ze Christocentrisch, en bezitten, wat prof. de Groot in zijn meermalen aangehaald werk heel typeerend noemt "een zekere geheimzinnige meerwaarde, die zich niet altijd laat demonstreeren".

Hiermee is tegelijk gezegd, dat men het Messiaansche, het Christusgetuigenis in de Psalmen niet zóó mag verstaan, dat Zijn Naam reeds hier voluit wordt gespeld. Er is nu eenmaal een *heilsgeschiedenis*, en God zegt niet alles op éénmaal; alles is nog "schaduwachtig". Zelfs in de uitgesproken Messiaansche Psalmen is dit het geval. Als het b.v. in Ps. 2 heet: Gij zijt mijn zoon, heden heb Ik u gegenereerd, dan heeft de dichter in eerste instantie niet aan Christus, maar aan David gedacht, die door God gegenereerd of verwekt is tot vorst, en daaraan sluit zich dan de vermaning aan het slot van den Psalm aan, om tegen dezen door God gezalfden vorst niet te rebelleeren op straffe des doods. In den diepsten zin is dit alles in Christus vervuld, en heeft de H. Geest, over den vorst van Israël heen, van Christus gesproken, waarbij het wel waarschijnlijk is, dat èn hier èn elders de dichters der Psalmen dingen hebben gezegd, waarvan ze de volle diepte zelf niet vermoed hebben. Als, om nog een voorbeeld te noemen, in Ps. 22:2 geklaagd wordt: mijn God, waarom hebt Gij mij verlaten, dan heeft de klager aan zichzelf gedacht, en zich van God verlaten gevoeld, maar wat ver boven zijn eigen leven uitreikte, was de volstrekte Godverlatenheid op Golgotha, die geen mensch ooit heeft kunnen doorstaan dan Christus alleen.

Het "Messiaansche" in de Psalmen is voorts niet maar dat *van* Christus wordt gesproken, maar ook en vooral dat *door* Christus wordt gesproken. Christus is, wat Bavinck noemt, zoowel de Zanger als de Bezongene. Dit laatste is vooral het geval in de z.g. "koningspsalmen" (2, 18, 20, 21, 45, 72, 89, 101, 144) waar in den lof die van den "koning" bezongen wordt, wel wordt uitgegaan van den bestaanden koning van Israël, maar waarachter toch het beeld verrijst van den toekomstenden Heilsvorst. "De aardsche koning verdwijnt als achter een sluier, en wordt het type van den toekomstenden goddelijken Koning van het

¹ De Groot, a.w. bk. 141.

eindrijk, den Messias"¹.

Maar behalve voorwerp der profetie, is Christus ook onderwerp, subject, in de Psalmen. In Israël is Christus nog besloten, en het lijden van Israël is afschaduwing van het lijden van Christus. De "ik" die steeds spreekt, zingt, klaagt en bidt in de Psalmen is niet zoo zelden de "Ik" met een hoofdletter, de Christus Gods. "Ik heb lief", waarmee Ps. 116 begint, zoo ruim, zoo onbeperkt mogelijk, kan, Christus alléén zeggen, Die de Liefde Zelf is, evenals het "Uw geboden heb Ik niet vergeten" van Ps. 119.

Zoo zien en hooren we Christus in de Psalmen niet alleen in de vervaarnissen van al Gods golven, die over Hem heengaan, en de banden des doods, die Hem omvingen, zoo getuigt Hij niet alleen door Heman dat Hij van der jeugd aan doodbrakende was, en met heel het lijdend Israël dat ploegers Zijn rug hebben doorploegd, maar is Hij schier overal de stille, onzichtbare "Tweede", die tegelijk de merkbare en tastbare "Eerste" is. Dat God een "Vader" is van weezen, een Toevlucht voor de Zijnen, een Hoorder der gebeden, genadig, barmhartig en groot van goedertierenheid, en dat Hij de verdrukten recht doen zal, dit alles en nog veel meer had in de Psalmen eenvoudig niet gezegd kunnen zijn zonder Christus, Die door Zijn gehoorzaamheid en kruis dit alles bewerkstelligd heeft.

Toen Christus Zichzelf predikte voor de ooren der verbaasde Emmaüsgangers, beginnende bij de Schriften van het O.T., heeft Hij — er kan nauwelijks aan getwijfeld — ook menigen. Psalm geciteerd, en als zoo de Psalmen verrassend actueel worden, overgoten met den glans van Jezus Christus, beginnen dan de harten niet vanzelf te branden?

§ 3. Soorten van Psalmen.

Waar de rijkdom Gods, naar het woord van Paulus "veelkleurig" is, behoeft het geen verwondering te wekken, dat dit eveneens het geval is met de Psalmen, die dezen rijkdom vertolken. Trouwens, afgezien daarvan, hebben ook èn de veelheid der dichters: Mozes, David, Heman, Asaf, de kinderen van Korach, en wie er maar meer naar de harp gegrepen hebben, èn de verscheidenheid der situaties, waaruit deze liederen geboren zijn, genoemde veelkleurigheid bevorderd. Er zijn dan ook geen levensomstandigheden denkbaar — van rouw of vreugde — of er zijn "geschikte" Psalmen voor: voor boete, in dankdagen, voor begravenissen en verjaardagen, in de diepten en op de hoogten des levens, in de vrijheid en in de gevangenis — overal gaan en klagen en jubelen de Psalmen met ons mee.

Men heeft meermalen getracht, de verschillende soorten van Psalmen te typeeren, en zoo b.v. onderscheid gemaakt tusschen *subjectieve* en *objectieve* Psalmen. Met de eerste bedoelde men dan die, waarin het persoonlijk element meer naar voren kwam, terwijl in de tweede soort meer algemeene onderwerpen het thema waren, zooals b.v. in Ps. 1, waar in het algemeen gezongen wordt van den zegen die de rechtvaardigen, de vloek die de goddeloozen ten deel valt, zonder dat er iets van een persoonlijke worsteling te bespeuren valt, zooals b.v. in Ps. 42 en zooveel andere.

Een andere onderscheiding, die hiermee ten deele parallel loopt, is die van *individueele* en *gemeenschaps-psalmen*. In de eerste is dan het individu, de enkeling aan het woord, zooals in den boetepsalm 51, in de gemeenschapspsalmen het geheele volk, zooals in Ps. 124.

Strikt vol te houden is met name deze laatste onderscheiding niet. In de eerste plaats niet, omdat niet zoo zelden een individueele Psalm eindigt in een gemeenschappelijke, zooals Ps. 130, die begint met "ik" en eindigt met geheel Israël. En in de tweede plaats niet, omdat de Israëliet zich schier nooit een los individu voelde, maar altijd eerst lid en deel van heel het volk, de stam, de natie. Door deze laatste opmerking wordt het persoonlijk element in de Psalmen niet opgeheven (religie is altijd persoonlijk) maar alleen *beperkt*. En door deze samenstrengeling, deze tweeëenheid van het persoonlijke en gemeenschappelijke, zijn onder de leiding des H. Geestes de Psalmen geworden wat ze moesten zijn: liederen voor de binnenkamer èn gezangen voor de gemeente in haar bijeenkomsten, om Hem te loven in de

¹ Prof. de Groot, a.w. blz. 150.

tegenwoordigheid van al Zijn volk.

Wil men de Psalmen nog nader in verschillende soorten onderscheiden, dan kan men denken aan *hymnen* of lofliederen, de *koningspsalmen*, waarover reeds eerder gesproken werd, *dankliederen*, waarvan Ps. 116, het "Avondmaalslied", wel bijzonder bekend is, *klaagzangen* als Ps. 42 en 43 en *boetepsalmen*, waarvan Ps. 51 het klassieke voorbeeld is. Voorts de veelbesproken en uiterst moeilijke *vloekpsalmen* — men leze eens aandachtig Ps. 109 en Ps. 137 — en eindelijk de *wijsheidpsalmen* of leerdichten, zooals Ps. 37 en 73. Ook de *pelgrimsliederen* (de liederen hammaäloth) zouden hierbij nog apart genoemd kunnen worden. Het is niet mogelijk in deze inleiding hierop nader in te gaan. In de paraphrase zal vanzelf wel uitkomen, met welk soort van Psalm men te maken heeft.

§ 4. Indeeing der Psalmen.

In deze paraphrase houden we ons alleen bezig met den bekenden bundel van 150 Psalmen. Ieder weet nl. dat er méér Psalmen in den Bijbel staan, zooals de Psalm van Mirjam in Exod. 15, van Debora in Richteren 5, van Hanna, 1 Sam. 2, en men denke voorts aan de gebeden in Jesaja 12, Daniël 9, 1 Koningen 8, de Klaagliederen, en wat het N.T. betreft aan de lofzangen van Maria, Zacharias, Simeon, en Paulus in Rom. 11.

Wat nu het eigenlijke Psalmboek betreft, is reeds van de oudste tijden af opgemerkt, dat de geheele bundel is samengesteld uit *vijf* kleinere bundels, volgens een oud Joodsch geschrift als echo op de vijf boeken van Mozes. De opmerking aan het slot van Ps. 72, dat de gebeden van David, den zoon van Isaï, een einde hebben, hoewel de heele Psalmbundel nog niet geëindigd is, wijst wel heel duidelijk naar het bestaan van zulke kleinere afdeelingen heen. Deze kleine bundels zijn: a. Ps. 1-41; b. 42-72; c. 73-89; d. 90-106; e. 107-150. Iedere Bijbellezer kan zelf zien, hoe elk van deze bundels eindigt met een bijna gelijkluidende lofprijzing: geloofd zij de Heere, de God Israëls tot in eeuwigheid — ze ontbreekt alleen bij den laatsten bundel, of liever: het slot daarvan (Ps. 150) is één doorlopende lofprijzing. Waarschijnlijk lagen aan deze vijf bundels weer kleinere ten grondslag, zooals de Psalmen van *de kinderen van Korach* (Ps. 42-49, 84-88), van Asaf (Ps. 50, 73-83), de *liederen hammaäloth* (Ps. 120-134), *het groote hallel* (Ps. 113-118) enz. Hieruit is tevens duidelijk, dat men den bundel van 150 Psalmen niet altijd zoo voor zich gehad heeft, zooals wij die nu kennen. Het Psalmboek is geleidelijk ontstaan van den tijd van Mozes af tot aan de ballingschap toe. Het is moeilijk uit te maken, zoowel wanneer de afzonderlijke Psalmen precies ontstaan zijn (de opschriften en tijdsbepalingen zijn van latere hand, en niet van de dichters zelf) als wanneer de vijf bundels ontstaan zijn. Het boek der 150 Psalmen als geheel dateert misschien uit de 4e eeuw voor Christus.

§ 5. Allerlei.

Er is natuurlijk van den Psalmbundel nog heel wat te zeggen, wat in een inleiding als deze zelfs niet aangestipt kan worden. Men raadplege daarvoor uitvoeriger commentaren, en leze het aangehaalde mooie boek van prof. De Groot over de Psalmen. Wat voor het goed verstaan der Psalmen onmisbaar is te weten, wordt hier — voorzoover het in de paraphrase zelf niet wordt gememoreerd, even zeer vluchtig meegedeeld onder den verzamelnaam "allerlei".

a. Dichtvorm.

De Hebreeuwsche poëzie is geheel anders dan de onze. Ze kent geen rijm, en dus ook geen "berijmde Psalmen", en toch staat de poëtische waarde veel hoger dan de rijmelarij die men van veel Psalmen gemaakt heeft. In plaats daarvan maakte de Hebreeuwsche dichter gebruik van het z.g. parallelisme, d.w.z. dat in het tweede deel van een vers de gedachte van de eerste helft met andere woorden wordt herhaald en gepreciseerd. Zoo b.v. direct al in Psalm 1:2:

Zijn lust is in des Heeren wet
en hij overpeinst Zijn wet dag en nacht.

Een andersoortig (het z.g. aanvullend) parallelisme vindt men in het 1e vers van denzelfden Psalm:

Welgelukzalig is de man, die niet *wandelt* in den raad der goddeloozen,
noch *blijft staan* op den weg der zondaren,
noch *zit* in den kring der spotters.

Een derde (het antithetisch) parallelisme is te vinden aan het slot van Psalm 1 (vs 6):

De Heere kent den weg der rechtvaardigen,
maar de weg der goddeloozen zal vergaan.

b. Beurtzangen.

We zullen een groot aantal Psalmen niet kunnen verstaan, als we er niet op letten dat we met poëzie van *Oosterlingen* te doen hebben, die in heftige bewogenheid plotseling kunnen overgaan van de 3e in de 2e persoon: De Heere is mijn Licht en mijn Heil — — Hoor mij o Heere als ik roep, enz. In de paraphrase komt dat vanzelf uit. Waar we hier echter op attendeeren willen, is het feit, dat in niet zoo weinig Psalmen (34 in getal) niet één, maar meerdere "stemmen" (personen, priesters, groepen of koren) sprekend worden ingevoerd. Dit is het zingen bij beurten, de reien of koorzangen, en door op die wisseling van "stemmen" te gaan letten, zal er vaak een geheel nieuw licht over de Psalmen als geheel opgaan.

c. Alfabetische Psalmen.

Er zijn enkele Psalmen, waar de lezer voor elk vers een der letters van het Hebr. alfabet aantreft: Alef, Beth, Gimel, Daleth, enz. In de vertaling is het dan natuurlijk niet te zien, maar in het Hebreeuwsch begint dan ook elk vers met die letter van het alfabet, die er voor staat. Zoo luidt Ps. 25:2 (waar Beth = b voorstaat) in 't Hebreeuwsch: Bekaa baathachti. In hoeverre de dichter aan deze letters van het alfabet hoogere beteekenis toekende, waag ik niet te beslissen.

d. Sela.

Op de beteekenis van "gouden kleinood", "onderwijzing", "sjiggajon", "hammaäloth", "voor den opperzangmeester", "op de neginoth", "op de gittit", "op alamoeth", "voor de kinderen van Korach", enz. komen we in de paraphrase vanzelf terug. Hier alleen nog iets over het veelbesproken woordje "*sela*", dat 71 maal in de Psalmen voorkomt. Daar zijn allerlei opvattingen over. Langen tijd heeft men er o.a. een teeken voor de muziek in gezien, die bij dit "*sela*" zich moest verheffen. De allerjongste en tegelijk allerwaarschijnlijkste verklaring, waarbij ik me geheel aansluit, is, dat "*sela*" zooveel als een herhalingsteeken is, en dezelfde functie heeft als ons: *bis*. In de paraphrase zal dus overal waar het woordje "*sela*" staat, de daaraan voorafgaande zin worden herhaald. Zoo wordt b.v. Ps. 32:7:

Gij omringt mij met liederen van bevrijding. Sela.

aldus:

Met jubelzangen van bevrijding omringt Gij mij.
Met jubelzangen van bevrijding omringt Gij mij.

§ 6. De paraphrase.

In deze slotparagraaf leg ik rekenschap af van de door mij gevolgde methode. Er is, geloof ik, nauwelijks een boek in den Bijbel, dat den parafraast voor grootere moeilijkheden plaatst als het Psalmboek, en had ik die bezwaren van meetaf in vollen omvang gezien, ik was er niet mee begonnen. Iemand, die dit werk eenigermate naar behooren wil volbrengen, moet vooreerst een eerste klas Hebraïcus zijn, en in de tweede plaats ook dichter, en ik ben noch het een, noch het ander. Zelfs de poging om in de paraphrase het dichtelijk karakter van den Psalm te behouden (wat men b.v. bij de vertaling nog doen kan) is daarom door mij niet gewaagd. De eenige en heel gewone opzet is geweest, het Woord Gods in de Psalmen vooral daar, waar het niet terstond doorzichtig is, duidelijker te laten spreken voor den geloovigen

mensch en strijder van de 20e eeuw. Het was vooral tijdens den oorlog, dat de Psalmen weer voor ons gingen leven en in gevangenschap werd deze paraphrase geschreven. Het geheel neme men onder de zinspreuk:

Ut desint vires
tamen est laudanda voluntas,

hetwelk overgezet zijnde beteekent:

Al ontbreken de krachten,
toch is de goede wil te prijzen.

PSALM 1.

DE BREEDE EN DE SMALLE WEG.

Toelichting.

Waar in Hand. 13:33 Ps. 2 naar een bekend handschrift de *eerste* Psalm wordt genoemd, zou daaruit afgeleid kunnen worden, dat deze Psalm — wellicht in later tijd ontstaan — als een soort inleiding aan den geheelen bundel toegevoegd is. Voor zulk een inleiding kan hij uitnemend dienen, omdat hier het geluk der vromen en de ellende der goddeloozen op treffende wijze tegenover elkaar worden gesteld. Het is de schildering van den breeden en den smallen weg.

1. Welgelukzalig¹ is de man, die den Heere vreest. Indien hij toch zou beginnen te luisteren naar de schoonschijnende theorieën² der Godloozen³, dan zou hij al spoedig blijven staan⁴ op dat gevaarlijk pad, en hun zondige practijken⁵ volgen, om zich tenslotte geheel thuis te gevoelen⁶ in het gezelschap van hen, die spotten met alles wat heilig is.
2. Deze "vreeze des Heeren" is: het kwade te haten, lust te hebben in 's Heeren geboden, en z'n gansche leven te laten beheerschen door Gods wil.
3. Wie dāt doet, is te vergelijken met een boom, in een waterrijke streek geplant⁷, die z'n vrucht op zijn tijd geeft, en welks bladeren niet verwelken: zóó vruchtbaar zal ook zijn leven zijn, terwijl deze "zegenende ziel" ook zelf door den Heere in al zijn werk gezegend zal worden.
4. Maar wee de goddeloozen!
Zooals het kaf door den wind wordt weggeblazen, zullen *zij*, ondanks hun schijnbaar gedijen, vergaan.
5. Ofschoon de Heere hen nu nog in Zijn lankmoedigheid verdraagt, zullen zij in het laatste gericht geen stand houden, maar als dat kaf met onuitblusschelijk vuur verbrand worden. In den hemel, de "vergadering der volmaakt-rechtvaardigen", zullen immers deze zondaren niet mogen komen.
6. Zoo loopt de weg der vromen, die door Christus gegrepen zijn, naar de hoogste vreugde, maar de weg der goddeloozen voert naar den afgrond.

¹ Zie blz. 81, noot 2. [[Ps. 32:1b](#)]

² In den tekst: *raad* d.i. gedachte, levensbeschouwing.

³ Hier God-loozen in de lett. beteekenis: menschen, die met God geen rekening houden; zonder God. Overigens misschien "fatsoenlijke" menschen.

⁴ Men lette op de teekening van de *groei* der zonde: het *wandelen* in den raad der God-loozen wordt nu een *staan* op den weg der zondaren.

⁵ De *theorie* (raad) leidde tot de zondige *practijk* (in den tekst: *weg* der zondaren).

⁶ Dit is 't laatste stadium: *zitten* in den kring der spotters.

⁷ Dit is geen beeld aan het Palestijnsche leven ontleend, 't Is misschien herinnering aan Eden of profetie van den hemel (zie Openb. 22:2).

PSALM 2.

WANT HIJ MOET ALS KONING HEERSCHEN.

Toelichting.

Deze merkwaardige "Messiaansche" Psalm heeft een historische achtergrond. Hij is waarschijnlijk gedicht en gezongen ter gelegenheid van de troonsbestijging van een der koningen van Juda in den tijd dat het rijk zich in grooten bloei verheugen mocht. Er zijn althans vorsten (misschien Moab, Ammon, Edom, Filistea) die aan hun banden rukken, en plannen maken, onder de heerschappij van den "gezalfde" weg te komen (vs 1-3). Met den "gezalfde", tegen wien gerebelleerd wordt, heeft de dichter dan ook in eerste instantie den koning van Juda op het oog. Deze koning wordt in den Psalm ook sprekend ingevoerd (vs 7 v.v.). Hij verklaart, dat het *Gods* besluit is geweest, *hem* te genereeren of te verwekken tot wettig vorst, en hij knoopt er daarom de vermaning aan vast, niet tegen hem te rebelleeren, daar hun dit niets zal baten.

Intusschen is het duidelijk, dat de qualificaties, die hier van den koning gegeven worden, ver uitgaan boven eenig ander aardsch vorst. Zoo heeft, om maar één voorbeeld te noemen, geen koning van Juda ooit geregeerd "tot de einden der aarde" (vs 8), zooals van dezen koning gezegd wordt. "De aardsche koning verdwijnt als achter een sluier, en wordt het type van den toekomstigen Goddelijken Koning van het eindrijk, den Messias"¹. In Handel. 4:24-27; 13:33; Hebr. 1:5, wordt deze Psalm dan ook op Christus toegepast.

De Psalm bestaat uit *vier strophen*.

De *eerste* (vs 1-3) spreekt van de complotteerende volken op *aarde*.

De *tweede* (vs 4-7) verplaatst ons in den *hemel*: God lacht er om.

In de *derde* (vs 8 en 9) verklaart de Messias, dat God Hem alle volken tot een erfdeel gegeven heeft, terwijl in de *vierde* (vs 10-12a) opgewekt wordt, *Hem* te gehoorzamen.

Het lied werd als *beurtzang* gezongen. Koor I zong de eerste strophe, en koor II antwoordde dan met de tweede. Vervolgens weer koor I met de derde strophe, met als antwoord de vierde strophe door koor II. De laatste woorden (vs 12b): Welgelukzalig allen, die op Hem betrouwen, zijn waarschijnlijk door een solostem gezongen.

a. Beweging op de aarde (vs 1-3).

Koor I.

1. Wat zin heeft het toch, dat de volken opstandig worden, en de natiën revolutieplannen beramen, die toch op niets moeten uitloopen?
2. De koningen der aarde zijn bezig, in 't geheim te confereeren, en de grooten der aarde voeren onderlinge besprekingen, om een gemeenschappelijke actie te voeren tot omverwerping van het wettig gezag, van den Heere, en van Zijn gezalfde².
3. Levend in den waan, dat gehoorzaamheid aan Gods heerschappij slaafsche gebondenheid beteekent, zijn ze eenparig tot het besluit gekomen: laat ons die knellende banden verbreken³, de slavenketenen losmaken, en het juk van ons werpen dan zullen we vrij zijn⁴.

¹ De Groot: "De Psalmen", blz. 150.

² Hiermee heeft de dichter den koning van Juda bedoeld. Wij denken er bij aan Christus. Het rijk van Juda was maar zeer beperkt, maar Zijn heerschappij omvat alles. Die heerschappij wordt als een knellend juk gevoeld. Het is de leus van elke revolutie, eigen heer en meester te willen zijn.

³ De dichter weet heel goed, waarom de heidenen woeden. Die vraag was er dan ook een van verwondering: hoe is het mogelijk?

⁴ De dichter zegt *niet*, dat dit resultaat van hun geheime plannen ook gepubliceerd werd. Ze *zeggen* natuurlijk niet, dat het in feite tegen den *Heere* gaat.

b. Rust in den hemel (vs 4-7).

Koor II.

4. Maar hoog boven al dit aardsch gewoel is er Eén, Die in den hemel troont.
Hij lacht Zijn heilige lach.
De Souverein van hemel en aarde belacht dien kleinen mensch, die zich zoo groot waant met z'n brallende leuzen.
5. Doch Hij bespot hen niet alleen — Hij toornt ook tegen de opstandelingen. En alleen reeds het grimmige wóórd, dat Hij spreekt, is voldoende om de rebellen zóóveel schrik aan te jagen, dat ze niets meer vermogen.
6. *Dit* is Zijn woord, Zijn antwoord op hun dreigend verzet: Zie Ik, Ik de Almachtige, heb Mijn koning aangesteld op Sion, Mijn heiligen berg — vandaar zal de wet uitgaan, waaraan allen zich zullen hebben te onderwerpen¹.

c. Het koninkrijk Gods (vs 7-9).

Koor I.

7. Ik² zal u nu openbaren, wat Gods besluit³ is geweest;
Hij heeft tot mij gezegd: Mijn zoon⁴ zijt gij, heden heb Ik u gegeneerd⁵.
8. U behoort dus de wereldheerschappij — gij hebt slechts te vragen, en Ik geef u de volken tot uw erfdeel⁶, ja, heel de wereld tot de einden der aarde tot uw bezitting, om daarmee te doen wat gij wilt.
9. Indien de vorsten zich niet gewillig aan u onderwerpen, moogt gij ze tot gehoorzaamheid dwingen met een ijzeren knots, en zoo ook dat niet baat, moogt gij ze stukslaan als een pottenbakkersvat.

d. De prediking van het evangelie (vs 10-12a).

Koor II.

10. Aangezien de Heere geen lust heeft in den dood des zondaars, maar daarin dat hij zich bekeere en leve, wordt u, o koningen en grooten der aarde, geraden, u te laten zeggen; weest zoo verstandig te bedenken, dat gij met Gods Zoon te doen hebt.
11. Vreest den Heere, dient Hem het zal u een oorzaak van vreugde zijn; er is daarentegen aanleiding tot beven, in dien gij Zijn gezag blijft verwerpen.
- 12a. Knielt eerbiedig neer voor den Zoon, en kust eerbiedig Zijn voeten, opdat Zijn toorn niet billijk tegen u ontsteke, en opdat gij niet omkomt. Nu biedt Hij u nog Zijn genade, maar eer gij het vermoedt, komt de dag des gericht, waarop niemand voor Zijn gramschap kan bestaan, die zich aan Hem niet onderwierp.

e. Een stem (vs 12b).

- 12b. Welgelukzalig zijn allen, die bij Hem hun toevlucht hebben gezocht.

¹ In N.T.isch licht is dit *woord* van Gods *toorn*, tevens een *daad* van Zijn *liefde*: aan deze wereld van verzet geeft God Zijn Zoon (Joh. 3:16).

² Hier wordt de "koning" sprekend ingevoerd. Hij vertelt aan de volken, dat naar het besluit van God het Davidisch koningshuis eeuwig en universeel zal regeeren (2 Sam. 7). In vollen zin geldt dit natuurlijk van Christus.

³ Tegenover het "besluit" der koningen, om het juk af te werpen.

⁴ De bedoeling is, dat God David bij de belofte van 2 Sam. 7 tot Zijn zoon heeft aangenomen, om namens Hem op aarde te regeeren als theocratisch vorst. Dit gaat natuurlijk ook weer ver boven David uit, en ziet profetisch op Christus, Gods Eengeboren Zoon.

⁵ Zie Inleiding en noot 4.

⁶ Een fijne spot tegenover het doel der "vorsten", om de wereld onder elkaar te verdeelen, en te beschouwen als hun bezit.

PSALM 3.

EEN MORGENLIED. Opschrift (vs 1).

1. Een Psalm.

Gedicht door David, toen hij vluchtte voor zijn zoon Absalom.

a. *De groote nood* (vs 2 en 3).

2. Heeren hoe talrijk zijn mijn tegenstanders! In drommen staan ze tegen mij op, om mijn ondergang te zoeken.
3. Van *hun* overwinning zijn ze zeker, en *mijn* zaak verklaren ze voor hopeloos. Ze beweren zelfs:
Ook God zal hem niet helpen. Ook God zal hem niet helpen¹.

b. *De veiligheid hij God* (vs 4 en 5).

4. Maar hoe machtig mijn belagers ook mogen zijn, — Gij, Heere, zult mij met Uw schild aan alle kanten dekken².
Men moge mijn ondergang zoeken — Gij zijt mijn overwinning, en door Uw kracht steek ik triomfantelijk het hoofd omhoog, en zal de eerkroon dragen.
5. Hoe luider zij roepen: hij heeft geen hulp van God te verwachten, des te luider roep ik tot den Heere.
En Hij verhoort mij van Zijn heiligen berg. En Hij verhoort mij van Zijn heiligen berg³.

c. *De rust van Gods kind* (vs 6 en 7).

6. Daarom heb ik ook dezen nacht niet in angstig waken doorgebracht, maar ik heb mij kalm ter ruste begeven, en ik ben rustig ingeslapen. Daarna ontwaakte ik verfrisch, want den ganschen, donkeren nacht door heeft de Heere over mij de wacht gehouden, en Hij heeft mij ondersteund.
7. Omdat God met mij is, ben ik niet bevreesd, ook al zou een millioenenleger tegen mij optrekken.

d. *Vertrouwen voor de toekomst* (vs 8 en 9).

8. Sta op, Heere, tot den strijd, en red mij, mijn God, van mijn tegenstanders.
Zóó vast vertrouw ik op U, dat ik de overwinning reeds zie, als hadt Gij mijn vijanden zoo grondig verpletterd, dat die goddeloozen niet meer in staat zijn, mij eenig kwaad te doen⁴.
9. Het is Uw eerezaak⁵, Heere, mij te helpen.
Uw zegen zij over Uw volk.
Uw zegen zij over Uw volk⁶.

¹ In den tekst: "sela" = bis.

² Men lette er op, dat elke regel van deze tweede strophe in fel contrast staat met den corresponderenden regel der eerste strophe.

³ In den tekst: "sela" = bis.

⁴ In den tekst wordt het beeld gebruikt van tanden, die door een kaakslag worden stukgeslagen, zoodat de vijanden niet meer kunnen bijten.

⁵ Gedacht wordt waarschijnlijk aan een *gastheer*, wiens eerezaak het was, zijn gast bij dreigend gevaar te beschermen.

⁶ In den tekst: "sela" = bis.

PSALM 4.

EEN AVONDLIED.

Opschrift (vs 1).

1. Bestemd voor het gebruik in de liturgische diensten in het heiligdom¹. Te zingen met begeleiding van snaarinstrumenten².

Een Psalm.

Van David.

a. Davids woord tot God (vs 2).

2. Wil mij, als ik U biddend aanroep, antwoord geven, o God, Die mijn recht handhaaft, en mij doet zegevieren over mijn tegenstanders³.

Gij, Die vroeger al zoo dikwijls uitkomst geschonken hebt in benarde omstandigheden, ontferm U mijner en hoor ook nu mijn gebed.

b. Davids woord tot de trouwelooze voorgangers (vs 3-5).

3. Hoelang zult gij, mannen van naam⁴, voortgaan mij door uw onbillijke verwijten in mijn eer aan te tasten, en te schande te maken? Zult ge dan steeds blijven haken naar ijdele dingen, blijven verlangen naar wat geen bevrediging geeft?⁵.

Zult ge steeds blijven verlangen naar wat geen bevrediging geeft?⁶.

4. Laat het u evenwel gezegd zijn, dat de Heere mijn zaak tot de Zijne heeft gemaakt, en dat Hij mij verlost, als ik tot Hem roep.
5. Ik raad u ernstig, dit met eerbiedige vreeze te bedenken, en niet op uw zondigen weg voort te gaan. Overleg deze dingen bij u zelf in stille, nachtelijke uren, en geef aan uw booze gedachten niet langer toe.

c. Davids woord tot zijn volk (vs 6 en 7).

6. En gij, mijn volk⁷, roep den Heere aan, stel uw vertrouwen op Hem, en breng Hem uw offeranden in oprechtheid des harten.
7. De getrouwen in den lande zijn nog veel in getal⁸. Blijft dan samen den Heere aanroepen, en zegt: doe Gij ons, o Heere, weer het goede zien en verhef Gij over ons het licht Uws aanschijns, o Heere⁹.

¹ In de St. Vert.: voor den opperzangmeester.

² Zoo geven wij hier en elders "op de neginoth" weer.

³ Deze tegenstanders zijn blijkens het vervolg volksgenooten, en wel zeer vooraanstaande menschen. De situatie in dezen Ps. is wellicht deze, dat het slechte tijden waren (oorlog, honger, vs 7 en 8) en dat men David daarvoor aansprakelijk stelde.

⁴ In den tekst staat: kinderen der menschen d.i. "edelen", vooraanstaanden.

⁵ Dit bevestigt het vermoeden, dat het een tijd van hongersnood was. Davids tegenstanders zijn ontevreden, die daar niet tegen kunnen. Ze leven bij spijs en drank (vgl. de tegenstelling in vs 8). David noemt ze menschen, die het ijdele, het inhoudlooze beminnen.

⁶ In den tekst: "sela" = bis.

⁷ Het lijkt mij waarschijnlijk, dat de woorden van vs 6 en 7 niet meer tot de ontevreden hoogere standen zijn gericht, maar tot het volk. David wijst hun den rechten weg, om weer van God voorspoed te krijgen in slechte tijden.

⁸ Bij deze paraphrase wordt de opvatting gevolgd, dat "velen" nog behoort bij vs 6 en dat vs 7 één gebed is. Dus niet: velen zeggen: wie zal ons, enz., maar aldus: vertrouwt op den Heere, gij velen; blijft zeggen: o, dat Hij ons het goede deed zien; verhef Gij enz.

⁹ Dit is de verbondszegen uit Num. 6.

d. Davids woord tot zichzelf (vs 8 en 9).

8. De Heere is mijn hoogste goed. Hem te bezitten is in dezen bangen tijd grooter rijkdom en vreugde, dan overvloedig te genieten van koren en nieuwen wijn.
9. Daarom zal ik mij ook vanavond rustig neerleggen, en ik zal terstond inslapen, want Gij, o Heere, stelt mij in afzondering en in veiligheid.

PSALM 5.

GEBED BIJ HET MORGENOFFER.

Toelichting.

Deze Psalm is het gebed van iemand, die op het voorgeschreven gebedsuur bij het morgenoffer in den tempel komt (vs 4). Hij bevindt zich in den voorhof, en buigt zich biddend neer met het aangezicht naar het heiligdom gekeerd (vs 8).

Het gebed, dat *met* een breede aanspraak begint (vs 2-4), geeft eerst aan wat tot het gebed *dringt*: de boosheid in woord en daad van de goddeloozen (vs 5-7) en vraagt dan den Heere, deze boosheid weg te willen doen (vs 9-11). Het eindigt met een voorbede voor de "vromen" (vs 12 en 13).

Opschrift (vs 1).

1. Bestemd voor het gebruik in de liturgische diensten in het heiligdom. Te zingen bij de fluit¹.

Een Psalm. Van David.

Gebed (vs 2-13).

2. Neig Uw oor, o Heere, naar de woorden van mijn gebed. Ja, luister ook dan naar mij, als ik alleen maar *zuchten* kan.
3. Wil naar mij hooren, ook dan wanneer mijn roepen wordt een schreeuwen om hulp, o mijn Koning, en mijn God, want mijn smeekingen gaan tot U op.
4. Des morgens, op het uur van het morgenoffer, zend ik mijn bede tot U op en ik leg mijn nooden voor U neer. Dan zie ik uit, of Gij mijn gebed aanneemt, en of het Uw troon bereikt, gelijk de rook van het altaar opstijgt naar den hemel.
5. Wat mij noopt tot het gebed, is de groeiende goddeloosheid der menschen, en wat mij naar Uw goedgunstig antwoord doet uitzien, en op verhooring doet rekenen, is, dat Gij geen God zijt, Die welgevallen kunt hebben in ongerechtigheid; de boosdoener immers kan in Uw voorhoven niet welkom zijn,
6. en de hoogmoedigen kunnen niet verkeerren in gezelschap van hen, die voor Uw oogen in. Uw huis verschijnen. Integendeel, Gij haat allen, die ongerechtigheid werken.
7. Gij doet hen, die leugen spreken, omkomen. De Heere heeft een afschuw van menschen, die geweld plegen en bloed vergieten, en met bedrog omgaan.
8. Het is niet om mijn eigen verdiensten, — wie is er vrij van ongerechtigheid? — maar het is de overvloed van Uw genade, dat *ik* wel in Uw huis mag komen, en dat ik mij in den voorhof mag nederbuigen met het aangezicht naar Uw heiligdom met den eerbied, die ik U verschuldigd ben.
9. Heere, laat *mij* in de strikken der boosheid niet verward raken, maar laat mij in den rechten weg blijven gaan.

¹ In den tekst: op de nehiloth.

Want mijn tegenstanders liggen gedurig op de loer, of ze mij ook zien struikelen — geef, dat ik mij Uw geboden steeds voor oogen mag houden.

10. Wat de goddeloozen betreft — in hun *mond* is niets dan leugen, en in hun *hart* smeden zij plannen, om de vromen ten ondergang te brengen. Ofschoon hun *tong* vleierende woorden spreekt, is hun *keel* een open graf.
11. Verklaar hen schuldig, o God, geef dat hun booze plannen mogen mislukken. Verwerp hen, omdat hun zonden zeer groot geworden zijn, want zij rebelleeren tegen U.
12. Maar laten zich verheugen allen, die hier in den tempel hun toevlucht zoeken bij U in het gebed, laten zij *voortdurend* jubelen van vreugde, die Uw Naam liefhebben, ja laten ze opspringen van blijdschap.
13. Want Gij wilt hen zegenen, Heere, die in Uw wegen wandelen. Gij beschermt hen met Uw machtig schild tegen alle gevaar. Gij kroont hen met Uw gunst.

PSALM 6.

EEN BOETEPSALM.

Opschrift (vs 1).

1. Bestemd! voor het gebruik in de liturgische diensten in het heiligdom. Te zingen met begeleiding van snaar instrumenten.

Voor basstemmen¹. Een Psalm. Van David.

a. Het gebed (vs 2-8).

2. O Heere, hoewel ik erken, dat Gij overvloedige reden hebt om toornig te zijn, smee ik U, dat Gij mij toch niet in Uw toorn wilt straffen, en mij niet wilt tuchtigen in Uw gramschap.
3. Wil mij daarentegen Uw genade bewijzen, Heere, want tengevolge van al het lijden, dat ik reeds doorstaan heb, ben ik van alle kracht beroofd. Mijn geest kan geen weerstand meer bieden, en mijn lichaam is vermoeid.
4. Ja, ik ben geheel terneergeslagen, o Heere, genees mij!
Hoe lang, o Heere, zal dit lijden nog moeten duren?
5. Reeds zoo lang, Heere, hebt Gij Uw aangezicht van mij afgewend; o keer nu in gunst terug. Daar mijn leven gevaar loopt, o red mij van den dood. Gij zijt immers een zeer genadig God — daar beroep ik mij op, als ik U om redding smee.
6. Bovendien — als ik sterven moest, zou ik immers niet meer òp kunnen gaan naar Uw huis, waar onder lof en dank van Uw volk Uw Naam een gedachtenis wordt gesticht, want in het rijk der dooden bestaat er geen gelegenheid meer om Uw Naam te prijzen.
7. Zoolang heb ik nu reeds moeten zuchten, dat ik geheel uitgeput ben. Zóó rijkelijk stroomt mijn tranenvloed, dat mijn bed er eiken nacht van doorvochtig wordt.
8. Van verdriet, door mijn tegenstanders mij aangedaan, heb ik al zooveel geschreid, dat mijn oogen er door verzwakt zijn, als van een oud man, die nauwelijks meer zien kan.

b. De verhooring (vs 9-11).

- 9-11. Nu weet ik dat de Heere naar mijn gewezen geluisterd heeft, en mijn smeekgebed heeft verhoord.

Immers, de Heere ziet alle nederigen aan, en ook mijn gebed heeft Hij in gunst

¹ In den tekst: op sjeminith.

aangenomen.

Weest daarom gewaarschuwd, al gij werkers der ongerechtigheid, dat ge niet langer voortgaat, mij te belagen.

Want al mijn vijanden zullen zeker te schande worden, en ontzetting zal ze aangrijpen. Zoodra de Heere ingrijpt, zullen ze in één oogwenk af deinken, met smaad en schande overladen.

PSALM 7.

EEN KLAAGLIED.

Toelichting.

De situatie in dezen Psalm is, dat David van ernstige misdrijven beschuldigd is, waarover hij bij den Heere z'n beklag doet, met betuiging van zijn onschuld, en het inroepen van Gods straf over z'n eigen hoofd, als die beschuldigingen waar mochten blijken.

Dit staat in vs 2-6.

Hierbij sluit zich het slot (vs 13-17) aan, waar gezegd wordt, dat God als de Wreker van David zal optreden.

Terwijl zoowel in het eerste (zie vs 2) als in het laatste gedeelte sprake is van één bepaalden tegenstander, wordt in het middelste gedeelte (vs 7-12) van God in het algemeen gesproken als de Rechter van alle volken.

Zonder te willen beweren dat dit de juiste volgorde is, laten we in de paraphrase, ter wille van de duidelijkheid, op het eerste deel (vs 2-6) het slot (vs 13-17) volgen. Daarop volgt het middenstuk.

Opschrift (vs 1).

1. Een klaaglied¹.
Van David.

Gezongen naar aanleiding van het geval met Kusch, den Benjaminit.

a. David valsch beschuldigd (vs 2-6).

2. Heere, mijn God, bij U ga ik in hooger beroep.
Red mij uit de handen van hem, die mij achtervolgt met zijn valsche beschuldigingen, en bevrijd mij.
3. Want hij wil mij verscheuren gelijk een leeuw z'n prooi verscheurt, en er is niemand, behalve Gij, die mij uit den muil van den leeuw verlossen kan.
4. Heere, mijn God, *indien* ik gedaan heb, wat mij ten laste gelegd wordt, namelijk: als zou ik onrecht gepleegd hebben
5. met mijn handen; als zou ik het heilig gastrecht geschonden hebben, door verraderlijk iemand, die mijn vriendschap en bescherming zocht, kwaad te doen (terwijl ik in tegendeel hen, die mij zonder reden haatten placht goed te doen),
6. dan moge ik daarom streng gestraft worden. Dit zij dan mijn straf: dat vijanden mij achtervolgen en ik niet uit hun handen ontsnap; dat ze mij onder hun voeten vertrappen; dat ze mij dooden en tot stof doen wederkeeren.

¹ In den tekst: "sjiggajon".

Ja, tot stof doen wederkeeren¹.

b. De Heere neemt het voor David op (vs 13-17).

13. Maar indien ik onschuldig ben² — zie, reeds wet de Heere Zijn zwaard, om mij te wreken, reeds spant Hij Zijn boog, om pijlen te richten op mijn valsche beschuldigers.
14. Reeds maakt Hij doodelijke wapenen gereed, om hen te treffen, die mij wilden dooden — Zijn pijlen zijn vurige pijlen!
15. Zie, mijn tegenstander heeft veel misbaar gemaakt, maar wat er aan het licht gekomen is, is niets dan leugen, en bedrog en onbenulligheid³.
16. Hij heeft een put gegraven, en diep uitgedolven, maar hij zal zelf vallen in de groeve, die hij gegraven heeft.
17. Op zijn eigen hoofd zal alle moeite neerkomen, die hij zich gemaakt heeft, en het geweld dat hij op mij dacht te plegen, zal neerdalen op z'n eigen schedel.

c. God is de Rechter der gansche aarde (vs 7-12).

7. Wil Gij, o Heere, op Uw hoogen hemeltroon plaats nemen, om ten behoeve van Uw volk het op te nemen tegen hun tegenstanders. Wil Gij in dat gericht, dat door U bevolen is, in toorn en gramschap oordeelen uitspreken over de vijanden,
8. terwijl alle volken rondom Uw troon geschaard staan.
9. Want de Heere is de Rechter van alle natiën.
Wil Gij dan in dit gericht, o Heere, ook uitspraak doen over mijn zaak, en mij rechtvaardig verklaren⁴, door mijn onschuld aan het licht te doen komen.
10. Dat dan de boosheid der goddeloozen voor altijd een einde moge nemen, en de vromen voor altijd bevestigd worden in hun staat, door U, Die de harten en nieren proeft, en een rechtvaardig God zijt.
11. God is mij ten schild — Hij is de Heiland van allen, die oprecht van hart zijn.
12. God is een rechtvaardig Rechter; een God, Die eiken dag wraak oefent.

Slotzang (vs 18).

18. Ik wil den Heere prijzen, omdat Hij rechtvaardig is.
Ik wil Psalmen zingen ter eere van den Naam des Heeren, den Allerhoogste.

¹ In den tekst: "sela" = bis.

² Hiermee sluit vs 13 onmiddellijk bij vs 6 aan, terwijl de tusschenliggende verzen van God in 't algemeen als de Rechter van alle volken spreken.

³ In den tekst wordt het beeld gebruikt van een barende vrouw, die van onrecht zwanger is, en leugen baart.

⁴ Hier is niet van algeheele zondeloosheid sprake, maar alleen van onschuld in deze bepaalde zaak. Overigens is het in het licht van het N.T. waar, dat wij gerechtvaardigd zijn "evenals had ik nooit zonde gehad noch gedaan", maar dan alleen door Christus.

PSALM 8.

NOCTURNE.

Opschrift (vs 1).

1. Een Psalm¹.

Door David gedicht.

Bestemd voor het gebruik in de liturgische diensten in het heiligdom².

Te zingen en te spelen op de vrolijke wijze van een druiventrederslied³.

a. Het tempelkoor zet in⁴ (vs 2 en 3).

Koor.

2. O Heere, onze Koning⁵, hoe majestueus schitteren de deugden Uwer almachtigheid, wijsheid en goedheid⁶ in de werken Uwer handen over het gansche wereldrond⁷.

Maar niet Uw schepping willen wij bezingen, doch U, den Schepper⁸, *U* loven wij, o God, en prijzen Uwen Naam.

Want niet alleen wordt het Hosanna, eere zij God,

3. gezongen in de hoogste hemelen, doch de echo's daarvan worden ook op de aarde

¹ Het Hebr. woord door "Psalm" vertaald, beteekent eigenlijk een lied, dat met begeleiding van snaarinstrumenten gezongen werd. Het Hebr. kent nog vele andere woorden voor "Psalm" resp. door "loflied", "gebed", "gouden kleinood", "onderwijzing", enz. vertaald, en waardoor het eigenaardig karakter van den Psalm telkens getypeerd wordt.

² De uitdrukking: voor den opperzangmeester, die in 55 Psalmen voorkomt, kan ook vertaald worden als: voor den liturgischen dienst. Op grond daarvan wordt hier en elders bovenstaande omschrijving gegeven.

³ In onzen Bijbel staat: op de gittit, waarbij het Hebr. woord dus onvertaald is gebleven. De vertaling is zeer onzeker. Waar dit opschrift ook voorkomt in de Psalmen 81 en 84, die beide ook *blijde* liederen zijn, en het niet onmogelijk is, dat "gittit" terugwijst op een woord dat "perskuip" beteekent, geven we de omschrijving: een lied dat bij het druiventreden of bij de perskuipen gezongen wordt. Op deze *wijs* moest dan ook Ps. 8 gezongen worden. Vgl. De Groot a.w. blz. 48 en "In de binnenkamer van het O.T." blz. 319, van denzelfden schrijver.

⁴ Deze zang is duidelijk een beurtzang. Men lette slechts op de gelijkkluidende woorden aan het begin en aan het slot: o Heere, onze Heere, hoe heerlijk is Uw Naam op de gansche aarde, die kennelijk door een koor aangeheven werden. Deze koorzang wordt in het tusschenliggende gedeelte (vs 4-9) afgewisseld en beantwoord door een solozang. Men krijgt dus de volgende indeeling:

vs 1:	opschrift
vs 2, 3:	koorzang
vs 4-9:	solozang
vs 10:	koorzang

⁵ De gedachte van "heerscher" ligt in het tweede "Heere" opgesloten.

⁶ De "Naam" Gods, die in dezen Psalm bezongen wordt, is gelijk overal in de Schrift de *openbaring van Gods deugden*. In de Cat. (Z. 47) wordt die "Naam" ook aldus omschreven: dat wij U in al Uw *werken*, waarin Uw almachtigheid, wijsheid, goedheid, gerechtigheid, barmhartigheid en waarheid klaarlijk schijnt, heiligen, roemen en prijzen. Drie der genoemde "deugden" wijzen op Zijn *algemeene*, drie op Zijn *bijzondere* openbaring. We noemen in de paraphrase alleen de eerste drie, omdat hier alleen sprake is van Gods algemeene openbaring in de *natuur*. De overige drie komen in het slot trouwens ook ter sprake.

⁷ Aldus beter dan: op de gansche *aarde* (St. Vert.). In het vervolg wordt nl. Gods openbaring in de *wereld* nader gespecificeerd, eerst in de *hemelen* (vs 2b) en daarna op de *aarde* (vs 3).

⁸ Deze tegenstelling in de paraphrase wil te kennen geven, dat in deze "natuurpsalm", zooals Ps. 8 wel genoemd wordt, geen natuurvereeersers aan het woord zijn, maar lofzangers Gods. Het geloofsoog van den dichter ziet achter de schoonheid der schepping de schoonheid van God den Schepper.

gehoord.

En het "God alleen is groot" klinkt niet slechts in het ratelen van den donder, maar zelfs in het stamelen van kinderen en het huilen van zuigelingen.

Gij zijt immers, o God, in staat zelfs door een kindergebedje Uw tegenstanders te overwinnen, en door kindergestamel den godloochenaar beschaamd het zwijgen op te leggen¹.

En deze kindermonden zullen Uw lof blijven zingen², ook als groote menschen zwijgen.

b. Een zanger antwoordt (vs 4-9).

Solozang.

4. Als ik in stille nachten³ Uw hemelen aandachtig gadesla;

Als ik dan overdenk, o God, dat Uw *vingeren* alleen reeds in staat waren die hemelen te formeeren, en de maan en de miljoenen sterren daarin een plaats te geven;

Als zoo de wereld voor mij opengaat als een schoon boek, in hetwelk alle schepselen, groote en kleine, gelijk als letteren zijn, die de onzienlijke dingen Gods te aanschouwen geven;

5. Dan gevoel ik mijn kleinheid en nietigheid tegenover U, den geweldigen en grooten God, en wat ben ik, vergankelijk mensch, dan een "niets" tegenover U, den Oneindige.

Maar hoe wordt het mij dān een onbegrijpelijk wonder, dat Gij, eeuwige God, Die alleen onsterfelijkheid bezit, nog aan den sterfelijken mensch, en ook aan mij "denkt" en dat gij naar zoo'n nietig menschenkind omziet⁴.

6. En toch hebt Gij dat "wonder" gewrocht. Gij hebt niet slechts aan dien geringen mensch "gedacht", maar hebt ook een grootsche roeping voor hem weggelegd. Gij hebt hem immers geschapen naar Uw beeld, en naar Uw gelijkenis, zoodat hij Uw goddelijke trekken vertoont⁵ — hij is van Gods geslacht⁶.

Zóózeer hebt Gij hem met eer en heerlijkheid gekroond!

7. Dezen mensch — nietig stofje in het groot heelal — hebt Gij bovendien tot *heerscher* aangesteld over heel Uw schepping, tot onderkoning over alles wat Gij gemaakt hebt. Door Uw bevel: hebt heerschappij over de visschen der zee, en over het gevogelte des hemels en over al het gedierte, hebt Gij alles aan zijn voeten onderworpen.

8. En het rijksgebied van dezen koningsmensch zou zoo wijd zijn als de wereld: klein en groot vee alle tezamen en al het gedierte des velds, de vogelen des hemels en de visschen der

¹ St. Vert.: om den vijand en wraakgierige *te doen ophouden*, letterlijk: te doen verstommen.

² Herinnering aan Matth. 21, waar Jezus bij den intocht in Jeruzalem dit woord uit Ps. 8 aanhaalt. Deze aanhaling is uit de Grieksche vertaling van het O.T., waar staat: uit den mond der jonge kinderen hebt Gij *U lof toebereid*, terwijl de Hebr. tekst heeft: hebt Gij sterkte gegrondvest. In de paraphrase is een poging gedaan beide te combineeren.

³ In tegenstelling met Ps. 6 en 7, die "morgenliederen" zijn, is Ps. 8 een "nocturne", een "nachtlied". *Niet* de zon, *wel* de maan en de sterren worden genoemd.

⁴ St. Vert.: dat Gij hem *bezoekt*. Deze vertaling is in zooverre schoon en profetisch, dat ze heenwijst naar "den Zoon des menschen", Christus Jezus, "met Welken ons bezocht heeft de Opgang uit de hoogte". De volgende vs 6 en 7 worden in Hebr. 2:7 dan ook terecht op Christus toegepast.

⁵ St. Vert.: Gij hebt hem een weinig minder dan de engelen gemaakt. Men kan ook vertalen: een weinig minder dan het goddelijk wezen, of: Gij hebt het hem slechts weinig aan goddelijkheid laten ontbreken. Dit is natuurlijk een zinspeling op den mensch als "beeld Gods", waardoor de mensch boven alle andere schepselen (ook boven de engelen) verheven is. Hij is "Adam, de zoon van God".

⁶ Handel. 17:28.

9. zee, en alles wat langs de paden der zeeën trekt... 't moest alles gehoorzamen aan zijn wenken.

Zóó groot hebt *Gij* den mensch (die in zichzelf zoo nietig is) *gemaakt!*

Doch zie, deze koningsmensch is zoo diep gevallen, dat hij zelfs zijn macht *tegen* U heeft misbruikt! O Heere, wat is de zondaar, dat Gij toch weer aan hem gedacht hebt en naar hem hebt "omgezien" in den Zoon des menschen, Wien Gij alle dingen aan Zijn voeten hebt onderworpen en door Wien wij — weer tot kinderen Gods gemaakt — in eeuwigheid over alle dingen zullen regeeren¹.

c. Het tempelkoor besluit (vs 10).

Koor.

10. O Heere, onze Koning, hoe heerlijk schitteren ook de deugden van Uw barmhartigheid, gerechtigheid en waarheid² over het gansche wereldrond.

Barmhartig en genadig is de Heere.

Wij loven U, o God, en prijzen Uwen Naam.

PSALM 9.

DANKLIED BIJ DE OVERWINNING OP DEN BUITENLANDSCHEN VIJAND.

Opschrift (vs 1).

1. Bestemd voor het gebruik in de liturgische diensten in het heiligdom.

Op den dood van N.N. en bestemd voor den zoon³. Een Psalm. Van David.

Danklied (vs 2-21).

2. Danken wil ik U, o Heere, met mijn gansche hart; en ik wil melding maken van de wonderlijke wijze, waarop Gij ons uit de hand der vijanden verlost hebt.
3. De wil blijde zijn, en van vreugde opspringen in U, en Psalmen zingen ter eere van Uw Naam, o Allerhoogste.
4. Dit lied wil U prijzen, omdat Gij het zijt, aan Wien het te danken is, dat mijn vijanden teruggeslagen zijn. Voor Uw aangezicht moesten ze in wilde paniek vluchten, waarbij ze struikelden en omkwamen.
5. Ik wil U danken, dat Gij door deze nederlaag van mijn vijanden, getoond hebt, voor mijn recht te willen opkomen, en mijn rechtzaak te willen beslechten te mijnen gunste.
Op Uw hemeltroon gezeten, hebt Gij U doen kennen als een rechtvaardig Rechter.
6. Zoo hebt Gij dan de volken, die ons bedreigden, gestraft, en de goddeloozen doen omkomen. Zóó grondig hebt Gij hen vernietigd, dat hun naam voor altijd is uitgewischt.
7. Aan het zelfstandig bestaan dezer naties is voor altijd een einde gekomen. Slechts de ruïnen spreken nog van vroegere glorie. De steden met hun inwoners hebt Gij verwoest, en hun gedachtenis is zelfs vergaan.
8. En zoo is alweer gebleken, dat de Heere het recht handhaaft, en niet tevergeefs zetelt op Zijn eeuwigen troon.

¹ Door zoo te paraphraseeren laten we den Psalm stellig niet te veel zeggen, waar in Hebr. 2:7 en 8, 1 Cor. 15:27, Ef. 1:22 de zin van deze Psalmwoorden aldus wordt verklaard en toegepast.

² Zie blz. 28, noot 5. [[Ps. 8:2](#)]

³ In den tekst: op moet labbeen.

9. Hij heeft ook nu de vierschaar gespannen, Hij, Die den aardbodem rechtvaardig oordeelt, en Die over de volken een billijk vonnis velt.
10. Wat de Heere nu voor ons gedaan heeft, zal Zijn volk opnieuw versterken in het geloof, dat de Heere een vaste Burcht is, waar de verdrukten hun toevlucht kunnen nemen, ja een vaste Burcht in tijden van benauwdheid.
11. En zij, die U kennen, zullen te vaster op U vertrouwen, want Gij, Heere, hebt nooit iemand laten staan, die U biddend zocht.
12. Zingt daarom Psalmen ter eere van Hem, Die op Sion Zijn troon gevestigd heeft.
Doch de roem des Heeren blijve niet tot Sion beperkt, maar worde verbreid onder alle volken. *Zij* moeten ook weten, dat de Heere het steeds opneemt voor Zijn volk,
13. Dat Hij hun onschuldig vergoten bloed wreekt, en steeds aan hen denkt..... Hij vergeet het geroep der ellendigen niet.
14. Gedenkend, Heere, wat Gij in het verleden voor ons geweest zijt, smee ik U ook thans om Uw genade. Zie ook mijn tegenwoordige ellende aan, Gij, Die mij voor de poort van den dood hebt weggehaald,
15. Opdat ik U daarvoor den lof en den dank toebreng, en met Uw geheele volk in Sions poorten mij verheuge in Uw heil.
16. Dat de volken weggezonden zijn in de groeven, die ze zelf gemaakt hadden; dat ze met beide voeten gevangen zijn in
17. de netten, die ze voor anderen verborgen hadden, daarin heeft de Heere Zijn vergeldende gerechtigheid doen kennen, en daarin heeft Hij gericht geoeffend.
In het werk van zijn eigen handen is de goddelooze verstrikt.
In het werk van zijn eigen handen is de goddelooze verstrikt¹.

[Tusschenspel op de citer]².

18. En zoo zal het steeds weer gezien worden, dat door 's Heeren machtsdaad de goddeloozen worden vernietigd, ja alle volken die God vergeten.
19. Want het moge al een tijdlang zoo *schijnen*, dat de arme vergeten wordt, en de hoop der ellendigen, in rook vervliegt, maar eens zal de dageraad voor hen opgaan.
20. Sta op, Heere, en o, laat toch niet toe, dat de mensch sterk wordt en zijn goddeloosheid groeit, laten de volken door U geoordeeld worden.
21. Wees Gij hun tot een verschrikking, en laten de volken ervaren, dat zij maar zwakke en kleine menschen zijn — ja, dat zij maar zwakke en kleine menschen zijn³, en Gij alleen groot zijt.

PSALM 10.

GEBED BIJ BINNENLANDSCHE REVOLUTIE.

1. Waarom, Heere, blijft Gij als toeschouwer op een afstand staan, terwijl wij in nood zijn. Waarom doet Gij Uw oogen dicht voor ons leed, in dezen tijd van groote benauwdheid?
2. In dezen boozen tijd is het mogelijk, dat de goddelooze, die een afkeer heeft van den

¹ In den tekst "sela" = bis.

² Dit is de beteekenis van het Hebr. woord "Higgajon" in den tekst.

³ In den tekst "sela" = bis.

dienst des Heeren, in zijn trots de weerlooze ellendigen zijn overmacht doet gevoelen (o, dat ze in hun eigen listen gevangen mochten worden!).

3. Ja, wel verre van zich daarover te schamen, praalt de goddelooze met z'n hebzucht, en hij die enkel op bedrog en winstbejag uit is, prijst zichzelf gelukkig,
4. De goddelooze veracht den Heere, zooals blijkt uit wat hij denkt, en zegt, en doet.
Hij *denkt* bij zichzelf: men moge zèggen, dat de Heere Zich zeer vertoornt over de zonden, maar Hij grijpt immers nooit in, en Hij vordert nimmer rekenschap. Dus: God bestaat niet!
5. Zoo diep bedorven zijn z'n overleggingen, omdat Uw gerichten hem nog niet treffen, en met diepe verachting behandelt hij degenen, die hem iets in den weg leggen.
6. Hij *zegt* in z'n hart: er zal mij niets gebeuren, en rampen zullen mij niet treffen.
7. Zijn mond is vol van vloeken en bedrog en onderdrukking en het bederf is onder zijn tong verborgen, om elk oogenblik te voorschijn te kunnen springen.
8. Aan deze zonden van gedachten en woorden paren zich z'n zondige *dad*en.
Hij ligt gedurig in hinderlaag, om heimelijk te kunnen moorden, en onschuldigen te dooden, en vanuit die hinderlagen loert hij er op, of hij ook iemand van Gods kinderen ongelukkig kan maken.
9. Daar zit hij dan verborgen als een leeuw in het struikgewas, om op het juiste oogenblik z'n weerlooze prooi weg te
10. sleuren, als het net erover is toegehaald, — en het slachtoffer valt getroffen ter aarde, overweldigd door de sterke overmacht.
11. Ondertusschen denkt hij, dat God deze wandaden vergeet, Zijn aangezicht verbergt, en niet gezien heeft wat er gebeurd is.
12. Sta op, Heere, hef Uw hand op, o God, om Uw vijanden te slaan, en vergeet de ellendigen niet.
13. Want waarom zou de goddelooze maar rustig doorgaan met God te verachten, en in z'n hart te zeggen: Gij zult onze misdaden niet vergelden?
14. Gij zult dat wèl doen! Want Gij ziet alle moeite en alle verdriet om het op Uw tijd te vergelden. Daarom kunnen Uw kinderen het ook rustig in Uw hand overgeven, want Gij zijt de Helper van weezen, en van allen, die geen hulp hebben.
15. Breek Gij de macht der goddelooze en slechte mensen, opdat ze machteloos worden; straf hun goddeloosheid zóó grondig, dat het kwaad niet meer bestaan kan.
16. O, eeuwige Koning, verdrijf de heidenen uit het Heilige Land.
17. Gij, Heere, hebt gehoord de gebeden dergenen, die zich diep voor U hebben nedergebogen. Gij luistert nauwkeurig naar wat ze van U begeeren.
18. Gij hoort hun gebeden, om recht te doen aan weezen en verdrukten, en om de slechte mensen in het land angst en schrik aan te jagen.

PSALM 11.

DE RECHTE LEVENSHOUDING IN DAGEN VAN REVOLUTIE.

Opschrift (vs 1a).

- 1a. Bestemd voor het gebruik in de liturgische diensten in het heiligdom.
Van David.

Een stem (vs 1b-3).

- 1b. Alleen tot den Heere neem ik m'n toevlucht — nergens elders zal ik schuilen.
Ook al geeft ge mij den raad¹: zoek toch uw heil in de vlucht naar Juda's gebergte, gelijk een vogel in de bosschen een schuilplaats vindt —
2. Gij raadt mij dit, omdat ge ziet, dat de goddeloozen nu aan het bewind zijn, menschen, die gelijk boogschutters den boog spannen, en den pijl op de pees leggen, om hun prooi neer te schieten, het leven bedreigen van alle godvreezende en weldenkende menschen in den lande; goddeloozen, die niet openlijk, maar verraderlijk in het donker hun werk doen.
3. En — zoo overlegt gij — als alle fundamente van een ordelijke samenleving ondergraven worden — gelijk het door deze booswichten geschiedt, die alle recht vertrapten — wat kunnen dan de rechtvaardigen nog uitrichten?

Koor (vs 4-7).

4. Maar God is er ook nog!
De Heere is gezeten in Zijn hoogverheven heiligdom, en *Zijn troon is in de hemelen gevestigd*.
Hij blijft niet onbewogen bij hetgeen er op aarde geschiedt.
Integendeel: Zijn oogen zien alles wat er in de wereld gebeurt, en Hij let nauwkeurig op het doen en laten der menschen.
5. De Heere staat aan de zijde van hen, die Hem liefhebben, maar Hij haat van ganscher harte degenen, die het geweld liefhebben. Hun goddeloos bedrijf is Hem niet onbekend,
6. en daarom zal Hij zijn straffen over hun hoofd uitgieten, gelijk vuur en bliksem neerkomen van den hemel, en Hij zal hen verteren als door een verzengenden Oostenwind². Zoo zullen ze op het feest, dat ze zich gedroomd hebben, niets dan dood en verderf te drinken krijgen.
7. Want de Heere is rechtvaardig. Hij heeft het recht lief en de oprechten zullen Zijn aangezicht zien. Daarom is de schuilplaats in den hemel oneindig veel veiliger dan de schuilplaats in de bergen.

PSALM 12.

GOD EN "DE KLEINE LUYDEN".

Opschrift (vs 1).

1. Bestemd voor het gebruik in de liturgische diensten in het heiligdom.
Voor basstemmen³.
Een Psalm.
Van David.

Koor (vs 2-5).

2. Geef Gij uitkomst, Heere! Want de waarheid is verdwenen en de trouw heeft opgehouden te bestaan onder de menschen.

¹ Dit zeggen blijkbaar Davids adviseurs.

² Bedoeld is de beruchte "Sirocco".

³ In den tekst: op sjeminit.

3. Het is gewoonte geworden dat er onderling niets dan leugen gesproken wordt, overal ontmoet men geveel en dubbelhartigheid.
4. Moge de Heere een einde maken aan alle misleiding en verwatenheid.
5. Moge de Heere afrekenen met hen, die vertrouwen op hun eigen kracht en op de kracht van het (leugen)woord; dat er een einde kome aan de pralerij met groote woorden van hen, die met hun "geen God en geen meester" zichzelf willen uitleven.

Een stem (vs 6).

6. Zóó spreekt de Heere: Omdat aan de kleinen geweld wordt gedaan, omdat de armen en ellendigen zuchten in hun lijden, overheerscht en uitgestooten door de machthebbers, alleen omdat ze Mij liefhebben, zal Ik Mij opmaken, om hen te hulp te komen. Ik zal hen in vrijheid stellen. Ik zal uit Mijn verborgenheid tevoorschijn treden, en over hen Mijn aangezicht doen lichten¹.

Koor (vs 7-9).

7. Dit Woord des Heeren is schoon. Het blinkt als gelouterd zilver, want nu staat het vast, dat Gods volk, ook als het ter aarde zal worden geworpen, als zevenmaal² gelouterd uit den smeltkroes zal tevoorschijn komen³.
8. Daarom, Heere, vertrouwen wij op U en op Uw Woord. Gij zult ons bij den voortduur bewaren tegen dit goddeloos geslacht.
9. De goddeloozen draven rondom, wanneer de snoodsten van 's menschen kinderen verhoogd worden⁴.

PSALM 13.

HOE LANG?

Opschrift (vs 1).

1. Bestemd voor het gebruik in de liturgische diensten in het heiligdom.
Een Psalm. Van David.

Gebed (vs 2-6).

2. Hoe lang, o Heere, zal het nog duren, dat Gij mij ten eenenmale schijnt vergeten te zijn?
Hoe lang zal het nog duren, dat Gij Uw aangezicht voor mij verbergt?
3. Hoe lang zal het nog duren, dat ik alsmaar bezig moet zijn met het beramen van plannen, om aan mijn vijanden te ontkomen?
Hoe lang zal ik nog dagelijks met kommer en verdriet moeten rondlopen in mijn hart?
Hoe lang zal het nog duren, dat mijn vijand over mij triumfeert?
4. Verberg Uw aangezicht niet langer voor mijn verdriet, en verhoor mijn klachten, Heere, mijn God.

¹ De St. Vert.: "Ik zal in behoudenis zetten dien hij aanblaast", wat geen zin geeft. De paraphrase berust op de vertaling van hen, die bij "blazen" denken aan "schijnen", en aldus overzetten: Ik zal schijnen (lichten) ten behoeve van hen.

² Zeven, het heilig getal, als symbool van algeheele loutering.

³ Naar onze opvatting ziet de "loutering" niet op Gods Woord, gelijk de St. Vert. wil, maar op de "vromen".

⁴ Hoewel niet geheel juist, handhaven we hier de St. Vert. om haar prachtig sarcasme.

Laat Uw aangezicht over mij lichten, opdat het in en rondom mij weer licht mag worden, en ik weer nieuwen moed mag ontvangen. Laat het niet zóóver komen, dat ik in den dood moet ontslapen.

5. Laat mijn vijand er zich niet op kunnen beroemen, dat hij mij overwonnen heeft en laten mijn tegenstanders er zich niet in kunnen verblijden, dat ik het onderspit gedolven heb.
6. Maar neen, ik weet en ben verzekerd, dat Gij mij weer genade zult bewijzen.

Reeds nu verheugt zich daarom mijn hart in de uitredding, die Gij zult schenken.
Reeds nu wil ik zingen tot eer des Heeren, want Hij heeft mij welgedaan.

PSALM 14.

HET DWAZE DER MENSCHEN EN HET DWAZE GODS.

Opschrift (vs 1a)

- 1a. Bestemd voor het gebruik in de liturgische diensten in het heiligdom.

Van David.

- 1b. De dwaas overlegt bij zichzelf: God is hier niet¹, en ziet ons kwaad niet zóó boos is het gedichtsel zijns harten², zóó afschuwelijk zijn z'n daden.
Zóóver is het algemeen bederf doorgedrongen, dat niemand meer wat goeds doet. Zondier uitzondering hebben ze de uiterste grens van boosheid bereikt.
2. Doch men moge dan den Heere niet *zien* — Hij *is* er wel. Vanuit den hemel gaat Hij nauwkeurig het doen en laten der menschen na; Hij stelt een nauwgezet onderzoek in, of er onder al die menschen, die in hun dwaasheid Zijn wereldbestuur ontkennen, soms iemand nog zoo verstandig is, dat hij God zoekt.
3. Maar het droeve resultaat van dit goddelijk onderzoek is: allen hebben, zonder uitzondering, God den rug toegekeerd; de afval en het bederf zijn algemeen geworden. Er is niemand, die iets goeds doet, nee zelfs niet één!
4. Hebben dan de werkers der ongerechtigheid er heelemaal geen idee van, dat de Heere hen waarneemt? Zouden ze dan niets mēken, die dwazen, dat ze maar doorgaan mijn volk even rustig te verslinden, alsof ze brood aten? Zouden ze dan heelemaal geen vrees kennen, dat ze er niet aan dēken, den Heere aan te roepen?
5. Eens zullen de rollen omgekeerd worden. Want God, Die de Beschermers en Wreker van Zijn volk is, zal gericht houden, en ter plaatse waar dat gericht gehouden wordt, zal schrik de goddeloozen overvallen.
6. Ze mogen dan al gemeend hebben, de kleinen en zwakken ongestraft te kunnen overweldigen, maar voorwaar, de Heere, tot Wien zij de toevlucht genomen hebben, zal voor hun recht opkomen.
7. Och, dat de Heere spoedig komen mocht uit Sion, Zijn heilige woning, om Israël te bevrijden. En *als* die dag eens aanbreekt, waarop de Heere een genadige wending brengen zal in het lot van Zijn volk, hoe zal Jacob zich dan verblijden! Wat zal Israël dan verheugd zijn!

¹ Het zeggen: er is geen God, zal hier wel geen absolute ontkenning zijn van Gods bestaan, maar de ontkenning van Gods alomtegenwoordigheid.

² We paraphraseeren dit zóó, omdat er hier ook in de woorden een treffende overeenkomst is met Gen. 6, den tijd voor den zondvloed.

PSALM 15.

DE RECHTE NORM.

Toelichting.

Evenals Ps. 24 is Ps. 15 waarschijnlijk gezongen bij den opgang naar het heiligdom. Een Israëliet vraagt, aan welke eischen men moet voldoen, om binnen te komen, en een priester geeft daar het antwoord op. Opmerking verdient, dat waar bij andere volken alleen *cultische* eischen werden gesteld, hier slechts sprake is van religieus-ethische: het doen van den wil des Vaders, Die in de hemelen is..

Opschrift (vs 1a).

1a. Een Psalm.

Van David.

Een Israëliet (vs 1b).

1b. Heere, wie wordt als gast toegelaten in Uw woning?

Wie mag een *burger* heeten van Sion, Uw heilige stad?

Een priester (vs 2-5).

2. Die oprecht is van handel en wandel, en waar in al z'n woorden.

3. Die van zijn buurman¹ geen kwaad *spreekt*, zijn vriend geen kwaad *doet*, zijn naaste niet belastert.

4. Die verwèrpt, dien de Heere verwerpt, maar eert degenen, die Hem vreezen.

Die zijn geloften, onder eede afgelegd, nakomt, ook al zou hem dat schade berokkenen.

5. Die geen rente neemt van zijn volksgenooten² en zich niet laat omkopen³, opdat de onschuldige zou kunnen worden veroordeeld.

Wie zich hieraan houdt, wordt als burger van Sion beschouwd, en die zal eeuwig leven⁴.

¹ Hier wordt een vertaling gevolgd, die eenigszing afwijkt van de St. Vert.: die met zijn tong niet achterklapt.

² Volgens de wet was dat verboden, Exod. 22:25.

³ Nl. als rechter of getuige.

⁴ Alleen wien Christus' gerechtigheid en heiligheid is toegerekend, voldoet hieraan. Deze Psalm is dan ook vol heimwee naar Christus.

PSALM 16.

VAN GELOOF, HOOP EN LIEFDE.

Opschrift (vs 1a).

1a. Een meditatie¹.

Van David.

a. Het geloof ² (vs 1-3).

- 1b. Bewaar mij, o God, voor het doodsgevaar, dat mij bedreigt³. Tot U vlucht ik in mijn grooten nood, en in Uw hand weet ik mij veilig en geborgen, omdat ik in mijn leven altijd ervaren heb, dat Gij uitkomst gaaft, zoo dikwijls ik mijn toevlucht bij U zocht.
2. Geen dag in mijn leven was er, waarop ik het niet diep heb gevoeld — en ik heb het ook aan den Heere altijd gezegd —: Gij zijt mijn Souverein, van Wien ik geheel afhankelijk ben. Maar bóvenal zijt Gij mijn hoogste Goed, en buiten U bestaat er voor mij niets, waar ik in kan rusten⁴.
3. En waar ik van den Heere betuigd heb, dat Hij mijn God was, Die mij boven alles ging, heb ik van al mijn medegeloovigen⁵ in den lande beleden: zij zijn mijn broeders, de heerlijken, aan wie ik mijn hart verpand heb — ik ben een vriend, ik ben een metgezel van allen die Zijn Naam ootmoedig vreezen⁶.

b. De liefde ⁷ (vs 4-8).

4. Daar zij, die van den Heere en Zijn dienst afgeweken zijn⁸, smart op smart te vreezen hebben, zal ik met *hen* geenerlei gemeenschap hebben. Aan hun plengoffers van bloed⁹ neem ik geen deel, en ik schaam, mij zelfs de namen dezer afvalligen op mijn lippen te nemen.
5. Door te bréken met mijn afvallige volksgenooten, gevoel ik mij echter niet eenzaam of ongelukkig. Integendeel, ik leef in de innigste gemeenschap met mijn God, en dat

¹ Evenals Ps. 56, 57, 58, 59 en 60 heet Ps. 16 in 't Hebr. een "miktaam". De vertaling "gouden kleinood" is in elk geval onjuist. Het woord hangt samen met een werkwoord, dat "verbergen" beteekent, en kan dus aanduiden: een lied met een verborgen, diepen zin, maar ook: een lied, dat in het verborgen, in de eenzaamheid is geboren. Vandaar ons: "meditatie", een opschrift dat den inhoud van die Psalmen, waar "miktaam" boven staat, wel dekt.

² Niet ten onrechte is Psalm 16 genoemd de Psalm van geloof, hoop en liefde. Er zijn duidelijk drie deelen in te onderscheiden, waarvan in het eerste deel (vs 1-3) de taal van het *geloof*, in het tweede deel (vs 4-8) die van de *liefde*, en in het derde deel (vs 9-11) die der *hoop* beluisterd wordt.

³ Dat dit doodsgevaar aanwezig is, blijkt wel uit vs 10.

⁴ St. Vert.: *mijn* goedheid raakt niet tot U. Dit geeft natuurlijk geen zin. In onzen Bijbel staat bovendien het woordje "raakt" cursief gedrukt, ten teeken, dat het er door den vertaler ingevoegd is. Er staat eigenlijk: mijn goedheid niet tot U, d.i. voor mij is er geen goed(heid) buiten U, — Gij zijt mijn hoogste Goed.

⁵ In den tekst de "heiligen" geheeten, naar Ex. 19:6, waar Israël een "heilig volk" genoemd wordt.

⁶ De St. Vert.: maar tot de heiligen, die op aarde zijn, en de heerlijken, in dewelken al mijn lust is, hangt min of meer in de lucht. De bedoeling van den Psalm is, dat krachtens de gemeenschap der heiligen allen die door het geloof aan den Heere verbonden zijn, ook aan *elkander* verbonden zijn.

⁷ Van de tweevoudige verbondenheid van den dichter aan den Heere en aan Zijn volk wordt in de volgende verzen nu alleen het *eerste*: de liefde tot Gød, nader uitgewerkt.

⁸ Deze paraphrase berust op de vertaling: zij zullen hun smarten vermenigvuldigen, die achterwaarts keeren. Of deze afvallige volksgenooten tegelijk afgodendienaars waren, zooals de St. Vert. (die een anderen god begiftigen) doet vermoeden, is *mogelijk*, maar wordt in den tekst niet uitdrukkelijk gezegd. De naam "god" is dan ook slechts door de Statenvertalers ingevoegd. Men kan ook denken aan eigenwilligen godsdienst.

⁹ In strijd met de wet. Lev. 3:7; 7:27.

maakt mij rijk en gelukkig. De *Heere* is mijn Deel en Erfenis¹. Laten anderen zich verheugen in hun aardsch en tijdelijk bezit, de Heere is mijn eeuwig Bezit; laten anderen drinken uit den beker van aardsche genoegens, ik verzadig mij uit de altijd-volle beker van Gods gemeenschap. En daar ik U bezit, Heere, bezit ik *alles*, en is mijn Erfdeel onmetelijk.

6. Toen dan ook het meetsnoer uitgelegd werd, om het beloofde land onder Israël te verdeelen, is *mij* wel het schoonste deel toegevallen, want Gij geeft mij niet iets of veel, maar *alles* in Uzelven, en in die onverderfelijke, eeuwige Erfenis verheug ik mij bovenmate².
7. Daarom wil ik den Heere prijzen, Die mij geleerd heeft, Hem te kiezen tot mijn hoogste Goed, en Die mijn diepste overdenkingen³, zelfs van den nacht, onder de tucht van Zijn Geest heeft gesteld.
8. Bij alles wat ik deed of overlegde, heb ik mij voortdurend den Heere voor oogen gesteld.

Zoolang *Hij* mij maar beschermt met Zijn rechterhand, zal *ik* niet wankelen.

c. De hoop (vs 9-11).

9. Omdat ik zoo in Uw gemeenschap leven mag, en van Uw bescherming zeker ben, is mijn hart verheugd en jubelt mijn ziel, en weet ik, dat ook mijn lichaam niet aan den dood ten prooi vallen zal⁴.
10. Ja, ook al zou ik moeten sterven⁵, dan zoudt Gij mijn ziel toch in het doodenrijk niet laten blijven, het graf zal mij niet kunnen vasthouden, want Gij zult Uw gunsteling nooit aan het verderf prijsgeven. In leven en sterven ben ik veilig bij U.
11. Want Gij hebt mij bekend gemaakt, dat er door het donkere doodenrijk een pad loopt naar het eeuwige leven. Daar zal ik U zien van aangezicht tot aangezicht, en in die aanschouwing ligt het toppunt van mijn vreugde. Eeuwige blijdschap is in Uw rechterhand.

PSALM 17.

EEN GEBED.

Opschrift (vs 1a).

1a. Een gebed.

Van David.

Gebed (vs 1b-15).

¹ Dit is misschien een herinnering aan de Leviëten, die geen deel ontvingen bij de verdeling des lands, omdat de Heere hun Deel was. Num. 18:20; Deut. 10:9.

² Dat David hierbij ook gedacht heeft aan de uitbreiding van zijn aardsch bezit en koninklijke macht, is niet uitgesloten. Immers, met Hem worden ons alle dingen geschonken, en Hij heeft beloften voor *dit* en het toekomstige leven.

³ Mijn nieren, als zetel van de diepste roerselen des harten.

⁴ David spreekt in eerste instantie hier zijn volle vertrouwen uit, dat hij uit het dreigende doodsgevaar zal worden verlost.

⁵ In heel dit gedeelte gaat David weer boven zichzelf uit. Petrus, die deze woorden in Hand. 2:24 vv. aanhaalt, zegt onomwonden, dat David dit van Jezus voorgezegd heeft, want David is wél gestorven. Hier wordt dus in het O.T. niet alleen een zeker getuigenis gegeven van de hoop des eeuwigen levens, maar ook dat deze hoop alleen rust in Christus, *met* Wien wij gestorven en opgewekt zijn.

- 1b. O Heere, van Wien alleen heil te verwachten is¹, wil toch naar mij hooren; wil toch achtslaan op mijn kreet om hulp, en luister toch naar mijn gebed, dat ik zonder eenige geveinsdheid tot U opzend.
2. Laat het oordeel, dat Gij over mij uitspreekt, te mijnen gunste uitvallen; waar Uw oog alles ziet, weet Gij ook, wie het recht aan z'n zijde heeft².
3. Als Gij, o God, alle schuilhoeken van mijn hart doorzoekt; als Gij in stille nachtelijke uren mij onder vier oogen ondervraagt, dan vindt Gij, welken strengen toetssteen Ge ook aanlegt, geen boos opzet bij mij.
4. Wat menschen mij ook aandeden, er kwam geen verkeerd woord over mijn lippen; het was in tegendeel steeds mijn streven, mijn doen en laten te richten naar het woord Uwer lippen.
5. Op den weg van Uw bevelen heb ik mijn schreden gezet. In het spoor van Uw geboden heb ik standvastig gewandeld.
6. Zoo roep ik dan U aan; Gij verhoort mij immers, o God! Neig Uw oor dan naar mij, en luister naar de woorden, die ik tot U spreek.
7. Doe wonderen van genade, o Heiland dergenen, die de toevlucht nemen tot U; die op de kracht van Uw rechterhand vertrouwen, als hun en Uw vijanden hen belagen.
8. Bewaar mij als Uw oogappel.
9. Verberg mij in de schaduw van Uw vleugelen³ tegen het geweld dat de goddeloozen mij willen aandoen.
Want mijn doodsvijanden omsingelen mij, en maken elke ontvluchting onmogelijk.
10. Die vijanden zijn niet alleen sterk, maar ook meedoogenloos. Hun hart is voor alle medelijden toegesloten en hun mond spreekt arrogante, hoogmoedige taal.
11. Ook nu komen zij weer opzetten, en hun eenig oogmerk is mijn ondergang.
12. In hun doen zijn ze leeuwen gelijk, die belust zijn op buit, en als jonge leeuwen loeren ze vanuit hun hinderlaag op hun prooi.
13. Sta op, Heere, om mij te hulp te komen; treed mijn vijanden tegemoet, en sla hen neer; verlos mij uit de macht der goddeloozen; mogen zij verstrooid worden door Uw zwaard,
- 14a en geslagen door Uw hand, o Heere, zoodat ze nergens meer te vinden zijn.
- 14b Laat het deel, dat hùn in dit leven toevalt dit zijn, dat zooveel uitgestelde straf over hen uitgegoten wordt, dat hun kinderen er ook nog genoeg aan hebben, en dat er dan ook nog iets overblijft voor hun kleinkinderen⁴.
15. Doch wat *mij* betreft, laat mij Uw aangezicht mogen zien, en laat mij bij het ontwaken⁵ mij verlustigen mogen in de aanschouwing van Uw heerlijkheid.

¹ St. Vert.: Heere, hoor de gerechtigheid. Sommigen vertalen: hoor naar een rechtvaardige. Wij nemen "gerechtigheid" bij den Heere, en paraphraseeren: bij Wien alleen heil te verwachten is.

² David is blijkbaar valsch beschuldigd, en zoekt nu recht bij God. Als hij in de volgende vs. verklaart, dat God bij hem geen schuld zal kunnen ontdekken, dan bedoelt hij niet, dat hij geheel zondeloos is, maar dat hij in het onderhavige geval vrij uit gaat.

³ Het beeld is ontleend aan den arend. Misschien is ook gedacht aan de eherubijnenvleugels op de ark: symbool van de veiligheid in den tempel voor den vluchteling, die er asyl zocht.

⁴ Naar de bedreiging van de wet, dat God de zonde bezoekt tot in het 3e en 4e geslacht.

⁵ In eerste instantie wordt bedoeld op het ontwaken na den nacht van lijden. Profetisch wordt daarmee heengewezen naar het leven na den dood.

PSALM 18.

SOLI DEO GLORIA.

Opschrift (vs 1 en 2a).

1. Bestemd om gebruikt te worden in de liturgische diensten in het heiligdom.
David, de knecht des Heeren, heeft de woorden van dit lied gezongen, toen de Heere hem gered had uit de hand van al zijn vijanden, en uit de hand van Saul.
- 2a. Hij zong dan het volgende lied.

a. Danklied (vs 2b-4).

- 2b. Ik heb U hartelijk lief, o Heere, Die de kracht zijt in mijn zwakheid.
3. De Heere is mijn Rots, waaraan ik mijn vastklem, Mijn vaste Burcht, waarin ik veilig ben,
Mijn Bevrijder in het uur van gevaar. Mijn God is mijn Rotsburcht, waarin ik toevlucht gezocht en gevonden heb.
Mijn Schild en Betrouwen, zijt Gij, o God mijn Heer. De machtige Toren, die beschermend voor mij stond. De hoge Toren, waar niemand mij bereiken kon.
4. Mijn Heiland! van het geweld der vijanden hebt Gij mij verlost.
Daarom roep ik het luide uit: geprezen zij de Naam des Heeren.

b. De gevaren (vs 5-7).

5. Ontzaglijk waren de gevaren, waarin ik mij bevond: het was of duizend dooden als geweldige golven van allen kant op mij aankwamen; alsof allesvernielende vloedgolven over mij uitgestort werden; alsof die wateren touwen waren, die
6. mij naar het doodenrijk sleepten; ja, de dood zelf had me al vastgesnoerd om mij naar de slachtbank te voeren.
7. In dien doodsnoed riep ik tot den Heere.
Uit de diepten klonken mijn angstkreten op tot mijn God.

— — — — — — — — — — — — — — — —

Toen hoorde God uit Zijn paleis naar mijn stem — mijn angstig hulpgeroep was tot Zijn ooren doorgedrongen!

c. De verschijning van God (vs 8-20).

8. God Zelf daalde neer uit den hemel in een onweder, om mij te redden.
Toen schudde de aarde heen en weer als bij een geweldige aardbeving. Zelfs de fundamenten van de hemelen¹ werden bewogen.
Hemel en aarde kwamen in beroering, want hoog was de vlam van Zijn toorn opgelaaide tegen de machten, die mijn ondergang zochten.
9. Zoo geweldig was Zijn toorn, dat de adem uit Zijn neusgaten op rook geleek, en de adem uit Zijn mond scheen wel vuur, dat alles wat Hem in den weg kwam, verteerde. Deze verterende adem van Zijn gramschap deed alles branden als een kolenvuur.
10. Toen Hij neerdaalde uit den hemel, schoof Hij het uitspansel weg als een gordijn, en dikke duisternis was het tapijt, waarop Zijn voeten voortschreden.
11. Cherubijnen vormden de levende wagen, waarop Hij kwam aanrijden; op de vleugelen

¹ Hier is misschien beter "hemelen" te lezen i.p.v. "de bergen".

van den wind vloog die hemelwagen door het luchtruim.

12. Niet alleen onder Zijn voeten, maar overal rondom Hem was duisternis; want de donkere wolken omgaven Hem als donkere watermassa's.
13. Zoo kwam Hij neer als in een geweldigen onweersstorm. Het waren allemaal donkere wolken zonder glans, en voor Hem uit stoven de wolken weg, en hagelsteen en bliksemschichten.
14. Toen barstte een onweer los. De donder rommelde het was de stem des Allerhoogsten.
15. Bliksemstralen flitsten heen en weer, alsof de Heere vurige pijlen afschoot en naar alle kanten uitstrooide.
16. Ten gevolge van dezen orkaan kwam de bodem van de zee bloot te liggen, en de fundamente der aarde werden gezien, doordat Uw dreigende stem weerklonk, o Heere, en Uw adem als een toornige storm over de wereld raasde.
17. Toen strekte Hij vanuit de hoogte Zijn machtige hand naar mij uit en met Zijn sterken greep trok Hij mij op uit de watermassa's, waarin ik dreigde te verdrinken.
18. Hij bevrijdde mij uit de hand van mijn sterke vijanden; Hij redde mij uit de macht dergenen, die mij haatten, omdat ze poogden mij te overweldigen.
19. Hij ontrukte mij aan de klauwen van mijn aanvallers, die mij op dien ongeluksdag overvallen hadden, en zoo was het de Heere, Die mij ondersteunde.
20. Hij verlost mij uit mijn ellende, zoodat ik weer vrij kon ademhalen, en Hij redde mij, omdat Hij een welgevallen in mij had.

d. Waarom de Heere te hulp kwam (vs 21-29).

21. Zoo handelde de Heere met mij, omdat ik recht stond voor Hem; Hij beloonde mij omdat mijn handen niet bezoedeld waren met onreinheid.
22. Want ik heb de geboden des Heeren bewaard, en ik heb niet goddeloos gehandeld, door van de wegen Gods af te wijken.
23. Zijn wetten houd ik mij immers steeds voor oogen, en Zijn inzettingen verwierp ik niet.
24. Zoo was mijn hart volkomen met den Heere, mijn God, en ik wachtte mij voor de zonde.
25. Daarom beloonde mij de Heere, omdat ik recht stond voor Hem; en omdat Zijn oogen gezien hadden, dat mijn handen niet bezoedeld waren met onreinheid.
26. Gij vergeldt een iegelijk naar zijn werken: met de vromen gaat Gij vriendelijk om — en jegens de rechtschapenen handelt Gij rechtschapen.
27. De reinen van hart ontwaren Uw goddelijke reinheid, maar aan die verkeerd willen, toont Gij U "verkeerd".
28. Wie neergebogen is, wordt door U opgericht, maar Gij vernedert degenen, die hoog van oogen en trotsch van hart zijn.
29. Ja, Gij, o Heere, zijt Zelf een lamp voor mijn voet, mijn pad ten licht, om 't donker op te klaren.

e. De Heere zal ook in de toekomst helpen (vs 30-37).

30. Wanneer Gij aan mijn zijde staat, durf ik een geheele bende aan, en met mijn God klim ik zelfs over de wallen heen, waarachter mijn vijand zich verschanst.
31. Die God, Wiens wegen altijd recht, en Wiens beloften steeds betrouwbaar zijn, is een

beveiligend schild voor allen, die bij Hem hun toevlucht gezocht hebben.

32. Want is er wel iemand, wiens macht met die van den Heere te vergelijken is, en is er wel ergens zoo'n veilige schuilplaats als bij onzen God, Die de Rots der eeuwen is?
33. God is het, Die mij aangordt met kracht, zoodat ik in Hem onoverwinnelijk ben; God is het ook, Die de wegen voor mij effent.
34. Daarom kan ik op dien effen weg voortsnelen als een hert zonder te struikelen, en ben ik in staat de meest versterkte hoogten te bezetten.
35. Om de oorlogen des Heeren te voeren, heeft de Heere Zelf mij de wapenen leeren hanteeren, en door Zijn goddelijk onderricht werden mijn armen sterk als bronzen wapenen.
36. Het schild, dat mijn behoud was, hebt Gij mij in de handen gegeven; Uw rechterhand heeft mij daarbij ondersteund, en Gij hebt U tot mij neergebogen.
37. Gij hebt mij zooveel ruimte gegeven, dat ik voldoende bewegingsvrijheid had in den strijd; daarom kon ik mij handhaven zonder te struikelen.

f. Davids volledige triumf (vs 38-46).

38. Zoo kon ik zelfs van de verdediging tot den aanval overgaan. Ik zal mijn vijanden achtervolgen en inhalen, en de achtervolging niet staken voor en al eer ik ze volledig verslagen heb.
39. Door Uw kracht heb ik hen reeds vernietigd, zoodat zij niet weer zullen opstaan; ze liggen gekromd onder mijn voeten.
40. Gij hebt mij met kracht aangeord tot den strijd; die tegen mij opstonden hebt Gij genoodzaakt voor mij te bukken.
41. Mijn vijanden hebt Gij voor mij doen vluchten, en mijn haters heb ik vernietigd.
42. In hun angst riepen zij om hulp, maar er was niemand die hen bevrijdde. In hun nood riepen ze tot den Heere, maar Hij gaf hun geen antwoord.
43. Als het stof der aarde vertrad ik ze, en als slijk op de aarde verpulverde ik ze.
44. Gij hebt mij ook bewaard, toen binnenlandsche onlusten uitbraken; het eindresultaat was, dat ik mij aan de spits gesteld zag van al de natiën. Vreemde volken, waarvan ik vroeger nooit gehoord had, dienden mij.
45. Nauwelijks had hun oor van mij gehoord, of ze capituleerden voor mij; vreemde, vijandige volken boden mij zelfs hun geveinsde hulde.
46. Vreemdelingen komen al buigend tot mij; met angst en beven naderen ze uit hun versterkte stellingen tot mij.

g. Soli Deo gloria (vs 47-51).

47. Ja, de Heere leeft; Hij, die mijn vaste Burcht is, zij geprezen. Hoog verheven is die God, Die mijn Heiland is.
48. God, Die mij gewroken heeft, en heele volken aan mij heeft onderworpen.
49. Die mij redde uit de hand van mijn vijanden, die vol bittere gramschap waren; Gij, Die mij over mijn tegenstanders hebt doen triumfeeren; mij van mijn geweldenaren hebt verlost.
50. Daarom wil ik U prijzen, o Heere, en Psalmen zingen tot eer van Uw Naam, zóó dat alle volken het hooren.
51. Hij is het, Die Zichzelf verheerlijkt, door den koning, dien Hij aangesteld heeft, de overwinning te bereiden; Die Zijn gezalfde genade bewijst, Die weldadigheid betoont aan David, en aan zijn zaad tot in eeuwigheid.

PSALM 19.

NATUUR EN SCHRIFTUUR.

Opschrift (vs 1).

1. Bestemd voor het gebruik in de liturgische diensten in het heiligdom.
Een Psalm. Van David.

a. Gods algemeene openbaring (vs 2-7).

2. Ook als de menschen zwijgen, vertellen de hemelen voortdurend Gods eer.
Het machtig firmament, uitgespannen door de hand¹ des Heeren, roemt zonder ophouden het werk van den Schepper.
3. De eene dag vertelt aan den volgenden dag de grootheid Gods, en de eene nacht bezingt voor den anderen nacht Zijn glorie.
Het is in koor en tegenkoor één onafgebroken jubel: eere zij God!
4. Het is een sprakeloos lied zonder woorden, een lofzang in stilheid tot God, een lied, niet met hoorbare stem gesproken.
5. Maar wiens ziele luistert, verstaat dit sternmeloos lied der natuur. Wie ooren heeft om te hooren, beluistert er een taal in, want haar zang weerklinkt over de geheele aarde. Tot aan de uiterste grenzen der aarde jubileert het: eere zij God!
6. De zon, die eiken morgen oprijst uit de zee — dat is haar woning, die God haar voor de nacht heeft bereid — gelijkt op een bruidegom, die verheugd uit zijn slaapkamer te voorschijn komt.
Gelijk een held in de renbaan, loopt zij haar pad; en zij doet het met vreugde, want de wil van den Schepper is haar wet.
7. In het Oosten gaat zij op, en na haar kringloop volbracht te hebben, daalt zij in het Westen weer neer.
Niets blijft op aarde voor haar stralen Verborgen.

b. Gods bijzondere openbaring ² (vs 8-15).

8. De wet des Heeren is volmaakt, zij verkwikt de ziel.
De getuigenissen des Heeren zijn betrouwbaar, zij maken die eenvoudigen verstandig.
9. De geboden des Heeren zijn recht, zij verblijden het hart. De bevelen des Heeren zijn zuiver, zij verlichten de oogen.
10. *De woorden* ³ *des Heeren zijn rein, zij houden eeuwig stand.*
De ordinantiën des Heeren zijn waarheid, ze zijn alle recht.
11. Ja, kostbaarder dan goud, dan veel fijn goud. Zoeter zijn ze dan honig en honigzeem.

¹ In Genesis valt de nadruk erop, dat alles geschapen is door het *woord* des Heeren. Hier is sprake van Zijn *hand*.

² Het loflied der natuur wordt nu gevolgd door een lofzang op de Schriftuur. Deze wordt hier de "wet" genoemd, waarbij te denken is aan de gansche Schriftopenbaring (vgl.: "de wet en de profeten" in het N.T.). Men ziet hoe de dichter zich uitput door telkens andere woorden voor "wet" te gebruiken, om de volledige schoonheid van Gods bijzondere openbaring in 't licht te stellen. Deze "wet" wordt dan telkens door een ander adjectief weer gekwalificeerd, terwijl daar in eiken regel de *zegenrijke werking*, die er van uitgaat, weer aan toegevoegd wordt. Deze opsomming laat zich eigenlijk niet paraphraseren.

³ Zoo waarschijnlijk beter dan "de vreeze des Heeren".

12. Zij bevatten ook voor Uw knecht de gedurige waarschuwing, dat er een groot loon is in gehoorzame onderwerping aan Uw geboden.
 13. Maar de weg is zoo eng, die ten leven leidt. Het verontrust mij, dat ik nog zoo dikwijls onbewust Gods wet overtreedt — wie zal zeggen hoeveel en hoe zwaar ze zijn, die onbewuste en verborgen zonden? O Heere, vergeef mij ook die, want ze bleven voor *U niet* verborgen.
 14. Maar weerhoud Uw knecht bovenal van die zonden, die welbewust en moedwillig bedreven worden! De zonde woont wel in mij, maar laat ze niet over mij heerschen, zoodat ik hun willooze slaaf zou worden. Als Gij mij die genade verleent, dan zal mijn hart volkomen zijn met den Heere, en verlost van de heerschappij der zonde.
 15. Laat nu, wat ik spreek met mijn mond, en denk met mijn hart, door U aangenomen worden als een U welbehaaglijk offer.
- O Heer, Die mij bevrijdt, Mijn Rots en Losser zijt, Dan heb ik niets te vreezen.

PSALM 20.

GEBED VOOR DEN SLAG.

Opschrift (vs 1).

1. Bestemd voor het gebruik in de liturgische diensten in het heiligdom.

a. Gebed voor den koning (vs 2-5). Solozang.

2. Op dezen dag, nu het land in gevaar is, verhoore de Heere, o koning, uw gebed.
In den strijd moge de Naam van Jacobs God ¹ als een beschermend schild u dekken.
3. Vanuit het heiligdom, waar de Heere woont, worde u hulp gezonden; vanuit Sion, Zijn hoogen zetel, schenke Hij u bijstand.
4. Uw talrijke spijsoffers, den Heere op dezen biddag ² opgedragen, mogen door Hem in genade worden aangenomen. Dat uw brandoffers aangenaam zijn in Zijn oogen.
Ja, aangenaam in Zijn oogen³.
5. Hij vervulle uw hartewensch, om zegevierend uit den strijd terug te keeren, en Hij gebiede over al uw krijgsplannen Zijn zegen.

b. Amen der gemeente (vs 6).

Koorzang.

6. Wij zullen juichen, als gij als overwinnaar terugkeert. En in den Naam van onzen God zullen wij dan de vaandelen opsteken.

c. Het gebed voor den koning zal verhoord worden (vs 7-9).

Solozang.

7. Nu ons gebed is opgezonden, weet ik zeker⁴, dat de Heere de overwinning geven zal

¹ God wordt hier met opzet *Jacobs God* genoemd. Jacob is de stamvader van het volk, en het *bestaan van het volk* staat op het spel.

² Er is blijkbaar een speciale bidstond uitgeschreven vóór den aanvang van den strijd, en deze gebeden gingen in Israël gepaard met het brengen van offeranden. *In* die offeranden werden de gebeden eigenlijk gesymboliseerd. Men kan bij N.T.isch licht dus ook voor "spijsoffer" en "brandoffer" lezen: gebed.

³ In den tekst "sela" = bis.

⁴ De zekerheid der verhooring volgt dus terstond op het gebed. Het is niet noodig, aan te nemen, dat de

aan Zijn gezalfden koning. De machtige daden van verlossing Zijner rechterhand zullen het duidelijke antwoord zijn, dat Hij vanuit Zijn heiligen hemel geeft op ons gebed.

8. Dézen mogen sterk zijn door wagens, en génen mogen zich beroemen op paarden, maar *wij* zijn onoverwinnelijk door de hulp van onzen God, Wiens Naam is: Heere der Heeren¹.
9. Ondanks heel hun geweldige krijgsmacht zullen onze vijanden struikelen en vallen. Maar *wij* zullen ons staande weten te houden en overwinnen, omdat de Heere aan onze zijde strijdt.

d. Amen der gemeente (vs 10).

Koorzang.

10. Ja, de Heere geeft onzen koning² de overwinning.
Hij verhoort ons op denzelfden dag als wij Hem aanroepen in het gebed.

PSALM 21.

TE DEUM NA DEN SLAG.

Opschrift (vs 1).

2. Bestemd voor het gebruik in die liturgische diensten in het heiligdom.
Een Psalm. Van David.

Priesterzang (vs 2-7).

2. Heere, daar door Uw almogende kracht de vijand is verslagen, is de koning zeer verheugd, hij juicht met mond en hart, omdat Gij hem geholpen hebt.
3. Gij hebt aan zijn hartewensch, om zegevierend uit den strijd terug te keeren³, voldaan. Gij onthieldt hem niet het verlangen zijner lippen. Gij onthieldt hem niet het verlangen zijner lippen⁴.
4. Gij zijt hem tegemoet gegaan, Uw" handen gevuld met zegeningen; met een keur van weldaden hebt Gij hem overladen.
De koningskroon van fijn goud, die Gij op zijn hoofd gezet had, is hem niet afgerukt. Integendeel.
5. Wat hij van U gevraagd had: een langdurig regiment⁵, dat hebt Gij hem gegeven, Gij hebt zijn troon tot in lengte van jaren bevestigd, ja voor eeuwig en altijd⁶.
6. Nu is zijn heerlijkheid groot, omdat Gij hem de overwinning geschonken hebt, want Gij hebt hem met eer gekroond¹ en met majesteit bekleed.

overwinning Intusschen door den profeet is voorzgd. Wie geloovig "amen" gezegd heeft, weet: het zal waar en zeker zijn.

¹ Paarden mocht Israël volgens de "koningswet" (Deut. 17:16) niet hebben. Militair waren de vijanden van Israël dus wel de meerderen, maar de dichter verklaart dat de Naam des Heeren oneindig veel meer is dan alle militaire macht.

² Zoowel hier, als vooral ook in Psalm 21, is de koning type van Christus. Zijn daden zijn Christus' daden; zijn heerlijkheid is goddelijke heerlijkheid.

³ Zie Ps. 20:5.

⁴ In den tekst: "sela" = bis.

⁵ In den tekst staat: het leven heeft hij van U begeerd. Dit ziet op het ambtelijk leven.

⁶ Deze woorden gaan boven David uit, en zien op Christus' koningschap.

7. Eeuwigdurende zegeningen hebt Gij hem geschonken. Doordat hij in Uw tegenwoordigheid mag leven, hebt Gij hem groote blijdschap en vreugde bereid.

Koor (vs 8).

8. Ja, de koning vertrouwt op den Heere.
Daarom zal hij, onder de gunst des Allerhoogsten, ook in de toekomst ongestoord regeeren.

Priesterzang (vs 9-13).

9. Gij zult met uw hand, o koning, al uw vijanden verslaan. Uw rechterhand zal al uw haters verpletteren.
10. Gij zult ze werpen in een oven van onuitblusschelijk vuur¹, wanneer gij uw aangezicht tegen hen keeren zult; en 't vuur van 's Heeren toorn zal hen verslinden, ja het vuur zal hen verteren.
11. Hun nakomelingen zult gij van den aardbodem wegdoen, en hun zaad zal in de toekomst niet meer bestaan.
12. Ofschoon zij kwaad tegen u bedenken, en ofschoon zij allerlei booze plannen beramen, het zal hun niets baten.
13. Want gij zult hen op de vlucht jagen, en als gij met uw leger tegen hen oprukt, zult gij ze met uw doodelijke wapenen in het gezicht treffen.

Koor (vs 14).

14. Gij zijt hoog verheven, o Heere, almachtige Koning. Wij willen Uw machtige daden prijzen met Psalmgezag.

PSALM 22.

NEDERGEDAALD TER HELLE; TEN DERDE DAGE WEDEROM OPGESTAAN UIT DE DOODEN.

Opschrift (vs 1).

1. Bestemd voor het gebruik in de liturgische diensten in het heiligdom. Te zingen op de wijze van "De hinde is als de dageraad"².
Een Psalm. Van David.

Gebed (vs 2-32).

2. Mijn God, mijn God, waarom hebt Gij mij verlaten³?
Waarom toch is er zulk een diepe kloof tusschen *mijn* nood en *Uw* verlossing?
Waarom moet ik in deze duisternis steeds maar schreeuwen, ja brullen van angst en smart?

¹ De oorlogsmethoden waren destijds wel wreed, maar deze woorden zullen wel boven de werkelijkheid uitgaan, en heenwijzen naar den gerichtsdag van Christus, temeer waar in 't vervolg het doen van den "koning" vanzelf overgaat in het doen van den *Heere*.

² Dit is de beteekenis van: "op ajeleth hassahar" in den tekst. De bedoeling zal wel zijn, dat deze Psalm gezongen kon worden op de wijs van een bekend lied, dat met deze woorden begon.

³ Deze klacht van David wordt in Jezus' mond tot een kruiswoord. Intusschen heeft David slechts *gemeend* van God verlaten te zijn; van Christus was het volle realiteit. Met deze beginwoorden is deze Psalm terstond als een profetisch-Messiaansch lied gestempeld. De woorden werden wellicht in Jezus' dagen bij het dagelijksch offer in den tempel geciteerd, maar nu door Christus op Zijn waarachtig offer toegepast.

3. O mijn God, *ik*. roep tot U bij dagen en bij nachten. Maar of ik des daags al roep, het blijft alles stil, want Gij geeft geen antwoord; ook niet, als ik den ganschen nacht door blijf smeeken om hulp.
4. O Heere, heilige God, ik versta Uw stilzwijgen niet.

Gij zijt toch de God, tot Wiens troon alle gebeden en lofzangen Israëls opklimmen¹!

5. Terwijl onze vaders vol vertrouwen hun gebeden tot U hebben opgezonden, en daarbij ervaren hebben, dat Gij hun hulpgeroep hoordet, als zij tot U vluchtten, schijnt Gij mij, hun nazaat, te hebben vergeten.
6. Hèn hebt Gij wel verlost, toen zij tot U riepen; in hun vertrouwen op U zijn zij niet beschaamd uitgekomen — maar ik?
7. Ja ik, ik gevoel me geen mensch meer, maar een worm, die men vertrapt! Alle menschen bespotten mij en alle omwonende volken verachten mij!
8. Ja, allen die mij zien, lachen mij uit. Zij overstelpen mij met smaadwoorden², en schudden minachtend het hoofd over mij.
9. Ze smalen: Wentel nu uw weg op den Heere! — Laat de Heere, op Wien hij vertrouwd heeft, hem nu verlossen en uitreddent! — Hij heeft immers beweerd, dat de Heere een welgevallen in hem had?
10. Mijn God, waarom hebt Gij mij verlaten, Die van mijn prille jeugd af beloofd hebt mijn trouwe Verbondsgod te zullen zijn?
Gij waart het toch, Die mij het levenslicht deed aanschouwen, Die reeds mijn God waart, toen ik nog aan de moederborst lag;
11. Die mij reeds Uw zorgende trouw hebt toegezegd van mijn eerste levensuur aan, en vanaf mijn geboorte mij reeds tot Uw kind hebt aangenomen?
12. O, houd U dan nu ook niet langer op een afstand, want de nood is zoo hoog gestegen; laat mij dicht bij U mogen zijn, want niemand anders kan mij helpen.
13. Mijn vijanden immers zijn machtig en meedoogenloos. Ze zijn gelijk stieren, die mij aan alle kanten insluiten en bedreigen, met hun sterke horens; ze zijn gelijk Basansrunderen³, die op mij aandringen, en elke ontkoming onmogelijk maken.
14. Soms ook is het mij, of ik aangevallen word door leeuwen, die met wijd-opengesperden muil op mij aankomen, om mij te verslinden — verscheurende en brullende leeuwen zijn het!
15. Daardoor is mijn hart van angst gesmolten en als water weggevoerd⁴. Het is, of mijn beenderen alle van elkaar gebroken zijn. Mijn hart is als was geworden, en is binnen in mij gesmolten.
16. Mijn bloed is in mijn lichaam opgedroogd, zoodat ik te breken ben als een potscherf, en mijn tong kleeft van dorst aan mijn gehemelte. Het duurt niet lang, of ik zal tot stof wederkeeren⁵.

¹ Eigenlijk: Gij troont op Israëls lofzangen. De voorstelling is dat de rook van de altaren (symbool der gebeden) doordrong tot het Heilige der heiligen, waar God Zijn troon had.

² Letterlijk: zij laten uit, nl. niet de tong of de lip, maar scheldwoorden. Zoo ook ten aanzien van Christus in Matth. 27:29.

³ Eigenlijk: machtigen van Basan. De dichter doelt op een zeer gevaarlijk soort runderen, dat zich in de weiden van Basan ophield.

⁴ Vgl. Jozua 7:5.

⁵ We laten hierbij in het midden, of de tekst moet luiden: *Gij* legt mij in het stof des doods, dan wel: *zij* (de vijanden) leggen mij in het stof des doods. Waarschijnlijk staat deze uitdrukking wel in verband met het voorafgaande beeld van de potscherf. Deze was ook van het "stof der aarde" gemaakt.

17. Als een zwerm wilde honden¹ omringen zij mij, dit gespuis, en ze zijn reeds begonnen, aan mijn handen en voeten te knagen.
 18. Ik ben zoo uitgeteerd, dat ik al mijn beenderen kan tellen, terwijl zij om mij heen staan, en mij met hun oogen zouden willen verslinden.
 19. Reeds hebben zij de kleederen van hun slachtoffer onder elkaar verdeeld, en over mijn mantel het lot geworpen.
 20. Gij dan, Heere, wees niet verre; Gij, Die mijns harten sterkte zijt, haast U, om mij te hulp te snellen.
 21. Red mijn leven, opdat ik door het zwaard niet sterve; dit leven is nog het eenige wat ik bezit; verlos het uit het geweld van deze honden.
 22. Bevrijd mij uit den muil van deze leeuwen; ontruk mij, ellendige, aan de sterke horens van deze stieren.
 23. Dan zal ik den broeders² Uw lof verkondigen³, U prijzen in het midden der gemeente.
 24. Dan moet gij allen, die den Heere vreest, met mij instemmen, om God te loven; ja, al gij nakomelingen van Jacob, verheerlijkt Hem! Al gij kinderen Israëls, beeft voor Hem!
 25. Hij immers veracht noch versmaadt des ellendigen ellende. Hij heeft Zijn aangezicht voor den neergebogene niet verborgen; want toen hij tot Hem om hulp riep, heeft Hij zijn gebed verhoord.
 26. Zoo is dan mijn loflied voor U, Heere, bestemd, in de groote gemeente.
- En wat ik U beloofde in 't heetst gevaar, Betaal ik op het heilig dankaltaar Bij die U vreezen.
27. Als dan na het dankoffer het offermaal wordt aangericht, zullen mijn broeders, de kiemen, en "stillen in den lande" daarbij aanzitten en rijk verzadigd worden; deze allen, die den Heere zoeken, zullen Hem loven en danken, terwijl de gastheer de zegenbede spreekt: uw hart moge voor altijd leven.
 28. Doch niet alleen in Gods huis, maar tot de einden der aarde zal de lof des Heeren weerklinken. De volken, die daar wonen, en van de wondere verlossingsdaden des Heeren gehoord hebben, zullen zich ook tot den Heere bekeeren. Voor Hem zullen zich neerbuigen alle geslachten en volken en natiën en tongen⁴.
 29. Want des Heeren is *het* koninkrijk. Hij is de Beheerscher van alle volken.
 30. Ja, Hem zullen zelfs aanbidden zij die reeds gestorven zijn⁵, en slapen in de aarde, en voor Hem zullen zich neerbuigen zij, die tot stof zijn wedergekeerd, en zij die hun ziel bij het leven niet konden behouden.

¹ Het beeld van de stieren en leeuwen gaat nu over in "honden". Hoe vraatzuchtig die waren, bewijst de geschiedenis van Isebel in 2 Kon. 9:35.

² Hoe eigenlijk Christus Zelf dezen heelen Psalm door aan het woord is, blijkt wel uit het verrassende citaat van dit vers in Hebr. 2:12, waar ook deze woorden Christus in den mond gelegd worden, om daarmee te bewijzen, dat *Christus* "zich niet schaamt" de geloovigen "broeders" te noemen.

³ Vanaf dit vers verandert de toon van dezen Psalm. De klacht wordt nu jubel. David "verheft zich in krachtig geloofsvertrouwen tot de blijdschap der uiteindelijke verlossing, waarvan hij reeds nu in het geloof de jubel der zekerheid geniet" (Noordtzij).

In het lijden "gaat het ook om de vorming tot werktuig in Gods hand om te worden gebruikt bij den bouw van Zijn koninkrijk. Nergens komt dit wonderlijker en heerlijker aan het licht dan in Ps. 22, waar de zanger midden in zijn Godverlatenheid den troost ontvangt, dat zijn lijden zin heeft" (de Groot).

⁴ Spreekt het eerste deel van den Psalm van het *lijden* van Christus, hier wordt in de bekeering der *volken* de vrucht van Christus' *opstanding* reeds openbaar.

⁵ Deze opvatting is beter dan die der St. Vert.: "alle vetten op aarde enz.", gezien de parallellie met het 2e gedeelte van dit vers: "die in het stof nederdalen" zullen zich voor U nederbukken. Hier is dus door Christus' opstanding ook de dood overwonnen. De gestorvenen loven God.

31. Ja, in zoo breeden kring zal de lof des Heeren gezongen worden, dat de kinderen der godvreezenden weer aan hun kinderen van den Heere zullen vertellen¹.
32. Zoodat Zijn genade verkondigd zal worden ook aan het geslacht dat nog geboren moet worden. Want Hij heeft het volbracht².

PSALM 23.

HERDER, GIDS EN GASTHEER.

Opschrift (vs 1a).

1a. Een Psalm.

Van David.

a. De goede Herder (vs 1b-3a).

- 1b. *De Heere is mijn Herder*; mij ontbreekt *niets*, want Hij zorgt voor *alles*.
2. Hij doet mij neerliggen in weiden met overvloedig, jong groen. Daarna leidt³ Hij mij naar de verfrisschende bron,
- 3a. waar ik mijn dorst lessen kan, zoodat nieuwe levenskracht mij doorstroomt⁴.

b. De betrouwbare Gids (va 3b-4).

- 3b. *De Heere is mijn Gids*. Hij zorgt er voor, dat ik op den goeden weg blijf, en veilig mijn reisdoel bereik; want de eer van Zijn Naam⁵ zou niet gedooien, dat ik het spoor bijster raak.
4. Ook als mijn pad voert door diepe en donkere ravijnen, zal ik daarom toch geen kwaad vreezen⁶, want Gij zijt immers vlak bij mij. Uw stok slaat eiken vijand neer; Uw staf behoedt mij voor struikelen, en dit vertroost mij.

c. De milde Gastheer (vs 5 en 6).

5. *De Heere is mijn Gastheer*. Hij heet mij welkom aan Zijn tafel, waar alle dingen gereed zijn⁷. Vijanden kunnen, zoolang ik het gastrecht in Zijn tent geniet, mij geen kwaad doen⁸.

Vóór den maaltijd hebt Gij mijn hoofd met olie gezalfd en tijdens den maaltijd hebt Gij mij met overvloed van spijs en drank verzadigd⁹.

¹ Deze paraphrase berust op de vertaling van vs 31: De nakomelingen dergenen die Hem dienen, zij zullen verhalen van den Heere, aan het geslacht dat komt.

Men merkt dus, dat in dezen Psalm de kring der "God-lovers" zich steeds uitbreidt. 1e zij, die in den tempel dankoffers brengen (vs 26 en 27); 2e de heidenen (vs 28 en 29); 3e de gestorvenen (vs 30); 4e de nog ongebornen geslachten (vs 31 en 32).

² Zoo nauwkeuriger nog dan: Hij heeft het gedaan. In deze woorden klinkt het kruiswoord: "Het is volbracht" na. Zoo *begint* en *eindigt* deze Psalm merkwaardigerwijs met een kruiswoord.

³ In 't Oosten gaat de herder vóór de kudde uit.

⁴ St. Vert.: Hij verkwikt mijn ziel, d.i. mijn leven.

⁵ Als *gids* nl. De tekst luidt: Hij leidt mij in rechte sporen om Zijns Naams wil.

⁶ Nl. om te verdwalen, of: aangevallen te worden door roovers of wilde beesten.

⁷ Het is volgens den tekst een "toegerichte tafel", volgens de gewoonte van het Oosten. Men denke aan de gelijkenis: alle dingen zijn gereed, kom tot de bruiloft.

⁸ Ze *waren* er blijkbaar wel (tegenover mijn tegenpartijders), maar de gastheer stond in voor het leven van zijn gast.

⁹ In den tekst: mijn beker is overvloeiende. Men moet natuurlijk niet denken aan een beker die overloopt, maar die overvloedig verzadigt. Intusschen denke men bij dien "beker" ook niet alleen aan

6. Deze gastvrije mildheid en goedheid des Heeren zijn mijn gedurige gezellen¹, al de dagen van mijn leven, want ik mag in het huis des Heeren *blijven* tot in lengte van dagen².

Ik zal Gods huis en zegenrijken tempel,

Bewonen dag en nacht.

En nimmermeer verlaten Arons drempel,

Maar sterven op mijn wacht³.

PSALM 24.

UW EIGEN ZOON HEEFT TOT UW TROON DEN WEG ONS WEER ONTSLOTEN.

Toelichting.

Een korte toelichting is voor het lezen van dezen Psalm niet overbodig, Het lied bestaat uit twee gedeelten, wellicht oorspronkelijk twee afzonderlijke Psalmen, bij verschillende gelegenheden gedicht, en later tot één Psalm samengevoegd. Dat deze samenvoeging gelukkig is geweest, zal aanstonds wel duidelijk worden.

Het eerste deel (vs 1-6) is (evenals trouwens het tweede, vs 7-10) een beurtzang. De situatie is deze, dat het volk in processie optrekt naar den hooggelegen Sionsburcht. Nadat eerst (vs 1 en 2) een priesterkoor in Sion den **lof** van Gods grootheid bezongen heeft, vraagt een koor uit het volk vóór den Sion, aan welke voorwaarde de mensch moet voldoen, om tot dezen hoogen en heiligen God te mogen naderen (vs 3), hetgeen dan weer door het priesterkoor uit Sion beantwoord wordt (vs 4 en 5). Dit deel wordt dan eindelijk besloten met een slotkoor uit het volk, en eindigt feitelijk met de onuitgesproken vraag van verlegenheid: wie kan dan zalig worden?

In het tweede deel, dat met vers 7 begint, is de situatie een geheel andere. We moeten ons verplaatsen naar de historische gebeurtenis van de opvoering der ark, voor welke gelegenheid deze Psalm wellicht speciaal gedicht is. Nú heeft het volk Israël de ark, d.i. het symbool van 's Heeren tegenwoordigheid in zijn midden. Het zijn nu dan ook niet de priesters van binnen, maar het is het volk buiten de poort, dat begint te spreken en toegang vraagt, door de poorten te sommeeren zich te verheffen. De grond voor deze sommatie is, dat zij een groot koning in hun midden hebben. Op de een en ander maal herhaalde vraag van den poortwachter, wie deze koning dan wel mag zijn, geeft het volk in steeds krachtiger bewoordingen ten antwoord, dat het de Heere Zelf is, de Koning der koningen. Of de poorten zich daarop inderdaad ontsloten hebben, wordt in den Psalm niet met zooveel woorden gezegd. Dit behoefde ook niet, want het sprak vanzelf.

Het is, *zoo werd reeds gezegd, gelukkig, dat dit tweede deel aan het eerste* is toegevoegd. Met de ark, d.i. N.T. gesproken, met Christus Zelf in hun midden, wordt de toegang tot het heiligdom, die eerst onmogelijk scheen vanwege de hooge eischen, inderdaad mogelijk.

Het is merkwaardig, dat in de Grieksche vertaling deze Psalm tot opschrift draagt: voor den eersten dag der week. Voor óns is het een echte Psalm voor den eersten dag der week, een Paaschlied bij uitnemendheid. Immers, de Heere wordt er herhaaldelijk een overwinnend Held

drank. De spijs is er bij inbegrepen. Bekend is de uitdrukking: het deel mijns bekens enz. De "beker" is samenvatting van alle weldaden.

¹ In den tekst worden die twee gepersonifieerd; het zijn om zoo te zeggen zijn twee bedienden aan de tafel van zijn Gastheer.

² De dichter heeft dus blijvend intrek genomen in de tent van zijn Gastheer.

³ Dichtregels van Vondel.

in genoemd, en voor Hem *moeten* die poorten wel wijken. Wie denkt hier niet aan den Paaschvorst, den Overwinnaar, voor Wien er geen gesloten deuren of poorten meer bestaan.

Men kan dezen Psalm met evenveel recht een Hemelvaartslied noemen. Zoo als het volk met de ark in zijn midden opklom naar den Sionsburcht, zoo' gaat de gemeente met Christus naar het hemelsch heiligdom. Wij zijn met Hem in den hemel gezet, zegt Paulus. Zoo is deze Psalm vol van Christus. "Uw eigen Zoon heeft tot Uw troon den weg ons weer ontsloten".

Opschrift (vs 1a).

1a. Een Psalm.

Door David gedicht.

Deel I: De toegang tot het heiligdom gevraagd (vs 1-6).

Het priesterkoor in den Sion (vs 1 en 2).

1b. Hoog en zeer verheven is de Heere.

Hij is de eenige en volstreckte Eigenaar der geheele aarde; en alles wat op de aarde leeft en niet leeft, is van Hem!

Hij is de almachtige Koning der geheele wereld, en de opperste Machthebber van alle volken in alle landen.

2. Dit eigendomsrecht komt Hem toe, want Hij is de Schepper en Onderhouder van alles wat bestaat.

Hij, die geweldige God, Hij grondvestte de aarde op den grooten oervloed¹, en op die geweldige watermassa rust zij nu onbewogen.

Hoog en zeer verheven en van wonderlijk vermogen is de Heere, de God van Israël.

Koor uit het volk vóór den Sion (vs 3).

3. Maar wie mag dan den berg beklimmen, waarop deze majesteitelijke God woont?

Wien is het vergund, die heilige plaats te betreden, en dien Heere te ontmoeten?

Priesterkoor (vs 4 en 5).

4. Tot ontmoeting met God is slechts gerechtigd hij, die rein van handen is, en zuiver van hart.

Geen offeranden vraagt de Heere, maar waarachtige godsvrucht, zóó, dat men niet haakt naar zondige dingen, en dat men de waarheid liefheeft².

5. Alleen dezulken zullen den zegen des Heeren kunnen meedragen in hun leven, en hen zal de God des heils rechtvaardig verklaren, zoodat ze voor Zijn rechterstoel kunnen bestaan.

Koor uit het volk (vs 6).

6. *Wij* zijn het geslacht dergenen, die naar den Heere vragen, en die Zijn aangezicht zoeken.

Hier staat Jacobs zaad. Hier staat Jacobs zaad³.

¹ Naar oud-Oostersche gedachte rust de aarde op een geweldige watermassa, den oervloed (Gen. 7:11), in de St. Vert. de "zeeën" en "rivieren" genoemd.

² Dit is de positieve omschrijving van: die niet bedriegelijk zweert. N.T.isch zouden al deze voorwaarden neerkomen op: die daar doet den wil mijns Vaders, Die in de hemelen is.

³ Men ziet, dat het volk niet durft antwoorden, dat het aan de gestelde eischen voldoet. Ze kunnen hoogstens zeggen, dat ze naar den Heere *vragen*, en voorts, dat ze niet als vreemdelingen komen, maar als bondelingen — het zaad van Jacob.

Deel II: De toegang tot den Sion verkregen (vs 7-10).

Koor uit het volk vóór den Sion (vs 7).

7. Heft uw bogen op, gij poorten¹ en verheft u², gij zéér-oude deuren³, opdat de Koning der heerlijkheid kan binnengaan.

Stem van een poortwachter (vs 8a).

Solozing.

- 8a. Wie is dan die Koning der heerlijkheid⁴?

Koor uit het volk (vs 8b en 9).

- 8b. Het is de Heere, geweldig en een Held,
De Heere, een Held in den strijd.
9. Daarom nog eens:
Heft uw bogen op, gij poorten en verheft u, gij zéér-oude deuren,
Opdat de Koning der heerlijkheid kan binnenkomen.

De poortwachter (vs 10a).

Solozing.

- 10a. Maar wie is dan toch die Koning der heerlijkheid?

Slotkoor (vs 10b).

- 10b. Die Koning der heerlijkheid — Zijn naam is:
Heere der heirscharen.
Zijn naam is: Heere der heirscharen⁵.

PSALM 25.

HET GEBED DER RIJKE ARMEN.

Toelichting.

Boven Psalm 25 staat alleen: van David⁶, zodat we uit het opschrift niet gewaar worden met welk *soort* van Psalm we te doen hebben. Men hoeft echter slechts den aanhef van den Psalm: tot U, Heere, hef ik mijn ziel op, te lezen, om te zien, dat we hier met een *gebed* te doen hebben. Het merkwaardige van dit gebed is nu, dat het *alfabetisch* is, d.w.z. men treft vóór elk vers een der letters van het alfabet aan; Alef, Beth, Gimel, enz., ten teken, dat dat vers met

In de St. Vert. staat hier "*sela*". Daarop berust de herhaling (bis) in de paraphrase. Men zie daarover de inleiding over de beteekenis van "*sela*".

¹ Dit is dus een sommatie om doorgang te verleenen. Het personifiëren en toespreken van "poorten" is een bekende Oostersche taalfiguur.

² Op een koning als deze (de Koning der koningen) was bij den bouw van Jeruzalems poorten niet gerekend. Daarom moeten de deuren "zich verheffen", d.w.z. de bovendorpels moeten worden weggenomen, om zodoende doorgang te kunnen verleenen.

³ De deuren heeten zéér-oud, of oeroud, omdat Jeruzalem, de oude Jebusburcht, al zeer oud was, en vóór de inneming door David reeds een lange historie achter den rug had.

⁴ De schildwacht vraagt om zoo te zeggen het wachtwoord.

⁵ Herhaling, overeenkomstig het "*sela*" (bis) in den tekst.

⁶ In het opschrift in de St. Vert.: een Psalm van David, staat "een Psalm" cursief gedrukt, ten teken, dat het er door de vertalers ingevoegd is.

die letter begint. De dichter heeft zich dus eerst terdege bezonnen, alvorens hij zijn gebed neerschreef. Wie dan ook meenen mocht, dat een gebed een min of meer ordelooze opeenhooping van uitroepen en klachten is, waar het verstand en de bezinning buiten blijven, wordt hier wel anders gewaar. Trouwens, ieder weel, dat in het "Onze Vader", het *volmaakte* gebed, ook een schoone orde te ontdekken valt. Men heeft dan Ps. 25 ook wel het "Onze Vader van het O.T." genoemd¹. "Gelijk dit bij het gebed in het N.T. het geval is, gaat het hier in feite om de zaak Gods, om Zijn Naam, *om* Zijn eer, *om* Zijn koninkrijk, en pas in de tweede plaats om wat de mensch is en doet en verwacht"².

Van de tijdsomstandigheden waaronder dit gebed het eerst is opgezonden, is niets bekend. Waar echter zoowel aan het begin als aan het slot gewaagd wordt van talrijke en meedoogenlooze vijanden, onder wier haat de bidder zich "eenzaam en ellendig" voelt, maar, meer nog dan om redding uit de hand der vijanden, gesmeekt wordt om vergeving van zonden, die van alle ellende de diepste oorzaak zijn, is dit gebed voor alle tijden, en vooral nu actueel.

Wat de *Christus* in dezen Psalm betreft, kan men in den "eenzame" en bestredene een type van Christus zien, terwijl ook de barmhartigheid Gods, op grond waarvan schuldvergeving gevraagd wordt, alleen door dezen Christus bestaanbaar is. In de paraphrase zelf zal dit niet weer met name worden aangeduid.

Het geheel bestaat uit *drie strophen*.

De eerste (vs 1-7) is een eigenlijk gebed.

In de tweede (vs 8-14) gaat de smeeking over in een *lofprijzing* op den rijkdom, die er ligt in den Heere en in Zijn dienst, afgewisseld door een gebed om schuldvergeving (vs 11).

De derde (vs 15-22) is weer een ononderbroken gebed, waarin aan het slot de enkeling zich vereenigt met heel het volk: o God, verlos *Israël* uit al zijn benauwdheden, en waardoor dit strikt persoonlijk lied tot kerklied voor heel de gemeente wordt³.

Opschrift (vs 1a).

Van David.

Eerste strophe (vs 1-7).

1b. Bij wien, Heere, kan ik beter mijn nood klagen dan bij

U, den God des verbonds?

Tot U wil ik daarom naderen, niet slechts met de lippen, maar heel mijn bekommerde ziel hef ik tot U op⁴.

2. Als ik U zoo aanroep in mijn nooden, doe ik dat, mijn God, in het vertrouwen, dat Gij het mij aan geen hulp zult doen ontbreken.

Laat mij in dat vertrouwen niet teleurgesteld worden. Want mijn vijanden — die ook Uw vijanden zijn — zouden triumfantelijk lachen, als Gij mij niet zoudt verhooren. Laat dat nooit gebeuren, Heere!

3. Maar ik wéét immers ook wel — hoe dikwijls het anders moge schijnen — dat *niemand* die U verwacht, teleurgesteld wordt.

Mijn vijanden daarentegen zullen wel beschaamd uitkomen, omdat ze met al hun

¹ Prof. de Groot "De Psalmen", blz. 170.

² Idem, blz. 171.

³ De beginletters van het alfabet worden in de paraphrase vanzelfsprekend weggelaten.

⁴ Bij het "opheffen" der ziel is gedacht aan den offeraar, die zijn gave voor den Heere opheft de offergave van een gebroken hart is voor den Heere van groote waarde.

goddelooze en trouwelooze praktijken hun doel toch niet bereiken¹.

4. Hoewel ik dus weet, dat voor mij de uitkomst altijd goed zal zijn, wil ik U toch eerbiedig vragen, Heere, of Gij mij bekend wilt maken, waarom Gij deze wegen met mij houdt, en of Gij mij wilt leren op die paden mij aan U vast te klemmen.
5. Leer me U te volgen, omdat alle andere paden doolpaden zijn. Wees Gij mijn Leidsman, Die mij voorlicht. Want Gij zijt die God, van Wien alle heil en redding te verwachten is — den ganschen dag zie ik daarom naar U uit.
6. Waar steeds weer de *zonde* mij Uw zalige gemeenschap ontroofde, smee ik U, Heere, denk aan Uw erbarmen, en aan Uw gunstbewijzen, die Gij mij van jongsaf geschonken hebt.
7. Maar aan de zonden, die ik desondanks van jongsaf heb bedreven, en aan de overtredingen, waaraan ik mij steeds weer schuldig maakte — denk dááaraan niet, en reken ze mij niet toe. Denk aan mij toch in genâ... Uw *goedheid*, Heere, is de laatste en eenige grond mijner hoop.

Tweede strophe (vs 8-14).

8. De Heere is wel barmhartig, maar Hij is ook rechtvaardig. Daarom wil Hij alleen hen, die zich als zondaars buigen voor Zijn recht, en smeeken om Zijn genade, den weg wijzen.
9. De ootmoedigen leidt Hij veilig op den rechten weg, en de neergebogenen leert Hij, Hem op Zijn paden te volgen.
10. En wèlke wegen de Heere dàn ook met Zijn kinderen moge houden, ze zijn àlle goed, en ook op de donkerste paden bewijst Hij hun Zijn trouw; indien zij slechts naar den eisch des verbonds Zijn geboden bewaren.
11. Vergeef het mij, Heere, dat ik zoo dikwijls van deze Uw geboden ben afgeweken. Ik belijd dit voor U als een zeer groot kwaad, omdat Uw Naam daardoor gelasterd werd... Heere, vergeef mij!
12. O, welk een rijkdom ligt er toch in dat dienen van den Heere, en in dat bewaren van Zijn geboden!
13. De man die dat doet, wordt nimmer het spoor bijster, hij zèlf zal niets dan voorspoed genieten, en Zijn nakomelingen zullen de aarde beërven.
14. Ja, méér nog: voor allen die Hem vreezen, ontsluit de Heere de verborgen schatkamers van Zijn heil — God laat hen de schoonheid van het "verbond" zien, en laat hen ervaren, wat het zeggen wil, dat *Hij* hun Bondgenoot is in het strijdperk van dit leven.

Derde strophe (vs 15-22).

15. Op dien God des verbonds zijn mijn *oogen* zonder ophouden gericht. Daarom zullen mijn *voeten* steeds veilig gaan.
16. Niettemin weet Gij, o Heere, hoeveel gevaren mij nog dagelijks omringen. Daarom blijf ik U aanroepen: wend U tot mij, gelijk ik mij tot U wend, en wees mij genadig, want eenzaam ben ik en ellendig.
17. Angsten bestormen voortdurend mijn hart. Geef uitkomst uit mijn benauwenissen.
18. Laat mijn ellende en rampspoed U niet ontgaan.

Maar zwaarder dan mijn moeite, weegt mij mijn *zonde*... o, vergeef mij toch al mijn

¹ Deze parafraze berust op de vertaling: die trouwelooslijk handelen zonder *resultaat*, wat beter zin geeft dan: die trouwelooslijk handelen zonder *oorzaak*.

zonden!

19. Zie ook, hoe talrijk mijn vijanden zijn, en hoe meedoogenloos hun haat is.
20. Bewaar mij toch en red mij uit hun handen. Laat mij niet teleurgesteld worden, door mijn gebed af te wijzen — want steeds heb ik bij U toevlucht gezocht en gevonden.
21. En waar even geducht als de vijand van buiten, de vijand van binnen, namelijk de zonde, mij belaagt, zoo bid ik U, dat "vroomheid" en "oprechtheid" mijn beide geleidsters mogen zijn, opdat ik van den weg des levens niet afwijke.
Heere, op U wacht ik.
22. Maar, Heere, denk niet alleen aan mij, maar ook aan mijn arme volk. O God, verlos heel Israël uit al zijn benauwdheden.

PSALM 26.

EEN ONSCHULDSPSALM¹.

Opschrift (vs 1a).

1a Van David.

Gebod (vs 1b-12).

- 1b. Wil Gij, o Heere, als de hoogste Rechter, mij zuiveren van de valsche beschuldiging, die tegen mij ingebracht wordt, want Gij weet, hoe ik voor U in waarheid en oprechtheid gewandeld heb².
Gij weet ook, hoe aan mijn. levenswandel de innerlijke gezindheid mijns harten beantwoordde, namelijk, dat ik steeds ongeschokt³ mijn vertrouwen⁴ op U stelde,
2. Gij kunt vrijelijk mijn gangen toetsen aan Uw Woord, mijn leven doorzoeken, en mijn innerlijkste overleggingen⁵ op de proef stellen⁶ en Gij zult zien dat ik — dank zij Uw
3. genade, die mij voortdurend voor oogen stond, en Uw trouw, die mij staande hield — geen gemeenschap onderhield met
4. goddelooze mensen; ik voelde mij niet thuis⁷ in het gezelschap van leegloopers en nietsnutten⁸, en ik zocht geen omgang met schijnheiligen.
5. Immers ik *haatte*⁹ die gezelschappen van boosdoeners, en tot de goddeloozen

¹ Evenals in Ps. 17 e.a. is er in de z.g. "onschuldpsalmen", waartoe ook deze Psalm behoort, geen sprake van een betuiging van *algeheele zondeloosheid*, maar van een afwijzing van één bepaalde zonde, waarvan iemand (hier: David) beschuldigd werd. Stelt men het eerste geval, dan ziet het niet op David, maar op Christus.

² Hier dus ook niet: zonder ooit te struikelen, maar: zonder boos *opzet*. De psalmberijming treft hier wel het juiste in den regel: en stel mijn *oogmerk* aan den dag.

³ In den tekst: ik wankelde niet, d.i. in mijn geloofsvertrouwen.

⁴ D.i. het *geloof* des harten, dat correspondeerde met de *werken*.

⁵ In den tekst: mijn nieren en mijn hart, als de zetel van de innerlijke gedachten.

⁶ Er worden drie verschillende woorden gebruikt voor "beproeven". Twee er van doen denken aan de loutering van een goudsmid.

⁷ In den tekst staat: ik zette mij niet neer. Dit is waarschijnlijk een herinnering aan Ps. 1, waar het "zitten" in den kring der spotters het eindresultaat genoemd wordt van het *wandelen*, en daarna *stilstaan* op den weg der zondaren. Dat *zitten* duidt dan volledige instemming aan: een zich thuisvoelen bij de zondaren, en daarvan wil de dichter zich zuiveren.

⁸ Eigenlijk: mensen, wier woorden en daden *leeg*, *inhoudloos* zijn.

⁹ De dichter zegt hier, wat hij *haat*, in duidelijke tegenstelling met wat hij *liefheeft* in vs 8, nl. het gezelschap der vromen.

gevoelde ik mij niet aangetrokken.

6. Integendeel: mijn hart ging uit naar Gods volk in den dienst des Heeren. Welk een vreugde was het mij om na de plechtigheid van de "wassching der handen" ¹ deel te nemen aan den feestelijken optocht rondom het altaar; al zingend
7. den lof des Heeren, en sprekend van Zijn wondere verlossingsdaden².
8. Ja, Heere, heel de liefde van mijn hart gaat uit naar Uw huis, omdat Gij er woont — immers Uw goddelijke tegenwoordigheid maakt de heerlijkheid uit van Uw tabernakel.
9. Waar ik dan zoo met Gods volk gerekend wil worden, smee ik U, dat Gij niet toelaat, dat ik den dood van een *goddelooze* moet sterven³. Laat mij niet in hetzelfde oordeel vallen als die menschen, die er niet voor terugdeinzen onschuldig bloed te vergieten —
10. Menschen, wier handen bevuurd zijn, misdadigers, die steeds met geld klaar staan, om hun rechters om te koopen.
11. Wil dan in gedachtenis houden, dat ik steeds in waarheid en oprechtheid voor Uw aangezicht gewandeld heb; o, verlos mij van mijn belagers, en wees mij genadig!
12. Ik weet, Heere, dat Gij dit mijn gebed verhoort. Reeds zie ik mij uit dreigend doodsgevaar gered, en ligt er een gebaande weg voor mijn voeten; een weg, die mij voeren zal naar Gods huis, om daar in het midden der gemeente den Heere te loven⁴.

PSALM 27.

IK GELOOF, HEERE, KOM MIJN ONGELOOVIGHEID TE HULP.

Toelichting.

Psalm 27 bestaat uit twee gedeelten, waarvan het eerste (vs 1-6) getuigenis geeft van een onwrikbaar Godsvertrouwen, terwijl het tweede deel (vs 7-14) een klacht is uit diepten van nood en zonde. Het is echter ongeoorloofd, dezen Psalm daarom te zien als een combinatie van twee geheel verschillende Psalmen — zooals wel gedaan is — want die opvatting houdt geen rekening met de Oostersche bewogenheid, die abrupt en zonder overgang van jubel in klacht overgaat, maar ook niet met den aard van het geestelijk leven, waarin de roemtaal op de hoogte en de klacht uit de diepte vlak naast elkaar liggen. Vandaar als motto boven dezen Psalm: Ik geloof, Heere, kom mijn ongeloovigheid te hulp.

Met name in het eerste deel van den Psalm gaat de dichter boven zichzelf uit, en spreekt de Christus door hem, en door dien Christus is het alleen mogelijk "alle dagen des levens te wonen in het huis des Heeren".

Opschrift (vs 1a).

- 1a. Van David⁵.

¹ In den tekst staat er nog bij: in onschuld, nl. wasch ik mijn handen. David wil te kennen geven, dat die ceremonieele handwassching in Gods huis voor hem geen uiterlijke vorm was, maar symbool van de gesteldheid zijns harten.

² Heel dit vers is een verwijzing naar den eeredienst, waarbij na de cultische handwassching en na het brengen der offers, onder muziek en zang een rondgang om het altaar gemaakt werd.

³ Hetgeen nl. het geval zou zijn, indien hij niet gezuiverd werd van de valsche aanklacht, waarvan in 't begin sprake was. David grijpt hier dus weer terug naar het gebed van vs 1: Doe mij recht.

⁴ De overgang van het gebed om genade (vs 11) en dit slotvers, waarin David de zekerheid der verhooring uitspreekt, is wel zeer plotseling en merkwaardig. Maar eigenlijk moest het ons niet zoo merkwaardig aandoen.

⁵ Waar in vers 4 van den *tempel* sprake is, die ten *tijde* van David nog niet gebouwd was, is het niet waarschijnlijk dat deze Psalm van David is. De opschriften zijn van latere hand en dus niet

Eerste deel (vs 1-6).

- 1b. Hoe donker op dit oogenblik ook alles moge schijnen, de Heere is mijn Licht, Die het donker op doet klaren.

Waarom zou ik dan bang zijn? Ik behoef immers voor niets en niemand bang te zijn¹?

Welke onheilen zich ook boven mijn hoofd samenpakken, de Heere is mijn Heil en Redding. Waarom zou ik dan vreezen?

Ik behoef immers voor niets en niemand te vreezen? Hoe talrijk en sterk mijn vijanden ook mogen zijn, de Heere is de vaste Burcht, waarin mijn leven veilig is.

Waarom maak ik mijzelf dan zoo angstig?

Ik behoef immers voor niemand vervaard te zijn?

2. Mocht het al gebeuren dat de booswichten al te dicht tot mij naderden, met de bedoeling om mij als verscheurende dieren te verslinden — zoo wreed *zijn* inderdaad mijn tegenstanders en mijn. Vijanden — dan weet ik, dat niet ik, maar zij zullen struikelen en vallen, omdat de Heere aan mijn zijde staat.
3. Daarom vreest mijn hart niet, al trekt zelfs een heel leger tegen mij op, — en al ontbrandt er een oorlog tegen mij, desondanks zal ik op den Heere blijven vertrouwen.
4. Slechts één verlangen leeft er maar in mijn hart, en naat de vervulling daarvan gaat mijn biddend zielsverlangen tot den Heere uit: dat ik altijd dicht bij Hem mag zijn, niet nu en dan, maar al de dagen van mijn leven.

O God, bij U thuis te mogen zijn als een kind!

En niet steeds te letten op wat mij verdriet en pijn doet, maar mijn hart opwaarts te verheffen, en te zien hoe schoon en liefelijk de Heere is, en hoe rijk ik ben in God! In 's Heeren huis mij te verlustigen in den Heere Zelf, en te overdenken Zijn groote liefde en barmhartigheid — dat is de begeerte van mijn hart.

5. In de nabijheid Gods is het bovendien alleen veilig — buiten God is 't nergens veilig — want als het onheil nadert, beschermt Hij mij in Zijn gastvrije woning², en als het gevaar dreigt, is Zijn heiligdom het asyl, waar ik een veilige wijkplaats vind. En zou ik zelfs daaruit moeten vluchten, dan zou Hij mij op een hooge rots — onbereikbaar voor mijn vijanden — een veilige schuilplaats bereiden³.
6. Deze zekerheid doet mij het hoofd fier omhoog heffen, in de stellige verwachting, dat ik eens over al mijn vijanden triumfeeren zal.

Daarom zal ik reeds nu dankofferen voor de overwinning in Gods huis brengen, en met gezang en snarenspeel zal ik den Heere loven.

Tweede deel (vs 7-14).

7. En toch, Heere, hoewel ik dit alles vast geloof, ben ik nog zoo bang, en mijn hart is

"geïnspireerd".

¹ Door deze parafraze is gepoogd, de gedachte tot uitdrukking te brengen, dat de dichter ook hier, evenals in het tweede deel, waarin hij zijn klacht uitstort, wel degelijk angst heeft. Hij houdt echter zichzelf maar gedurig voor, wie en wat de Heere voor hem is, om zich aan zijn angst te ontworstelen. De krachtige geloofsbelijdenis is feitelijk een voortdurend roepen om God.

² De Oostersche gastvrijheid gebod, dat de gastheer met z'n leven voor de veiligheid van z'n gast, die bij hem intrek genomen had, instond. Bij de "tent" is wellicht gedacht aan de tentwoning, het heiligdom, waar de vluchteling bij het altaar asylrecht had.

³ Bij de beelden van "hut" en "tent" heeft de dichter wellicht gedacht aan een belegering van Jeruzalem, waar die "tent" als een veilige schuilplaats stond. Big de "rots" zal dan gedacht moeten worden aan de mogelijkheid, dat hij als vluchteling in het open veld moet rondzwerven. Maar de Heere is aan geen plaats gebonden.

onrustig in mij.

Hoor mij, Heere, als ik in mijn angst tot U kom gevlooden, zwijg niet, houd U niet doof, maar geef mij antwoord, als ik luide tot U roep om genade.

8. Ik gevoel diep in mijn hart, dat het nergens anders te zoeken is dan bij U. Uw gebod, om in den nood Uw aangezicht te zoeken, en U aan te roepen in den dag der benauwdheid, vindt weerklank in mijn ziel.

9. Maar o mijn zonde, mijn zonde!

De angst bekruipt mij, Heere, dat ik ondanks al mijn zoeken toch Uw aangezicht niet vinden zal; dat Gij vanwege mijn zonde Uw aangezicht van mij afwendt.

Ik smeeek U, o God mijns heils, verlaat mij niet en verstoot mij niet, want ik ben toch Uw knecht. Heere, bij U alleen zoek ik hulp.

10. Andere hulp heb ik niet.

Trouwens, niemand kan helpen, zelfs mijn vader en mijn moeder niet.

Maar, Heere, Gij zijt meer dan een vader en meer dan een moeder — Gij zult mij toch wel willen aannemen als een kind?

11. Wees Gij mij bovendien tot een Leidsman, opdat ik van de rechte paden niet afwijke — o, hoe zouden mijn tegenstanders, die al mijn wegen nauwkeurig bespieden, juichen, als ik door af te wijken van Uw geboden, ten val kwam!

12. Geef mij niet over aan deze begeerte mijner vijanden, die zelfs voor achterklap en laster en geweld niet terugdeinzen, om mijn ondergang te bewerken.

13. Ik kan en wil mij niet indenken, wat er gebeuren zou, als ik mijn geloof niet had¹, dat Gij mijn God zijt, en dat Gij mij uit allen nood zult verlossen, en mij weer het goede zult doen zien in het land der levenden.

14. Dit geloof doet mij allen toeroepen:

Wacht op den Heere,

Wees sterk,

En Hij zal uw hart versterken;

Ja, wacht op den Heere.

PSALM 28.

GEBED EN GEBEDSVERHOORING.

Opschrift (vs 1a).

- 1a. Van David².

- 1b. Heere, tot wien zou ik anders heengaan, dan tot U? Gij immers zijt mijn Rots, mijn veilige Wijkplaats. Keer U dan niet zwijgend van mij af als ik tot U roep. Want als Gij

¹ De St. Vert. voegt aan het "zoo ik niet had geloofd" toe: ik ware vergaan. Dit stond in den tekst niet. Men moet hier stippeltjes zetten. De zin loopt niet af. Hij wil het zich niet indenken, wat er dan gebeuren zou.

² Er is in vs 2 sprake van den tempel, die bij het leven van David nog niet gebouwd was. Deze Psalm kan dus onmogelijk van David zelf zijn. Men bedenke echter, dat het opschrift: "Van David" niet altijd behoeft te beteekenen: van David *persoonlijk*. Het kan ook beteekenen: uit den kring van David. In de tweede plaats hebben de Psalm dichters zelf de opschriften er niet boven geplaatst, maar latere verzamelaars. Ze zijn dus niet geïnspireerd.

blijft zwijgen, en als doof blijft voor mijn gebed, dan zou ik in de oogen van mijn vijanden op één lijn staan met die andere volken, die zij overwonnen hebben, die óók naar zij zeggen, door hun goden vergeten zijn, en derhalve vernietigd zijn, neergeslingerd in het doodenrijk.

2. Wil daarom hooren naar mijn smeeking om genadige uitredding uit de hand mijner vijanden, mijn smeeking, die met luider stem tot U opgezonden wordt. Laat het als een noodkreet in Uw ooren klinken, als ik mijn gebed met opgeheven handen¹ opzend naar Uw heiligen tempel.
3. Laat mij met mijn volk² niet als gevangene weggesleept worden, waarop die goddelooze, heidensche naties, die werkers der ongerechtigheid, zinnen, die wel schijnbaar vreedzaam omgaan met hun nabuurvolken, maar in werkelijkheid vijandige plannen koesteren in hun hart.
4. O, het is rechtvaardig, dat *hun* vergolden wordt naar hun doen, en dat zij loon krijgen naar hun werken. Geef hun dan ook naar het werk hunner handen, en vergeld hun naar hun werken!
5. Hadden zij nauwkeurig achtgeslagen op Gods vergeldende gerechtigheid, en gelet op 's Heeren doen, ze zouden niet voortgegaan zijn op hun zondigen weg, maar nu ervaren zij tot hun schade en schande, dat de Heere hen verniet, en dat hun rijk niet weer wordt opgebouwd!
6. Gezegend zij de Heere, want Hij heeft geluisterd naar mijn smeeking om genadige uitredding³.
7. De Heere is de Kracht in mijn zwakheid en mijn Schild, dat mij beschermt tegen alle gevaren. Mijn hart vertrouwt volkomen op Hem⁴.
Ik ben geholpen, en daarover springt mijn hart op van blijdschap. Ik zal den Heere mijn dankoffers brengen, en daarbij mijn danklied zingen tot eer van Zijn Naam.
8. Ja, ter eere van den Heere, Die een Sterkte is voor Zijn volk, en een veilige Toevlucht voor Zijn gezalfden koning.
9. O Heere, bewaar en red ook in de toekomst Uw volk. Zegen de natie, die Gij U tot een erfdeel verkoren hebt. Wil Gij de Herder Israëls zijn, Die ook de lammeren Zijner kudde opneemt, en draagt in Zijn armen, nu en voor altijd!

PSALM 29.

EEN PINKSTERLIED.

Toelichting.

Deze Psalm bezingt in eerste instantie de indrukwekkende majesteit Gods, zooals die openbaar wordt, als Hij Zijn stem verheft in donder, bliksem en storm, Vooral uit het middelste gedeelte (vs 3-9) worden we gewaar, welke verwoestingen er op aarde worden aangericht, als de Heere Zijn stem in een onweder verheft.

¹ Een gebaar om iets te ontvangen.

² Blijkens vs 9 denkt de dichter aan het geheele volk, welks bestaan blijkbaar in gevaar is. "Wegrapen" doet denken aan dreigende ballingschap.

³ Voor deze plotselinge overgave tot volle geloofszekerheid na het gebed, zie men het slot van Psalm 26, en de aantekening aldaar.

⁴ Deze kalme rust na het gebed stond wel in groote tegenstelling met het gebed aan het begin, dat de Heere toch niet in stilzwijgen zou volharden.

Hiermee is de zin van dezen Psalm natuurlijk niet uitgeput. Volgens prof. de Groot¹ zou dit lied gezongen zijn aan het einde van het Loofhuttenfeest, dus bij het begin van den regentijd, en bedoeld zijn als Psalm bij een bidstond om regen. De vs 3-9 zouden dan het naderen van (Jen regen beschrijven — in het Oosten steeds voorafgegaan door onweer — terwijl aan het slot (vs 10, 11) de Heere dan wordt geprezen om de verhooring van het gebed, en dat Hij Zijn volk zegent met vrede.

Maar ook daarmee is de diepste zin van den Psalm nog niet weergegeven.

Psalm 29 is een machtige *profetie*.

Als we er op letten, dat deze Psalm begint met een: eere zij God in de hoogste hemelen (vs 1, 2) en eindigt met: vrede op aarde (vs 11) dan zien we reeds in de glansen van het Nieuwe Testament. Ook met het tusschenliggende gedeelte van het onweder en de donderslagen behoeven we niet verlegen te zitten, want het zevenmaal² herhaalde "de stem des Heeren" (beter vertaald: de donder des Heeren) herinnert als vanzelf aan de zeven donderslagen uit het boek Openbaring³.

Deze zeven donderslagen zijn de "openbaring van Jezus Christus", en door die oordeelen en verwoestingen op aarde heen, wordt juist het eeuwige vrederijk voorbereid, waarnaar het slot van den Psalm profetisch heenwijst (vs 10 en 11) en waarin het "eere zij God" van het begin van den Psalm niet verstomt.

In de Grieksche vertaling wordt deze Psalm aangewezen als een lied voor het Pinksterfeest, en het is ook een Pinksterpsalm bij uitnemendheid. De regen, waar Israël om vroeg, is symbool van den regen des Geestes en de machtige "stem des Heeren" in het onweder wijst heen naar den "geweldig gedreven wind"..... deze Geest Gods zal door bliksem en donderslagen heen deze wereld tot haar voleinding brengen. Hier is de Vader, Die Zijn machtige stem doet hooren, de Zoon, Die Zijn volk "zegent met vrede", en de Geest, Die alle dingen nieuw maakt. De Psalm bestaat uit drie deelen:

- a. Eere zij God (vs 1 en 2).
- b. De zeven donderslagen (vs 3-9).
- c. Vrede op aarde (vs 10 en 11) ⁴.

Opschrift (vs 1a).

1a Een Psalm.

Door David gedicht.

a. Eere zijn God (vs 1 en 2).

- 1b Doet nu, o al gij engelen⁵, uw "eere zij God in de hoogste hemelen" hooren, tot lof en prijs des Heeren.
2. Gij, hemelbewoners, geeft den Heere al de eer, die Zijn Naam toekomt.
Buigt u in aanbidding neer voor Zijn troon in uw heilige feestkleedij⁶.

b. De zeven donderslagen (vs 3-9).

¹ "De Psalmen", blz. 178, 179.

² Het getal 7 verkondigt de *heiligheid* des Heeren.

³ Prof. de Groot (a.w. blz. 177) noemt dezen Psalm dan ook de Psalm **der** zeven donderslagen.

⁴ Naar prof. de Groot, a.w. blz. 179-181.

⁵ Met de "machtigen" in de St. Vert. (lett.: goden) worden hier de engelen bedoeld, die dus door den dichter worden opgeroepen om God te loven. De beide eerste verzen verplaatsen ons dus in het hemelsch heiligdom.

⁶ Lett.: in heilig ornaat. Dit is een herinnering aan het aardsche heiligdom, waar het priesterkoor, eer het tot God naderde, zich met heilig feestgewaad moest sieren.

- 3 De rommelende donderslagen ginds boven de zee — het is de stem des Heeren. Hoort! de God der eere dondert¹.
- 4 De donder des Heeren is vol kracht. De donder des Heeren is majestueus.
Ziet, hoe door de onweersstormen des Heeren de golven der geweldige zeeën zich als bergen verheffen².
- 5 Nu stormt het onweer vanuit de zee aan op de wouden, die op de flanken van het Libanon-gebergte prijken, en door den donder des Heeren worden de eeuwenoude cederboomen geknakt.
Ja, de Heere verheft slechts Zijn stem, en de machtige cederen van den Libanon liggen gespleten ter aarde.
- 6 Zelfs de diepgewortelde en onwankelbare berggevaarten van den Libanon — ze worden door Zijn ontzagwekkende kracht als door angst aangegrepen, en ze beginnen te beven — de Heere doet ze op en neer gaan als springende kalveren, en de Hermon³ schijnt te huppelen als een antilope⁴.
7. De donder des Heeren gaat met bliksem gepaard, die als gespleten vuurvlammen die lucht doorklieven⁵.
8. De donder des Heeren doet het woestijnzand opwarrelen; ja, de Heere doet heel de woestijn Kades beven.
9. Door den donder des Heeren worden hinden door angstweeën aangegrepen, zoodat ze jongen werpen.
En in de wouden richt Hij verwoestingen aan.
En terwijl overal op de aarde de donder rolt, en de bliksemen flitsen, mensch en dier beeft, en alles in verwarring is, klinkt daarboven in den hemelschen tempel voortdurend de lofzang: eere zij God.

c. Vrede op aarde (vs 10 en 11).

10. Hoog boven het rumoer der golven troont de Heere. In onbewogen rust bestuurt en regeert Hij alle dingen als de Koning der eeuwen.
11. Die Heere is het, Die Zijn volk in 't strijdperk van dit leven sterkte geeft.
Die Heere is het, Die, als alle donderstemmen tot zwijgen zullen zijn gebracht, en alle onweders voorbij zijn, Zijn volk zegenen zal met eeuwigen vrede.

PSALM 30.

VAN DEN DOOD GERED.

Opschrift (vs 1).

1. Een Psalm.
Lied voor het feest van de inwijding van den tempel.

¹ Hier, en in de volgende vs. wordt eerst beschreven de uitwerking van het onweer op de zee (vs 3, 4 — bedoeld is de Middellandsche zee), daarna op het gebergte, den Libanon en den Hermon (vs 5-7) en eindelijk op de daarachter liggende steppen (vs 8, 9).

² Dit is eigenlijk de parafraze van het slot van vs 3: de Heere is boven de geweldige wateren.

³ In den tekst staat de Phoenicische naam voor Hermon: Sirion.

⁴ De vertaling "antilope" is onzeker.

⁵ Bij de St. Vert.: de stem des Heeren houdt er vlammen vuurs uit, is men geneigd te vragen: waaruit? Er staat letterlijk: de donder des Heeren splijt vuurvlammen.

Van David¹.

Danklied (vs 2-13).

2. Ik wil U, o Heere, grootmaken in mijn lof- en danklied, want Gij hebt mij weer naar boven gehaald, toen de grafkuil zich reeds voor mij ontsloten had². Mijn vijanden, die mijn dood zoo gaarne gezien hadden, hebt Gij evenwel geen juichensstof gegeven.
3. Heere, mijn God, met luider stem heb ik almaar tot U geroepen, en Gij hebt mijn geroep gehoord, en mij genezing geschonken³.
4. Heere, Gij hebt mijn ziel, die reeds naar het rijk van den dood onderweg was, vandaar weer teruggeroepen; terwijl vele anderen moesten neerdalen in den grafkuil, hebt Gij mij nog in het leven willen sparen.
5. Maakt den Heere daarom met mij groot in Psalmgezang, al gij vromen, en laat Zijn heilige Naam steeds onder u in gedachtenis blijven.
6. Want Zijn toorn duurt slechts één klein oogenblik — Zijn goedgunstigheid daarentegen duurt een menschenleeftijd en vergezelt ons van de wieg tot het graf.

Soms verschijnt op een avond het "geween" als een sombere gast in onze woning, om daar te vernachten, maar reeds bij het aanbreken van den dag heeft hij plaats gemaakt voor een blijden gast: het "gejuich".
7. In den tijd van voorspoed dacht ik wel, dat deze altijd voortduren zou, en in zorgeloze rust zeide ik zelfs: de tegenspoeden kunnen mij niet bereiken.
8. Ik dacht er niet aan, Heere, dat het alleen Uw genade en Uw goedheid was, die mij in rust en veiligheid deed wonen op dien Sion, en toen het oogenblik van Uw toorn inderdaad kwam, en Gij Uw aangezicht verbergdet, overviel mij een groote schrik.
9. Toen, Heere, heb ik in mijn doodsangst voortdurend tot U geroepen, en met luider stem heb ik U om genade gesmeekt.
10. Ik pleitte: wat voordeel zou mijn sterven U brengen, en wat zou het U kunnen haten, indien ik afdaalde in het graf? Kunnen zij, die tot stof wedergekeerd zijn, U nog loven, en zijn zij nog in staat, Uw trouw te verkondigen⁴?
11. Wil dan mijn gebed hooren, o Heere, en mij Uw genade bewijzen; Heere, wil mij helpen, door mij uit doodsgevaar te redden.
12. Zóó worstelde ik met U in de gebeden, en Gij hebt U niet onbetuigd gelaten. Moest ik eerst weeklagen, mi kan ik in blijde reidans vroolijk zingen. Het rouwgewaad, waarin ik reeds gehuld was, hebt Gij weer losgemaakt, en ik mocht in plaats daarvan het feestkleed aantrekken.
13. Die gunst hebt Gij mij echter bewezen, *opdat* ik altijd U zou vreezen; dat ik nooit zwijgen zou van Uw genade en macht, maar met mond en hart U verhoogen zou in mijn lied.

Heere, mijn God, dat wil, dat zal ik doen.

Ja, tot in eeuwigheid zal ik U loven.

¹ Zie noot 2 bij Psalm 28. [[Ps. 28:1a](#)]

² De dichter heeft blijkbaar in groot levensgevaar verkeerd. Hij zag zich al in het graf neerdalen, maar op het laatste moment greep God in.

³ Hieruit zou kunnen blijken, dat bedoeld levensgevaar voortkwam uit een ernstige ziekte.

⁴ De dichter vraagt dus niet om levensverlenging uit egoïstische motieven, maar om de eere Gods. Als hij gestorven is, kan hij God niet meer grootmaken. Dat wil natuurlijk zeggen: op aarde. Het O.T. weet óók reeds, dat de lof des Heeren ook *na* den dood niet ophoudt, maar het N.T. zal daarover toch pas het volle licht laten schijnen.

PSALM 31.

EEN KRUISPSALM.

Opschrift (vs 1).

- 1 Bestemd voor het gebruik in de liturgische diensten in het heiligdom.

Een Psalm. Van David.

Gebed (vs 2-24).

- 2 Bij U, Heere, heb ik in tijd van gevaar steeds mijn toevlucht gezocht en gevonden. O, laat het nimmer gebeuren, dat ik in mijn vertrouwen op U beschaamd word, en wil mij daarom ook thans bevrijden van mijn vijanden. En wil Gij dat doen, omdat Gij de rechtvaardige zaak van Uw volk steeds tot de Uwe maakt.
3. Wil U tot mij neerbuigen, om Uw oor te luisteren te leggen naar mijn klachten.
Wil mij toch spoedig helpen, daar elk uitstel gevaarlijk is. Wees Gij mijn Rots, waar ik veilig ben voor mijn vijanden. Wees mij tot een Bergvesting, waar zij tot mij niet kunnen naderen.
4. Ja, ik wéét, dat Gij mij tot een Rots en tot een Bergvesting zult zijn, omdat de eer van Uw Naam erbij op het spel staat — hoe zou door mijn ondergang Uw Naam gelasterd worden!
Ga mij dan voor en wees mij tot een Gids op de gevaarlijke wegen, waarlangs ik gaan moet.
5. Immers, men wil mij in de val lokken, zooals een vogelaar de vogels lokt in het net, dat hij gespannen heeft. Maar ik weet, dat Gij mij daaruit verlossen zult, want Gij zijt het, Die mij steeds beveiligd.
6. In Uw handen beveel ik mijn geest¹: Gij zult mij bevrijden, Heere, o God, Die trouwe houdt!
7. Ik haat hen, die hun vertrouwen stellen op afgoden, die niets zijn, maar ik heb *U* lief, en *mijn* vertrouwen is op den Heere.
8. In Uw gunst wil ik mij verblijden en verheugen, want Gij waart niet te hoog om naar *mij* om te zien, en U met *mij* te bemoeien. Mijn ellende hebt Gij aanschouwd, en Gij hebt gelet op de critieke toestand, waarin ik verkeerde.
9. Gij hebt mij niet overgeleverd in de hand van mijn vijanden. Waar *zij* mij door hun valstrikken in de engte gedreven hadden, daar hebt *Gij* mij weer in de ruimte gezet, zoodat ik mij weer in vrijheid kan bewegen.
10. Ontferm U in genade over mij, Heere, want ik verkeer in groote moeilijkheden: gelijk het kleed door de mot verteerd wordt, is mijn oog door verdriet verteerd, ja ik dreig geheel en al verteerd te worden.
11. Want mijn leven kwijnt weg van zorg en verdriet en mijn levensjaren verslijt ik al zuchtend en schreiend.
Zóó ellendig voel ik mij, dat ik heen en weer slinger in mijn gang, en mijn lichaam er uit ziet als een geraamte.
12. Mijn tegenstanders beschimpen mij,
Mijn naburen verafschuwen mij,
Mijn bekenden schrikken voor mij,

¹ De "geest" als de onmisbare voorwaarde om te blijven *leven*. Het is dus een gebed om *leven*, en in dien zin is het door Jezus aan het kruis aangehaald. Luk. 23:46.

Die mij op straat ontmoeten, ontwijken mij.

13. Ik ben aan de vergetelheid prijsgegeven, zooals een doode niet meer gedacht wordt; ik gelijk een gebroken vaas, die geen waarde meer heeft.
14. Met schrik en ontzetting hoor ik, wat er aan alle kanten rondom mij over mij gefluisterd wordt, en welke complotten er gesmeed worden om mij van het leven te berooven¹.
15. Maar ondanks dit alles, Heere, stel ik mijn vertrouwen op U, en steeds blijf ik zeggen: Gij zijt mijn God.
16. Mijn levensduur wordt niet door mijn vijanden, maar door U bepaald; maar Gij zijt het dan ook, Die mij redden moet uit de hand van mijn vijanden en vervolgers.
17. Doe Uw aangezicht lichten² over Uw knecht, en red mij door Uw gunst.
18. Heere, laat *mij* niet beschaamd worden, als ik U aanroep in het gebed, maar laten de *goddeloozen* beschaamd worden, breng hen tot zwijgen, zooals het graf zwijgt.
19. Breng den mond tot zwijgen, die nu nog uit de hoogte met trots en verachting, allerlei leugen uitbraakt tegen degenen, die U liefhebben.
20. O, hoe onmetelijk groot is Uw goedheid! Reeds nu verkwikt zij alle menschen, maar het schoonste bewaart Gij nog voor de toekomst, om allen die U vreezen daarin te laten deelen. Allen, die bij U toevlucht gezocht en gevonden hebben, zullen er dan rijkelijk van genieten, niet in 't verborgen, maar ten aanschouwe van alle menschenkinderen.
21. En evenals Gij een schat in de hemelen voor hen bewaart, bewaart Gij hen ook zelf als een schat in een veilige plaats vlak bij U, opdat zij niet in de lagen der menschen vallen; Gij bewaart ze in Uw tent, opdat de booze tongen hen geen kwaad doen.
22. Geloofd zij de Heere, Die mij buitengewone genade heeft bewezen, want bij Hem was ik veilig, als in een versterkte stad.
23. Toen de nood hoog geklommen was, zeide ik weliswaar: ik ben verstooten uit Uw oogen, maar niettemin hebt Gij geluisterd naar de stem mijner smeeke, toen ik luide tot U riep.
24. Bemint daarom den Heere, al gij vromen,
Die hen, die getrouw blijven, behoedt,
Maar straft het trotsch gemoed.
Zijt sterk, Hij zal u niet verstooten.
Hun geeft Hij moed en krachten,
Die hopen op Hem wachten.

PSALM 32.

VAN ZONDE EN GENADE³.

Opschrift (vs 1a).

- 1a. Een leerdicht.
Van David.

¹ Evenals het bekende: in Uw handen beveel ik mijn geest (vs 6), moeten we ook al deze woorden hooren, als door den mond van *Christus* gesproken.

² Dit is een pleiten op het verbond, met een aanhaling van den verbondszegen uit Num. 6:24.

³ Hiermee is deze boetepsalm, die "aan den voet van het kruis" geschreven is, wel getypeerd. Schier nergens in het O.T. wordt de zonde zóó diep gepeild, en de genade zóó ten volle belicht, als hier. Stond de naam van Christus er nog in, dan zou deze Psalm in het N.T. kunnen staan.

a. De rijkdom der schuldvergifenis (vs 1 en 2).

- 1b. Welgelukzalig ¹ is hij wiens overtreding vergeven is.

Welgelukzalig is de zondaar wiens zonde bedekt is.

2. Welgelukzalig is de mensch wiens ongerechtigheid niet toegerekend wordt² door den Heere.

Maar dit is een zaligheid, die alleen genoten wordt door hen, die hun hart in oprechtheid blootleggen voor den Heere, zonder ook maar iets achter te houden of te vergoelijken.

b. De weg tot schuldvergifenis (vs 3-7).

3. Ik (David) spreek hier uit eigen ervaring.

Zoolang ik namelijk mijn zonden verborgen wilde houden, en ik niet bereid was mijn kwaad te belijden; zoolang ik in stilzwijgen volhardde, hoe luide mijn geweten mij ook aanklaagde, werd het al donkerder in mijn leven. Mijn gebeente kwijnde als het ware weg, doordat ik den ganschen dag kreunde om hulp, zonder dat er redding of uitkomst kwam.

Omdat ik bleef zwijgen, bleef God ook zwijgen.

4. Ja, ik voelde zonder ophouden, bij dagen en bij nachten, Uw straffende hand loodzwaar op mij drukken, en in deze zieleworsteling tusschen U, den getrouwen God, en mij, den zwijgenden zondaar, ervoer ik de zielesmart haast als een lichamelijke pijn, alsof ik door felle zonnehitte verteerd werd:

Mijn merg verdroogde als in zomerhitte. Mijn merg verdroogde als in zomerhitte³.

5. Maar toen kwam — Gode zij dank — de groote ommekeer. Zoodra ik U mijn verzwegen zonde openlijk beleet, en mijn bedreven kwaad ⁴ niet langer verheimelijkte, brak het licht door, en keerde de blijdschap in mijn ziel terug.

Ik overlegde namelijk bij mijzelf: ik moet en zal belijdenis doen van mijn ongerechtigheid, en toen ik, zonder iets achter te houden, heel mijn ziel openlegde voor den Heere,

Toen hebt Gij de ongerechtigheid mijner zonde vergeven.

¹ Dit woord heeft zóó'n bekende en intieme klank, dat elke omschrijving overbodig is. Het is eigenlijk "zalig" tot de derde macht, en David voelt zich zóó blij met het bezit der schuldvergeving, dat hij de woorden hier almaar herhaalt.

² Men ziet, hoe zoowel de zonde als de genade tot driemaal toe met steeds andere benamingen worden aangeduid, en we lieten, om dit goed te doen uitkomen, in de paraphrase den tekst vrijwel onveranderd. De zonde heet: overtreding, zonde, ongerechtigheid; de genade: vergeven, bedekken en niet toerekenen van het kwade.

"Overtreding" is: de zonde als verzet, rebellie tegen Gods wet.

"Zonde" is: het missen van z'n levensdoel.

"Ongerechtigheid" is: het verlaten van den rechten weg, en het gaan van kromme wegen.

"Vergeven" is: het wegnemen van een zwaren last.

"Bedekken" is: onzichtbaar maken, zooals het offerbloed het te verzoenen voorwerp bedekte.

"Niet toerekenen" is: er niet meer mee rekenen, iemand niet meer als zondaar erkennen.

Deze beteekenissen hebben, zooals men begrijpen zal, de oorspronkelijke Hebreeuwsche woorden.

³ In den tekst: "sela" = bis.

⁴ Eigenlijk: ongerechtigheid. Dezelfde drie woorden voor zonde van vs 1 en 2 keeren hier terug. Daarmee correspondeeren dan weer drie verschillende woorden voor "belijden", namelijk: "bekend maken", "niet verheimelijken" en "belijdenis doen".

Toen hebt Gij de ongerechtigheid mijner zonde vergeven¹.

6. Omdat de verzwegen zonde het leven ruïneert, maar na de beleden zonde de geloofsblijdschap terugkeert, daarom roepe toch iedere vrome U aan in den tijd dat hij U en Gij hem kunt vinden: den welaangenamen tijd der genade!

Welke geweldige watervloeden hem dan ook dreigen te overstroomen, ze zullen hem voorzeker geen kwaad doen.

7. Want Gij, Heere, zijt mij een bescherming,
Gij bewaart mij voor benauwdheid.
Met jubelzangen van bevrijding omringt Gij mij.
Met jubelzangen van bevrijding omringt Gij mij².

c. De onderwijzing (vs 8-11).

8. Geleerd door deze ervaring, zal ik (David) u (die dit leest) een onderwijzing geven. Wat ik ervaren heb, moge u tot leering zijn, en u den juisten weg wijzen, dien gij gaan moet. Ik zal u goeden raad geven, en mijn oog zal er nauwkeurig op letten of gij den weg volgt, dien ik u wijs.
9. Hoort dan wat ik u raad: onderwerpt u gewillig aan het Woord des Heeren; laat het geen *gedwongen* dienst zijn, zooals paarden en muilezels, die geen verstand hebben, met teugel, toom en halster gebreideld moeten worden, en slechts met geweld er toe gebracht kunnen worden om zich te voegen naar den wil van hun meester³.
10. Want smart te lijden is het deel der goddeloozen, die zich niet laten leiden, maar die op den Heere vertrouwt, wordt aan alle kanten door Zijn goedertierenheid omringd.
11. Daarom, weest blijde met mij, die verloren was en gevonden ben; Verheugt u in den Heere, gij allen, die den Heere vreest, en zingt vroolijk alle gij oprechten van hart.

PSALM 33.

IK GELOOF IN GOD DEN VADER, DEN ALMACHTIGE.

Toelichting.

Psalm 33 is een wees, zooals nl. die Psalmen genoemd worden, waaraan een opschrift, en dus de aanduiding van den auteur ontbreekt. Maar dit weeskind (Psalm en dichter zijn één!) heeft een Vader in de hemelen, in Wien hij gelooft, en van Wien hij zingt.

Psalm 33 is Zondag 9 van den Heidelb. Catechismus op muziek gezet: Ik geloof in God den Vader, den Almachtige, Schepper van hemel en van aarde.

Dit thema wordt uitgewerkt in een koorzang, die de kern van den Psalm uitmaakt (vs 6-19), voorafgegaan door een "voorspel" en besloten met een "naspel".

Deze Psalm is namelijk ook weer een beurtzang, waarvan de indeeling als volgt is:

- I. De voorganger spreekt (vs 1-3).
- II. De gemeente antwoordt met een geloofsbelijdenis (vs 4, 5).
- III. Een koor zingt (vs 6-19).
- IV. De gemeente zingt (vs 20-22).

I. De voorganger (vs 1-3).

1. Heft een vroolijk tempellied aan tot eer des Heeren, gij die den Heere vreest. Want de

¹ In den tekst: "sela" = bis.

² Idem.

³ Aldus de omschrijving voor de ietwat onbegrijpelijke St. Vert.: opdat het tot u niet genake.

geloovigen hebben er alle reden toe, Zijn lof te bezingen.

2. Dit uw loflied, den Heere opgedragen, zij tevens een danklied. Heft aan tot eer van God uw lied, begeleid door citer en tiensnarige harp.
3. Zingt met blijdschap in het hart een nieuw lied¹. En gij speellieden, luide klinke uw heerlijk bazuingeschal op.

II. De gemeente (vs 4 en 5).

4. Ja, wij zullen Hem toezingen, want voorwaar, des Heeren Woord is betrouwbaar — op Hem kunnen wij aan — en alles wat Hij gezégd heeft, dóet Hij — getrouw aan Zijn verbond.
5. Hij bemint recht en gerechtigheid.

En wat Zijn goedertierenheid betreft, — het moge vaak anders schijnen, — maar overal waar het gelóóf het oog heenwendt, is de aarde boordevol van Zijn goedertierenheid.

III. Koorzang (vs 6-19).

a. Die hemel en aarde en al wat daar in is, uit niet geschapen heeft (vs 6-9).

6. Wij loven U, o God, en prijzen Uwen Naam, U, den Almachtige, Schepper van hemel en aarde.

Zóó machtig is de Heere, dat Hij door slechts één woord te spreken de hemelen tot aanzijn riep. Zijn woord was een daad. En door Zijn Geest² schiep Hij in de hemelen de zon, en de maan, en het ontelbaar heirleger van sterren.

7. Ook de zeeën heeft Hij geschapen, welker wateren Hij, in hun bedding bijeenhoudt, zooals iemand water houdt in een lederen zak. Hij houdt die geweldige wateren binnen hun gestelde perken, zooals men een schat in een schatkamer bewaart.
8. Laat dan de gansche aarde den Heere vreezen, en laten alle bewoners der aarde zich als schepselen aan dezen almachtigen Schepper in heiligen eerbied onderwerpen.
9. Want toen Hij sprak, kwam alles *tot stand*³ en op Zijn bevel blijft alles *in stand*⁴.

b. En nog door Zijn voorzienigheid onderhoudt en regeert (vs. 10-12).

10. De heidenen mogen kwaad beramen tegen Gods volk — de Heere maakt al die raadslagen te niet.

De volkeren mogen plannen koesteren om Gods kinderen te vernietigen, — de Heere verijdelt die plannen, en al hun woelen is tevergeefs.

11. Het raadsplan Gods daarentegen staat van eeuwigheid vast, en wat *Hij* Zich voorgenomen heeft, gaat onverbiddelijk door. Hij, Die de wereld schiep, regeert ook het wereldgebeuren, en

Niets kan Zijn hoog besluit ooit keeren, 't Blijft van geslachte tot geslacht.

12. Heil het volk, dat dezen God tot zijn God heeft, en door Zijn hand zich laat leiden.

Heil het volk, dat Hij Zich ten erfdeel verkoren heeft, nog vóór dat volk naar Hem leerde vragen.

¹ Dit "nieuwe" lied is de straks te zingen koorzang (vs 6-19), die toen schijnbaar voor het eerst in den tempel gezongen werd.

² Door het Woord (de Logos, de Zoon) en den Geest te noemen, wordt hier het werk der schepping toegeschreven aan den Drieëenigen God.

³ Dit ziet op de schepping.

⁴ Hiermee wordt de voorzienigheid of onderhouding en regeering van alle dingen bedoeld, welke "voorzienigheid" nu het thema is van de volgende strophe (vs 10-12).

c. Om Zijns Zoons Christus wil ook mijn God en mijn Vader is (vs 13-19).

13. Deze almachtige God is ook de Alwetende.
Hij ziet vanuit den hemel neer, en geeft acht op het doen en laten van alle menschen.
14. Wijl Hij vanuit Zijn vaste en hooge woonplaats neerblijkt op alle aardbewoners, is er niets dat Zijn oog ontgaat, en niemand die Hem ontglipt.
15. Hij ziet en kent niet alleen de uiterlijke daden der menschen, maar ook hun diepste overleggingen — Hij, als de Formeerder van aller hart, kent er de diepste roerselen van. Hij is de stille Getuige, maar ook de Rechter van alle daden en gedachten der menschen, en de Wreker van Zijn volk, waartegen die werken en gedachten gericht waren.
- 16,17 Alle vertrouwen op iets buiten God, is ijdel — het mogen koningen, paarden, legers of helden zijn.
Het ware vertrouwen wacht op God alleen. Ziet, koningen mogen tegen ons optrekken met geweldige legers, hun soldaten mogen sterk-bewapende helden zijn, en op hun cavalerie mogen zij steunen, en denken de overwinning te behalen — zij zullen teleurgesteld uitkomen ondanks hun macht, want niet de mensch, maar God regeert; en als het gaat om de overwinning, geeft nooit menschenlijke macht, maar God den doorslag.
18. Zoo rust dan des Heeren oog in welgevallen op degenen, die Hem vreezen, en die niets van menschen, maar alles van Zijn goedertierenheid verwachten.
19. Want de Heere alleen is machtig om hun ziel in tijd van gevaar van den dood te redden, en hen in tijden van hongersnood in het leven te houden.

IV. De gemeente (vs 20-22).

20. Ja, amen, onze ziel verbeidt den Heere, Hij is onze hulp en ons schild.
21. Waarlijk, in Hem verheugt zich ons hart, Omdat wij vertrouwen op Zijn heiligen Naam.
22. Uw goedertierenheid, Heere, moge over ons uitgespreid zijn. Want van U alleen is onze verwachting.

PSALM 34.

DE VREEZE DES HEEREN.

Opschrift (vs 1).

1. Van David.
Toen hij zich anders voordeed dan hij was, tegenover Abimelech; deze verdreef hem, en hij vertrok¹.

a. Oproep tot gemeenschappelijke lofprijzing (vs 2-4).

2. Ik wil den Heere te allen tijde prijzen voor Zijn groote verlossingsdaden; altijd zal mijn mond vervuld zijn met Zijn lof.
3. Want mijn ziel heeft rijke roemensstof in den Heere. Laten dan allen, die evenals ik in

¹Indien deze woorden slaan op het verhaal uit 1 Sam. 21:13-15, kan het vreemd schijnen, dat de koning hier Abimelech heet, in plaats van *Achis*. Het is echter mogelijk, dat de Filistijnsche koningen als *titel* ook allen den naam Abimelech voerden.

het lijden, den Heere als hun Heiland hebben leeren kennen, luisteren naar mijn loflied, en zich met mij verblijden.

4. Maar laten zij niet slechts luisteren naar wat ik van 's Heeren goedheid ervaren heb, maar ook, door eigen ervaring geleerd, hun stem met mijn loflied paren, opdat wij samen den Heere grootmaken in gezang.

b. De grond van het loflied in eigen en anderer ervaring (vs 5-9).

5. Ik zocht den Heere in mijn benauwdheid met mijn gebeden, en Hij beantwoordde mijn smeekeing. Zijn antwoord was een daad van verlossing: Hij redde mij van alles wat mij schrik en vrees had aangejaagd.
6. En ook gij¹, herinnert u, hoe gij in uw angst hebt opgezien tot den Heere, en hoe toen na het gebed uw aangezicht als het ware den glans van 's Heeren aangezicht weerkaatste — de donkere wolken van zorgen waren voorbij gedreven!
7. Waar ook maar menschen, door smart terneergebogen, riepen tot den Heere, Hij hoorde en verhoorde hen, en redde hen uit al hun benauwdheden.
8. Want de Engel des Heeren² betreft met zijn machtige heirscharen de wacht rondom hen, die den Heere vreezen, en verlost hen.
9. Zoo hebt gij uit eigen ervaring kunnen zien, dat de Heere goed is; Welgelukzalig is de man, die bij Hem de toevlucht heeft gezocht en gevonden.

c. De vreeze des Heeren als doel der verlossing (vs 10-15).

10. Vreest dan den Heere, gij allen die door Hem tot Zijn dienst geheiligd en afgezonderd zijt.
In deze vreeze des Heeren is groote loon: immers, die Hem liefhebben, zullen geen gebrek lijden.
11. Jonge leeuwen lijden soms gebrek en honger, ofschoon ze *sterk* zijn, en uitgaan om hun prooi te zoeken, maar zij die den Heere zoeken, hoe *zwak* ze ook mogen zijn, hebben geen gebrek aan eenig goed, omdat de Heere hun nooddrift vervult.
12. Komt, kinderen³, luistert nu naar mij, en ik zal u onderrichten, wat die vreeze des Heeren inhoudt, en hoe Hij door u gediend wil worden.
13. Wie uwer begeert waarachtige levensvreugde te kennen, en wie verlangt naar een lang leven vol voorspoed?
14. Welnu, dat is in dezen weg te vinden: hij zette een wacht voor zijn tong⁴, opdat hij geen kwaad spreke, en hij late geen leugens over zijn lippen komen.
15. Hij houde zich verre van het kwade, en doe het goede.
Hij zoeke den vrede, en jage dien na.

d. De vrucht, van de vreeze des Heeren (vs 16-23).

16. De Heere wijdt met oog en oor al Zijn aandacht aan degenen, die Hem liefhebben, om al hun nooddrift te vervullen.

Zijn oog ziet al hun leed, en Zijn oor hoort al hun gebeden.

¹ Dit zijn zij, die opgewekt zijn om mee te zingen.

² Hiermee zal wel niet Michaël, maar Christus Zelf bedoeld zijn.

³ De dichter richt zich hier niet tot jonge kinderen, maar tot zijn medegeloovigen, die hij, als een onderwijzer zijn leerlingen, nu als "kinderen" aanspreekt. Hij zal hen nl. onderwijzen, hoe die "vreeze des Heeren" nu in de levenspraktijk moet uitkomen. Hij doet dit naar de Oostersche methode door het stellen van vragen, die hij zelf beantwoordt.

⁴ De vreeze of dienst des Heeren wordt nu in vs 14 en 15 beschreven in het zich wachten voor de zonden van *woorden* en *werken*. Zoowel *negatief* in wat men laten, als *positief* in wat men doen moet.

17. (Terwijl daarentegen die Heere Zijn aangezicht in gramschap keert tegen hen, die kwaad doen, en Hij zal hen zóó grondig vernietigen, dat zelfs hun gedachtenis wordt uitgeroeid van de aarde).
18. Maar als Zijn kinderen tot Hem roepen — de Heere hoort hen en Hij redt ze uit al hun benauwdheden.
19. De Heere is nabij de gebrokenen van hart, en Hij behoudt de verslagenen van geest.
20. Veel wederwaardigheên,
 Veel rampen zijn des vromen lot; Maar uit die alle redt hem God: Hij is zijn heil alleen.
21. De Heere bewaart al zijn beenderen, niet één daarvan wordt gebroken¹.
22. De zondaar zal door zijn eigen kwaad gedood worden, en zij, die den rechtvaardige haten, zullen hun gerechte straf niet ontgaan.
23. De Heer verlost en spaart
 Zijn volk, dat op Zijn hulp vertrouwt; Het zal door Hem in gunst beschouwd, Niet schuldig zijn verklaard.

PSALM 35.

BIDT VOOR DEGENEN, DIE U GEWELD AANDOEN.

Opschrift (vs 1a).

- 1a. Van David.

Gebed (vs 1b-28).

- 1b. Heere, wil Gij het voor mij opnemen, door te twisten met hen, die met mij twisten, en door te bestrijden degenen, die mij bestrijden.
- 2, 3a. Sta op tot mijn hulp, en trek tegen mijn vervolgers ten strijde in de volle wapenrusting van een held: met schild en rondas, speer en strijdbijl.
- 3b. En zeg tot mij: wees maar gerust, want Ik ben uw heil.
4. Laten dan zij, die het op mijn leven gemunt hebben, beschaamd afdeinzen, en te schande gemaakt worden. Laten zij, die zinnen op mijn ongeluk, in verwarring op de vlucht slaan.
- 5, 6 De Engel des Heeren jage hen achterna, zoodat ze wegstuiven als kaf voor den wind.
 De Engel des Heeren drijve hen voor zich uit, naar duistere wegen, waar ze verdwalen en naar glibberige plaatsen, waar ze struikelen en vallen.
7. Want zonder dat ik daartoe eenige aanleiding gegeven had, hebben zij verraderlijk en heimelijk mij een hinderlaag gelegd, gelijk een jager z'n verborgen netten spant voor het wild; en ze hebben een kuil gegraven, opdat ik daarin vallen zou, zonder dat ik hen iets gedaan had.
8. O, moge het kwaad dat hij voor mij bedacht had, hem zelf overkomen, zonder dat hij erop verdacht is; moge hij zelf gevangen worden in het net, dat hij voor mij gespannen had; moge hij zelf vallen in den kuil, dien hij voor mij gegraven had!
- 9, 10. Dan zal mijn ziel jubelen in den Heere, en zich verblijden, dat Hij mij gered heeft, en de blijdschap mijner ziel zal natrillen in heel mijn lichaam, en alles wat in mij is, zal

¹ Gelijk men weet, wordt in het N.T. dit op Christus toegepast.

uitroepen: Heere, wie is aan U gelijk? U, Die den zwakke en neergebogene redt uit de hand van hem, die sterker is dan hij; Die de ellendigen en nooddruftigen ontruikt aan de klauwen van hen, die ze berooven willen.

11. Er zijn ook getuigen tegen mij opgestaan, die mij valsch beschuldigen van geweldpleging; zij vragen voldoening voor overtredingen, waarvan ik mij in 't minst niet bewust ben.
12. Zij vergelden mij kwaad voor goed, want ze willen mij van het leven berooven.
13. Ja, dat kwaad hebben ze voor mij in den zin, terwijl ik hun nooit anders dan goed gedaan heb.
Want toen zij doodelijk gewond waren, trok ik ten teeken van droefheid het rouwgewaad aan; ik kastijdde mij zelf door mij spijs en drank te ontzeggen, en ik bad ernstig voor hen met het hoofd diep op die borst gezonken¹.
14. Mijn medelijden met hen was zoo diepgevoeld, alsof ik ter begrafenis ging bij een vriend, ja, alsof ik treurde over een eigen broeder. Als iemand, die rouwdraagt over zijn moeder, zoo ging ik in rouw mijn weg.
15. Maar nu *ik* in nood ben, verblijden zij zich, en zij loopen te hoop om mijn ellendigheid maar goed te kunnen zien. Zij rukken en trekken onophoudelijk aan mij, om mij te straffen voor een kwaad, waarvan ik mij niet bewust ben.
16. Zij spotten met mij, de goddeloozen, en daarmee nog niet tevreden, knarsen zij de tanden tegen mij in verbitterde woede.
17. Hoe lang, o Heere, zult Gij nog werkeloos toezien, dat zooveel onrecht ongestraft gebeuren kan? O, red mij uit de hand van mijn vijanden, die als wilde dieren brullend op mij afkomen. Spaar mijn leven — het eenige wat ik nog bezit² — opdat deze leeuwen mij niet verscheuren.
18. Dan zal ik U danken in de groote gemeente, en onder een talrijke menigte zal ik U prijzen.
19. Laten zij zich niet over mij verheugen, die mij vijandig gezind zijn, zonder dat ik daar eenige aanleiding toe gegeven heb; laten niet de oogen van leedvermaak schitteren van hen, die zonder grond haat tegen mij koesteren.
20. Het zijn waarlijk geen woorden van vrede, maar bittere woorden vol vijandschap, die zij spreken, en zij bedenken allerlei bedriegelijks tegen de vreedzamen in den lande, die aan geen twist denken.
21. Zij zetten een grooten mond tegen mij op en roepen: aha, aha, wij hebben wel gezien wat kwaad gij gedaan hebt³.
22. *Gij* hebt alles gezien, Heere; gij weet dat ik hieraan onschuldig ben. O, zwijg dan niet, maar stel Uw getuigenis tegenover hun valsch getuigenis. Heere, houd U niet verre van mij.
23. Rijs op, o God, en ontwaak; kom tusschenbeide, om mijn rechtszaak te beslechten. Neem het voor mij op in deze zaak, o mijn God en Heere.
24. Wil Gij mij recht verschaffen, omdat Gij weet, dat ik een rechtvaardige zaak voor heb, Heere, mijn God, en geef hun geen gelegenheid om zich onder elkander over mij te vermaken.

¹ De St. Vert. heeft: mijn gebed keerde weder in mijn boezem. Er staat letterlijk: mijn gebed was op mijn *boezem*. *Sommigen vatten dit zoo op*, dat hij z'n gebed vergezeld deed gaan met slaan op den boezem, of op de borst, maar de bovenstaande paraphrase lijkt mij den meest waarschijnlijken zin te geven.

² St. Vert.: mijn eenzame.

³ Vgl. de valsche beschuldiging van vs 11.

25. Laat niet toe, dat zij bij zich zelf kunnen zeggen: haha, we hebben ons doel bereikt; geef, dat het niet zoover komt, dat zij snoeven kunnen: nu hebben we hem geheel te gronde gericht.
26. Laten zij al tezamen beschaamd worden, en in verwarring geraken, die zich verblijden over mijn ellende. Laten zij met schande en oneer overladen worden, die zichzelf groot maken, en mijn ondergang zoeken.
27. Maar laten daarentegen zij jubelen van vreugde en blijde zijn, die van harte wenschen, dat mijn recht aan het licht zal komen; ja, laat hen voortdurend zeggen: moge de Heere verheerlijkt worden, want Hij heeft lust in den vrede van Zijn knecht.
28. Dan meldt mijn tong met diep ontzag,
Uw recht, Uw lof den ganschen dag.

PSALM 36.

DE DUISTERNIS DER ZONDE EN HET LICHT DES HEEREN.

Opschrift (vs 1).

1. Bestemd voor het gebruik in de liturgische diensten in het heiligdom.
Van den knecht des Heeren.
Van David.

a. De duisternis der zonde (vs 2-5).

2. Als een valsche verleidster treedt de zonde¹ op den goddelooze toe, fluistert hem het kwade in, en neemt hem geheel in beslag. En waar zijn oogen door haar verblind zijn, heeft de vreeze Gods plaats gemaakt voor zondedienst.
3. Met vleierende stem spiegelt zij (de zonde) hem voor, dat God zijn ongerechtigheid toch niet vinden en straffen zal (ofschoon ieder weet, hoezeer de zonde te haten is).
4. Aldoor opgehitst door de zonde, bedenkt de zondaar niets dan kwaad in *woord* en *daad*. Wat zijn *woorden* betreft, die hij spreekt, die zijn alle bedriegelijk en veroorzaken allerlei onrechtvaardigheid!. En wat zijn *daden* betreft: daar hij de gevolgen zijner daden niet vreest, heeft hij alle verstandigheid op zij gezet, en finaal opgehouden om goed te doen.
5. Des nachts, als hij te bed ligt, bezint hij er zich op, welke , misdrijven hij plegen zal, en als de dag aangebroken is, heeft hij z'n koers bepaald: het is een weg, die niet goed is, en waarop hij voor het kwaad niet terugdeinst.

b. Het licht des Heeren (vs 6-13).

6. Hoe onmetelijk groot is daarentegen Uw *goedheid*, o Heere! Terwijl Uw *genade* van den hemel neerdaalt, stijgt Uw trouw tot de bovenste wolken omhoog.
7. Uw *gerechtigheid* is even duurzaam en onwrikbaar als de *hooge bergen*, en Uw *oordeelen* zijn even ondoorgrondelijk als de *diepe wateren*². En mensch en beest ervaren voortdurend Uw bijstand en groote kracht.
8. Welk een kostbare genade is het, o God, dat menschenkinderen de toevlucht kunnen nemen onder de schaduw Uwer vleugelen³.

¹ De zonde, letterlijk: opstand, rebellie, wordt hier als een persoon voorgesteld.

² Hetzelfde woord wordt gebruikt voor de wateren van den zondvloed (Gen. 7:11) en daarop wordt hier misschien gezinspeeld.

³ Hierbij wordt gewoonlijk gedacht aan de vleugels der cherubim in den tempel. Deze tempel was het

9. Gij bereidt hun in Uw huis¹ een overvloedigen maaltijd, waaraan zo zich rijkelijk verzadigen kunnen, en de drank dien Gij te drinken geeft, vloeit hun in milde stroomen toe.
10. Ja, Gij zijt Zelf de Bron, waaruit ze hun leven putten; als Gij het licht van Uw aangezicht doet schijnen, wordt het licht in elke duisternis.
- 11-13. Wees, die U kennen, mild en goed,
En toon d'oprechten van gemoed
Uw recht, waar z'op vertrouwen.
Dat mij nooit trotsche voet vertrapp'
Noch booze hand in ballingschap
Ellendig om doe zwerven!
Daar zijn de werkers van het kwaad
Gevallen in een jammerstaat,
Waarin zij hulpeloos sterven.

PSALM 37.

WEL EN WEE.

Opschrift (vs 1a).

- 1a. Van David².
- 1b. Daar de goddelijke gerechtigheid in de straf der goddeloozen en de zegen der vromen niet altijd terstond zichtbaar wordt, moet ge niet verontwaardigd worden op de boosdoeners, omdat ze voorspoed hebben, en moet gij hen die ongerechtigheid doen, niet benijden, noch op hun "geluk"
2. jaloersch zijn, want hun geluk duurt maar o zoo kort: als gras zullen ze haastig verwelken en als het groene kruid verdorren.
3. Vertrouw gij daarentegen op den Heere — volg die boos doeners niet na, maar doe het goede, woon tevreden in het land dat de Heere u heeft doen beërven, — en waar gij als een kudde weiden kunt onder 's Heeren bescherming³.
4. Zoek al uw verlustiging en vreugde in den Heere; dan zal Hij u alles geven wat uw hart begeert.
5. Worden uw zonden en moeiten u te zwaar om te dragen, *wentel* ze dan op den Heere, en rust geheel in Hem. Hij zal wel handelend voor u optreden, en Hij zal uw recht, dat ge-
6. schonden was, uit de duisternis doen opkomen als het licht dat des morgens juichend verschijnt, en dat uw zaak een rechtvaardige was, zal klaar aan den dag treden gelijk de zon op volle middaghoogte.
7. Het schijnt ook alles zoo heel anders te gaan dan wij denken dat het *moet* gaan, doch wacht steeds kalm en geduldig op wat de Heere doen zal, en zie voortdurend uit naar Hem om hulp; maar ge moet niet boos worden op hem, wiens weg voorspoedig is, en niet jaloersch worden op den man, die met list en bedrog omgaat.

asyl voor menigen vluchteling.

¹ De dichter spint dus voort op de gedachte van den vluchteling, die in Gods huis nu niet alleen toevlucht, maar ook een bereiden disch vindt (nl. hij de offermaaltijden).

² Deze Psalm, die onder de "chokmatische" gerekend wordt, d.w.z. allerlei spreken van wijsheid bevat, is ook weer een alfabetische. De letters van het Hebr. alfabet, waarmee elke regel in den Hebr. tekst begint (Alef, Beth, enz.) laten we in de paraphrase weg.

³ Letterlijk: weid in vertrouwen. De St. Vert. minder juist: voed u met getrouwigheid.

8. Wacht u voor alle ergernis, ongeduld, afgunst, toornigheid, kleinmoedigheid, want dan zoudt ge zelf zonde doen, en vallen in hetzelfde kwaad, dat ge in anderen afkeurt.
9. Er is ook niet de minste reden voor, want het leven der boosdoeners zal voor altijd afgesneden worden, terwijl zij, die den Heere verwachten, de aarde beërven zullen.
10. Ja, spoedig zal de tijd aanbreken, dat de goddelooze, die nu nog het grootste woord heeft, zal opgehouden hebben te bestaan; ook bij de zorgvuldigste nasporing, zult ge de plaats zelfs niet meer kunnen ontdekken, waar hij gewoond heeft.
11. Maar de neergebogenen zullen als de rechtmatige erfgenamen de aarde beërven, en ze zullen zich verlustigen in een overvloed van vrede.
12. Het deert hun derhalve niet, dat de goddeloozen allerlei kwaad tegen hen beramen, en in bittere vijandschap met de tanden knarsen.
13. Ook de Heere lacht daarom, want naar Zijn voorzienig bestel heeft Hij den dag van het gericht reeds voor hen bepaald.
14. Niettemin gaan de goddeloozen zorgeloos voort op hun zondeweg: met getrokken zwaard en gespannen boog vallen ze de ellendigen en nooddruftigen aan, en hun bedoeling is, allen die den rechten weg bewandelen, af te slachten.
15. Maar ze zullen in hun eigen wapenen vallen: het zwaard doorboort hun eigen hart, en hun bogen worden verbroken.
16. Beter dan de sterkte der goddeloozen is de kleine kracht der rechtvaardigen, omdat zij dan ervaren, dat 's Heeren kracht in hun zwakheid wordt volbracht¹.
17. Want de sterke armen der goddeloozen zullen gebroken en machteloos worden, maar Die de rechtvaardigen ondersteunt, is de Heere, Die tot in eeuwigheid blijft.
18. De levensduur der oprechten is bij den Heere nauwkeurig bekend; als hun dagen voorbij zijn, gaan ze in tot hun eeuwige erfenis.
19. Zoolang zij in dit leven zijn, zullen zij in hun vertrouwen op den Heere niet beschaamd uitkomen, welk kwaad hen ook bedreigt; zóóveel wordt hun door den Heere geschonken, dat zij zelfs in tijden van hongersnood zich nog verzadigen kunnen.
20. De goddeloozen daarentegen, hoe hoog ze in achting mogen zijn, zullen omkomen, en als rook verdwijnen.
21. Zoo zorgt de Heere reeds in dit leven voor de Zijnen; want terwijl de goddeloozen in zulke armoedige omstandigheden kunnen komen, dat ze het geleende niet eens meer kunnen teruggeven, hebben de rechtvaardigen het zoo ruim, dat ze ook aan anderen nog barmhartigheid kunnen bewijzen en mildelijk geven van hun overvloed.
22. Want die door den Heere gezegend worden, zullen de aarde beërven, maar die door Hem gevloekt worden, hun leven zal voor altijd worden afgesneden.
23. Zoo worden de wegen der mensen door den Heere alleen bepaald. Degenen, aan wie Hij: een welgevallen heeft,
24. zullen niet blijven liggen, wanneer ze gevallen zijn, want de Heere ondersteunt hen met Zijn hand.
25. Uit eigen ervaring kan ik dit alles bevestigen: ik ben nu een oud man, en gedurende heel mijn leven van mijn jeugd aan tot mijn ouderdom toe, heb ik nog nooit gezien, dat de Heere verliet degenen, die Hem vreezen, of dat hun kinderen als bedelaars om

¹ St. Vert.: het weinige, dat de rechtvaardige heeft, is beter dan de overvloed veler goddeloozen. Deze gedachte, die op zich zelf waar is, past niet in dit verband, waar het gaat om *strijd*. Het "weinig" moet dan ook worden opgevat als weinig, d.i. kleine *kracht*, terwijl de goddeloozen overvloed van kracht bezitten.

brood moesten vragen.

26. Integendeel, zij zijn zoo rijk gezegend en voorspoedig, dat zij ook nog barmhartigheid aan anderen kunnen bewijzen, en voortdurend kunnen uitleenen, en daarna nog genoeg voor hun kinderen kunnen overlaten.
27. Houd u dus ver van het kwade, maar doe daarentegen het goede, en gij zult eeuwig wonen.
28. Want de Heere heeft het recht lief en Hij verlaat Zijn kinderen niet. Die onrecht doen daarentegen zullen verdelgd worden, en de nakomelingschap der goddeloozen zal uitgeroeid worden.
29. Maar de rechtvaardigen zullen de aarde beërven, en eeuwig daarop wonen.
30. Wat degenen, die den Heere vreezen, zeggen, is in over-
31. eenstemming met hun daden: hun mond verkondigt wijsheid, en hun tong spreekt recht; Gods wet staat in hun hart ge-
32. schreven, en daarom struikelen zij niet in hun gang. Maar de goddelooze bespiedt den rechtvaardige en zoekt hem te
33. dooden. Doch de Heere zal hem niet vergeten, en zal hem niet als een schuldige laten veroordeelen, als het uur der rechtspraak daar is.
34. Wacht daarom op den Heere, en houdt Zijn gebodten; dan zal Hij u uw loon geven om de aarde te beërven, en gij zult de vernietiging der goddeloozen met uw eigen oogen zien.
35. Ik heb een goddelooze gezien, die alom schrik inboezemde. Hij leek sterk als een diepgewortelde ceder, met z'n fiere kruin, maar ik was hem nog maar juist gepasseerd, of zie,
36. toen ik omzag, was hij er al niet meer; ik zocht, maar ik kon hem niet meer vinden — van zóó korten duur is de macht der goddeloozen.
37. Let op den vrome, en zie op den oprechte — deze man des vredes zal gezegend worden met nakomelingschap¹.
38. Maar die den Heere verlaten — ze zullen allen verdelgd worden, en hùn nakomelingschap zal uitgeroeid worden.
39. Het heil der rechtvaardigen komt van den Heere, Hij is hun vaste Burcht in. tijd van benauwdheid.
40. De Heere helpt en verlost hen.
Hij verlost hen van die goddeloozen en redt hen. Want zij hebben bij Hem hun toevlucht gezocht en gevonden.

¹ St. Vert.: Let op den vrome, en zie op den oprechte, want het einde van dien man zal vrede zijn. Daarin heeft men dan graag de "keten des heils" willen lezen; de vrome (rechtvaardigmaking), de oprechte (heiligmaking) en de vrede (heerlijkmaking). Deze op zich zelf juiste gedachte staat niet in den tekst. Wat de St. Vert. als "einde" vertaalt, is in den Hebr. tekst: nakomelingschap. Zoo is er ook een tegenstelling met het volgende vers: de nakomelingschap der goddeloozen zal uitgeroeid worden.

PSALM 38.

ALS EEN LAM WERD HIJ TER SLACHTING GELEID¹.

Opschrift (vs 1).

1. Een Psalm.

Van David.

Bij het wierookoffer (te zingen)².

a. Gebed en schuldbelijdenis (vs 2-5).

2. Heere, hoewel ik weet en belijd, dat ik het ten volle verdiend heb, smee ik U, of Gij mij niet straffen wilt in Uw toorn, en mij; niet wilt tuchtigen in Uw gramschap.
3. Uw kastijdingen, Heere, zijn als pijlen, die diep in het lichaam dringen, en smartelijke pijn veroorzaken — ja, waarlijk, Uw hand rust zwaar op mij.
4. Zóó zwaar, dat mijn geheele lichaam doorziekt is, en mijn geheele gestel ondermijnd. Maar ik weet waar de oorzaak te zoeken is: het waren mijn zonden en overtredingen, die Uw goddelijken toorn rechtmatig hebben opgewekt.
5. Ja, mijn ongerechtigheden waren zóó vele, dat ze als een geweldige watervloed reikten tot boven mijn hoofd; ze zijn zóó zwaar, dat ze als een looden last op mij drukken; een last, die ik niet tillen kan, en die van mij niet afvalt, tenzij Gij hem wegneemt.

b. Het lichaamslijden (vs 6-11).

6. Zoo klaag ik dan voor U allermeeest over mijn zonde, waarvan ik opnieuw ervaren heb, dat, hoe schoon ze schijnt, ze enkel dwaasheid is, een dwaasheid, die leiden moet tot vernietiging van ziel en lichaam.
Lichamelijk bemerk ik dat in de stinkende en etterende wonden, die mij overdekken.
7. Tengevolge van den zwaren last en mijn lichamelijke zwakte loop ik gekromd en totaal terneergebogen. Als een die rouwt om een zwaar verlies, ga ik in het zwart gekleed, dag in dag uit.
8. Ja, mijn lendenen zijn krachteloos geworden, en mijn lichaam is overal ontstoken; ik word geteisterd door de meest weerzinwekkende kwalen; er is geen plekje aan mijn lichaam, dat niet aangetast werd.
9. Zoo ben ik een gebroken man geworden, wiens krachten geheel uitgeput zijn, en wiens energie totaal verlamd is; in mijn hulpeloosheid kan ik niets anders doen dan brullen als een dier, als een leeuw, die doodelijk verwond werd.
10. Slechts één ding kan mij troosten in dit bittere lijden: dat Gij, Heere, als de Alwetende, dit alles ook *weet*, en *mijn* moeiten gadeslaat: immers mijn diepste begeerten zijn voor U zelfs niet verborgen, en zoudt Gij, Die het oor geplant hebt, mijn zuchten niet hooren?
11. Zie dan ook nu mijn ellende aan, nu mijn hart stilstaat van angst, alle krachten mij ontvloten zijn, en ik zelfs over het licht van mijn oogen niet meer beschik, om met

¹ Hoewel deze Psalm in den regel niet tot de meest sprekende "Messiaansche" Psalmen gerekend wordt, en in de lijdensweken zelden wordt gezongen, kozen we toch welbewust dit woord van Jes. 53 als motief, omdat de "lijdende Christus" hier voortdurend spreekt. Het zware lichamelijke en zielelijden, het door allen verlaten worden, het stilzwijgen (vs 15), het wijst alles op Christus. Met name ook, omdat duidelijk hier uitkomt, dat het alles is om de zonde, door David zelf gepleegd, door Christus borgtochtelijk gedragen.

² In de St. Vert.: om te doen gedenken.

moed voorwaarts te kunnen gaan.

c. Het zielelijden (vs 12-15).

12. Omdat mijn kwalen zeer afzichtelijk zijn, hebben allen mij verlaten, en mij aan mijn lot overgelaten: zij die mij liefhadden, en met mij bevriend waren, houden zich ver op een afstand, en mijn verwanten staan van verre.
13. Anderzijds word ik omringd door doodsvijanden, die mij naar het leven staan. Al hun handelen en spreken en zinnen is op mijn ondergang gericht: zij leggen mij lagen, deze ongelukzoekers, zij beraadslagen over mijn verderf, ze bedenken den geheelen dag niets dan leugens.
- 14,15 En ik, — in het diep bewustzijn van mijn zondesschuld moet ik zwijgen; ik heb geen tegen-argumenten; als een die stom en doof is tegelijk moet ik onder die allen verkeerem; als een lam, dat stom is voor het aangezicht zijner scheerders¹ kan ik mijn mond niet opendoen.

d. Het gebed van vertrouwen (vs 16-23).

16. In al dit lijden, Heere, zie ik vol hoop en verlangen naar U uit. En ik weet, dat Gij antwoord zult geven op mijn gebed, Heere, mijn God!
17. Ja, Gij zult dat doen, omdat Uw eer niet gedoogen kan, dat mijn vijanden zich zouden verblijden over mijn val: mijn zaak is immers Uw zaak, en Gij zult toch niet kunnen toelaten, dat mijn tegenstanders partij trekken van mijn zwakheid.
18. Want waarlijk, ik sta op het punt om te bezwijken, en ik draag mijn smarten dagelijks met mij om.
19. Niet dat dit lijden mij de meeste zorg baart — de meeste angst geeft me m'n zonde, en die zonde en ongerechtigheid belijdt ik U openhartig.
20. Daar mijn vijanden, die mij belagen, zonder dat ik daar aanleiding toe gaf, zeer talrijk zijn, en er velen zijn, die hatelijke leugens over mij vertellen, terwijl ze mij kwaad voor
21. goed vergelden, omdat ik altijd het goede voor hen gezocht heb met al mijn krachten,
22. Zoo smee ik U, o Heere, neen, nog niet zoo zeer om verlossing *uit* mijn lijden, maar dat Gij mij niet alleen laat *in* mijn lijden. Mijn God, laat mij niet aan mijn lot over.
23. Kom Gij mij te hulp! Kom haastiglijk, Heere, mijn Heiland!

Bijlage bij Psalm 38.

Paraphrase en berijming van de Psalmen liggen dicht bij elkaar. Men zou de Psalmberijming een dichterlijke paraphrase kunnen noemen. We namen dan ook hier en daar in de paraphrase een stuk van de berijming op. Men kan helaas niet zeggen dat onze berijming altijd even goed geslaagd is. Zoo is de berijming van Ps. 38 al heel weinig naar den geest van den dichter. Ze laat al direct in het begin de zingende gemeente God aanspreken als "Opperwezen", wat erg vlak en "modern" aandoet. De schrikkelijke ongerechtigheden, waar de dichter vooral mee ompakt, worden in de berijming gladgeschaafd tot "gebreken" (berijming vs 21), terwijl ze zelfs kans ziet, den dichter precies het omgekeerde te laten zeggen, van wat hij schreef. Hij beleed, dat zijn lijden gevolg was van Gods "grimmigheid", maar in 't eerste vers der berijming staat: Toon mij toch, dat Uw kastijden, in mijn lijden, uit geen grimmigheid geschiedt!

Zoo kan men verder gaan.

¹ Zoo staat het niet letterlijk in Ps. 38, maar de woorden die gebruikt worden, doen heel sterk denken aan Jes. 53, waar van den lijdenden Knecht des Heeren gesproken wordt, en waarvan de dichter van Psalm 38 een type is.

Het is een verschil als tusschen dag en nacht, als men naast *onze* berijming van Ps. 38 met z'n pompeuze aanhef: groot en machtig Opperwezen, legt die van Marnix van St. Aldegonde, die zoo teer begint: Straf doch niet in ongenade, mijn misdaden.

Daarmee heeft hij terstond den juisten toon van dezen boetepsalm getroffen. We laten haar hier als model van dichterlijke paraphrase in haar geheel volgen:

MARNIX VAN ST. ALDEGONDE

PSALM 38

Straf doch niet in ongenaden
Mijn misdaden,
Heer, maar heb met mij geduld!
Wil niet, zijnd in toorn ontsteken,
Aan mij wreken
Mijne zond' en zware schuld.

Want dijn pijlen afgeschoten
Staan gesloten
In mijns herten diepsten grond.
Dijn hand zwaar en ongenadig
Drukt mij stadig
Ende heeft mij heel doorwond.

In mijn vleesch en is te gader
Speer noch ader
(Mids dijn gramschap) wel gezond,
End 't gebeent is mij geschonden
Om mijn zonden
Met onraste t' aller stond.

Want mijn zonden end boosdaden,
Die mij schaden,
Rijzen boven mijnen kop
Ende doen mij nederzakken
Als de pakken
Die men niet kan beuren op.

Dies mijn zeeren ende builen
Zeer vervuilen,
Werpend' etter ende dracht,
D'welk mijn dwaasheid veroorzaket,
Die daar maket,
Dat ik schier van stank versmacht.

Ik verkrimp heel end verkromme,
Ja, val omme,
Zoo is mij het herte flauw,
Ende ga heel' dagen sluipen
Ende kruipen,
Ziende zwert van zwaren rouw.

Want mijn heupen vol gebreken
Zijn ontsteken,
Ja vol viers en heeten brands,
Mijn vleesch is mij heelendallen
Ingevallen,
Aan mij is niet gaaf noch gantsch.

Ik gevoel, dat ik slabakke

End verzwakke,
 Ja, ik berste schier van smert,
 Dies ik ook op zulke wijze
 Grimm' end grijze,
 Ja, ik brulle binnen 't hert.

Doch mijn wenschen, vreezen, duchten
 Ende zuchten
 Stel ik, Heer, in dijnen schoot:
 Dij en is mijn daaglijksch zorgen
 Niet verborgen,
 Want du kennest mijnen nood.

Mijn hert zweeft mij ginds end weder,
 Op end neder,
 Dies mij mijne kracht begeeft.
 D' oogen zijn mij in der waarheid
 Zonder klaarheid,
 Als die gants geen oogen heeft.

Mijne vrienden ende magen
 Zien mijn plagen
 Van bezijden ende dweers,
 Mijne naaste nageburen
 Zien mij truren
 End aanschouwen mij van veers.

Maar die mij na 't leven jagen,
 Leggen lagen,
 En die mij berokken kwaad,
 Spreken argheid ende veinzen
 End bepeinzen
 Boozen list en valsehen raad.

Maar het valt mij in mijn ooren
 Zonder hooren,
 Ik gelaat mij doof end dom,
 End op haar versierd aantijgen
 Met stilzwijgen
 Houd ik toe den mond als stom.

Ja, alsof ik van haar woorden
 Geen en hoorden,
 Houd ik mij geheellijk stil,
 Oft als een, die wordt bestreden,
 End met reden
 Zijn recht niet verweren wil.

Want ik vast in mijn gedachte
 Op dij wachte
 End hang dij alleenlijk aan.
 Du, mijn God, mijn Heer goeddadig,
 Zalst genadig
 Mij ter antwoord geerne staan.

Want ik sprak: Wil om dijn eere
 Zulks doen, Heere,
 Dat zij niet en zijn verblijd,
 Nademaal zij met behagen

Hooemoed dragen,
 Zoo wanneer den voet mij glijdt.
 Doch ik zie, dat ik ga hinken
 End verzinken
 In dees pijn, helpstu mij niet!
 En 't hert moet mij verflauwen
 Van t' aanschouwen
 Mijne smert en zwaar verdriet.
 Want zoo haast als ik verkonde
 Mijne zonde
 End al 'tgeen ik heb misdaan,
 Zoo wordt mij mijn hert benauwed
 End mij rouwet,
 Dat is mij dús heb ontgaan.
 Ondertusschen ziet men bloeien
 Ende groeien
 Mijnen vijand in zijn macht,
 Ende die mij boven maten
 Vinnig haten,
 Nemen toe in hare kracht.
 Die mij kwaad voor goed vergelden
 End mij schelden,
 Vallen tegens mij met haat,
 Omdat ik voor 't kwaad mij hoede
 End na 't goede
 Trachte zonder onderlaat.
 Maar wil Du mij in mijn leven
 Niet begeven,
 Mijn God end genadig Heer,
 Keer niet van mij dijnen vrede,
 Noch en trede
 Verre van mij nimmermeer.
 Dijne hulp wil mij toestellen
 End versnellen
 Dijn ontzet in dezen strijd,
 Want ik, Heer, van dijner krachte
 Troost verwachte:
 Du bist mijn hulp alle tijd!

PSALM 39.

ZWIJGEN EN SPREKEN.

Opschrift (vs 1).

1. Bestemd voor het gebruik in de liturgische diensten in het heiligdom.
Een Psalm. Van David. Voor Jeduthun¹.
2. Hoewel ik het raadsel der Godsregeering² niet begreep, had ik mij toch voorgenomen,

¹ "Jeduthun" = Ethan?

² Hoewel het niet met zooveel woorden wordt gezegd, blijkt uit heel den Psalm, dat de achtergrond van

niets van mijn innerlijken strijd te laten merken. Derhalve hield ik mij zelf in bedwang om niet door daden, maar vooral niet door woorden God in staat van beschuldiging te stellen. Hoe zouden anders de goddeloozen in mijn omgeving van vreugde opspringen, als ze merkten, uit mijn klachten en murmureeringen, dat ook ik twijfelde aan Gods gerechtigheid.

Zoo leide ik dan mijn tong een teugel aan.

3. Ja, ik zweeg geheel en al, als een stomme. Maar dit zwijgen gaf mij toch de echte rust niet, want mijn innerlijke strijd werd er niet door uitgestreden. Integendeel, het werd nog veel benauwder, want mijn woorden kon ik wel bedwingen, maar niet de innerlijke roerselen mijner ziel. Dat werd zóó erg, dat het binnen in mij begon te branden. Mijn innerlijke overdenkingen werden als een *vuur*, dat een uitweg moest vinden in vlammen. En toen *kwamen* de woorden!
 5. Maar deze woorden waren geen opstandige klacht tegen God, doch een ootmoedig gebed. Had het doffe zwijgen tegenover de menschen mij geen rust geschonken, dit spreken tot God gaf mij de gewenschte rust. Want ik ging niet tegenover den Heere staan als een, die met God twisten wil, maar als een kind, dat van zijn Vader leeren wil. Ik bad, of de Heere mij goed de vergankelijkheid van het leven wilde doen zien: hoe spoedig het einde van een menschenleven daar is, en hoe gering het getal is van zijn levensdagen. Immers, ik wist, dat dit het einde van mijn strijd beteekende, als ik daarvan goed doordrongen was — in het licht van de kortheid van het leven verdwijnt immers ook het lijden der vromen en het geluk der goddeloozen in het niet.
 6. Ach, waarom dan dat tobben om het lijden van dezen tegenwoordigen tijd, die slechts zoo kort duurt: zie, slechts enkele handbreedten is de lengte van mijn levensdagen, dat is dus evenveel als niets!
- Vergeleken bij de eeuwigheid is de vergankelijke mensch slechts een ademtocht.
- Vergeleken bij de eeuwigheid is de vergankelijke mensch slechts een ademtocht¹.
7. Het menschelijk bestaan schijnt even onwerkelijk als een schaduw; al z'n woelen en werken duurt maar een ademtocht; met veel zwoegen hoopt hij z'n schatten op, maar: Wat gaadren we en voor wien? Een oogst van leege garven, Voor andren, die ons vreemd, wellicht vijandig zijn².
 8. Nu, waar zou ik dan nog op wachten? En wat zal mij in dit vergankelijke leven houvast geven? Heere, ik heb geen andere hoop en verwachting dan U alleen!
 9. In plaats van over mijn lijden te klagen, wil ik mijn overtredingen voor U belijden, want mijn zonden zijn immers de diepste oorzaak daarvan. Verlos mij dan van mijn schuld, o Heere, en verlos mij ook van mijn lijden, opdat de dwazen geen aanleiding vinden om U te smaden, als zou mijn vertrouwen op U tevergeefs zijn.
 10. Mijn voornemen om te zwijgen, zal ik nu gestand doen, maar het zal geen zwijgen meer zijn tegenover menschen, maar een zwijgen voor U. Immers, Gij deed, om mijn zonden, het lijden rechtvaardig over mij komen, daarom wil ik niet klagen, maar ootmoedig zwijgen.
 11. En als ik spreek, dan zal het slechts een deemoedig gebed zijn, een gebed om wegneming van mijn plaag, wat ik U toch nog vragen mag, want Gij: zijt groot van goedertierenheid.

Davids lijden is het probleem: dat de goddeloozen vrede hebben en de vromen lijden. Hoe is dit te rijmen met Gods gerechtigheid?

¹ In den tekst: "sela" = bis.

² Aldus W. Bilderdijk in z'n overigens vrijwel mislukte dichterlijke weergave van Psalm 39.

Bovendien ziet Gij, hoe ik er bijna onder bezwijk.

12. Wildet Gij den mensch straffen naar zijn overtredingen, hij zou vergaan, gelijk alles door de mot wordt verteerd.

Want de mensch is slechts een ademtocht.

Want de mensch is slechts een ademtocht¹.

- 13a. Hoor, Heere, naar mijn gebed, luister naar mijn gekrijt, zwijg niet bij mijn tranen.

- 13b. Ik ben slechts een gast bij U, die geen rechten kan doen gelden.

Evenals mijn vaderen ben ik slechts een bijwoner, die slechts uit gunst mag blijven wonen.

Daarom vraag ik U dit alles dan ook alleen, pleitend op Uw barmhartigheid.

14. O, zie er vanaf, om mij nog langer te doen lijden; gun mij in dit korte leven nog een kort respijt om vroolijk en blijde te zijn, voordat de dood aan alles voor goed een einde maakt².

PSALM 40.

OP DE HOOGTE EN IN DE DIEPTE.

Toelichting.

Evenals in Ps. 27 liggen hier in Ps. 40 de jubel op de hoogte en de klacht uit de diepte vlak naast elkaar, wat alleen vreemd kan schijnen aan hen, die het leven met God niet kennen.

Met name in vs 8: toen zeide ik: zie ik kom, o Heer, gaat de dichter boven zichzelf uit, en is in zijn zelfovergave afschaduwing van Christus, waarom in Hebr. 10:5-7 deze woorden dan ook op Christus worden toegepast. De Psalm bestaat uit drie deelen, waarvan, na het opschrift in vs 1, het eerste deel een *danklied* is voor genoten weldaden (vs 2-6), het tweede deel een vertolking van de rechte dankbaarheidsgestalte (vs 7-11), terwijl het slot (vs 12-18) een smeeking is om redding uit den blijkbaar nog tegenwoordigen grooten nood.

Opschrift (vs 1).

1. Bestemd voor het gebruik in. De liturgische diensten in het heiligdom³.

Van David. Een Psalm.

a. Danklied (vs 2-6).

2. In den dag mijner benauwdheid heb ik den Heere geen oogenblik uit het oog verloren; met heel mijn ziel zag ik naar Hem uit, en mijn wachten was niet tevergeefs. Want toen is het wonder gebeurd, dat de Heere Zich naar mij afboog⁴, omdat Hij mijn hulpgeroep

¹ In den tekst: "sela" = bis.

² Deze beide laatste verzen zijn min of meer somber. We moeten hier echter ook weer rekening houden met den voortgang in Gods openbaring. Dat wij niet meer gasten en bijwoners, maar huisgenooten en kinderen Gods zijn, die krachtens het verbond aanspraak mogen maken op hun kinderdeel, en dat niet de dood voor goed een einde maakt aan alles, maar een doorgang is tot het eeuwige leven, zijn waarheden, waarvan de geloovigen in het O.T. niet geheel onkundig waren, maar waarover in het N.T. toch pas het volle licht zal opgaan.

³ Zie bij Ps. 8, noot 1 van blz. 28.

⁴ Aan het woord "afbuigen", dat ook in den Hebr. tekst gebruikt wordt, ligt de schoone gedachte ten grondslag, dat de Heere a.h.w. stilstond op den weg, en een zijweg insloeg, om den ellendige, die daar ergens lag te kennen, te helpen. Prof. de Groot ("In de binnenkamer van het O.T." blz. 31) past dit toe op Christus, "Die afboog van Zijn weg der hemelsche heerlijkheid, om aardsche banen der duisternis te bewandelen".

hoorde.

3. Toen Hij mij daar zoo zag liggen kermen, haalde Hij mij uit den diepen kuil vol modderig slijk, waarin ik zou omgekomen zijn, vandaan¹ en gaf mij weer vasten grond onder de voeten².

4. Hij, Die mij redde, leerde mij ook danken, en dit "nieuwe lied" is mij door Hem in den mond gelegd, een lofzang ter eere van onzen God.

Zoo zullen velen, bij het hooren van mijn wonderbare uitredding, den Heere leeren vreezen, hun vertrouwen op Hem alleen leeren stellen, en in dit geloofsvertrouwen hun rust en vrede vinden.

5. Welgelukzalig is immers de man, die op den Heere zijn vertrouwen stelt, en geen valsche steunpunten zoekt, want de steun, die menschen bieden, berust slechts op hoovaardij en leugen.
6. O Heere, mijn God, op U alleen te vertrouwen is zalig heid, want de wonderen, die Gij gedaan hebt, en de gedachten des vredes, die Gij over Uw volk hebt, zijn zeer vele. Niemand kan daarin met U vergeleken worden. Ik zou ze wel een voor een willen tellen, en uitspreken, maar ik kan dat niet daarvoor zijn ze te talrijk.

b. De rechte dankbaarheid (vs 7-11).

7. Wat zal ik nu, met Gods weidaan overlaân, dien trouwen Heer voor Zijn genâ vergelden?

Gij hebt gezegd, dat gehoorzaamheid beter is dan offerande;

Omdat die gehoorzaamheid U dan welgevalliger is dan slachtoffers en spijsoffers, en zonder gehoorzaamheid brandoffers en zondoffers niets beteekenen, —

Daarom dank ik U, dat Gij mij die gehoorzaamheid hebt geleerd, door mij een oor te geven³, dat luisteren wil naar Uw gebod.

8. En zoo is mijn besluit dan genomen: Zie, hier ben ik; ik ben bereid⁴ mij aan Uw geboden te onderwerpen, die Gij in de boekrol van Uw heilige wet mij bekend gemaakt hebt.
9. O mijn God, het is mijn begeerte, Uw wil te doen, niet alleen in uiterlijken levenswandel, maar zóó, dat Uw wet geschreven staat op de tafel mijns harten⁵.
10. Maar ook op andere wijze heb ik U mijn dankbaarheid willen toonen: de blijde boodschap van Uw reddende genade heb ik al den volke verkondigd — Heere, Gij weet het, dat ik mijn lippen niet heb toegesloten.
11. Het heil, dat Gij mij bereid had, heb ik niet opgesloten in mijn hart, maar van Uw trouwe hulp heb ik gesproken, van Uw genade en trouw heb ik niet gezwegen voor de groote gemeente.

c. Het gebed in den nood (vs 12-18).

12. Nu smee ik U, Heere, dat Gij óók in den nood, waarin ik nú verkeer, mij Uw barmhartigheid niet wilt onthouden. Van oogenblik tot oogenblik moge ik onder de

¹ Dit is natuurlijk beeldspraak. Bedoeld is, dat hij uit dreigend doodsgevaar is gered; of dit een ernstige ziekte was, of dat vijanden hem belaagden, wordt niet nader aangegeven.

² In den tekst staat: Hij stelde mijn voeten op een rots, terwijl Hij mijn schreden vastmaakte. Ook dit is beeldspraak om aan te geven, dat hij op afdoende wijze uit het dreigend gevaar is gered.

³ Er staat letterlijk: ooren hebt Gij mij uitgegraven, d.i.: God heeft hem niet alleen het gehoor, maar ook de gehoorzaamheid gegeven.

⁴ Zeggen: ik kom, is het teeken van bereidheid.

⁵ Deze volkomen zelfovergave is alleen in Christus vervuld. Zie Hebr. 10:5-7.

bescherming staan van Uw genade en trouw.

13. Want ontelbaar veel rampen doemen voor mij op, maar wat nog veel banger is mijn zonde, Heere! Mijn ongerechtigheden maken het mij zóó benauwd, dat het vrije uitzicht op Uw genadetroon mij benomen is mijn zonden zijn talrijker dan de haren mijns hoofds alle moed is mij ontzonken.
14. Wil mij toch behouden, o Heere.
Heere, stel Uw hulp niet langer uit.
Haast U toch, om mij te helpen.
15. Geef dat allen die mij naar het leven staan, en die het op mijn ondergang hebben gemunt, beschaamd en schaamrood mogen worden. En dat allen die mijn ongeluk begeeren, mogen terugdeinzen, en te schande worden.
16. Dat zij die juichen zouden over mijn ondergang, en daarom nu al "ha-ha" roepen, van schrik mogen verlammen, als ze gewaar worden, dat schade en schande slechts hun loon is.
17. Geef daarentegen dat allen die U zoeken, zich in U mogen verblijden en verheugen, en dat allen die Uw heil liefhebben, voortdurend mogen zeggen: Groot is de Heere!
18. Ik ben ellendig en nooddruftig. Maar de Heere denkt aan mij. Zijn gedachten zijn wel hoger dan de mijne, maar het zijn gedachten des vredes. Zijn denken is zorgen, en dat is mijn rust. Ondanks alle gevaren, zijt Gij mijn Hulp en mijn Bevrijder.
O mijn Heere en mijn God, kom haastiglijk.

PSALM 41.

IN DAGEN VAN ZIEKTE.

Opschrift (vs 1).

1. Bestemd voor het gebruik in de liturgische diensten in het heiligdom.
Een Psalm.
Van David.
2. Welgelukzalig is hij, die zich voorzichtig en verstandig gedraagt in handel en wandel. Hij moge dan zwak en behoeftig worden, in die kwade dagen zal de Heere hem uitredding geven¹.
3. Deze uitredding zal daarin bestaan, dat de Heere hem bewaart en bij, het leven spaart, en iedereen zal hem gelukkig prijzen, want naar Gods belofte worden zijn dagen verlengd in het land, dat de Heere hem gegeven heeft. Ook zal de Heere hem nimmer aan de woede zijner vijanden overleveren.
4. De Heere zal hem bijstaan, als hij op het ziekbed neerligt, ja, Gij zult hem weer herstellen, en zijn ziekte in volkomen gezondheid doen overgaan.
5. Op grond van deze belofte des Heeren is ook mijn gebed in dagen van ziekte: o Heere, wees mij genadig; genees mij van mijn ziekte, hoewel ik erken, tegen U gezondigd te hebben.

¹ De gedachte: zich verstandig gedragen *jegens* de ellendigen, zooals de St. Vert. wil, houdt eigenlijk geen verband met den heelen Psalm. Het werkwoord dat gebruikt wordt, wekt ook niet de gedachte aan "barmhartigheid bewijzen" aan behoeftigen. De dichter zelf is zwak en ziek.

6. Mijn vijanden beweren, dat het hopeloos met mij gesteld is¹; ze denken bij zichzelf: wanneer zou hij eindelijk sterven, zoodat zelfs de gedachtenis aan zijn naam verdwijnt?
7. Als iemand mij komt opzoeken, en schijnbaar vriendelijk vraagt, hoe het met mij is, dan is dat in werkelijkheid om te zien, of mijn einde al spoedig daar is: zóó vals is zijn hart gesteld; hij raapt allerlei leugens en verzinsels bij elkaar, en strooit die uit, zoodra hij mijn woning weer verlaten heeft.
8. Allen die mij haten, fluisteren onderling over mij; zij verzinnen van alles om maar te doen gelooven, dat het slecht met mij gesteld is.
9. Een doodelijke kwaal, zeggen zij, heeft hem getroffen, en dat heeft hij zichzelf te wijten. Dit ziekbed zal stellig zijn sterfbed worden, waar hij niet weer van zal opstaan.
10. Zelfs mijn vriend, in wien ik het volste vertrouwen stelde, de man, die met mij aan tafel aanlag om brood te eten, heeft zich tegen mij gekeerd².
11. Maar wat de menschen ook mogen beramen en doen, wil Gij, o Heere, mij Uw genade bewijzen, en mij uit deze ellende weer oprichten, opdat ik gelegenheid vinde, hun dit te vergelden³.
12. Daaraan zal ik dan tevens weten, dat Gij in welgevallen op mij neerziet, als mijn vijand geen gelegenheid krijgt triumfantelijk te juichen over mijn ondergang.
13. Daar ik onschuldig ben⁴, zult Gij mij bij de hand grijpen, en mij voor eeuwig in Uw tegenwoordigheid doen leven.
14. Geloofd zij de Heere, de God Israëls,
Van eeuwigheid tot in eeuwigheid.
Amen, ja, amen⁵.

PSALM 42.

VERLANGEN NAAR GOD.

Toelichting.

De dichter is ver van Jeruzalem, onvrijwillig (als balling?) gescheiden van den tempel, waarin bij vroeger, blijkens vs 5, een ambt bekleedde. Waar. God Zich in Jeruzalems tempel op bijzondere wijze openbaarde, is dit "ver van den tempel" voor zijn besef tevens "ver van God", en in zijn godverlatenheid klaagt hij zijn heimwee naar God nu uit in dezen Psalm. Ook deze dichter gaat ver boven zichzelf uit. "Al Gods baren gaan over mij heen", kan geen gewoon mensch zeggen — enkele van Gods golven zijn al voldoende om ons stuk te breken. Hier spreekt dus de Christus. In vs 10 klinkt duidelijk de klacht door van Golgotha: Mijn God, waarom hebt Gij Mij verlaten? Zoo lezen we dezen Psalm bij het licht van het kruis, waarvan het Avondmaalsformulier zegt: dat Hij vernederd is tot in de allerdiepste versmaadheid en angst der hel aan het hout des kruises, als Hij riep met luider stem: Mijn God, Mijn God, waarom hebt Gij Mij verlaten, opdat wij tòt God zouden genomen, en nimmermeer van Hem

¹ St. Vert.: spreken kwaad van mij. De zin is: zeggen, dat het kwaad met mij is.

² Achitofel — Judas!

³ Er staat niet bij, of dit "kwaad" of "goed" vergelden zal zijn. Voor Christus gold in elk geval het laatste. Zijn "vergelding" was het gebed voor Zijn vijanden: Vader, vergeef het hun, want zij weten niet, wat zij doen.

⁴ Dit is de zin van "in mijn oprechtheid" in de St. Vert. Deze betuiging is *niet* in strijd met de belijdenis van zonde in vs 5. De dichter wist zich onschuldig in betrekking tot hetgeen hem door zijn vijanden werd aangewreven.

⁵ Deze lofprijzing hoort eigenlijk niet alleen bij Ps. 41, maar bij heel den bundel (Ps. 1-41) en is daar de afsluiting van. Ze keert na eiken bundel terug (zie de Inleiding).

verlaten worden.

Een indeeling van dezen Psalm, die bestaat uit een aantal klachten uit de diepte naast getuigenissen van geloof en hoop, is niet te geven.

Opschrift (vs 1).

1. Bestemd voor het gebruik in de liturgische diensten in het heiligdom.

Een leerdicht.

Van een der zonen van Korach¹.

Gebed (vs 2-12).

2. Zooals een dorstige hinde zich reikhalzend uitstrekt naar het ruischende, lokkende water eener diepe bergkloof, die ze niet bereiken kan — zóó hijgt mijn ziel naar U, o God.
3. Dorst heeft mijn ziel naar God, Die de Bron van alle leven, ja het Leven Zelf is, en zonder Wien ik omkom, zooals het "hijgend hert" sterven moet in een land zonder water.

Ach, wanneer zou ik uit dit verre land der ballingschap terug mogen keeren?

Wanneer zou ik het heiligdom weer binnen mogen treden, om mijn zieleorst aan Gods nabijheid te mogen lesschen?

Wanneer zou ik de volle stroomen van Gods genade weer mogen indrinken?

4. Ach, in plaats van dit water des levens worden mij nu bittere tranen te drinken gegeven, dag en nacht.

Heete tranen schrei ik, niet slechts omdat ik van Gods nabijheid verstoken ben, maar ook omdat ik omringd ben door vijanden, die den heelen dag door spotten: waar blijft nu die God van u, van Wien gij altijd zoo kondet spreken, en op Wien gij zoo vast vertrouwdet² ?

5. In het donkere heden heb ik gepoogd mij te troosten met het lichtend verleden, want de God van het verleden was toch immers ook de God van nu?

Ik liet mijn gedachten den vrijen loop, en dacht er met heilige vreugde aan, hoe ik vroeger gewoon was, met de scharen mee op te gaan naar Gods huis, ja, hoe ik destijds op de groote feesten de feestvierende menigte mocht voorgaan³ onder gejubel en lofzangen.

6. Maar ach, deze schoone herinnering gaf mij geen echten en blijvenden troost, stemde me integendeel maar te somberder

Doch neen, mijn ziel, zoo somber móògt ge niet zijn, en zoo neergebogen; ge móógt niet aldoor zuchten en klagen!

Vestig uw hoop op God!

Hij is er toch óók nog, Die zegt: Zie, Ik ben met u,

Hij mijn eigen Verlosser!

En ééns zal de tijd weer komen, dat ik Hem dankbaar zal loven.

¹ De zonen van Korach waren aangewezen tot den dienst in het heiligdom als poortwachters en zangers, en uit dien kring is dus de dichter van dezen Psalm voortgekomen.

² "Lijden" was, naar de gangbare voorstelling: van God vergeten zijn, een klaar bewijs van Zijn toorn.

³ Er is in den Hebr. tekst niet slechts sprake van "met hen te treden", maar van "leiden", voorgaan, waarschijnlijk als ambtsdrager.

7. Maar, hoewel mijn ziel dit weet,
 Toch ben ik altijd nog weer zoo droevig gestemd, en ga ik diep gebogen mijn weg.
 Daarom wil ik, in plaats van steeds aan het verleden te denken, aan U denken, o Heere.
 Ja, hier, ver van U vandaan, bij de bronnen van de Jordaan, in de bergen van Hermon en Mis'aar¹ denk ik aan U.
8. Zooals hier in de bergen de watervallen zich omlaagstorten, en het geluid van vele wateren zich van afgrond tot afgrond voortplant — zoo gaan al Uw baren en al Uw golven over mij heen.
9. Maar neen — ze zullen mij toch niet overstroomen, want: De Heer zal uitkomst geven,
 Hij, die 's daags Zijn gunst gebiedt;
 'k Zal in dit vertrouwen leven,
 En dat melden in mijn lied.
 'k Zal Zijn lof zelfs in den nacht,
 Zingen, daar ik Hem verwacht.
 En mijn hart, wat mij moog' treffen,
 Tot den God mijns levens heffen.
10. Ach, tot mijn schaamte heeft het woord mijner vijanden: waar is nu uw God? soms weerklink gevonden in mijn eigen ziel, want ook ik heb geklaagd: waarom hebt Gij mij vergeten?, terwijl ik toch wist, dat Gij even onveranderlijk waart als een rots.
 Ik heb geklaagd: waarom? waarom?
 Waarom moet ik toch treuren, en waarom moet ik onderdrukt worden door den vijand?
11. En tòch gaat het hoonen van mijn tegenpartijders, die den geheelen dag door spotten: waar blijft nu die God van u, op Wien gij vertrouwdet, als een zwaard door mijn ziel.
12. O, mijn ziel! wat buigt g'u neder?
 Waartoe zijt g'in mij ontrust?
 Voed het oud vertrouwen weder;
 Zoek in 's Hoogsten lof uw lust;
 Menigwerf heeft Hij uw druk
 Doen ver'andren in geluk.
 Hoop op Hem, sla 't oog naar boven;
 Ik zal God, mijn God, nog loven!
 Want Hij is mijn Redder en mijn God.

PSALM 43.

HET LICHT BREEKT DOOR.

Toelichting.

Deze Psalm heeft geen opschrift, omdat hij zóó nauw met de voorgaande (Ps. 42) verbonden is, dat hij er waarschijnlijk oorspronkelijk één geheel mee was. De situatie in beide Psalmen is precies dezelfde, en zelfs in de woordkeus is er groote overeenkomst: Ps. 43:2b is woordelijk gelijk aan Ps. 42:10b, en Ps. 43:5 is een herhaling van Ps. 42:5 en 12.

De spanning van Ps. 42 is nog niet geweken. Maar de dichter maakt nu van de zaak tusschen

¹ St. Vert.: klein gebergte. Het is misschien de naam van een dorp of gehucht, waar de dichter vertoefde, en waar de in de nabijheid gelegen berg zijn naam aan ontleende. Mis'aar beteekent: kleinheid.

hem en zijn vijanden een rechtzaak bij God (vs 1). In dit biddend pleiten breekt langzamerhand het licht door, en méér dan in Ps. 42 klinken nu de klanken van jubel omhoog.

1. O God, waar mijn vijanden hoonen, dat mijn lijden een bewijs is dat Gij mij verlaten hebt, smee ik U, dat Gij in deze zaak als Rechter een uitspraak wilt doen. Laat mij èn hun *zien*, dat Gij mij niet verstooten hebt, door mij weer Uw nabijheid in Uw tempel te doen genieten, en door mij te verlossen van mijn vijanden, die zoo onbarmhartig over mij spreken, menschen, die niets anders kunnen dan liegen en onrecht doen.
2. Gij kùnt dit immers doen, want Gij zijt mijn sterke God.
O, waarom hebt Gij mij toch uit Uw tegenwoordigheid verbannen?
Waarom moet ik toch treuren, en waarom moet ik onderdrukt worden door de vijanden?
3. Donker is mijn pad, maar laat het vriendelijk licht van Uw aangezicht er weer over opgaan.
Geef mij, als twee hemelsche leidslieden op den weg terug naar (Uw) huis, mee: Uw *licht* en Uw *waarheid*¹, en dat die mij uit mijn ballingschap terugvoeren naar Uw heiligen berg, waar Uw woning gelegen is.
4. O, dat ik toch terugkeeren mocht naar Uw tempel tot vlak voor het altaar, — neen, tot U Zelf, de Bron en het Voorwerp van mijn blijdschap. Dan zal ik U daar loven met de citer, o God, mijn God.
5. Mijn ziel, hoe treurt gij dus verslagen?
Wat zijt g'onrustig in Uw lot?
Berust in 's Heeren welbehagen:
Hij doet welhaast Zijn heilzon dagen.
Uw hoop herleev' naar Zijn gebod:
Mijn Redder is mijn God.

PSALM 44.

VERLEDEN, HEDEN EN TOEKOMST.

Opschrift (vs 1).

1. Bestemd voor het gebruik in de liturgische diensten in het heiligdom.
Van een van de zonen van Korach. Een onderwijzing.

a. Verleden (vs 2-9).

- 2 De roemrijke historie van ons volk, o God, is ons door mondelinge overlevering bekend; onze vaders hebben ons daarvan verteld: welke heerlijke en machtige daden Gij in 3 hun dagen gedaan hebt, in dien schoonen ouden tijd. Hoe Gij bij den intocht in het Beloofde Land de oorspronkelijke inwoners van Kanaän voor hun aangezicht verdreven hebt, maar Uw volk daar als een wijnstok hebt geplant; hoe Gij als met eigen hand heele volken verslagen en vernietigd hebt, terwijl de jonge planting van Uw volk Israël maar groeide, en zich uitbreidde.
4. Het was niet de sterkte van hùn zwaard of de sterkte van hùn legers, waardoor hun dit land in handen viel; het waren niet hùn wapenen, die hun de overwinning bereidden; neen, het was enkel en alleen te danken aan Uw sterke rechterhand, en Uw uitgestrekte arm, dat die overwinningen werden behaald ; en omdat het licht van Uw gunstrijk aangezicht scheen over Uw volk, was het bij den vijand volslagen duisternis.

¹ De "waarheid" is hier Gods trouw in het vervullen van Zijn beloften.

5. Gij waart het, mijn Koning en mijn God, Die als de groote Aanvoerder Uw volk leiddet.
6. Door U, door U alleen verpletteren wij al onze tegenstanders, en door Uw machtsopenbaring vertreden wij allen die tegen ons opstaan onder onze voeten.
7. Niet aan eigen kracht, maar aan Uw verkiezende genade danken wij alles. Daarom vertrouw ik niet op de macht mijner wapenen, omdat die de overwinning nooit kunnen brengen.
8. Uw kracht wordt in onze zwakheid volbracht, en Gij alleen hebt ons uit de hand onzer tegenstanders bevrijd; en die ons haatten, hebt Gij met smaad en schande overladen, toen ze het onderspit moesten delven.
9. Wij roemen dus niet in onszelf, maar verheerlijken dag in dag uit onzen God.

Uw Naam prijzen wij tot in eeuwigheid. Uw Naam prijzen wij tot in eeuwigheid!¹.

b. Het heden (vs 10-24).

10. Hoe droevig steekt het somber heden af tegen het glansrijk verleden! Immers, wij hebben een smadelijke nederlaag moeten lijden tegen onze vijanden; Gij toogt voor onze legers niet meer uit ter overwinning!
11. Wij werden smadelijk verslagen, en zij die ons haten, konden ons naar willekeur plunderen en berooven.
12. Wij werden door dezen oorlog vernietigd, zooals weerlooze schapen worden geslacht en opgegeten; omdat Gij met ons niet waart, werden wij een wisse prooi van het verderf: wij werden gevangen genomen en als ballingen onder de volken verstrooid.
13. Door U in de handen onzer vijanden overgegeven, werden wij door hen als slaven voor bijna niets verkocht: de prijs, die voor ons betaald werd, bracht den verkooper geen rijkdom aan.
14. Zoo zijn wij voor onze nabuurvolken tot een belaching geworden: de natiën die rondom ons wonen, bespotten en hoonen ons.
15. En in de landen der groote mogendheden² worden spotliederen op ons gezongen; ten teeken van verachting, schudt men het hoofd over ons.
16. Deze smaad, o Heere, waardoor Uw Naam gehoond wordt, klinkt mij heel den dag als een godslastering in de ooren, en daarover schaam ik mij het diepst en dat smart mij het meest.
17. O, die hoonende stem van den smader! O, die vijandige blikken der wraaklustigen!
18. Al dit leed is over ons gekomen, en wij verstaan niet het "waarom" — immers, wij hadden U niet vergeten, en het verbond, dat Gij met ons gesloten hebt, hebben wij niet verbroken.
- 19, 20. Noch met onze gedachten, noch met onze daden zijn wij van Uw rechten en inzettingen afgeweken, zoodat dit geen aanleiding voor U kon zijn, om ons weg te smijten naar woeste streken, waar de jakhalzen huizen, en dikke duisternis heerscht.
21. *Indien* wij verzuimd hadden onzen God te geven de eer Zijns Naams, *indien* wij in aanbidding onze handpalmen op-

¹ In den tekst: "sela" = bis.

² Met de naburen van vs 14 worden de kleinere volken in Israëls omgeving als Moab, Ammon, de Filistijnen bedoeld; met de "volkeren" in vs 15 de groote mogendheden Babel en Egypte. De hoon was vnl. een hoon tegen God, dat Hij Zijn volk niet had kunnen beschermen.

22. geheven hadden tot een vreemden God — dan zoudt Gij, o God, dat toch ook wel weten, en ons er voor gewaarschuwd hebben, want Gij weet alle dingen, en niets is verborgen voor U, ook niet de geheimste zonden.
23. Er kan dus geen andere oorzaak van ons leed zijn, dan dat het ons overkomt om *Uwentwil*; omdat we Uw volk zijn, en trouw willen blijven aan *Uw* verbond, daarom beloert ons de dood den ganschen dag, en zijn we niet meer in tel dan schapen, die er slechts zijn om geslacht te worden.

c. De toekomst (vs 24-27).

24. Maar niet voor altijd zult Gij dit toelaten; Gij zult ons voor de toekomst niet immer verstooten. Ontwaak, Heere, ontwaak, Gij Bewaarder Israëls, Die nooit slaapt — waarom schijnt het ons toe, *alsof* Gij slaapt, nu Ge maar niet ingrijpt in ons verdriet?
25. Waarom verbergt Gij Uw aangezicht voor ons, en waarom vergeet Ge ons in onze ellende en druk?
26. Zie ons hier als smeekelingen voor U neerliggen, met het aangezicht in het stof, onze buik als klevend aan de aarde¹, en hoor ons gebed als wij U smeecken:
27. Sta op, Heere, om ons te hulp te snellen, en verlos ons alleen om Uwer goedertierenheid wil.

PSALM 45.

DE BRUILOFT DES LAMS².

Opschrift (vs 1).

1. Bestemd voor het gebruik in de liturgische diensten in het heiligdom.
Te zingen op de wijs van "De leliën"³. Van een der zonen van Korach. Een onderwijzing. Een lied der liefde.

a. Inleiding (vs 2).

2. In het diepst van mijn hart zingt een schoon lied, dat heel m'n ziel in spanning zet. Het is een koningshymne, die ik nu zeggen ga. In woorden, even schoon van klank als inhoud, zal mijn *mond* uiten, wat mijn *ziel* beweegt, gelijk een vaardig schrijver met de

¹ Er staat in den tekst: onze ziel is in het stof nedergebogen, en onze buik kleeft aan de aarde. Hier wordt gedacht aan een bidder, die voorover ter aarde ligt. De *ziel* is voor den Oosterling z'n *leven*, kan dus ook de *adem* zijn, en daarom paraphraseerde ik: met het aangezicht in het stof.

Dit is geen belijdenis van "aardschgezindheid", zooals het dikwijls ten onrechte wordt opgevat, maar is, juist omgekeerd, de uiting van een bidder, die voor God ter aarde is neergevallen.

² Deze Psalm is geschreven als bruiloftslied ter gelegenheid van het huwelijk van een koning van Juda. In het 1e deel (vs 3-10) wordt de schoonheid en voortreffelijkheid van den bruidegom bezongen; in het tweede deel (vs 11-16) die van de bruid. Het geheel wordt besloten met een zegenwensch voor een kinderrijk huwelijk (vs 17 en 18).

De trekken, waarmee de koning wordt beschreven, gaan echter ver uit boven eenig aardsch koning. In de schoonheid van den koning, zijn onderwerping van *alle* natiën enz., spreekt Israël z'n verwachting uit van den Messias, Die namens God heel de wereld met recht en gerechtigheid regeeren zal (vs 8). In Hebr. 8 vv. wordt deze Psalm dan ook op Christus toegepast. We noemden daarom dezen Psalm: de bruiloft des Lams. Ook in het N.T. wordt de verhouding tusschen Christus en de gemeente gesymboliseerd door het huwelijk. We lezen dus in het eerste deel van de schoonheid van den *Heiland*, en in het tweede deel van de *gemeente*. Het slotstuk van den huwelijkszegen profeteert de *uitbreiding van het koninkrijk der hemelen*.

³ In den tekst: op sosannim, wat beteekent: op (de wijze van) "de leliën", wellicht een bekend lied in dien tijd.

pen zijn gedachten vertolkt.

b. De koninklijke Bruidegom (vs 3-10).

3. Gij, o koninklijke bruidegom — in schoonheid overtreft gij zeer alle menschenkinderen. Daaraan paart gij schoonheid van geest, daar ge behoort tot die begenadigden, wier lippen overvloeien van de heerlijkste gedachten. Dit zijn de kennelijke blijken, dat gij voor eeuwig de gezegende des Heeren zijt.
4. Maar ge zijt niet alleen schoon, ge zijt ook zeer moedig. O, welk een heldhaftige verschijning, zooals gij daar staat in volle wapenrusting, uw zwaard aan de heup gegord, dat blinkt van bijna goddelijke majesteit en heerlijkheid.
5. Moge uw strijd met zege worden bekroond, als gij daar op uw strijdswagen voortrijdt, opdat uw koninkrijk kome, het rijk van waarheid, zachtmoedigheid en recht.
Toon ons, dat uw rechterhand tot vreeselijke dingen in staat is, om de vijanden uws rijks neer te werpen.
6. Laten uw tegenstanders ervaren, dat uw pijlen zeer scherp zijn, en doordringen tot het hart van hen, die dezen koning vijandig gezind zijn. Zoo zullen alle natiën aan uw voeten onderworpen worden, en zal de eindoverwinning uwe zijn.
7. Want uw troon, o God¹, is een eeuwige troon, en uw rijk is een eeuwig rijk. De koninklijke scepter die gij zwaait, is een scepter waarmee recht en gerechtigheid gehandhaafd worden.
8. Want de gerechtigheid heeft alle liefde van uw hart, terwijl gij alle onrecht en boosheid haat. Om rechtvaardig koning te zijn heeft uw God, u, o koning, gezalfd. In onderscheiding van alle andere koningen heeft Hij u daarom met heilige zalfolie overgoten, dat de menschheid de vreugde zou smaken, dat recht en gerechtigheid weer op de aarde worden besteld.
9. Rijkelijk met de zalven van mirre, aloë en kassia overgoten, gaat van u een geur van heiligheid uit².
Al uw kleederen zijn koninklijke gewaden, die uit elpenbeenen paleizen tot u worden gebracht.
10. Vanuit die paleizen komen ook de prinsessen, om u met haar gezelschap te verblijden. Want onder al het kostelijke, dat gij het uwe moogt noemen, behoort ook, dat zelfs koningsdochters in uw hofstoet zijn³. Ver boven deze allen uit, blinkt de koningin zelf, zooals ze daar aan uw rechterhand staat, getooid met het fijnste goud van Ofir.

c. De koninklijke bruid (vs 11-16).

11. Thans moge het u behagen, o bruid en koningsdochter, uw oor te neigen naar mijn zang. Hoor dan, en zie wat u te doen staat: ik bidde u allereerst, dat gij van nu af aan vergeten zult uw volk en het huis uws vaders⁴.

¹ Hoezeer de zanger bij zijn verheerlijking van den koning reeds den komen den Messias in z'n gedachten heeft, blijkt hier wel heel duidelijk, als hij den koning zelfs "God" noemt. Hetzelfde is ook in vs 8 het geval.

² Deze paraphrase berust op de lezing: mirre, aloë en kassia zijt gij. Deze drie woorden voor specerijen staan in den Hebr. tekst vooraan. De St. Vert. heeft: mirre, aloë en kassia zijn uw kleederen. Het is waarschijnlijk beter, dit "kleederen" te nemen bij den volgenden zin (9b): uw kleederen zijn uit (komen uit) elpenbeenen paleizen, terwijl we dan weer de slotwoorden: vanwaar (zij) u verblijden, verbinden met de beginwoorden van vs 10, aldus: vanwaar (nl. uit de paleizen) koningsdochters u verblijden.

³ De St. Vert. heeft: dochters van koningen zijn onder uw staatsdochters. Dat laatste woord staat er cursief gedrukt, ten teken, dat het *niet* in den Hebr. tekst staat, maar door de vertalers is ingevoegd. Er staat eigenlijk: koningsdochters zijn onder uw kostbaarheden.

⁴ Het betreft hier een buitenlandsche prinses die, als zij niet geheel en al Israëlietische werd in haar

12. Door uw schoonheid hebt gij de liefde van den koning gewonnen, en daarom behoort hem *alleen* al uw wederliefde toe; door uw huwelijk is hij tevens uw *heer* geworden — moge zijn wil dan uw wet zijn, en wil hem uw gehoorzame liefde bieden.
13. Dan zult gij ook deelen in al de hulde, die uw koninklijken gemaal wordt gebracht: als de inwoners van Tyrus met geschenken zullen komen, en de rijkste volken u hun schatting zullen komen brengen.
14. O, hoe schoon zijt ook gij, koningsdochter, zooals ge hier binnen¹ in het paleis staat aan de zijde van uw bruidegom. Het is alles louter pracht! Haar kleeding is met goud ingelegd.
15. In veelkleurige kleedij worden haar hofdames tot den koning geleid²; de volgstoet van gezellinnen der bruid, is één weelde, zooals ze tot haar wordt gebracht!
16. Ja, ondier vreugde en gejuich worden zij tot haar gebracht tot binnen in het koninklijk paleis.

d. De huwelijkszegen (vs 17 en 18).

17. Moge dit uw huwelijk gezegend worden met zonen, die de plaats van hun vader kunnen innemen. Mogen zij, als onder koningen, uw koninklijk gezag waardig vertegenwoordigen
18. tot in de verste gewesten van uw uitgestrekt rijksgebied. Uw naam zal dan voortklinken van geslacht tot geslacht, en alle volken zullen u eeuwig en altoos loven.

PSALM 46.

EEN VASTE BURCHT IN ONZE GOD.

Opschrift (vs 1).

1. Bestemd voor het gebruik in de liturgische diensten in het heiligdom.
Dichter: een der zonen van Korach. Voor sopraanstemmen. Een lied³.

a. Koor uit de gemeente (vs 2-4).

2. Een vaste Burcht is onze God,
Een Toevlucht voor de Zijnen.

Ook in de felste benauwdheden snelt Hij ons te hulp, En sterker dan de Helper is de nood toch nooit⁴.
3. Daarom zijn wij niet bevreesd, al zinkt alles onder onze voeten weg, want als wij geen houvast meer hebben, houdt God ons toch vast.

godsdienst, een gevaar voor Israël kon worden, geluk de geschiedenis van Salomo wel bewijst, die door "vreemde vrouwen" tot afgoderij werd verleid. Voor de "bruid van Christus" beteekent dit: wie vader of moeder liefheeft boven Mij, is mijns niet waardig.

¹ De St. Vert. heeft: de koningsdochter is geheel verheerlijkt *inwendig*. Dit is hier beslist onjuist, want de dichter heeft het juist over de pracht van haar *kleeding*. Dat Intusschen de schoonheid van Gods kinderen vooral een *innerlijke* schoonheid is, wordt hiermee niet ontkend, maar is hier niet aan de orde!

² St. Vert.: in gestikte kleederen zal *zij* tot den koning gebracht worden. Wij volgen de opvatting, die "de jonge dochters" neemt bij het eerste gedeelte van den versregel.

³ In den Hebr. tekst: op alamothe. De vertaling is onzeker.

⁴ De woorden, in de St. Vert. weergegeven als: "krachtiglijk bevonden" een Hulp in benauwdheden, worden zeer verschillend vertaald. De bedoeling is waarschijnlijk, dat Zijn hulp altijd meer dan voldoende is, hoe hoog de nood ook stijgt.

Ook als de wereld eens vergaat¹, de landen door aardbevingen geteisterd worden, de fundamenteën der aarde wegwijken, zoodat de berggevaarten er in wegzinken²,

4. Ook dan zullen wij rustig zijn temidden van de bruisende en schuimende golven.
Bergen mogen wanken, en heuvelen wankelen, wij zullen onwrikbaar blijven staan.
Alles moge vergaan — wij zullen niet vergaan.
Want de Heere der heirscharen is met ons³.
Een vaste Burcht is Jacobs God.
De Heere der heirscharen is met ons,
Een vaste Burcht is Jacobs⁴ God⁵.

b. Priesterkoor⁶ (vs 5-8).

5. De heilige Godsstad — neen, ze is niet aan machtige rivieren gebouwd — slechts een onaanzienlijk beekje stroomt er door heen⁷.
Maar aan het kleine heeft Hij, Die verkoren heeft hetgeen niets is, juist Zijn blijdschap gehad, en de Allerhoogste heeft het allergeeringste, het verachte Jeruzalem, geheiligd tot Zijn woonplaats.
6. De heilige Godsstad — neen, ze heeft geen sterke forten, maar ze heeft God in haar midden. Daarom is ze onaantastbaar!
Ook in het verleden heeft God haar — toen de nood op het hoogst was — wonderlijk bewaard, en na een bangen nacht ging juichend de zon op⁸!
7. Zóó zal Hij ook in de groote eindworsteling in de toekomst, als alles samenspannt tegen Zijn koninkrijk, Zijn volk veilig bewaren. .
Laten alle volken razen,
Laten alle koninkrijken samenspannen,
Als Hij Zijn machtige stem verheft, beeft alles en staat ieder verwonderd. En als na dien bangen nacht van beproeving de zon opgaat, ligt daar het nieuwe Jeruzalem te

¹ Deze Psalm is uitgesproken eschatologisch, d.i. profeteert het einde aller dingen. In deze eerste strophe wordt gewaagd van de daaraan voorafgaande catastrofie in de *natuur* (aardbevingen), in de tweede strophe (vs 5-8) van die in de *volkerenwereld* (oorlogen), terwijl de slotstrophe (vs 9-12) het eeuwige vreedrijk bezingt.

² De tekst in vs 3: al wankelen de bergen in het hart der zee, gaat uit van een oud-Oostersche voorstelling, dat de aarde rust op de zee (de oervloed). Komt die zee, het fundament der aarde, in beweging, dan wankelen de bergen en zinken weg.

³ God met ons = Immanuel. Hier staat dus de naam van Christus tusschen de regels te lezen. Alleen dóór Hem zullen wij zijn "saevis tranquillius in undis" (rustig temidden der woedende golven).

⁴ Dat God hier (en elders) niet heet de God van Israël (overwinnaar), maar van Jacob (bedrieger), d.w.z. dat God met dezen zondaar en zwerveling te doen wil hebben, is evangelie.

⁵ In den tekst staat "sela" = bis. Dit refrein, dat ook de tweede en derde strophe afsluit, is hier na de eerste strophe in den tekst bij vergissing van een afschrijver weggevalen.

⁶ In deze tweede strophe gaat het om de bewaring van *stad* en *tempel* in den eindstrijd. Het zal dus wel door priesters gezongen zijn; Jeruzalem is natuurlijk beeld der N.T. kerk.

⁷ Gedacht is waarschijnlijk (bij de "beekjes der rivier") aan de tegenstelling van Nijl en Eufraat (de wereldrijken) en de beek Siloah.

⁸ "God heeft haar geholpen (betere 'vertaling' dan: zal haar helpen) bij het aanbreken van den morgenstond" is waarschijnlijk een historische herinnering aan de bevrijding van Jeruzalem tijdens het beleg van Sanherib, verhaald in 2 Kon. 19 en Jesaja 37. Daar staat: Toen zij des morgens vroeg opstonden, zie daar lagen al die doode lichamen.

schitteren aan de eeuwige paradijsrivier¹.

8. De Heere der heirscharen is met ons,
Een vaste Burcht is Jacobs God.

De Heere der heirscharen is met ons, Een vaste Burcht is Jacobs God².

c. Koor uit de gemeente (vs 9-12).

9. Komt, en ziet de wonderlijke daden des Heeren.

Door aardbevingen en oorlogen brengt Hij ontzetting en verwoesting over de aarde,
maar door deze oordeelen heen bereidt Hij een nieuwen hemel en een nieuwe aarde
voor het eeuwig vrederijk!

10. Een vrederijk, dat niet door menschen opgebouwd wordt, maar van God uit den hemel
neerdaalt.

Want van Hem zijn alle dingen.

Hij doet de oorlogen ontbranden en ophouden.

Maar eens komt de tijd dat op den ganschen aardbodem geen oorlogen meer gevoerd
zullen worden.

Als alle bogen stukgebroken, alle lanspunten afgesneden, en alle wagens³ met vuur
verbrand zijn, dan zal niemand meer leed doen op Zijn heiligen berg.

11. Bekeert u dan, al gij volken;

En gij machtigen der aarde, houdt op met uw woelen tegen Mij;

Weest stil, en luistert naar Mijn stem, en erkent Mij als uw God.

Want eens zal alle tong Mij belijden,

En alle knie zich voor Mij buigen.

12. De Heere der heirscharen is met ons,

Een vaste Burcht is Jacobs God.

De Heere der heirscharen is met ons,

Een vaste Burcht is Jacobs God⁴.

¹ "De beekjes der rivier", herinnering aan de Siloah (zie noot 5 van blz. 124), zijn waarschijnlijk ook *profetie* van de paradijsrivier in de hemelsche Godsstad (Openb. 22).

² In den tekst "sela" = bis.

³ Dit was het wapentuig van den ouden tijd. Wij zouden spreken van vliegtuigen, duikboten, pantserwagens, enz.

⁴ In den tekst: "sela" = bis.

PSALM 47.

GEZETEN AAN DE RECHTERHAND GODS¹.

Opschrift (vs 1).

1. Bestemd voor het gebruik in de liturgische diensten in het heiligdom.
Van een der zonen van Korach. Een Psalm.
2. O, al gij volken, zooals ge rond den koningstroon vergaderd staat, huldigt den Vorst, Die dezen wereldtroon beklimmen zal; betuigt zoo aanstonds uw instemming door handgeklap, jubelt uw God toe met luid gejuich.
3. Want deze Koning is: de Heere, Die de Koning àlles koningen is, Die geducht is, en zeer te vreezen; zulk een groot Koning, dat Hij den scepter zwaait over de geheele aarde!
4. Vijandige volken onderwierp Hij aan Zijn en onze voeten. Natiën, die ons zoo lang verdrukt hadden, bracht Hij ten onder, zoodat we eindelijk in vrijheid leven kunnen onder Zijn rechtvaardige heerschappij.
5. *Ons* koos Hij tot Zijn erfdeel uit. Door Zijn verkiezende genade mogen wij Zijn geliefde kinderen heeten, Zijn verkregen volk.
Jacob heeft Hij' liefgehad en verkoren. Jacob heeft Hij liefgehad en verkoren².
6. Zie, daar beklimt God reeds Zijn troon³. Onder gejuich en bazuingeschal neemt Hij Zijn verheven zetel in.
7. Hèm is nu het wereldbestuur. Juicht nu Hem ter eer!
Psalmzingt Gode, psalmzingt! Psalmzingt onzen Koning, psalmzingt!
8. Hij, de God der aard', is die hulde waard.
Want Israëls Koning is nu waarlijk Wereldvorst. Koning der geheele aarde is God! Zingt Hèm dan toe met machtige huldiging!
9. Tot in eeuwigheid zal God alle volken blijven beschermen, nu Hij Zijn heiligen zetel heeft ingenomen.
10. Nu zal alle tegenstand een einde nemen, en het vrederijk ingaan, want mèt het volk van Abrahams God vereenigen zich nu de machtigste volken in aanbidding. God is de Beschermmer van alle landen, Hij, Die hoog verheven is.

¹ De troonsbestijging en glorierijke overwinningen van een koning van Juda hebben den dichter aanleiding gegeven, dezen Psalm te dichten. In de woorden gaat hij echter ver boven de werkelijkheid uit, en ziet uit naar den tijd, dat Israëls *Messias* den troon beklimmen zal, nadat Hij alle volken onderworpen heeft, en de tegenstand van vijanden zoo volkomen gebroken is, dat ze zich mèt Israël vereenigen in eenparige hulde aan Israëls God. Dit is aanvankelijk vervuld met het "zitten ter rechterhand Gods", na de hemelvaart van Christus, en vindt z'n volkomen vervulling in de voleinding der eeuwen.

² In den tekst: "sela" = bis.

³ De opwekking in vers 2 was, den Heere te huldigen, zoodra de troonsbeklimming een feit geworden was. Dit ziet de dichter nu gebeuren. De troons bestijging van Juda's koning is symbool van de verhooging van Christus.

PSALM 48.

EN IK ZAG DE HEILIGE STAD, HET NIEUWE JERUZALEM (Openb. 21:2).

Toelichting.

De dichter van dezen Psalm was geen inwoner van Jeruzalem. Blijkens vs 9 heeft hij veel over deze stad hooren vertellen, maar nú heeft hij het ook met eigen oogen aanschouwd. De schoonheid van Jeruzalem, de stad Gods, de eeuwige stad, de stad des grooten Konings, de "vreugde der gansche aarde", of met welke liefkoozende namen hij deze stad ook maar verder noemen moge in zijn lied, is nu het voorwerp van zijn zang. In het prijzen van de stad, gaat het hem echter om God, aan Wien Jeruzalem alleen zijn heerlijkheid ontleent. Begin en slot van den Psalm zijn dan ook terecht geen hymne op Jeruzalem, maar op God: Want deze God is onze God, eeuwig en altoos. Profetisch wordt hier heengewezen naar de eeuwige Godsstad (het *aardsche* Jeruzalem bestaat niet eeuwig (vs 9), en daar moet dus het nieuwe Jeruzalem bedoeld zijn), waarvan de heerlijkheid ook niet bestaat in gouden straten enz., maar, zooals Paulus zegt: dan zullen wij altijd met den *Heere* wezen.

Deze Psalm is waarschijnlijk gezongen (en met het oog daarop ook geschreven) door de pelgrims die op de groote feesten naar Jeruzalem trokken.

Voor mijn besef bestaat het lied uit *drie* deelen, en wel uit een *intochtslied*, een *tempellied*, en een *afscheidslied*. Dit wil zeggen: als de pelgrims de stad naderden, zongen zij het *eerste* deel (intochtslied), waarin de schoonheid van Jeruzalem bezongen werd (vs 2-8).

Terstond na hun aankomst begaven ze zich naar den tempel en zongen dan (men lette vnl. op vs 10) het *tweede* deel (tempellied) (vs 9-12).

Bij hun vertrek uit Jeruzalem maakten ze nog een ommegang door en om de stad en zongen dan het *derde* deel (afscheidslied) (vs 13-15), ingaande met "gaat rondom Sion".

Opschrift.

- 1 Een lied.
Een Psalm.

Dichter: een van de **zonen van Korach**.

a. Intochtslied (vs 2-6).

2. Groot is de Heere en zeer te prijzen; Hij, Die Zijn luister en heerlijkheid op bijzondere wijze tentoongespreid heeft in Zijn residentie: de stad van onzen God.
3. Zijn heilige berg, die daar zoo schoon gelegen is¹, is de vreugde der gansche aarde.
De berg Sion, de tempelberg, tusschen de heuvelen aan de Noordzijde gelegen, is de woonplaats des grooten Konings.
4. Zetelend in dezen burcht, heeft God Zich daadwerkelijk bewezen een vaste Burcht te zijn, tegen Wien alle aanvallen te pletter liepen.
5. Immers, het is dikwijls gebeurd, dat vijandige koningen zich saamverbonden hadden tot één geweldige legermacht, om deze stad in te nemen.
6. Maar nauwelijks kregen ze de stad in het oog, of ze werden sprakeloos van schrik, en sloegen op de vlucht, aangegrepen door angst².
7. Siddering greep ze aan, en beving en smart als geboorteweeën.

¹ De reizigers of pelgrims, die van den kant van Jericho de stad naderden, zagen de ligging van Jeruzalem op het schoonst.

² Het is natuurlijk "dichterlijk" gezegd, dat het zien van de stad alleen al genoeg was om de vijanden op de vlucht te jagen. Bedoeld is, de grootheid Gods te teekenen, Die in staat is, op één wenk Zijn vijanden te vernietigen.

8. Gelijk Gij door een Oosterstorm de geweldige Tarsisvaarders vernielt, zóó slaat Uw rechterhand alle vijanden neer, die Uw Sion gram zijn.

b. Tempellied¹ (vs 9-12).

9. Wat wij thuis van anderen gehoord hadden, dat hebben wij nu met eigen oogen gezien in de stad van den Heere der heirscharen, in de stad van onzen God, de stad, welke de Heere eeuwig doet bestaan.

De Heere doet haar eeuwig bestaan².

10. O God, wij zagen Uw schoonheid in Uw stad, en nu overpeinzen wij Uw goedheid binnen in Uw tempel.

11. Zoo groot als Uw Naam is, o God, zoo ver reikt Uw roem, namelijk tot aan de einden der aarde.

En Uw rechterhand is vol gerechtigheid.

12. De inwoners van Jeruzalem verheugen zich en de inwoners van de steden van Juda, rondom Jeruzalem, jubelen mee, om de gerichtsdaden, die Gij voltrekt.

c. Afscheidslied (vs 13-15).

13. Komt, laat ons rondom Sion wandelen³.

14. Telt haar torens; let nauwkeurig op haar bolwerken; gaat de burchten binnen, opdat gij, straks thuisgekomen van de reis, uw kinderen kunt vertellen:

15. Zie, zóó is God⁴,

Onze God is voor eeuwig en altoos.

Hij is het, Die ons als een herder leidt⁵.

PSALM 49.

DE RIJKE DWAAS.

Toelichting.

Ook voor de O.T. geloovigen was het leven na den dood geen volstrekt onbekend gebied.

Ps. 49 spreekt er uitvoerig over, maar de dichter verklaart uitdrukkelijk, in vs 5, dat hetgeen hij ervan zegt, niet aan zijn wijsheid of inzicht ontleend is, maar dat God hem dat "geheim" heeft geopenbaard, en dat hij het slechts aan zijn medegeloovigen doorgeeft. Duidelijk wordt te kennen gegeven, dat er *tweeërlei* lot is na den dood: allen komen wel in het doodenrijk (de sjeool), maar de goddeloozen *blijven* er in, terwijl God de vromen er weer uit opneemt (vs 15, 16). Dit gegeven moet niet alleen dienen om aan het probleem, dat de goddeloozen vaak voorspoed hebben in de wereld, z'n scherpste te ontnemen, maar ook, om de vromen er mee te verzoenen, dat hun door de rijken dezer aarde vaak allerlei onrecht wordt aangedaan. Daar heeft de dichter zelf blijkbaar ook veel last van ondervonden (vs 6, 17). Eenmaal zal God echter *recht* doen.

¹ Zie Toelichting. De pelgrims begeven zich na aankomst naar den tempel.

² In den tekst: "sela" = bis.

³ Alvorens weer te vertrekken, wordt eerst nog een rondgang gemaakt.

⁴ Het is schoon, dat de dichter de reizigers bij hun thuiskomst niet laat zeggen: zóó sterk is Jeruzalem, maar: zóó is *God*.

⁵ De woorden in de St. Vert.: tot den dood toe (Hebr. "al moet", dat ook beteekenen kan: over den dood) vormen waarschijnlijk het opschrift van den volgende Ps. (49), dat over den dood handelt, en is waarschijnlijk hier verdwaald.

Natuurlijk schijnt hier nog niet het volle licht. Er is een *geschiedenis* der Godsopenbaring, en eerst bij het ledige graf in den hof van Arimathea gaat het volle licht op.

Waar de eeuwige dood der goddeloozen hier den meesten nadruk ontvangt, schreven we als motto boven dezen Psalm: de rijke dwaas.

Opschrift (vs 1).

1. Bestemd voor het gebruik in de liturgische diensten in het heiligdom.

Dichter: een van de zonen van Korach.

Een Psalm.

Onderwerp: Over den dood¹.

a. Het "geheim" geopenbaard (vs 2-5).

2. Luistert nu naar mij, al gij volken, en neemt wat ik zeggen ga, goed ter harte, al gij wereldbewoners.
3. Hoort toe, zoowel gij, eenvoudige kinderen uit het volk, als gij, machtigen en edelgeborenen, ja, gij allen tezamen, hetzij gij rijk zijt of arm.
4. Want daarin zijt ge allen voor God gelijk, dat ge sterfelijke menschen zijt, en wat baat het den mensch zoo hij de geheele wereld gewint, en schade lijdt aan zijn ziel?

Daarom richt ik mij met diepen ernst en met groote liefde tot u allen.

Want wat mijn mond nu gaat uitspreken, is geen menschelijke fantasie, maar de hoogste wijsheid, en wat ik in mijn hart overdacht heb, en nu ga zeggen, vertolkt het diepste inzicht.

5. Dit is niet *mijn* inzicht, maar *openbaring*, van God ont vangen. Ik spreek uit, wat God eerst tot mij gesproken heeft. Eerbiedig heb ik geluisterd naar de openbaring, die God mij gegeven heeft, en het geheim dat Hij mij ontsluiert heeft, ga ik u thans openbaren bij het geklank van de luit².

b. Het probleem van het geluk der goddeloozen en het lijden der vromen (vs 6-9).

6. Ik heb zelf ook wel kwade dagen gekend, tijden van strijd en twijfel, toen ik te lijden had van verkeerde, arglistige menschen, die mij met hun slechte practijken benarden, en 't mij o zoo moeilijk maakten. Maar nu God mij klaarder inzicht gegeven heeft, zeg ik: waarom zou ik daar eigenlijk nog over tobben, en waarom zou ik bevreesd zijn voor de
7. boosheid van die rijkaards, die op hun bezit vertrouwen; door bedrog en onrecht zijn ze rijk geworden, en omdat ze daarmee succes hadden, leefden ze in den waan, met hun geld *alles* te kunnen doen, en snoefden ze op hun grooten rijkdom.

Hadden *zij* gelijk, er zou alle grond geweest zijn voor vrees. Maar ze hebben geen gelijk.

8. Want met geld kan men alles koopen, behalve het leven.

Rijkdom helpt niet tegen den dood, die zich niet laat afkoopen.

Het is volkomen onmogelijk dat de eene mensch den andere zou kunnen loskoopen van den dood, of dat men iemands leven zou kunnen verlengen door God een losgeld aan te bieden.

9. Daarvoor is de prijs van een menschenziel veel te hoog, en hoeveel men op aarde ook

¹ De Hebr. woorden: "al moet" (over den dood) zijn waarschijnlijk abusievelijk bij het slot van Ps. 48 gevoegd, terwijl ze wel bedoeld zullen zijn als opschrift boven Ps. 49.

² Profeten maakten bij hun openbaring dikwijls gebruik van citer of luit. Men denke aan het verhaal van Elisa in 2 Kon. 3, die eerst om een speelman vroeg, alvorens zijn woord te spreken.

met geld kan doen, voor de eeuwigheid is het ten eenenmale ontoereikend.

c. Eeuwig wel of wee¹ (vs 10-16).

10. De vrome daarentegen zal in alle eeuwigheid leven.
Hij zal wel in het doodenrijk komen, maar er niet in blijven.
Het graf zal hij wel zien, maar niet voor altijd.
11. Wat hij wel zal zien, is *deze* groote tegenstelling: als de wijzen sterven, stijgen zij weer uit het rijk der dooden op,
Maar de goddelooze en de dwaas beide, gaan eeuwig te gronde.
Hun bezit, dat zij aan anderen moeten nalaten, heeft dan voor hen niet de minste waarde meer.
12. Het graf zal hun eeuwig tehuis zijn.
De grafkuil hun blijvende woning.
Hun naam, die zij onsterfelijk wilden maken, is dan voor altijd vergeten.
13. De waanwijze mensch, die meende het buiten God te kunnen stellen, zal als een schaduw voorbijgaan, en als slachtvee vergaan.
14. Ziedaar nu het lot dergenen die op zichzelf vertrouwen.
Ziedaar het einde van hen die roemen met groote woorden.
Ziedaar het einde van hen die roemen met groote woorden².
15. Zij worden als schapen ter slachting geleid, en overgegeven aan het rijk van den dood.
Onder dien harden meester zullen ze zich voor eeuwig moeten krommen.
De rechtvaardigen daarentegen zullen weer uit hun graf worden opgewekt, en in het rijk des doods zullen zij niet blijvend vertoeven.
16. God Zelf zal mij van de macht des doods verlossen.
Ja, Hij neemt mij op.
Ja, Hij neemt mij op³.

d. Toepassing⁴ (vs 17-21).

17. Koester dus geen vrees wanneer iemand rijk wordt, wanneer de heerlijkheid van zijn huis toeneemt.
18. Want niets neemt hij mede, als hij sterft.
Zijn heerlijkheid volgt hem niet, als hij afdaalt.
19. Zoolang hij leeft moge hij zichzelf prijzen en men moge er over roemen hoe goed het hem gaat —
20. Maar daarna komt hij in het rijk zijner vaderen, die het licht niet zien in der eeuwigheid.
21. De pralende mensch heeft geen verstand.
Hij is het vee gelijk.

¹ We volgen hier voor de paraphrase in hoofdzaak de vertaling van prof. de Groot, die hier en daar belangrijk van de St. Vert. afwijkt.

² In den tekst: "sela" = bis.

³ Idem.

⁴ In dit slotgedeelte geef ik niets anders dan de nieuwe vertaling van prof. de Groot. Ik meen dat die hier voldoende "paraphrase" is — men leze haar eens naast de St. Vert., om dan te zien hoe alles veel duidelijker wordt.

PSALM 50.

KOMT DAN, EN LAAT ONS SAMEN RICHTEN. (Jes. 1:18a).

Toelichting.

Asaf, die tegen twee veel voorkomende zonden hier wil waarschuwen, **doet dit** door een schildering van een rechtsgeding.

Rechter is God Zelf (vs 2), de *beklaagden* zijn de trouwelooze bondelingen (vs 5) en de *getuigen* (vs 4) hemel en aarde.

De glorieuze verschijning van den hemelschen Rechter, en het oproepen **van** beklaagden en getuigen vormt het *eerste* deel van den Psalm (vs 2-6). In *het tweede* deel (vs 7-23) wordt gezegd, welke beschuldigingen God tegen Zijn **volk heeft** in te brengen. Er blijken twee groepen van zondaren te zijn, nl.: vormdienaars **en** huichelaars. De eersten worden voorgeroepen in vs 7-15, **de** laatsten in vs 16-21. Vs 1 is inleiding, en vs 22 en 23 de toepassing. Ziedaar **de** indeeling van den Psalm.

Opschrift (vs 1a).

1a. Van Asaf.

Een Psalm.

1b. Hoort nu aan, wat God, de Algebieder, de God van Israël, ten aanhoore van de gansche aarde van Oost tot West te zeggen heeft¹.

I. De voorbereiding van het rechtsgeding (vs 2-6).

2. Ziet, daar verschijnt God in stralende pracht. Uit Zijn koninklijke residentie, de Sion (het toppunt van schoonheid) treedt Hij te voorschijn. Hij komt — onze God!

3. Na zeer lang en lankmoedig gezweven te hebben² komt

Hij eindelijk ten gerichte. Verterend vuur en geweldige stormen, die voor Hem uitgaan, zijn de herauten, die Zijn komst melden³.

4. Ziet, daar zet Hij Zich reeds op den rechterstoel neer, om gericht te houden over Zijn volk. En tot deze openbare rechtszitting roept Hij hemel en aarde op, om als getuigen en toehoorders tegenwoordig te zijn.

5. Nu moeten ook de beklaagden komen. Hoort, reeds gebiedt de Rechter: laten hier voor Mij gedaagd worden Mijn kinderen, die eens zoo plechtig beloofd hebben, — onder het brengen van offeranden — de inzettingen van Mijn verbond te zullen houden⁴.

6. De hemelen, die steeds Gods gerechtigheid verkondigen, zullen nú getuigen zijn, dat het zuiverste recht wordt gesproken.

Want God Zelf zet Zich ten gerichte. Want God Zelf zet Zich ten gerichte⁵.

II. De behandeling van het rechtsgeding (vs 7-21).

a. De beschuldiging tegen de vormdienaars (vs 7-15).

7. Hoort nu, Mijn volk, wat Ik in dit rechtsgeding tegen u te zeggen heb.

¹ Door deze inleidende zin wil de dichter te kennen geven, dat wat nu volgt, een Woord van God Zelf is. De vs 2 vv. beschrijven nu het eigenlijke komen van God en het Zich zetten op den rechterstoel.

² Namelijk over de zonde des volks.

³ Vuur en storm zijn in de Schrift steeds de teekenen van Gods komst.

⁴ Bedoeld wordt waarschijnlijk de verbondssluiting op Sinaï, waar destijds de vaders, ook in naam van de nu levende kinderen, de verplichtingen van het verbond op zich hadden genomen.

⁵ In den tekst: "sela" = bis.

Hoort nu, Israël, waarvan Ik u beschuldig. Ik, de Heere, uw God, die u uit Egypte, uit het diensthuis uitgeleid heb¹.

8. Wat Ik tegen u heb, is niet, dat uw offeranden niet voldoende zijn, of niet stipt genoeg volbracht — integendeel, die worden trouw eiken morgen en eiken avond gebracht, zoodat Ik uw brandoffers dagelijks voor mij zie — dáár gaat het dus niet om.
9. Ging het om die dieroffers, wel, dan had Ik u toch niet nodig. Ik behoefde dan toch werkelijk geen stieren uit uw huizen, geen bokken uit uw kooien weg te halen, want Ik bezit ze Zelf voldoende.
10. Van *Mij* is zoowel al het wild gedierte, dat in de wouden huist, als al het tamme vee dat op de talrijke berghellingen graast.
11. Zooals een herder zijn schapen kent, zoo ken Ik alle vogelen des hemels, en al wat er leeft en zich beweegt op het veld, is van *Mij*.
12. Begeerde Ik dat, Ik behoefde het van u niet te vragen, en indien Ik hongerig was, Ik zou het u niet behoeven te zeggen, want heel de wereld behoort aan *Mij*; al wat op de aarde leeft is Mijn eigendom.
13. Als gij dacht, dat het *Mij* om die dieren te doen was, ge zoudt *Mij* zeer beledigen, — alsof Ik vleesch van stieren zou eten, en bloed van bokken zou drinken ge zoudt *Mij*, den hoogen God, gelijkstellen met menschen, die spijs en drank behoeven.
14. Neen, die offeranden, die gij *Mij* zoo overvloedig brengt, begeer Ik juist niet. Maar wat Ik wèl begeer, dat is de geestelijke offerande van uw dankbare hart. Wijdt *Mij* Uzelven als een levend dankoffer, en betaalt dáármee den Allerhoogste uw geloften.
15. Tot dit leven der dankbaarheid, dat *Mij* is als een welriekende reuk, behoort ook en vooral het *gebed*.

Wilt ge *Mij* eeren, zoekt dan uw hulp niet overal, maar roept *Mij* aan in den dag der benauwdheid, en Ik zal er u uithelpen.

b. De beschuldiging tegen de huichelaars (vs 16-21).

16. En nu *gij* — geveinsden!
Gij, die zoo precies Mijn inzettingen weet op te sommen en zoo secuur weet te zeggen wat mag of niet — wat doet gij toch Mijn verbond vóór in den mond te hebben, terwijl ge er niet uit leeft?
17. Want gij stelt u niet onder de tucht van die wet mijns verbonds, en in plaats van Mijn geboden² te doen, verwerpt ge ze verachtelijk.
18. Ge overtreedt het eene gebod na het andere³.
Ge houdt het heimelijk met dieven en echtbrekers.
19. In den kring uwer vrienden zijn uw gesprekken één vloed van kwaadsprekerij.
20. En ge aarzelt niet tegen uw eigen bloedverwanten valsch getuigenis te spreken in het gericht of hen te belasteren in uw gezelschappen.
21. Zóó was uw levenspraktijk!
En toen Ik dat alles niet op staanden voet straffe, werd ge gerust, omdat ge dacht, dat Ik precies zoo was als gij, namelijk, dat Ik mij evenmin bekommerde om goed of

¹ Deze laatste woorden (zie ook Ps. 80:11) zijn misschien weggevallen, waardoor treffend herinnerd wordt aan de wet des verbonds, die Israël overtreden had.

² In den tekst staat: Mijn Woorden, nl.: de tien Woorden, d.i. de wet des Heeren.

³ In de nu volgende verzen 18-20 worden resp. de overtreding tegen het 7e, 8e en 9e gebod opgesomd.

kwaad.

Nu, dan zal Ik u van het tegendeel overtuigen en wel zoo duidelijk, dat het voor geen tweeërlei uitlegging vatbaar is.

Toepassing (vs 22 en 23).

22. Neemt dit toch ter harte, gij vergeters van God en Zijn dienst, opdat Ik niet moet komen, en u verscheuren, zonder dat er iemand is, die u uit Mijn hand redt.
23. Wie zichzelf tot een levend dankoffer opoffert, die eert Mij, en Mijnerzijds zal Ik Mijn heil doen zien aan allen, die Mijn geboden bewaren.

PSALM 51.

BOETE, GEBED EN GELOFTE.

Opschrift (vs 1 en 2).

1. Bestemd voor het gebruik in de liturgische diensten in het heiligdom.
Een Psalm. Van David.
2. Toen de profeet Nathan tot hem gekomen was, nadat hij tot Bathseba was ingegaan.

a. Boete (vs 3-8).

3. Wees mij genadig, o God! In mijn zondenood kan ik alleen nog pleiten op Uw goedertierenheid, waarmee Gij U neerbuigt tot onwaardigen. Maar Uw ontferming is groter dan die van een vader over zijn kinderen¹ — o, wil dan ook de ongehoorzaamheid² van mij, Uw weggelopen kind, geheel wegdoen³.
4. Door mijn ongerechtigheid!⁴ ben ik geheel bezoedeld — o, wil mij grondig reinigen van die bezoedeling, en wil mij zuiveren van mijn zonde⁵.
5. De schrikkelijkheid der overtredingen, Heere, die ik voor U belijd, ben ik mij diep bewust⁶, en de zonde staat mij voortdurend in al haar schrikkelijkheid voor den geest.
6. Het kwaad, dat ik door mijn zonde anderen en mij zelf aangedaan heb, was bóven alles zonde tegen U. Dies belijd ik dat mijn gruweldaad aantasting was van Uw Wezen, waar Gij Uw heilige oogen met afschuw van moet afwenden. En welk vonnis Gij ook over mij zult uitspreken, welk oordeel Gij ook zult vellen, ik *kan* niet anders dan erkennen, dat het volkomen rechtvaardig en vlekkeloos zal zijn.
7. En als ik U alles wil belijden, dan moet ik van déze zondedaad afdalen tot mijn verzondigd *bestaan*. Ik *deed* niet alleen zonde, maar ik *ben* zonde. 't Is niet alleen *dit* kwaad, dat roept om straf, maar 'k ben in ongerechtigheid geboren. Mijn zonde maakt mij 't voorwerp van Uw toorn reeds van het uur van mijn ontvangnis af.
8. Wetende, dat er voor U niets te verbergen valt, en dat Gij de leugen haat, doch de waarheid mint, leg ik alles open en bloot voor U neer; en ik bid U, dat Gij mij die

¹ Het Hebr. woord voor ontferming drukt de vaderlijke gezindheid uit tegenover zijn kinderen.

² Er worden in vs 3 en 4 *drie* verschillende woorden voor "zonde" gebruikt. Het hier gebruikte woord duidt de zonde aan als ongehoorzaamheid, rebellie.

³ Op de drie woorden voor "zonde" (overtreding, ongerechtigheid, sonde) correspondeeren drie woorden voor "vergeving", nl.: uitdelgen, wasschen, reinigen. Uitdelgen is eigenlijk: uitwisschen van een schuldpost.

⁴ Zonde (ongerechtigheid) hier als: gaan op kromme wegen.

⁵ Zonde, hier als: missen van z'n levensdoel.

⁶ Dit is de zin van: want ik ken mijn overtredingen. David belijdt ze niet alleen, maar kent ze ook uit ervaring. Dit schuldbewustzijn is geen *grond*, maar *voorwaarde* voor vergeving.

wijsheid wilt leren, mijn leven tot in de verborgenste schuilhoeken te doorzoeken, om het verkeerde daaruit weg te doen, en naar Uw wil te leven.

b. Gebed (vs 9-14).

9. Ontzondig mij met hysop¹ — ik zelf kan het niet — en mijn ziel, nu gansch melaatsch, zal rein zijn en genezen. Wasch mij geheel, zoo zal ik witter wezen dan sneeuw, die versch op 't aardrijk nederviel.
10. Als ik zeker ben van Uw vergiffenis, zal ook mijn blijdschap terugkeeren, en wordt in mijn ziel de ware rust herboren. O, verleen mij die rust en blijdschap; vervul mij met Uw vreugde, opdat mijn ziel en lichaam, nu neergebogen en verslagen, opspringen van vreugde in U.
11. Verberg Uw aangezicht van mijn zonden, en delg al mijn overtredingen uit Uw boek.
12. *Vergeef* niet alleen mijn schuld, o God, maar *vernieuw* ook heel mijn leven. Maak mij tot een ander mensch. Verander mijn verkeerde hart in een nieuw hart, en maak mij standvastig om aan Uw dienst oprecht verbonden te blijven.
13. Maar die voortzetting van het nieuwe leven is alleen *Uw* werk — het zal kunnen, als Gij Uw aangezicht maar weer over mij wilt doen lichten, en als Gij Uw Heiligen Geest maar niet aan mij onttrekt!
14. Geef mijn gemoed, dat nu angstvallig vreest, de blijdschap weer, doe op Uw heil mij hopen, en schenk mij een geest, die gewillig en bereid is, om voor U te leven.

c. Gelofte (vs 15-19).

15. Dan zal ik ook arbeiden voor Uw koninkrijk, want door eigen ervaring geleerd, zal ik anderen, die 't heilspoor bijster zijn, weer den rechten weg kunnen wijzen, en de zondaars zullen zich dan tot U bekeeren.
16. Indien Gij mij slechts, o God, van Wien ik alle heil verwacht, verlossen wilt van de wraak, waarom het door mij vergoten bloed roept, dan zal mijn tong jubelen, dat Gij den goddelooze rechtvaardigt².
17. Als Gij mijn lippen opent, dan zal mijn mond Uw lof verkondigen.
18. In slachtoffers hebt Gij geen welgevallen, en bracht ik U
19. een brandoffer, Gij zoudt er geen behagen in scheppen; maar het offer, dat U behaagt, is het offer van een gebroken geest. Een hart, waarin de hoogmoed, en de zondige begeerte gebroken zijn, en dat door schuldbesef verslagen is, zult Gij, o God, niet verachten.

d. Naschrift³ (vs 20 en 21).

- 20, 21 Doe Sion wel naar Uw welbehagen, en bouw de muren van Jeruzalem weer op. Dan zal er weer gelegenheid zijn voor den tempel- en offerdienst, en als die offers gebracht worden met een verslagen hart, zullen het "rechte" offers zijn, waarin Gij een welbehagen hebt.

¹ Deze plant werd in den eeredienst gebruikt. Ze nam het bloed in zich op, dat dan gesprenkeld werd op de te ontzondigen voorwerpen.

² Eigenlijk: Uw gerechtigheid. De rechtvaardigmaking door het geloof in Christus wordt hier natuurlijk niet met zooveel woorden uitgesproken, maar ligt er wel in kiem in opgesloten.

³ Toen David dezen Psalm dichtte, waren de muren van Jeruzalem niet afgebroken. Deze laatste vs zijn aan den Psalm toegevoegd, toen dat wel het geval was, nl. in de dagen der ballingschap. De ballingen bidden om Jeruzalems wederopbouw, opdat de tempeldienst met de offeranden weer in eere kan worden hersteld.

PSALM 52.

DE MENSCH DER ZONDE.

Opschrift (vs 1 en 2).

1. Bestemd voor het gebruik in de liturgische diensten in het heiligdom.
Een overdenking. Van David.
2. Toen Doëg, de Edomiet, aan Saul was komen berichten en gezegd had: David is in Achimelechs huis gekomen¹.
3. O, gij geweldenaar, gij mensch der zonde, is het u niet genoeg, dat ge niets dan kwaad *doet*, dat ge u er ook nog op beroemt? Den ganschen dag gaat gij maar door met de uitgieting der zonde².
4. Met woord en daad hebt ge u in dienst gesteld van den vader der leugen: ge zint op niets anders dan dood en verderf; voor uw afbraakplannen hebt ge de macht van het woord in uw dienst gesteld, maar het is het leugenwoord, waarmee ge zooveel kwaad doet, als ware uw tong een scherp geslepen scheermes.
5. Uw geslepen tong verraadt uw verdorven aard, die het kwaad gekozen heeft en het goede verworpen;
Die de leugen verheft boven de waarheid. Die de leugen. Verheft boven de waarheid!³.
6. Gij houdt slechts van woorden, die alles verslinden, o gij slangentong, vol venijn!
7. Maar om uw kwaad zal Gods vloek⁴ u treffen: Hij zal u van uw hooge standplaats neersmijten; Hij zal u plotseling uit dat leven wegrukken; ook al verbergt ge u binnen in uw tent, dan zal Hij u er uit halen.
En u met wortel en tak uit het land der levenden uitroeien.
En u met wortel en tak uit het land der levenden uitroeien⁵.
8. De rechtvaardigen zullen deze plotselinge en ongedachte val van dezen krachtmensch met eigen oogen zien, en hun vreeze en eerbied voor den almachtigen en rechtvaardigen God zal er door groeien. Zij zullen hun vreugde over zijn val uiten in dezen heiligen spot:
9. Ziedaar nu de machtige, die meende het zonder God te kunnen stellen; die standvastig weigerde tot God zijn toevlucht te nemen; die steunde op zijn groote macht, en prat ging op zijn rijkdom, die hij ten koste van anderen verworven had!
10. Wat mij betreft — ik vrees dezen geweldige niet, want ik steun op Gods gunst en niet op menschenlijke kracht. En de goedertierenheid blijft tot in der eeuwigheid.
In Gods huis, waar ik tot Hem mijn toevlucht mag nemen, gevoel ik mij veilig; daar ben ik even rustig en onbekommerd als een olijfboom, die zelf niet werkt, maar onder Gods hemel stil te groeien staat.

¹ Zie 1 Sam. 22:9, 10.

² In den tekst staat: *Gods gunst* duurt toch den ganschen dag. Deze woorden, die op zich zelf natuurlijk volkomen waar zijn, staan hier wel op een ietwat vreemde plaats, omdat de dichter het nog voortdurend heeft over dien "geweldige", en pas op 't eind komt op "Gods gunst". Het is niet onmogelijk, dat die woorden "Gods gunst" vanuit het slot per vergissing in dit vs terechtgekomen zijn, en dat de woorden: duurt den ganschen dag, hooren bij het pralen van den geweldenaar.

³ In den tekst: "sela" = bis.

⁴ Een plotselinge dood werd als een vloek Gods bij uitnemendheid aangezien.

Zulk een plotselinge dood in het midden der jaren wordt hier den mensch der zonde voorzien (vs 7).

⁵ In den tekst: "sela" = bis.

11. Eeuwig wil ik U, Heere, daarom loven, omdat Gij het waart, Die den verdrukker der vromen hebt vernietigd.

Ik zal U steeds blijven verwachten¹, want Uw Naam is voor 't oprecht gemoed Van al Uw gunstvolk, goed.

PSALM 53.

HET DWAZE DER MENSCHEN EN HET DWAZE GODS.

Deze Psalm is woordelijk gelijk aan Ps. 14, met uitzondering van vs 6, waar aan den schrik, die de vijanden zullen krijgen, toegevoegd wordt, dat die schrik heel *plotseling* zal komen, terwijl in plaats van: God is in het rechtvaardige geslacht (Ps. 14), in Psalm 53 staat: God verstrooit de beenderen van wie u belegert; zij worden te schande, want God verwerpt hen.

Deze 53e Psalm wordt dus niet afzonderlijk geparaphraseerd.

PSALM 54.

GOD, DIE HELPT IN NOOD.

Opschrift (vs 1 en 2).

1. Bestemd voor het gebruik in de liturgische diensten in het heiligdom.
Een onderwijzing. Te zingen bij snarenspeel². Van David.
2. Toen de Zifieten Saul kwamen zeggen: heeft David zich niet bij ons verborgen?³.
3. O God, verlos mij, door U Zelf als de Machtige te openbaren⁴, en wil door Uw vermogen mijn rechtvaardige zaak doen zegevieren in den strijd.
4. O God, hoor mijn gebed, en neig Uw ooren naar de woorden die ik tot U spreek.
5. Want trotsche vijanden zijn tegen mij ten strijde getrokken; het zijn verschrikkelijke machten, die op mij losstormen, en mijn leven is in gevaar.
Mijn tegenstanders zijn mensen die God niet vreezen — Menschen die God niet vreezen⁵.
6. Zie op mij neer, o God, die vanouds mijn Helper waart. Laat mij niet alleen, o Heere, Onderhouder van mijn leven van mijn jeugd aan.
7. Laat het kwaad, dat men mij wil aandoen, terugkeeren op het hoofd van hen, die op mijn leven loeren. Vernietig mijn vijand op grond van del trouwbelofte, aan Uw volk gedaan.
8. Dan zal ik U vrijwillig offeranden brengen, en Uw Naam loven, Heere, zeggende: de Heere ie goed.
9. O, red mij dan uit alle benauwdheid, en geef, dat ik den ondergang mijner vijanden nog eens met m'n eigen oogen mag aanschouwen!

¹ In den tekst staat: Uw Naam, maar in het O.T. is de "Naam" Gods dikwijls gelijk aan God Zelf.

² In den tekst: op de neginoth.

³ Zie 1 Sam. 19 vv.

⁴ In den tekst: door Uw Naam. De "Naam" is God Zelf of Zijn Zelfopenbaring. De "Naam" staat in dit vers parallel met "vermogen".

⁵ In den tekst: "sela" = bis.

PSALM 55.

HET LOON VAN DEN VERRADER.

Opschrift (vs 1).

1. Bestemd voor het gebruik in de liturgische diensten in het heiligdom.
Te zingen bij snarenspeel. Een onderwijzing. Van David.
- 2, 3a. O God, wil Uw ooren neigen, als ik tot U bid; wil Uw aangezicht niet verbergen als ik tot U smeek; wil aandacht schenken aan mijn roepen, en laat mijn klacht door U niet onbeantwoord blijven.
- 3b, 4a. Want zóó bang is het in en rondom mij, dat ik rusteloos heen en weer loop, en van radeloosheid bijna niet weet wat te doen. Ik bezwijk er haast onder, als ik mijn vijanden hoor schreeuwen, en de goddeloozen hoor tieren.
- 4b. Gelijk zware steenen van den stadsmuur neergeworpen worden, stort men dood en verderf over mij uit, en in grimmigen haat komen ze op mij aanstormen.
5. Zoodat mijn hart ineenkrimpt van angst, en verschrikking van den dood mij overvalt.
6. Ik sta midden in vrees, beving en ontzetting als in een donkere onweerswolk.
- 7, 8. O, dat ik dit alles maar kon ontvluchten! Had ik maar vleugels, om ergens heen te kunnen vliegen! Als een weerlooze duif, die zich niet verdedigen kan tegen haar belagers, zou ook ik mijn heil zoeken in de vlucht en ik zou wegvliegen en ergens een veilig plekje trachten te vinden. Zoover mogelijk zou ik wegvluchten tusschen de rotsen der wildernis in een veilige schuilplaats.
9. Ja, zoo haastig mogelijk zou ik een schuilplaats zoeken, om tegen de stormen van oorlog, revolutie en geweld, en tegen het woeden van den vijand beveiligd te zijn.
- 10a. O Heere, wil Gij Zelf van den hemel neerkomen, alseens bij Babels torenbouw, toen Gij de spraak verwardet — laten mijn vijanden zoo ook onderling verdeeld en in verwarring gebracht worden.
- 10b. Want ik heb bemerkt, dat niet alleen de vijand vanbuiten opdringt, maar dat ook in de stad (Jeruzalem) de revolutiegeest rondwaart: zij wordt door geweld en burger-twisten verteerd!
11. Moord en doodslag doen dag en nacht hun luguberen rondgang over Jeruzalems muren, en in de binnenstad wordt onrecht gepleegd, en den weerloozen overlast aangedaan.
12. Overheid en soldaten — instee van de orde te bewaren — plunderen en rooven, bedriegen en onderdrukken zonder ophouden.
13. In welke mate trouweloosheid en verraad zijn binnengedrongen, blijkt wel uit het feit, dat zelfs een van mijn vertrouwde vrienden naar den tegenstander is overgelopen.
Ach, voor een hoonenden vijand kan men nog uit den weg gaan. Voor iemand, die van zijn haat openlijk blijkt geeft, kan men zich nog verbergen!
14. Maar wat te doen, als uw intiemste vriend uw verraderlijkste tegenstander blijkt?
Die verrader zijt gij — gij, een man van dezelfde positie als ik — mijn vriend, en mijn vertrouwde!
15. Wij plachten zeer betrouwelijk met elkaar om te gaan, en samen gingen we naar Gods huis — en nu, nu hebt gij mij schandelijk verraden!
16. Dat de dood dezen verrader met zijn bende onverwachts overvalle, dat ze levend ter helle varen, want het kwaad overheerscht hen — het schuilt in hun huizen en harten!

17. Wat mij betreft — ik zal in al deze nooden mijn toevlucht blijven zoeken bij God, en ik ben verzekerd, dat de Heere mij bewaren en redden zal.
18. Onophoudelijk, des morgens, des middags, en des avonds, zal ik blijven vragen en klagen, en het kan niet anders, of de Heere zal naar mijn klachten hooren, en mijn gebeden verhooren.
19. Hij zal mij na dezen strijd vrede geven, en Hij zal mij verlossen van mijn vijanden, want die met mij zijn, zijn meerder die bij hen zijn.
20. God zal mijn gebed verhooren, maar mijn tegenstanders zal Hij straffen, die Heere,
Die van ouds Zijn troon in de hemelen gevestigd heeft. Die van ouds Zijn troon in de hemelen gevestigd heeft¹. Mijn vijanden behoeven op geen verbetering van hun lot te hopen, omdat zij God niet vreezen.
21. De verrader² heeft zelfs niet geschroomd, tot vijandige *daden* over te gaan: hij heeft moedwillig zijn hand opgeheven tegen hen, die in vriendschapsverbond met hem leefden — zoo heeft hij het verbond ontheiligd.
22. Welk een hemelsbreed verschil is er tusschen zijn woorden en zijn daden! Zijn mond is gladder dan boter, maar diep verborgen in zijn hart is vijandschap; zijn woorden zijn zachter dan olie, maar in werkelijkheid zijn het scherpe zwaarden.
23. En nu, gij allen, die met mij onder den druk van deze tijden dreigt te bezwijken — werpt alles, wat u benauwt en drukt, op den Heere; zegt Hem alles, en Hij zal den last voor u dragen, en zal u bewaren. Hij zal niet dulden, dat die Hem vreezen, altijd in kommer en verdriet moeten leven.
24. Ja, Gij, o God, zult de mannen die bloed vergieten en bedrog plegen, doen neerdalen tot in den ondersten hellekring.
Zij zullen in het midden hunner jaren uit dit leven weggerukt worden.
Maar mij aangaande — mijn vertrouwen, Heere, is op U alleen.

PSALM 56.

GOD ZIET DE TRANEN.

Opschrift (vs 1).

1. Bestemd voor het gebruik in de liturgische diensten in het heiligdom.
Gezongen door David, toen hij een duif zag op een terebinth in de verte³.
Van David.
Een meditatie⁴.
Toen de Filistijnen hem (David) gegrepen hadden in Gath⁵.

¹ In den tekst: "sela" = bis.

² De verrader zit David hoog. Na vs 16 had hij er niet weer over gesproken, en was zijn klacht overgegaan in een gebed, maar na het gebed komt hij er hier weer op terug. De Psalm eindigt echter v/eer met een gebed, zooals hij er mee begonnen was.

³ Dit is een vrije vertaling van de woorden: op jonath elem rehokim, die in de St. Vert. onvertaald gelaten zijn. Prof. de Groot ("De Psalmen", blz. 49) vermoedt, dat deze duif bij den dichter-balling heimwee wekt naar zijn vaderland.

⁴ St. Vert.: gouden kleinood.

⁵ 1 Sam. 27.

Meditatie (vs 2-14).

2. Wees mij genadig, o God, want mensen¹ vertrappen mij onder hun voeten; den geheelen dag door word ik benauwd en belaagd door hen, die mij bestrijden: den geheelen
3. dag door dreigen vijanden, die op de loer liggen, mij te overweldigen. Zeer talrijk en machtig zijn mijn bestrijders, en de gevaren zijn zoo groot, o Allerhoogste!
4. Maar ook in oogenblikken, van het uiterste gevaar, als er alle reden is, om te vreezen, zal ik toch *niet* vreezen, omdat ik mijn vertrouwen gesteld heb op U.
5. In God zal ik roemen met mijn woorden.
Op God zal ik vertrouwen, zoodat alle vrees verdwijnt. Wat zou de mensch, die slechts vergankelijk vleesch is, mij kunnen doen?
6. Wel trachten ze mij, dag in, dag uit, schade te berokkenen, en voorspellen de plannen, die zij tegen mij beramen, niets goeds.
7. Wel beleggen zij samenzweringen tegen mij, om mij kwaad te doen; ze liggen in hinderlagen verstoken, en zooals een jager de sporen van het wild volgt, zoo gaan zij al mijn wegen na, en loeren op mijn leven.
8. Maar niettemin vertrouw ik op Uw rechtvaardigheid, o God. Wil Gij de straf nauwkeurig afwegen, die zij door hun ongerechtigheid hebben verdiend. Werp Gij de volken die mij bestrijden, neer in Uw toorn, o God.
9. Gij, o God, kent niet alleen alle lijden, maar Gij ziet ook alle tranen, en Gij weet ook precies door wie ze geschreid zijn, want Gij hebt die tranen bewaard, en de namen daarbij aangeteekend².
10. In de aandacht, die de Heere aan het lijden der Zijnen besteedt, ligt de zekerheid, dat al mijn vijanden zullen moeten terugwijken. Ik weet dat de dag van mijn gebed ook de dag van mijn bevrijding zal zijn. Want als God vóór mij is, wie zal dan tegen mij zijn?
- 11,12. In God zal ik roemen met mijn woorden.
Op God zal ik vertrouwen, zoodat alle vrees verdwijnt.
Wat zou de mensch, die slechts vergankelijk vleesch is, mij kunnen doen?³.
13. De gelofte, o God, die ik U gedaan heb in het uur van gevaar, gevoel ik mij verplicht⁴ U ook te betalen, wanneer Gij mij zult hebben uitgered. Ik zal U mijn dankoffers bren-
14. gen, want Gij hebt mij in het leven gespaard, en Gij hebt er voor gezorgd, dat mijn

¹ "Menschen" hier in den zin van booze, vergankelijke schepselen, in vs 5 "vleesch" genoemd. Het vertrouwen, dat God machtiger is dan zijn vijanden, schemert hier al doorheen.

² De letterlijke vertaling van dit moeilijke vers schijnt als volgt te zijn: Gij hebt mijn tranenzak beschreven (St. Vert.: mijn omzwervende geteld). Leg toch mijn tranen in Uw lederen zak (St. Vert.: flesch). Ze zijn (toch al) in Uw register.

Hier schijnt de dichter te zinspelen op de gewoonte, dat de tranen, die in (om?) Jeruzalem geschreid werden, symbolisch werden bewaard in een lederen zak (waar b.v. ook wijn in bewaard werd), terwijl dan de namen der tranenplengers daarbij werden aangeteekend, in een register. Dit was het beschrijven of registreeren van den tranenzak. Zoo, wil David zeggen, houdt God ook nauwkeurig aantekening van de tranen, die door Zijn kinderen geschreid worden.

³ De woorden in den Hebr. tekst van vs 11 en 12 zijn vrijwel gelijk aan die van vs 5. We hebben hier wellicht met een refrein te doen, dat oorspronkelijk ook nog aan het slot van den Psalm gestaan heeft, maar later is weggevallen.

⁴ Lett.: rusten op mij, als een zware last, een plicht.

voeten niet struikelden. Uit dankbaarheid daarvoor zal ik in oprechtheid voor Uw aangezicht wandelen, want waar Uw aangezicht is, daar is het licht, en daar is het eeuwige leven.

PSALM 57.

DE HEER IS ZOO GETROUW ALS STERK.

Opschrift (vs 1).

1. Bestemd voor het gebruik in de liturgische diensten in het heiligdom.

Te zingen op de wijs van "Laat het niet bederven"¹.

Een meditatie.

Toen David voor Saul vluchtte in de spelonk².

Meditatie (vs 2-12).

2. Wees mij toch genadig, o God, wees mij genadig; bij U alleen heb ik steeds de toevlucht gezocht, en onder de schaduw Uwer vleugelen wil ik ook nu een veilige schuilplaats zoeken³. Als ik ondier Uw almachtige hoede sta, weet ik, dat dit gevaar voorbijgaan zal, en dus kan ik onder Uw bescherming rustig afwachten dat de storm geluwd is.
3. Daarom roep ik tot dien God, van Wien ik weet, dat Hij Zijn almacht in dienst Zijner liefde stelt, de Allerhoogste, Die ook mijn God en mijn Vader wil zijn.
4. Hij zende van uit den hemel Zijn beide beschermengelen: goedertierenheid en trouw⁴,
Om mij te verlossen van degenen, die mij vertrappen willen.
Om mij te verlossen van degenen, die mij vertrappen willen⁵.
5. Ik lag machteloos terneer temidden van vijanden, die even wraakgierig en bloeddorstig zijn als leeuwen; hun tanden zijn speren en pijlen gelijk en hun tong is een scherp zwaard.
6. U prijs ik, o God, als de Verhevene, ver boven de hemelen.
En Uw heerlijkheid is over de gansche aarde⁶.
7. Gelijk de jagers hun netten spannen voor het wild, hebben mijn vijanden mij lagen gelegd, opdat ik daar voorover in vallen zou. Zij hebben een kuil voor mij gegraven, maar ze zijn er zelf midden in. gevallen.
8. Maar nu ik tot U, o Heere, de toevlucht genomen heb, ben ik gerust, ja, mijn hart is heelemaal gerust; ik kan midden in de gevaren nu wel Psalmen zingen.
9. Nu dan, mijn ziel⁷, lig niet langer in uw verslagenheid als verdoofd neer, maar word

¹ In den tekst: "altasjeth", wat beteekent: laat het niet bederven; dit waren waarschijnlijk de beginwoorden van een bekend lied, op welks wijs deze Psalm kon gezongen worden. Hetzelfde opschrift staat ook boven Ps. 58 en 59.

² De spelonk van Adullam, 1 Sam. 22, of van Engedi, 1 Sam. 24.

³ Gedacht is waarschijnlijk aan de cherubijnenvleugelen boven de ark. Dus: in Gods huis; beter nog: in Gods tegenwoordigheid.

⁴ Deze beide deugden Gods worden hier als personen gedacht, nl. als beschermengelen.

⁵ In den tekst: "sela" = bis.

⁶ Deze versregel staat hier wat vreemd midden tusschen de beschrijving van de macht der vijanden, 't is waarschijnlijk een refrein, dat aan het slot van den Psalm ook weer terugkomt.

⁷ In den tekst staat: mijn eer; dit is een dichterlijke uitdrukking voor "ziel", als het edelste! bestanddeel

wakker; en gij, mijn harp en citer, hebt ook lang genoeg gesluimerd, kom, ik wil door mijn zang de zon wekken, dat die als een bruidegom uit z'n slaapkamer tevoorschijn komt¹.

10. En ik zou willen, o Heere, dat mijn lofzang op Uw Naam door heel de wereld klonk, en dat alle volken en natiën mijn Psalmgezang hoorden, en ermee instemden.
11. Want Uw goedertierenheid is zoo groot, dat ze tot de hemelen reikt, en Uw trouw tot de wolken.
12. U prijs ik, o Heere, als de Verlosser, ver boven de hemelen.
En Uw heerlijkheid is over de gansche aarde.

PSALM 58.

DE ZEGEPRAAL VAN HET RECHT.

Opschrift (vs 1).

1. Bestemd voor het gebruik in de liturgische diensten in het heiligdom.
Te zingen op de wijs van "Laat het niet bederven".
Van David. Een meditatie.
2. Gij rechters, die de goddelijke roeping² hebt, het recht te bestellen op de aarde, spreekt gij ook inderdaad recht? verstaat ge waarlijk deze taak, om de rechtsorde onder de mensen te handhaven?
3. Ach, gij doet allen zonder uitzondering precies het tegenovergestelde. In plaats van hoogstaande rechters zijt ge diep-gezonken misdadigers! In uw *hart* bedenkt ge onrecht, en in uw *handen* slaat de weegschaal der justitie steeds om naar den kant van macht en geweld.
4. Het zijn geboren misdadigers³, deze goddelooze "rechters". Deze booswichten — reeds van hun prille jeugd afaan zijn ze in de leugen verstokt, en het is dus niet te verwonderen, dat ze in hun "ambtelijke" beslissingen steeds afwijken van het pad der waarheid.
- 5, 6. Ze zijn even gevaarlijk als vergiftige slangen; zooals de cobraslang doof blijft voor de stem van den bezweerder — zelfs de meest ervaren slangenbelezers, die alle slangen met z'n banspreuken bezweren kan, heeft op haar geen invloed — zoo zijn deze goddelooze "rechters" ten eenenmale verstokt, doof voor alle argumenten, onvatbaar voor alle goede invloeden.
7. O God, waar menschen hier te kort schieten, maak Gij ze onschadelijk, zooals jonge leeuwen onschadelijk gemaakt worden door ze de slag tanden uit den bek te

van den mensch.

¹ Dus *niet* met de St. Vert.: ik zal in den dageraad opwaken, maar: ik zal den dageraad *opwekken*. Het dichtelijke beeld is dus, dat als de zon opkomt, het zal zijn, of zij door des dichters zang is gewekt. De dichtelijke parafraze van J. J. L. ten Kate's berijming: 'k wil zingen, en spelen en streven al juichend den morgen vooruit, komt er dus wel dicht bij, maar is ook nog te zwak. In *onze* Psalmberijming streeft de "zanglust" ook al den dageraad vooruit.

² We laten hierbij in 't midden, of in vs 1 "vergadering" moet worden gelezen, of "goden". In elk geval worden rechters bedoeld, die ook goden genoemd werden om hun hooge positie.

³ In den tekst staat, dat zij zondigen van de baarmoeder en van den moederschoot af. Van ieder mensch geldt, dat hij in zonden ontvangen en geboren is, maar die erfzonde wordt hier niet bedoeld. De dichter wil zeggen, dat ze in dit kwaad volleerd waren, omdat ze zich er reeds van de jeugd af aan gewend hadden.

scheuren. Breek Gij, o Heere, de macht van hen, die steeds macht voor recht laten gelden.

8, 9. Laat hen vernietigd worden.

Zooals een beek die verdroogt. Zooals het gras dat verdort¹.

Zooals een slak die zich oplost in z'n slijm. Zooals een misdracht die de zon niet ziet².

10. Laten zij verteerd worden in Uw heeten toornvloed, zooals doornen en struiken verteerd zijn nog vóór zij het water in den pot verwarmd hebben³.

11. De rechtvaardigen zullen zich dan verheugen, als zij zien, dat er wraak genomen wordt, en zij zullen hun voeten baden in het bloed der goddeloozen.

12. En de mensen, die twijfelden of het recht wel ooit zegevieren zou, zullen zeggen: het kwaad wordt toch gestraft, en het goede beloond. Toch is er een God, Die recht doet op de aarde.

PSALM 59.

GEBED ONDER HET SCHRIKBEWIND.

Opschrift (vs 1).

1 Bestemd voor het gebruik in de liturgische diensten in het heiligdom.

Te zingen op de wijs van "Laat het niet bederven". Van David. Een meditatie.

Toen Saul soldaten zond die zijn huis bewaakten om hem te doden⁴.

2. Red mij, o mijn God, uit de hand van mijn vijandige volksgenooten⁵. Verberg mij op een veilige plek, waar mijn tegenstanders niet kunnen komen.

3. Bevrijd mij uit de handen van de werkers der ongerechtigheid en verlos mij van deze bloeddorstige mensen.

4. Want als wilde beesten, in hinderlaag verborgen, loeren zij op mijn leven. Sterke kerels zijn het, die te hoop geloopt zijn, tegen wie ik mij zonder Uw hulp niet verdedigen kan. En zij belagen mij, o Heere, zonder dat ik hun⁶ iets heb misdaan of eenige aanleiding tot deze vijandelijkheden heb gegeven.

5. Zonder dat ze mij iets ten laste kunnen leggen, komen zij op mij afstormen, en ze bereiden zich voor tot den beslissenden aanval. Kom Gij tusschenbeide, o Heere, snel mij te hulp; zie toch, welk ernstig gevaar mij bedreigt.

6. Gij *kunt* mij toch helpen, Heere, want Gij zijt immers de God der legerscharen, Die Uw miljoenen engelen ter beschikking hebt — Gij zijt toch ook de trouwe Verbondsgod, de God van Israël, en daarom *wilt* Ge ook helpen.

O, wil dan ontwaken, en niet onverschillig blijven tegenover mijn leed. Kom om deze

¹ Aldus naar de voorgestelde vertaling van Prof. Noordt zij (Korte Verklaring).

² In een viertal beelden wordt de wensch van volkomen vernietiging dezer boosdoeners uitgesproken, waarin een duidelijke opklimning te zien is: de levensduur wordt al korter!

³ Ook dit is een beeld van snellen ondergang. Doorn en struik werden gebruikt om snel water te warmen in den pot, wegens de groote hitte, die ze verspreidden. De dichter wenscht nu, dat ze binnen nog korter tijd omkomen, als deze struiken het water verwarmd hebben.

⁴ 1 Sam. 19 vv.

⁵ We hebben hier met vijandige elementen *binnen* den kring van Israël te doen; ze zijn trouweloos (vs 6) en bevinden zich binnen de stad (Jeruzalem; vs 7).

⁶ Dit "hun" wordt hier ingevoegd, om aan te geven, dat David niet wil zeggen, dat hij geheel zondeloos is, maar dat hij zich in dit bepaalde geval onschuldig weet.

trotschaards zonder pardon te straffen.

Want het zijn allemaal trouwelooze verraders!

Het zijn allemaal trouwelooze verraders!¹.

7. Zooals uitgehongerde honden tegen het vallen van den avond huilend en blaffend door de straten van de stad zwermen, belust op prooi, zoo komen zij eiken avond terug, om hun werken der duisternis te doen.
8. Zij gelijken wel schuimbekkende wilde dieren, met tongen als zwaarden, en ze hoonen: wie zou er acht op slaan, wat wij doen?
9. Tegenover hun hoonenden spot stelt Gij, Heere, Uw heiligen spot, en Gij lacht om al die zelfbewuste trotschaards!
10. Mijn Sterkte, U wil ik psalmzingen.
Want God is mijn vaste Burcht.
11. In mijn nood moge de goedertierenheid ² mijns Gods mij tegemoet komen, en God geve mij de nederlaag mijner vijanden met eigen oogen te aanschouwen³.
12. Dood ze echter niet, Heere, maar laat ze door Uw macht gedurig achtervolgd, omzwerven en omdolen, opdat ze voor hen die U dreigen te vergeten, tot een levend, en waarschuwend voorbeeld zijn.
13. Maar neen, zij hebben Uw Naam gelasterd, als zoudt Gij het geroep Uwer ellendigen niet hooren⁴ — zij kunnen daarom niet blijven leven. Nu dan, Heere, mijn Schild en mijn Verlosser, breng hen ten onder. Straf hen voor de lastertaal, die zij met hun mond uitgebracht hebben. Geef, dat zij gevangen worden in hun eigen trots, en sterven aan hun eigen woorden, die ze gesproken hebben, want het waren woorden van. vervloeking en leugen en laster.
14. Verteer hen door de vlam van Uw toorn; vernietig hen zóó volkomen, dat ze van den aardbodem uitgeroeid! worden, opdat een ieder kennelijk ervare, dat het de God van Jacob is, Die heerscht, tot aan de einden der aarde.
Ja, tot aan de einden der aarde⁵.
15. Zooals uitgehongerde honden tegen het vallen van den avond huilend en blaffend door de straten van de stad zwermen, belust op prooi, zoo komen zij eiken avond terug, om hun werken der duisternis te doen⁶.
16. Zij zwermen overal rond, om maar te kunnen verslinden, en als ze niets vinden wat hun bloeddorst verzadigen kan, dan grommen zij⁷.
17. Waar Uw vijanden eiken avond grommend ten roof gaan, wil ik eiken morgen van Uw goedertierenheid jubelen en Uw macht bezingen. Want Gij zijt mijn vaste Burcht, en een Toevlucht in benauwde dagen.
- 18,19. Mijn Sterkte, U wil ik psalmzingen.

¹ In den tekst: "sela" = bis.

² De goedertierenheid hier weer opgevat als een persoon, die David te hulp snelt.

³ Deze woorden keeren in vs 18 en 19 terug, en zijn, zooals zoo dikwijls in de Psalmen, te verstaan als een refrein, misschien door een koor in den eeredienst gezongen.

⁴ Zie vs 8.

⁵ In den tekst: "sela" = bis.

⁶ Evenals in dezen Psalm vs 10 en 11 gelijk zijn aan vs 18 en 19, is ook **dit** vs 15 gelijk aan vs 7.

⁷ Zoo waarschijnlijk beter dan de St. Vert., die van "vernachten" spreekt. In den Hebr. tekst werden oorspronkelijk alleen medeklinkers geschreven — de klinkers zijn er *later* tussschengevoegd. Door het plaatsen van andere klinkers, krijgt men hier het woord "grommen", dat beter past. Dergelijke z.g. klankveranderingen kunnen op meerdere plaatsen in het O.T. den tekst verhelderen.

Want God is mijn vaste Burcht.

In mijn nood moge de goedertierenheid mijns Gods mij tegemoet komen.

God geve mij de nederlaag mijner vijanden met eigen oogen te aanschouwen.

PSALM 60.

GETUCHTIGD, MAAR NIET GEDOOD.

Toelichting.

Deze merkwaardige en moeilijke Psalm heeft weer een korte toelichting noodig. Reeds het zeer uitvoerige opschrift vereenigt ongeveer alle moeilijkheden, die de Psalmopschriften ons bieden, in zich. Verder is het merkwaardig, dat vs 7-14 woordelijk terugkeert in Ps. 108:7-14. Sommigen zijn daarom van meening, dat deze Ps. samengesteld is uit twee kleinere, die betrekkelijk weinig met elkaar te maken hadden. Deze veronderstelling lijkt me ongegrond, en neemt de bewogenheid uit den Psalm weg. Hij is, zooals zooveel andere, een beurtzang. Eerst spreekt (of zingt) een stem (I), klagend over een onverwachte nederlaag (vs 3-6), waarop een koor invalt, met de bede om uitredding (vs 7). Na dit gebed neemt God Zelf het woord, dat door een tweede stem (II) vertolkt wordt (vs 8-10). Hierin wordt herinnerd aan het recht, dat de Heere Israël toegekend had op het Beloofde Land, reeds voor den intocht in Kanaän. Daarop valt de eerste stem (I) weer in, met de vraag, wie na de geleden nederlaag de overwinning dan brengen zal (wie zal mij brengen naar de vesting enz.), waarop het koor antwoordt, dat *God* dit zal doen, welke verzekering overgaat in een smeekgebed om hulp tegen den vijand.

Opschrift (vs 1 en 2).

1. Bestemd! voor het gebruik in de liturgische diensten in het heiligdom.

Te zingen op de wijze van "De leliën"¹.

Een getuigenis².

Een meditatie³.

Van David.

Ter leering.

2. Toen hij streed met de Arameërs van het tweestroomen-land, en met de Arameërs van Zoba; toen Joab op den terugtocht de Edomieten versloeg in het Zoutdal, twaalfduizend man⁴.

Stem I (vs 3-6).

3. O God, omdat Gij ons verstooten had, is ons leger verslagen en totaal uiteengejaagd. Omdat Gij toornig op ons waart, moesten onze troepen terugwijken⁵.
4. Het is een nationale ramp geworden; gelijk als bij een aardbeving de bodem schokt en uiteensplijt — zoo was het, toen onze verdedigingslinies wankelden, en tenslotte instortten⁶.

¹ In den tekst: op susjan.

² In den tekst: "eduth".

³ St. Vert.: een gouden kleinood.

⁴ 2 Sam. 8:13 vv., 10:16 vv.; 1 Kron. 18:12 vv., 19:6 vv.

⁵ De St. Vert., die de klacht: Gij hebt ons doen wijken, opvat als een gebed: keer weder tot ons, is hier niet juist.

⁶ Ook dit is het constateeren van het feit der nederlaag, en geen gebed: genees haar breuk (St. Vert.).

5. Harde slagen hebt Gij daardoor Uw volk toegebracht: nederlaag, dood, rouw en vernedering! Als bedwelmde door den wijn zijn wij krachteloos geworden.
6. In plaats van met opgeheven banieren ter overwinning te gaan, moest het volk dat U vreest, z'n heil zoeken in een smadelijke vlucht voor 's vijands geduchte wapenen¹.
In een smadelijke vlucht voor 's vijands geduchte wapenen².

Koor (vs 7).

7. Opdat het volk, dat Gij bemint, gered worde, Zoo red ons, o Heere, door Uw sterke rechterhand.
En antwoord ons op ons gebed!

Stem II (vs 8-10).

- 8,9a. Eens heeft God gesproken vanuit Zijn heiligdom, zeggende³:

Ik zal met gejuich triumfeeren over de inwoners van Kanaän⁴. Ik zal dat land onder de stammen Israëls verdeelen⁵. Heel dat wijde land, zoowel West- als Oost-Jordaanland van Sichem tot het dal van Sukkoth, van Gilead tot Manasse, het is Mijn eigendom, en Ik zal dat door het lot verdeelen⁶ onder Mijn volk tot een erfelijke bezitting.

- 9b. In den strijd voor de verovering van het Beloofde Land zal de stam Efraïm de stoottroepen leveren⁷, terwijl aan Juda de leiding zal toevertrouwd worden⁸.
10. Zelfs tot buiten Kanaän zal mijn macht zich doen gelden.
Moab zal ik tot onderwerping brengen, gelijk een slaaf, die de voeten van zijn meester wast⁹. En ik zal op Edom de hand leggen¹⁰, en het land der Filistijnen¹¹ zal onder luide overwinningskreten onder den voet gelopen worden.

¹ De klacht over de nederlaag wordt hier nog voortgezet, en niet, zoals de St. Vert. wil: *maar* gij hebt degenen, die U vrezen, een banier gegeven. Het Hebr. gebruikt hier een woordspel op "banier", en de "vlucht" voor den vijand, die in onze taal niet weer te geven is. Het komt hierop neer, dat "de banier", symbool der overwinning, een vlucht werd. De St. Vert.: om die (banier) op te heffen vanwege de waarheid, is ook niet juist. De tekst spreekt van een *vlucht*.

² In den tekst: "sela" = bis.

³ In de nu volgende woorden wordt God sprekende ingevoerd, en wordt op dichterlijke wijze vertolkt, hoe Hij vóór den intocht in Kanaän, op plechtige wijze het bezit van dat land aan Zijn volk toegezegd had. Dit Godswoord is tegelijk die "banier", waaronder Israël ten strijde was getrokken, helaas met droevig resultaat!

⁴ De St. Vert.: God heeft gesproken in Zijn heiligdom, *dies* zal ik van vreugde opspringen, enz., heeft de situatie, dat wat volgt na "heiligdom" een woord *Gods* is, niet goed begrepen. God had gezegd, allereerst: *Ik* zal van vreugde opspringen, nl. over de overwinning op de heidensche inwoners van Kanaän.

⁵ De woorden: Ik zal Sichem deelen, enz., zijn dus ook niet door David, maar door den Heere gesproken. *De Heere* is de Overwinnaar en Uitdeeler van het land Kanaän.

⁶ Het afmeten van het dal van Sukkoth, zinspeelt op het meetsnoer, waarmee voor eiken stam het grondgebied werd bepaald. De namen: Sichem, Sukkoth, Gilead, Manasse, worden hier genoemd als representanten van West- en Oost-Jordaanland.

⁷ St. Vert.: Efraïm is de sterkte mijns hoofds. Letterlijk: de weermacht mijns hoofds. Gedacht wordt aan *hoornen* op het hoofd om den vijand te vernietigen.

⁸ Juda was nl. de koningsstam. Niet met de St. Vert.: Juda is mijn wetgever, maar: scepter, de generale staf.

⁹ In den tekst wordt het eigenlijk nog sterker uitgedrukt, en wordt Moab vergeleken niet met een slaaf die het waschbekken aanreikt, maar met het waschbekken zelf, waarin de heer z'n voeten wast.

¹⁰ Wij zeggen: de *hand* op iets leggen; de Oosterling zei: de voet er opzetten (de schoen of sandaal nl.). Anderen zien hierin de beeldspraak van een slaaf, wien de meester z'n sandalen toewerpt, ten teken, dat hij hem de voeten moet wasschen.

¹¹ Palestina is hier Filistea. En niet, zoals de St. Vert.: juich over mij, maar: ik zal over *u* juichen.

Stem I (vs 11).

11. Maar wie zal mij ¹ brengen in de versterkte vesting?

Wie zal mij leiden tot in Edom?

Koor (vs 12-14).

12. Zult Gij het niet zijn, o God?

Gij waart het wel, Die ons verstooten had, en niet waart uitgetrokken met onze legerscharen. Maar Gij zijt toch de Eenige, Die ons nu de overwinning kunt geven.

13. Verleen Gij ons dan Uw hulp tegen den vijand, want alle menschenlijke hulp is ijdelheid.

14. Als God met ons is, zullen wij kloeke daden doen, en Hij Zelf zal onze vijanden in het stof vertreden.

PSALM 61.

HEIMWEE.

Opschrift (vs 1).

1. Bestemd voor het gebruik in de liturgische diensten in het heiligdom.

Te zingen bij snarenspeel. Van David.

Gebed (vs 2-9).

2. Wil, o God, mijn smeeking hooren;

Neig Uw ooren

Naar mijn zuchten en geweën.

3. Ik gevoel mij van U zoo oneindig ver verwijderd², en mijn hart kan die scheiding niet verdragen: het bezwijkt er schier onder! En in dezen nood roep ik U aan, temeer, waar ik door den vijand belaagd wordt. O, ik smeeek U, of Gij mij beveiligen wilt, daar ik mij zelf niet bewaren kan³.

4. Gij immers hebt mij altijd een veilige schuilplaats bereid, ja, Gij zijt Zelf een, Toren, die zóó sterk is, dat hij door geen vijand kan worden genomen.

5. O, hoe gaarne zou ik voor altijd als Uw gast in Uw tent⁴ willen vertoeven, daar wegschuijen onder Uw dekkende vleugelen, mij geborgen weten door Uw goddelijke tegenwoordigheid !

Mij geborgen weten door Uw goddelijke tegenwoordigheid⁵.

6. Waar Gij, o God, steeds een Hoorder der gebeden zijt, weet ik, dat Gij ook nu mijn

¹ Hier is David dus weer aan het woord. Het Godswoord, dat herinnerde aan vroegere beloften, heeft hem dus blijkbaar weer moed willen inspreken, om ondanks de geleden nederlaag den strijd opnieuw te beginnen, en Edom aan te vallen, maar na die nederlaag is de twyfelmoedige vraag: wie zal mij brengen in die versterkte vesting, wie zal mij leiden tot in Edom, alleszins begrijpelijk. Doch op die vraag geeft dan het koor het juiste antwoord door een vraag, waarop een bevestigend antwoord wordt verwacht: Zult Gij het niet zijn, o God?

² In den tekst staat: van het einde der aarde roep ik tot U. Dit is natuurlijk "bij wijze van spreken". Het is Intusschen, gezien vs 5, wel mogelijk, dat David niet in de gelegenheid was, het heiligdom te bezoeken.

³ De dichter gebruikt hiervoor een beeld, nl. om geleid te worden op een rots (zinnebeeld van veiligheid) die hem te hoog zou zijn, d.w.z. die hij zelf niet beklimmen kan.

⁴ Nl. de tabernakel.

⁵ In den tekst: "sela" = bis.

gebed zult hooren, en de geloften, die ik U daarbij deed, zult willen aannemen. Gij, Die nooit beschaamd laat staan die Uw Naam vreezen, zult toch ook mijn hartewensch wel willen vervullen.

7. Wat ik van U vraag is, of Gij nog vele dagen wilt toevoegen aan 's konings leven; dat zijn regeeringsduur mag zijn tot in verre geslachten.
8. Hij moge eeuwig¹ zitten op den troon, begenadigd door het licht van Gods vriendelijk aangezicht, beschermd door Uw twee engelen: goedertierenheid en trouw.
9. Dan zal ik eeuwig mijn Psalmen zingen ter eer van Uw Naam, en dag in, dag uit, zal ik U de gelofte betalen, die ik U plechtig heb toegezegd.

PSALM 62.

GOD ALLEEN.

Opschrift (vs 1).

1. Bestemd voor het gebruik in de liturgische diensten in het heiligdom.
Voor Jeduthun². Een Psalm. Van David.
2. Alleen³ op God stel ik mijn vertrouwen. Dan is mijn ziel gerust en vol stille overgave. Van Hem slechts verwacht ik mijn redding.
3. Alleen Hij *kan* mij redden, want Hij is onwankelbaar als een rots, onneembaar als een hooge toren. Het moge dan soms bang zijn, maar ernstig gevaar dreigt mij toch nimmer.
4. Hoelang, o mijn vijanden, zal het nu nog moeten duren, dat gij mij met moord en doodslag bedreigt? Weet ge waarbij ik u, ondanks al uw groote woorden, vergelijk? Bij een wand, die op het punt staat te vallen; bij een muur, die zoo kan instorten!
5. Het eenige⁴, waar mijn vijanden op zinnen, is mij van mijn waardigheid te berooven⁵, en zij trachten dat doel te bereiken, onder allerlei bedriegelijke voorwendsels — want in bedrog scheppen ze echt behagen: met hun mond zeggen ze wel: de Heere zegene u, maar in hun hart vervloeken ze mij.
Ja, met hun hart vervloeken zij mij⁶.
6. Alleen op God moet gij uw vertrouwen stellen, o mijn ziel! Alleen dan kunt ge volkomen gerust zijn en stil. Ja, op Hem alleen is mijn hoop gevestigd.
7. Immers, alleen de Heere kan mij redden, want Hij is onwankelbaar als een rots en onneembaar als een bergvesting. Het moge dan soms al eens bang zijn, — ernstig gevaar bedreigt mij dan niet.
8. Want het hangt alleen van God af, of ik behouden zal blijven, en weer in mijn eer zal worden hersteld.

In mij is geen kracht, maar al mijn sterkte is in Hem, Die hecht is als een rots — God,

¹ Hier krijgt de Psalm weer een duidelijk Messiaanschen inslag.

² Zie bij Ps. 39.

³ Karakteristiek bij dezen Psalm is, dat bijna elke regel begint met het woordje "alleen", in de St. Vert. meestal omgezet door "immers". Vandaar het motto: God alleen.

⁴ Hier ook weer het woordje "alleen". Vertrouwt de dichter "alleen" op God, zij zinnen "alleen" op geweld. Later (vs 10) zal hij nog eens zeggen dat ze "alleen" (slechts) ijdelheid, niets, zijn.

⁵ In den tekst staat: van de hoogte neer te storten. Bedoeld is een hooge positie, een aanzienlijk ambt, dat de dichter bekleedt, en waarop zijn vijanden jaloersch zijn. Zie ook vs 8.

⁶ In den tekst: "sela" = bis.

bij Wien ik een schuilplaats gevonden heb.

9. Moge heel mijn volk deelen in de rust, die ik in den Heere gevonden heb —
Vertrouw op Hem, o volk in smart, Stort voor Hem uit Uw gansche hart;
God is een toevlucht t'allen tijde. God is een toevlucht t'allen tijde¹.
10. Vertrouwt dus nimmer op menschen, want zij zijn even vergankelijk als een ademtocht, en zelfs de steun van de aanzienlijksten onder hen, hoe hecht die schijnen moge, is zonder wezenlijke inhoud. Ach, wat zouden menschen! Als ge ze altezamen op een weegschaal legt, zal blijken, dat ze nog lichter zijn dan lucht!
11. En vertrouwt nog minder op rijkdom, die zoo vaak door geweld en diefstal bijeengebracht wordt, want het is een ijdel fundament. Ook als het vermogen aangroeit, zet er uw hart niet op.
- 12,13. Alleen het Woord van God is een betrouwbaar fundament, om het huis Uwer hoop op te bouwen².
Dat Woord zegt, dat God alleen de Almachtige is, maar tevens de trouwe Verbondsgod, Die Zich in liefde neerbuigt tot Zijn volk; en dat Hij een iegelijk vergeldt naar zijn werken.

PSALM 63.

GEMEENSCHAP MET GOD.

Opschrift (vs 1).

1. Een Psalm.
Van David.
Toen hij in de woestijn van Juda was.

Gebed (vs 2-12).

2. O God, *mijn* God — naar Uw gemeenschap verlang ik zeer; nabij U te zijn is mijn eenigst begeeren; met ziel en lichaam dorst ik naar U met smachtend verlangen, gelijk het dorre, verdroogde, waterlooze land snakt naar den verkwikkenden regen.
3. Evenals het mij vroeger — toen ik nog geregeld naar het heiligdom mocht opgaan — alleen om U te doen was, en ik niet zoozeer oog had voor de schoonheid van den eeredienst, dan wel voor *Uw* schoonheid, en ik slechts U in Uw majesteit
4. en heerlijkheid wenschte te zien — immers Uw goedertierenheid te smaken is nog schooner dan het leven, hoe zoet dat
5. ook is — zoo wil ik ook nu, ver van het heiligdom, *U* loven met mijn lippen, ja, mijn heele leven zal één voortdurende eeredienst zijn, en door mijn gebed met opgeheven handen zal Uw Naam steeds de lof worden toegebracht.
6. Dan zal mijn ziel ook hier rijkelijk verzadigd worden, evenals vroeger, toen ik nog kon deelnemen aan de offermaaltijden in Uw huis, en met vroolijk gezang zal mijn mond U prijzen.
7. Zóózeer verlang ik naar Uw gemeenschap, dat ik zelfs in de nachten aan U denk, en

¹ In den tekst: "sela" = bis.

² In den tekst staat: eenmaal heeft God gesproken, tweemaal heb ik het gehoord. Dit is een typisch-Oostersche manier van zeggen, om uit te drukken, dat iets volkomen zeker is. Men vergelijk de geregeld herhaalde formule bij Amos: om drie overtredingen van, en om vier zal ik het niet afwenden, — hetgeen daar ook beteekent: het oordeel is absoluut onafwendbaar.

als ik wakker lig, gaat mijn hart naar U uit.

8. Want Gij zijt mij steeds tot hulp geweest, en in de schaduw Uwer vleugelen voelde ik mij altijd zoo veilig, dat ik het wel uitjubelen kon.
9. Daarom houd ik U steeds vast, omdat Gij *mijn* rechterhand altijd vasthoudt.
10. Als Gij mij zoo bij den voortduur onder bescherming houdt, zullen zij, die mij in het graf wenschen, daar zelf in afdalen. Ja, zij zullen tot in de diepste plaatsen der hel neerzinken.
11. Als zij tegen mij ten strijde trekken, zullen zij zelf door het zwaard vallen, en hun onbegraven lijken zullen door de jakhalzen worden verslonden.
12. De koning echter zal zich verblijden, dat God hem, de overwinning gaf, en allen die hem trouw gezworen hebben, zullen met hem triumfeeren.

De mond der leugensprekers zal dan voor altijd zwijgen.

PSALM 64.

DE ANTITHESE.

Opschrift (vs 1).

1. Bestemd voor het gebruik in de liturgische diensten in het heiligdom. Een Psalm. Van David.

Gebed (vs 2-11).

2. Wil naar mijn stem hooren, o God, als ik klagend tot U roep; wil mij bij het leven sparen, en beschermen tegen den vijand, die mij schrik aanjaagt.
3. Wil mij op een veilige plaats verbergen, opdat de raadslagen der boosdoeners verijdeld worden, die werkers der on-
4. gerechtigheid, die zoo'n heftig tumult maken, wier vijandige tongen scherp zijn als zwaarden, wier bittere woorden ge-
5. ruischloos komen aanvliegen als pijlen, in de hoop, daarmee de oprechten doodelijk te wonden; plotseling begeeren zij hem te treffen, want zij vreezen God niet en ontzien geen mensch.
6. Zij sterken elkander in het kwaad, onder elkaar hebben ze 't over verborgen strikken, en ze pogen zich zelf wijs te maken, dat God hen niet ziet.
7. Zij speuren naar de meest goddelooze middelen om hun doel te bereiken, en net zoo lang loopen ze met hun mooi-bedachte plannen in hun boos en ondoorgrondelijk hart om, tot ze hun verraderlijk werk hebben volbracht.
8. Maar mèt dat ze hun pijlen zullen afschieten, worden ze door *Gods* pijlen getroffen; onverhoeds meenden ze hun slag te kunnen slaan, en zie, daar worden ze plotseling door Gods slagen getroffen.
9. De vlijmscherpe woorden, waarmee ze anderen dachten te wonden, keeren zich tegen hen zelf, en zij, die eerst iedereen vrees inboezemden, worden nu een voorwerp van aller spot en belaching.
10. Dan zullen alle menschen door heilzame vrees worden bevangen; zij zullen achtslaan op Gods rechtvaardige vergelding, en tot elkander zeggen: dit was Gods vinger!
11. En de vromen zullen zich over 's Heeren daden verblijden, en opnieuw aangespoord worden, om toch altijd hun toevlucht bij den Heere te zoeken.

Want de oprechten zullen tenslotte triumfeeren.

PSALM 65.

EEN DANKLIED.

Toelichting.

Psalm 65 is een danklied voor den regen na een periode van langdurige droogte, een van de grootste rampen voor Palestina. Waar echter elke Israëliet in zoo'n droogte-ramp een straf Gods zag, en de regen dus tevens bewijs was dat God de zonde weer vergeven had, is deze Psalm tegelijk een danklied voor de nog grootere weldaad van de vergeving der zonden. Ieder kent de regels:

Een stroom van ongerechtigheden
Had d'overhand op mij;
Maar ons weerspannig overtreden
Verzoent en zuivert Gij.

Een danklied dus voor Gods zegeningen in het rijk der natuur, en dat der genade, twee "terreinen", die dichter bij elkaar liggen, dan menigeen vermoedt. Ook deze Psalm is een beurtzang.

Prof. de Groot heeft recht op onze dankbaarheid, omdat hij zooveel Psalmen weer voor ons heeft doen leven, door op die afwisseling van verschillende "stemmen" te wijzen. Zijn indeeling, die volkomen logisch is, wordt hier ook gevolgd, en daarmee is de taak van den paraphrast reeds voor een goed deel volbracht. Het komt hierop neer, dat er *drie koren* in dezen Psalm te onderscheiden zijn.

- a. Een koor van feestgangers, die *naar* den tempel gaan (vs 2-4).
- b. Een koor van feestgangers, reeds *in* den tempel aanwezig (vs 5).
- c. Gemeenschappelijk koor van alle feestgangers (vs 6-14).

Opschrift (vs 1).

1. Bestemd voor het gebruik in de liturgische diensten in het heiligdom.

Een Psalm.

Door David gedicht.

Een lied.

I. Koor van feestgangers, die naar den tempel gaan (vs 2-4).

2. Wij zingen een loflied tot Uw eer, o God. Want Gij, Die in Sion woont, zijt zeer te prijzen.

Wij willen dit loflied niet slechts met de lippen zingen, maar in onzen zang vertolken de stille overgave van ons hart en leven aan U.

En de geloften, die wij gedaan hebben, toen in de groote droogte Uw straffende hand zwaar op ons en de dorstende velden lag, willen wij U thans betalen in de varren onzer lippen, in de offers onzer handen, in de overgave onzer harten¹.

3. Gij immers hoordet hen, die Uw heil verwachtten, o Hoor der der gebeden.

Toen wij op de versmachtende landen onze handen smeekend uitbreidden tot de aanspraakplaats Uwer heiligheid, toen hebt Gij gedacht aan Uw genade. Uw trouw aan

¹ Het *doen* van geloften was niet verplicht (Deut. 23 :22); wel was men verplicht, de eens gedane geloften na te komen (Deut. 23:23).

Isrel nooit gekrenkt.

Gij hebt daarin opnieuw bewezen, dat Gij let op alle gebeden, die hulpeloze mensen — die Gij toegang tot Uw troon verleent — tot U opzenden¹.

4. Een stroom van ongerechtigheden²

Had d'overhand³ op mij;

Maar ons weêrspaans overtrede Verzoent en zuivert Gij⁴.

II. Koor van feestgangers, reeds in den tempel aanwezig (vs 5).

5. Welzalig, dien Gij hebt verkoren,
Dien G'uit al 't aardsch gedruisch
Doet naad'ren, en Uw heilstem hooren,
Ja wonen in Uw huis⁵.

Hier is het ons goed, nabij God te zijn, en hier willen wij ons verzadigen met het goede van Uw huis, Uw heiligen tempel. Uw gunst is meer dan d'uitgezochtste spijsen.

III. Gemeenschappelijk koor van alle feestgangers (vs 6-14).

a. Lofzang op God Zelf (vs 6-9).

6. Met vriendelijke daden hebt Gij onze gebeden beantwoord, o God van ons heil.

Ziende, hoe Gij voor Uw volk zorgt, zullen eens alle volken tot de verste uithoeken der aarde, en van de verste stranden, op U leeren vertrouwen, en U leeren vreezen.

Alle knie zal zich voor U buigen. Alle tong zal U belijden.

7. Want Gij zijt groot van raad en machtig van daad. Gij hebt in den ochtendstond der wereld de bergen gegrondvest door Uw kracht — Gij, Die "macht" als een gordel om Uw lendenen draagt.

8. Gij, Die door Uw voorzienigheid ook alles regeert, in natuur en volkerenwereld, zoodat de bruisende zee zwijgt op Uw machtswoord, en het oorlogsrumoer der volkeren ophoudt op Uw wenk.

9. Die d'einden dezer aard bewonen,
Aanschouwen, dag aan dag,

De teek'nen, die Uw almacht toonen, Met vrees en diep ontzag.

Gij zijt die God, Die de aarde doet jubelen, vanwaar de zon in 't Oosten straalt, tot waar z'in 't Westen nederdaalt.

6. Lofzang op Gods zegeningen⁶ (vs 10-14).

10. Gij hebt het land bezocht met Uw goedheid. Niet karig, met enkele druppelen, maar in

¹ Het staat dus vast, dat God *alle* gebeden verhoort, die naar Zijn wil zijn. Hij doet het echter op *Zijn* tijd en *Zijn* wijze.

² De Psalm spreekt dit uit in de eerste persoon. Iedere zanger dacht dus aan zijn persoonlijke zonde.

³ Er staat letterlijk: was sterker dan ik, overweldigde mij. Zóó sterk is de zonde.

⁴ Blijkens de milde regen had God Zijn straffende hand opgeheven.

⁵ De woorden, waarmee de nieuw-aangekomenen op het tempelplein begroet worden door de daar aanwezige schare, zijn moeilijk beter dan in deze berijming weer te geven. Er blijkt uit, dat deze menschen iets beters en hoogers kenden dan voorspoed en een rijke oogst. Schooner dan het lied van den regen was hun de heilstem van God, en Gods nabijheid te ervaren was hun meer dan koren en most.

⁶ Deze Psalm is een danklied voor den regen, maar dit danken voor wat God *geeft*, komt pas, nadat eerst God geprezen is, om wat Hij *is*. En de dank voor Gods stoffelijke gaven wordt eerst nog voorafgegaan door die voor geestelijke zegeningen (vergeving der zonden).

milden overvloed. Gij hebt het grootelijks verrijkt. De regen kwam alsof een boordevolle rivier zoo uit den hemel van God Zelf afdaalde.

Zoo hebt Gij voor alle bewoners der aarde het koren bereid, zoodat ons niets meer ontbreekt.

11. Gij hebt de voren van het geploegde land doorvochtigd, en de harde kluiten zijn week geworden door de zegenende regenstroomen. Nu kan het koren uitspruiten.
12. Scheen het eerst een "slecht jaar" te worden, nu prijkt dit jaar als een vorstin, die Gij de kroon van Uw goedheid op het hoofd gezet hebt. Het is, of Gij Zelf over de velden gewandeld hebt, en overal voetsporen van overvloed hebt nagelaten.
13. De verschroeide vlakten zijn omgetooverd in overvloedige weiden, en de berghellingen zijn juichende korenvelden.
14. De velden zijn bedekt met kudden;

De dalen zijn bekleed Met halmen, die van zwaarte schudden, En loonen 's landmans zweet. Zij juichen, elk op zijne wijze; Uw eer klinkt uit het stof; Zij zingen, Uwen Naam ten prijze, Uw goedheid en Uw lof.

PSALM 66.

GODS GROOTE WERKEN.

Opschrift (vs 1a).

- 1a. Bestemd voor het gebruik in de liturgische diensten in het heiligdom. Een lied. Een Psalm.

a. Thema: Gods groote daden (vs 1b—4).

Solozang.

- 1b. Gij gansche aarde, jubelt ter eere Gods.
2. Zingt Psalmen om Zijn groote daden te bezingen; laat het zijn een lofzang ter verheerlijking van Zijn Naam.
3. In Uw lied worde God aldus toegezongen:
O, hoe vreeslijk zijn Uw werken!
Gij doet Uw wijddeduchte kracht, O God, aan al Uw haters merken, Die veinzend buigen voor Uw macht.
4. Al 't aardrijk smeek' U neergebogen;
Het heff' de schoonste Psalmen aan;
Gezangen, die Uw Naam verhoogen,
De glorie van Uw wonderdaân.
De glorie van Uw wonderdaân¹.

b. Gods daden in vroeger jaren (vs 5-7a).

Koor.

5. Komt, en ziet, welke groote daden God gedaan heeft, Die heerscht over alle menschenkinderen.
6. Hij heeft de zee drooggelegd, zoodat Israël aan Farao's hand ontkwam; door de Jordaan legde Hij een pad, zoodat zij daar droogvoets door konden gaan, om het Beloofde Land binnen te trekken.

¹ In den tekst: "sela" = bis.

Hoe hebben wij ons toen in Hem verblijd!

- 7a. Die God is nog Dezelfde als in de dagen van ouds, want eeuwig regeert Hij met groot vermogen, en Zijn oogen houden vanuit den hemel de wacht, opdat niemand Zijn volk eenig kwaad doe.

e. Gods daden in den jongsten tijd (vs 7b-12).

Koor.

- 7b. Laten zij, die Zijn macht weerstaan, zich dan niet langer verheffen op eigen kracht.
Laten zij, die Zijn macht weerstaan, zich dan niet langer verheffen op eigen kracht¹.
8. Maar dat alle volken God prijzen, en luide den lof doen
9. hooren van Hem, Die ook tijdens de jongste gevaren ons in het leven gespaard heeft, ofschoon de dood ons reeds voor oogen stond, en Die niet heeft toegelaten, dat wij omkwamen, hoewel onze val nabij scheen.
10. Wel zijn er zware beproevingen, o God, over ons hoofd heengegaan. Gij hadt ons in het vuur geworpen — niet, om ons te verteren, maar om ons te louteren, gelijk het zilver gelouterd wordt.
11. Gij hadt ons machteloos gemaakt, gelijk een vogel, die in de netten verstrikt geraakt is; wij waren van allen weerstand beroofd².
12. De overwinnaar was met z'n zegewagen over onze lichamen heengereden.
Hier scheen ons 't water t' overstroomen; Daar werden wij bedreigd door 't vuur; Maar Gij deedt ons 't gevaar ontkomen, Verkwikkend ons ter goeder uur.
Gij hebt de netten losgemaakt, en ons de vrijheid hergeven.

d. De dankbaarheid (vs 13-20).

Solozang.

- 13,14 Door 's Hoogsten arm 't geweld onttogen,
Zal ik, genoopt tot dankbaarheid,
Verschijnen voor Zijn heilig' oogen,
Met offers, aan Hem toegezeid.
Ik zal, nu ik mag ademhalen,
Na zooveel bangen tegenspoed,
Al mijn geloften U betalen,
U, Die in nood mij hebt behoed.
15. Ik zal U mergbeesten ten brandoffer brengen, en rookwerk van rammen; runderen en bokken zal ik ten offer bereiden.
Runderen en bokken zal ik ten offer bereiden³.
16. Komt, Gij allen die God vreest, luistert naar wat ik U ga vertellen, van wat de Heere voor mij gedaan heeft.
17. Toen ik tot den Heere met luider stem om hulp riep, was ik reeds zóó zeker van de verhooring, dat tegelijk met mijn gebed de dankzegging naar mijn lippen drong — eer ik riep, antwoordde Hij.
18. De Heere zou naar mij niet gehoord hebben, als mijn hart niet in overeenstemming geweest was met mijn mond.

¹ In den tekst: "sela" = bis.

² Eigenlijk: in onze heupen hadt Gij een kwaad gelegd. De heupen golden als het zinnebeeld van kracht. De St. Vert.: Gij hadt een engen band om onze lendenen gelegd, is hier onduidelijk.

³ In den tekst: "sela" = bis.

19. Maar nu heeft de Heere wèl gehoord. Hij heeft geluisterd naar de stem mijner smeeking.
20. God zij altoos op 't hoogst geprezen!
Lof zij Gods goedertierenheid,
Die nimmer mij heeft afgewezen, Noch mijn gebed gehoor ontzeid!

PSALM 67.

DE WERELDOOGST.

Opschrift (vs 1).

1. Bestemd voor het gebruik in de liturgische diensten in het heiligdom.
Te zingen bij snarenspeel.
Een Psalm. Een lied.
2. God zij ons genadig en zegene ons;
Hij doe Zijn aangezicht over ons lichten. Hij doe Zijn aangezicht over ons lichten¹.
3. Opdat wij dat licht weer laten schijnen aan de volkerenwereld, alle volken der aarde zich laten leiden op de wegen des Heeren en hetzelfde heil mogen smaken dat ons ten deel viel. Zoo zullen in ons alle geslachten der aarde gezegend worden².
4. Dan zal Uw lof weerklinken, o God, onder de volken, die thans nog vijandig tegen U over staan; ja, alle natiën en tongen zullen U belijden.
5. Zij zullen jubelen en zich verblijden, omdat na zooveel geweld en onrecht onder de natiën eindelijk weer de volken rechtvaardig geregeerd zullen worden onder Uw heerschappij, en omdat Gij ze door Uw genadige hand leidt in een weg van vrede.
Omdat Gij ze door Uw genadige hand leidt in een weg van vrede³.
6. Zoo zullen dan alle volken, o God, instemmen met het eeuwig loflied, U ter eer. Van alle volken, natiën en tongen zal er niet één ontbreken.
- 7, 8. Zooals Gij ons nú gezegend hebt met een rijken oogst, zult Gij ons dan zegenen met den oogst der volken, want zij zullen komen van de einden der aarde, om U te aanbidden.

PSALM 68.

HET STRIJDLIED.

Toelichting.

Deze Psalm biedt voor de vertaling en uitlegging, en dus ook voor de paraphrase de grootste moeilijkheden. Van de vele verklaringen der moeilijkste gedeelten heb ik die gevolgd, die mij 't meest waarschijnlijk voorkwamen, zonder natuurlijk te willen beweren, dat dit de eenig-juiste opvatting is.

Het geheel is een strijdlied, waarin David de verwachting uitspreekt, dat met Gods hulp de vijand zal verslagen worden en dat het volk zich dan in de overwinning zal verblijden. Dit is het

¹ In den tekst: "sela" = bis. De priesterlijke zegen uit Num. 6 wordt hier in een bede omgezet.

² Dit universeele standpunt zou men in het O.T. nauwelijks verwachten. De dichter ziet hier reeds uit naar den Pinksterdag. Dit lied, gezongen naar aanleiding van een rijken oogst (vs 7), is profetie van den wereldoogst.

³ In den tekst: "sela" = bis.

leidend motief, en dit gaat in vs 2-7 als een soort inleiding voorop. "De Heer zal opstaan tot den strijd" waarmee de Psalm aanvangt, is herinnering aan Num. 10:35, als bij het optrekken van de ark werd gezegd: Sta op, Heere, en laat Uw vijanden verstrooid worden.

Na deze "inleiding" wordt de verwachting van een zekere overwinning gegrond op *Gods daden in het verleden* (vs 8-19). Eerst wordt herinnerd aan de leiding van Gods volk door de woestijn (vs 8-11); daarna aan de inbezitneming van Kanaän (vs 12-15) en tenslotte aan Gods triomfantelijke optocht naar den Sion, waar Hij Zijn blijvenden troon vestigde (vs 16-19).

Hierop volgt dan een tweede hoofddeel (vs 20-32), waarin de verwachting wordt uitgesproken, dat deze God van het verleden Dezelfde in heden en toekomst zal zijn (vs 20-24). De behaalde overwinning *ziet* David al *visionnair* in een triomfantelijken terugkeer der legers (vs 25-28), terwijl in vs 29-32 de machtige volken die overwonnen moeten en zullen worden, zijn opgesomd. Het slot (vs 33-36) is een opwekking om God daarvoor te loven.

We krijgen dus de volgende indeeling:

- I. Inleiding (vs 2-7).
- II. Gods daden in het verleden (vs 8-19).
 - a. Tocht door de woestijn (vs 8-11).
 - b. Verovering van Kanaän (vs 12-15).
 - c. Optocht naar den Sion (vs 16-19).
- III. Gods daden in heden en toekomst (vs 20-32).
 - a. Wraak op de vijanden (vs 20-24).
 - b. Visioen van de overwinning (vs 25-28).
 - c. De overwonnen volken (vs 29-32).
- IV. Opwekking om God te loven (vs 33-36).

Deze Psalm is een beurtzang, afwisselend door twee stemmen gezongen.

Opschrift (vs 1).

- 1. Bestemd voor het gebruik in de liturgische diensten in het heiligdom.
Van David.
Een Psalm.
Een lied.

I. Inleiding (vs 2-7).

Stem I.

- 2. Als onder den strijdkreet "Sta op, Heere, en laat Uw vijanden verstrooid worden"¹, God Zich opmaakt tot den strijd, dan zullen ook nu weer, als van ouds, Zijn vijanden verstrooid worden, en Zijn haters voor Zijn aangezicht vlieden².
- 3. Gelijk rook weggeblazen wordt door den wind, en gelijk was smelt voor het vuur³, zóó worden de goddelooze volken volkomen vernietigd, als God verschijnt.
- 4. Maar 't vrome volk, in U verheugd,

¹ Zie Num. 10:35.

² Hier worden precies dezelfde woorden gebruikt als in Num. 10:35. David heeft dit dus ongetwijfeld in de gedachte gehad.

³ Wellicht wordt hier gezinspeeld op de teekenen, die gewoonlijk Gods verschijning vergezelden: *storm* (die de vijanden als rook verdrijft) en *bliksemvuur* (waarvoor ze smelten als was).

Zal huppelen van zielevreugd,
Daar zij hun wensch verkrijgen.

Want het aangezicht Gods, dat den vijand schrik en verwarring bracht, is voor hen een licht op hun pad, en de vreugde van hun hart.

5. Geeft aan die vreugde uiting, o volk, in uw lied en Psalmgezing ter eere van Zijn Naam.

Laat uw zang opklinken¹ ter verheerlijking van Hem, Die reeds op Zijn wolkenwagen² komt aanrijden ter uwer verlossing, en Wiens Naam is Heer der Heeren.

6. Gij hebt alle reden, Zijn lof te zingen, want hoewel Hij hoog woont in Zijn hemelsch heiligdom, vergeet Hij Zijn verweesde kinderen niet, en Hij wreekt het onrecht, dat Zijn hulpelooze volk wordt aangedaan³.
7. Hij is die God, Die de eenzaam opgesloten gevangenen weer naar huis terugbrengt en hen weer in alle voorrechten hunner vrijheid herstelt⁴.

Maar Zijn weerspannige vijanden komen van gebrek en ellende om.

II. Gods daden in het verleden (vs 8-19).

a. Tocht door de woestijn (vs 8-11).

Stem II.

8. O God, toen Gij in oude tijden U aan het hoofd steldet van Uw volk, toen Gij voorttraadt in de woestijn toen Gij voorttraadt in de woestijn⁵,
9. toen geschiedden er aardbevingen⁶, en uit de grauwe onweerswolken, die voor Uw aangezicht uitdreven, droop het water neer, ja zelfs de berg Sinaï beefde voor het aangezicht Gods, den God van Israël.
10. Hoe wonderlijk hebt Gij toen voor Uw volk gezorgd: de overvloedige manna's regent hebt Ge op Uw erfdeel doen neerdalen, hun nieuwe krachten gevend, toen ze vermoeid waren.
11. Uw kwakkelen⁷ liet Gij uit den hemel neerkomen, en zoo zorgdet Gij in Uw goedheid voor hen, toen ze ellendig en hongerig waren.

¹ Eigenlijk: opheffen. Wij vatten dit dus niet op als "verhoogen" (van een baan of weg), maar als: opheffen van een lied.

² De gedachte, dat God op een wolkenwagen rijdt, is niet ongewoon in het O.T. Zie b.v. Deut. 33:26; dezelfde gedachte keert ook in vs 34 terug. Daaraan heeft David waarschijnlijk gedacht, en niet aan een rijden door de "vlakke velden".

³ Er staat in den tekst: Hij is een Vader der weezen, en een Rechter der weduwen. Ongetwijfeld is in dit verband bedoeld het volk als geheel, dat tegenover den vijand even onbeschermd was als een wees, en even rechteloos als een weduwe.

⁴ Er staat in den tekst: God voert eenzamen naar huis terug (St. Vert.: Zet eenzamen in een huisgezin), en leidt gevangenen uit in voorspoed. Naar het Hebr. taaieigen worden in beide zinsdeelen dezelfde menschen bedoeld. Dus eenzamen = gevangenen, en zij mogen weer naar huis (hun huisgezin) terug.

⁵ In den tekst: "sela" = bis.

⁶ Nl. bij den Sinaï. Exod. 19:16 v.

⁷ Er staat letterlijk: Uw dieren lieten zich onder hen (Israël) neder. Met die "dieren" zijn dan wel kwakkelen bedoeld, in onderscheiding van den (manna) regen in de 1e versheft. De St. V. dachten, dat met die "dieren" Israël zelf bedoeld werd (Uw hoop woonde daarin), en op hun voetspoor heet het in de berijming: Uw hoop, Uw kudde woonde daar. Deze opvatting is echter niet in overeenstemming met den Hebr. tekst. Bovendien woonde Israël niet in de woestijn; ze trokken er door!

b. Verovering van Kanaän (vs 12-15).

Stem I.

12. Toen de Heere het parool¹ gaf voor den opmarsch naar het Beloofde Land, was er al terstond een groote menigte vrouwen, die de blijde mare verkondigde²:
13. De koningen zijn mèt hun machtige legers op de vlucht geslagen³; zij vluchtten, en wat ze achterlieten is zoo overvloedig, dat de thuisgebleven vrouwen den buit kunnen verdeelen⁴.
14. Toen kon Israël het land rustig in bezit nemen, en in vrede wonen tusschen de veestallingen, en
Gelijk een duif door 't zilverwit, En 't goud, dat op haar veedren zit, Bij 't licht der zonnestralen, Ver boven and're vooglen pronkt,
Zóó was het uitverkoren volk des Heeren ver boven andere volken gezegend.
15. Want de Heere gaf hun de overwinning; en zóó beslissend was de nederlaag der vijanden, dat, toen de Almachtige de koningen verstrooide, de verbleekte beenderen op het slagveld deden denken aan de sneeuw op Salmon⁵.

c. Optocht naar den Sion (vs 16-19).

Stem II.

16. De berg Sion met z'n vele toppen, de berg waar God woont, is een majestueuze berg, niet minder dan de berg Basan.
17. Waarom zijt gij dan jaloersch, gij veeltoppige bergen?
Wat wilt ge u bij Sions berg verheffen?
God Zelf heeft dezen berg begeerd ter woning, om aldaar geëerd Zijn heerlijkheid te toonen. De Heer, Die hem verkozen heeft, Die trouwe houdt en eeuwig leeft, Zal hier ook eeuwig wonen.
18. Omstuwd door myriaden van krijgswagenen, duizendmaal duizenden⁶ in getal, is de Heere van den Sinaï gekomen, om op den Sion Zijn heiligdom te vestigen⁷.
19. Toen Gij onder het symbool Uwer tegenwoordigheid, de ark, de hoogte van Sion gingt beklimmen, was Uw vrijgemaakte volk in Uw volgstoet⁸. Van hen⁹ hebt Gij toen geschenken en offeranden aangenomen, en hebt woning gemaakt onder de menschen, ja, bij een wederspanning volk hebt Gij willen wonen, o Heere God.

¹ St. Vert.: de Heere gaf te spreken. Prof. Noordt zij vertaalt: de Heere gaf dikwijls zangstof. Het wil mij voorkomen, dat hier gelezen moet worden: de Heere gaf een woord (= parool, sein), wat uitnemend past aan het begin van deze nieuwe pericoop, die handelt over den tocht naar Kanaän.

² Bij de oorlogen van Israël speelden de vrouwen een groote rol; men denke aan de reien bij den terugkeer van David: Saul heeft z'n duizenden verslagen, maar David zijn tienduizenden.

³ Dit is dus de inhoud van de "goede boodschap", die de vrouwen brengen.

⁴ Zinspeling op het lied van Deborah (Richteren 5:30) ?

⁵ De Salmon is een berg bij Sichem.

⁶ Bedoeld zijn de legerscharen van engelen.

⁷ Onjuist is de St. V.: de Heere is onder hen een Sinaï in heiligheid. De bedoeling is, dat de Heere ging van den Sinaï *naar* Zijn heiligheid (heiligdom).

⁸ Letterlijk: hebt Gij gevangenen meegevoerd (St. Vert.: de gevangenis gevangen genomen). De bedoeling is niet, dat die gevangenen vijanden waren, die Hij meevoerde, maar de gevangen Israëlieten heeft Hij weer gevangen (= uit hun gevangenis bevrijd).

⁹ Sommigen denken aan schatting van den vijand. Niet onmogelijk zijn die "geschenken" echter de offeranden van Zijn volk. Onjuist is de opvatting van de St. Vert.: Gij hebt gaven genomen, om uit te deelen. Deze laatste woorden zijn trouwens ook cursief gedrukt, en komen in den Hebr. tekst niet voor.

III. Gods daden in heden en toekomst (vs 20-32).

a. God zal ook over de tegenwoordige vijanden wraak oefenen (vs 20-24).

Stem I:

20. Geloofd zij de Heere dag aan dag; Hij draagt onze lasten en zorgen.
God is onze Heiland. God is onze Heiland¹.
21. Onze God is een God, Die ons verlost van al onze vijanden, en
Hij kan en wil en zal in nood, Zelfs bij het nad'ren van den dood, Volkomen uitkomst geven.
22. Hij zal het hoofd van al Zijn vijanden verpletteren; de harige schedels van hen, die voortgaan op hun zondepad.
23. Want de Heere heeft gezegd: al vloten zij in de bergkloven van Basan, Ik zal ze vandaar terugbrengen; al verborgen zij zich in de diepten der zee, Ik zal ze vandaar terughalen².
24. Zóó volledig zal de overwinning van Mijn volk zijn, dat ze hun voeten zullen baden in het bloed der vijanden, en dat de honden het met hun tong zullen lekken.

b. Visioen van den triomfantelijken terugkeer van Israël (vs 25-28).

Stem II:

25. O God, reeds ziet men de triomfantelijk terugkeerende *legers, de legerscharen mijns Gods, mijns Konings, optrekkend* naar het heiligdom.
26. Voorop gaan de zangers — in de achterhoede komen de snarenspeleers — in het midden de trommelende maagden. Zij zingen:
27. Looft God in koren³.
Looft den Heere, Die die bron is van alle weldaden over Israël.
28. Zie, daar gaat Benjamin, de jongste, voorop! ⁴ En ginds komen Judeesche prinses in grooten getale! De vorsten van Zebulon, en de vorsten van Naftali⁵.

c. De overwonnen volken (vs 29-32).

Stem I:

29. Laat ook nu Uw kracht op ons neerdalen, o God, en zet Gij voort, wat Ge eens begonnen zijt.
30. Laat de overwonnen koningen U geschenken brengen voor Uw tempel in Jeruzalem.
31. Schenk ons de overwinning over die volken, die als wilde dieren vanuit het riet op ons loeren⁶, en van die vijanden, die als een stierenbende op ons aanstormen, vereenigd met hun bondgenooten⁷, om Uw gunstelingen onder hun voeten te vertrappen,

¹ In den tekst: "sela" = bis. De vertaling: Hij draagt onzen last, is beter dan: Hij overlaadt ons.

² Vgl. Amos 9:2, 3.

³ Letterlijk: in verzamelingen. Dit bracht de St. Vert. er toe om te schrijven: looft God in de gemeenten.

⁴ David ziet de processie in zijn visioen zoo duidelijk, dat hij als een ooggetuige de voorbijtrekkenden een voor een aanwijst.

⁵ Van de verschillende stammen worden twee uit het Noorden en twee uit het Zuiden als representanten genoemd.

⁶ Deze volken worden in den tekst "gedierte des riets" genoemd, en misschien wordt hierbij gedacht aan *Egypte*, waar krokodillen huisden in het riet van de Nijl.

⁷ Zoo paraphraseeren wij "de vergadering der stieren met de kalveren der volken". De stieren zijn dan de hoofdvijanden, en de kalveren hun bondgenooten.

ofschoon Gij ons door deze beproevingen zult louteren als zilver!¹

Vernietig alle volken die oorlogszuchtig zijn!

32. Laten de vorsten van Egypte komen om voor U te buigen, en Kusj de handen biddend opheffen tot God.

IV. Opwekking om God te loven (vs 33-36).

Stem II.

33. Gij koninkrijken der aarde, zingt Gode.
Psalmzingt den Heere,
Psalmzingt den Heere²,
34. Hem, Die rijdt door den overouden hemel der hemelen.
Hoor — Hij laat Zijn machtige stem schallen!
35. Laat door zang en muziek de macht Gods uitgebazuind worden³, Wiens majesteit over Israël is, en Wiens sterkte reikt tot de wolken.
36. Hij, Die woont in het hemelsch heiligdom, doet ook vreeselijke daden vanuit Zijn heiligdom hier beneden.

't Is Israels God, Die krachten geeft, Van Wien het volk zijn sterkte heeft. Looft God, elk moet Hem vreezen.

PSALM 69.

DE LIJDENDE CHRISTUS.

Opschrift (vs 1).

1. Bestemd voor het gebruik in de liturgische diensten in het heiligdom.
Te zingen op de wijze van "De leliën".
Van David.

Gebed (vs 2-37).

- 2, 3. O Heere, wil mij redden van dreigend doodsgevaar — het is mij, of ik wegzink in een bodemloos moeras; of ik door een geweldigen stroom word meegesleurd, en dreig te verdrinken.
4. Reeds zóólang heb ik mijn nood U geklaagd, dat ik moe geworden ben van mijn roepen; ik heb mijn keel heesch geschreeuwd — mijn oogen kunnen nauwelijks meer zien van tranen — maar nog steeds wacht ik tevergeefs op U, mijn God.
5. Het getal mijner vijanden is groot — talrijker dan de haren mijns hoofds zijn zij die mij haten, zonder dat ik daartoe aanleiding gaf; ja, buitengewoon groot is het getal van hen, die mij naar het leven staan. En niet alleen talrijk zijn mijn vijanden, maar ook valsch; zonder eenige oorzaak beschuldigen ze mij van diefstal, waarvoor ik dan nu met mijn leven zou moeten boeten.
6. Maar al ben ik in *deze zaak* voor de menschen onschuldig, o Heere, voor U Die *alle* dingen weet, en voor Wien geene van mijn dwaasheden en schulden verborgen zijn, weet ik mij wél schuldig, en het is Uw straffende gerechtigheid die mij in mijn

¹ Dit geeft een heel andere zin dan de St. Vert.: en dengene, die zich onderwerpt met stukken zilver. Prof. Noordt zij vertaalt: die zich verachtelijk maken door het welbehagen hebben aan zilver. Men ziet uit al deze opvattingen hoe groot de moeilijkheden in de vertaling zijn.

² In den tekst: "sela" = bis.

³ David denkt aan het blazen op den *hoorn*, die ook *macht* symboliseert.

lijden het meest benauwt.

7. O, wil mij toch niet overleveren aan de willekeur van mijn vijanden, want dan zouden immers allen die U zoeken, o God Israëls, beschaamd worden in hun Godsvertrouwen; ze zouden denken, dat Gij, Die altijd Israëls Verwachting waart, en "God der legerscharen" heet, niet helpen kunt, die op U hopen.
8. Het lijden, de smaadheid, de schande die ik moet dragen, het is allemaal om de zaak des Heeren.
9. Daarom hebben zelfs mijn naaste verwanten zich van mij afgewend — mijn broeders beschouwen mij als een vreemde, de zonen mijner moeder willen mij niet meer kennen.
10. Het is om het ijveren voor Uw huis, o Heere, dat ik schier door de mensen dreig te worden verslonden: omdat men U haat, haat men ook mij!
- 11,12. Toen ik vastte uit droefheid over het onteeren van Uw Naam, werd ik bespot, en toen ik het rouwgewaad aantrok, omdat ik leed onder den hoon, U aangedaan, maakte men een spotlied op mij.
13. Zij, die in de poort¹ zitten, maken zich vroolijk over mij, en bij hun drinkgelagen zingen ze spotversjes op mij.
14. Maar in al dezen nood blijf ik aanhouden in het gebed, o Heere, totdat Uw tijd komt, de tijd dat het U behaagt, mij antwoord te geven op mijn smeeking, o God; ik vertrouw dat die tijd komen zal, want Uw goedertierenheid is zeer groot.
15. Wil mij Uw trouwe hulp verleen, opdat ik in dezen modderpoel niet wegzink, en dat ik gered mag worden uit de hand dergenen die mij haten.
16. Dat ik toch in den stroom van hun haat niet weggesleurd worde; in de diepte dezer ellenden niet omkome; dat het graf voor mij z'n mond niet opene!
17. O, antwoord mij, Heere, want Gij zijt immers zeer goedertieren en genadig; wend U tot mij, want Uw ontfermingen zijn immers zeer groot.
18. Verberg Uw aangezicht niet voor Uw knecht, want de nood is zoo groot, dat het te laat zal zijn, als Gij mij niet zeer haastig te hulp snelt.
19. O, kom Gij dicht bij mij — verlos mij — bevrijd mij uit de hand mijner vijanden, opdat zij ervaren hoe groot Uw macht is.
- 20,21. O Heere, Gij weet van mijn lijden, en Gij weet ook van de macht mijner tegenstanders — Gij weet dus ook, hoe mijn hart breekt onder al dit leed, en dezen smaad, en hoe zwak ik geworden ben; hoe ik hoopte dat er iemand zou zijn, die medelijden met mij had, doch tevergeefs; hoe ik uitzag naar vertroosters, maar zonder resultaat.
22. Integendeel, men heeft alles gedaan om mijn smart te verzwaren: inplaats van brood kreeg ik gal te eten, inplaats van dorst te lessen, gaf men mij azijn te drinken.
- 23,24. O, wil Gij hun rechtvaardig vergelden naar hun doen; dat ze zich aan hun tafel den dood eten, en laat hun offermaaltijd hun begrafenismaaltijd¹ zijn. Sla ze met blindheid en lamheid!
25. Laat Uw gramschap als een zondvloed over hen komen, en laat ze door Uw toorn gloed verteerd worden.
26. Dat hun huizen verwoest worden, en dat hun vrouwen en kinderen daarbij met hen omkomen.

¹ De poort was de plaats waar men samenkwam, en waar ook recht werd gesproken (Ps. 127:5).

27. Want wel zie ik in de slagen en de wonden, die zij mij toebrengen, *Uw* slaande hand, maar vergeld Gij hun, Heere, wat ze mij onrechtvaardig aandeden, en dat ze zich in mijn ellende verblijdden.
28. Reken al hun overtredingen hun toe, zoodat hun schuld zóó groot wordt, dat er geen vrijspraak meer mogelijk is.
29. Laten hun namen uitgewischt worden uit het boek des levens, en laat ze niet geteld worden onder het getal der rechtvaardigen.
30. Maar wil U over mij, die onder mijn leed gebogen ga, ontfermen, o Heere, wil mij helpen, o God, en mij opheffen uit diepten van ellenden.
31. Dan zal ik den Naam Gods met mijn lied prijzen, en Hem grootmaken met dankpsalmen.
32. Deze "varren der lippen" zijn den Heere aangenamer dan het offer van de meest kostbare runderen.
33. En als dan anderen, die in hetzelfde lot verkeeren, mijn uitredding zullen zien, zullen zij zich in hun druk verblijden, en zij die God zoeken, zullen eens weer zeggen: Uw hart leve altijd¹.
34. Want de Heere hoort de ellendigen, en veracht Zijn gevangenen niet.
- 35-37. ² Gij hemel, aard' en zee, vermeldt Gods lof:
 Laat al wat leeft Zijn trouw en goedheid prijzen:
 Want God zal aan Zijn Sion hulp bewijzen,
 En Juda's steên herbouwen uit het stof.
 Daar zal Zijn volk weêr wonen naar Zijn raad;
 God eeuwig hun Zijn volle gunst betoonen;
 Daar zullen zij, Gods knechten met hun zaad,
 Zij, die Zijn Naam beminnen, erf lijk wonen.

PSALM 70.

UIT DE DIEPTE.

Opschrift (vs 1).

1. Bestemd voor het gebruik in de liturgische diensten in het heiligdom.
 Door David gedicht.
 Bij het wierookoffer³.

Gebed (vs 2-6).

2. Wil mij toch behouden, o Heere.
 Heere, stel Uw hulp niet langer uit.
 Haast U toch om mij te helpen.
3. Geef, dat allen die mij naar het leven staan, en die het op mijn ondergang gemunt hebben, beschaamd en schaamrood mogen worden. En dat allen die mijn ongeluk

¹ Een zegenbede van den gastheer aan tafel. Zie Ps. 22:27.

² De vs 35-37, die de verwoesting van Jeruzalem veronderstellen, zijn een later toevoegsel uit den tijd der ballingschap. Die het erbij voegde, is stellig gedachtig geweest aan wat David aan 't slot zeide, dat lotgenooten in vroeger en later tijd troost moesten putten uit zijn geval. Bijzonder is dat met Christus het geval geweest, en om Christus' wil kunnen allen die Hem toebehooren mèt Hem zóó klagen en zóó jubelen.

³ St. Vert.: om te doen gedenken.

begeeren, mogen terugdeinzen, en te schande worden.

4. Dat zij die juichen zouden over mijn ondergang, en daarom nu al "ha-ha" roepen, van schrik mogen verlammen, als ze gewaar worden, dat schade en schande slechts hun loon is.
5. Geef daarentegen dat allen, die U zoeken, zich in U mogen verblijden en verheugen, en dat allen die Uw heil liefhebben, voortdurend mogen zeggen: "Groot is de Heere".
6. Ik ben ellendig en nooddruftig.
Kom haastiglijk, Heere.
Gij alleen kunt mij redden en helpen. Ja, Heere, kom spoedig.

PSALM 71.

EEN LIED IN DEN OUDERDOM.

1. Bij U, Heere, heb ik steeds mijn toevlucht gezocht en gevonden. Al bekruipt mij wel eens vrees, op den duur zal ik in mijn vertrouwen op U toch niet beschaamd uitkomen.
2. Wil mij bevrijden uit de hand van mijn vijanden, want Gij zijt een rechtvaardig God, Die de zaak van, Uw volk tot de Uwe maakt — neig daarom Uw oor tot mijn smeeking en behoud mij.
3. Laat mij op U zóó onwrikbaar vertrouwen als op een burcht op den rotssteen gebouwd; laat mij steeds op U terugvallen; want Gij zijt hecht als een rots, en onneembaar als een bergvesting.
4. Mijn God, red mij uit de hand van den goddelooze; bevrijd mij uit de macht van den slechtaard en geweldenaar.
- 5, 6. Want op U, o Heere, alleen is mijn hoop gevestigd; van mijn prille jeugd af aan heb ik mij op U verlaten; van dat ik geboren ben, heb ik in U de kracht van mijn leven gevonden, en ginds ik het levenslicht aanschouwde, zijt Gij mij tot steun geweest. Wat de menschen ook mogen zeggen, of mij aandoen, ik weet, wat ik aan U heb, en daarom zal ik nooit ophouden, op U te vertrouwen en van U te zingen.
7. Vele menschen begrijpen niet, waar ik steeds weer mijn kracht uit put, en mijn rust in vind; ze vinden dat wonderbaarlijk, maar ze weten dan ook niet, dat Gij, bij Wien ik een schuilplaats gezocht heb, de kracht van mijn kracht zijt, en dat Gij mij levensmoed verleent en weerstandsvermogen in den strijd.
8. Omdat Gij met mij zijt, laat ik dus den moed niet zinken; integendeel: vloeit mijn mond over van Uw lof, en kan ik wel den heelen dag van Uw glorie zingen.
9. Wil ook nu voor mij zijn, Heere, wat Gij mijn heele leven voor mij geweest zijt; temeer waar ik nu oud geworden ben, en mijn krachten aan het tanen zijn, heb ik Uw bijstand nodig. Gij, Die de God van mijn jeugd waart, zult mij toch op mijn ouden dag niet verwerpen!
- 10,11. Wel lasteren mijn doodsvijanden: God heeft hem verlaten. Wel meenen zij nu vrij spel te hebben, en roepen: laten we hem vervolgen en grijpen, want er is toch niemand die hem helpt.
12. Maar het is toch niet waar, Heere? Gij *hebt* mij toch niet verlaten, en *zult* mij toch niet verlaten? O God, mijn God, kom heel dicht bij mij, dat ik Uw gemeenschap bespeuren kan; o kom spoedig, om mij te helpen voor het te laat is!
13. Zou *ik* van U verlaten en in mijn vertrouwen op U beschaamd worden? Neen — *zij* zullen beschaamd, ja, vernietigd worden, die mij naar het leven staan; zij die mijn ongeluk zoeken, hen moge smaad en schande als een kleed bedekken.

14. Wat mij betreft — nooit zal ik ophouden, mijn verwachting op U te stellen — de eene lofzang na de andere zal ik U toezingen.
15. Dag in, dag uit, zal ik er van spreken, dat Gij een rechtvaardig God zijt, maar ook zeer barmhartig en genadig, ja ik zal Uw weldaden vertellen, hoewel er zoovele zijn, dat ze niet te tellen zijn-
16. Zoo dikwijls Uw vijanden met hun leugens aankomen, zal *ik* komen met de machtige daden des Heeren Heeren, en ik zal melding maken van Uw gerechtigheid, ja, de Uwe alleen.
17. O God, Gij hebt mij duidelijk laten zien, welke genadige wegen Gij van der jeugd aan met mij gehouden hebt en tot op den huidigen dag kan ik van Uw wonderlijke goedheid en macht spreken.
18. Ik vertrouw, dat Gij mij in den grijzen ouderdom niet zult verlaten, en daar hoop ik op, want zoo gaarne zou ik aan de komende geslachten nog willen zeggen wat Gij met Uw sterken arm gedaan hebt.
19. Ik zou willen vertellen van Uw majesteit en eeuwige gerechtigheid, o God wie is met U te vergelijken?
20. Ondanks vele en erge rampen hebt Gij ons volk tot op heden niet doen ondergaan — integendeel, Gij hebt het steeds weer als uit den dood doen opstaan, en voor de poorten van den dood weggehaald.
21. O Heere, vermenigvuldig de groote daden, die Gij gedaan hebt, en geef ons nieuwe vertroosting.
22. Ik zal U loven met de harp voor Uw trouw, o mijn God, en U ter eere zal ik psalmzingen bij de citer, Gij Heilige Israëls.
- 23,24 Mijn lippen zullen, juichend, roemen
 In Psalmen, U gewijd,
 Dat Gij mijn Helper zijt.
 Mijn tong zal U mijn Redder noemen;
 Uw gunst, den Godgetrouwen,
 Den ganschen dag ontvouwen,
 'k Zal Uw gerechtigheid verheffen,
 Die mij in eer herstelt,
 Die al mijn haters velt.
 'k Zie hen door schand' en schaamte treffen,
 Ik zie hen schaamrood vluchten,
 Die mijne ziel doen zuchten.

PSALM 72.

HET VREDERIJK.

- 1, 2. Van Salomo.
 Geef, o God, dat de nieuwe koning¹, die nu den troon zijns vaders² beklommen heeft, in zijn regeering Uw beeld vertoone: het zij een bewind van recht en gerechtigheid³, zoodat in bestuur en rechtspraak naar den maatstaf van het goddelijk recht worde gehandeld; opdat Uw volk niet naar despotische willekeur

¹ Deze Psalm is gedicht naar aanleiding van de troonsbestijging van een nieuwen vorst.

² Er is sprake van den "zoon des konings", waarmee aangeduid wordt, dat de nieuwe vorst geen usurpator, maar de wettige erfgenaam is.

³ Recht en gerechtigheid zijn de fundamente van Gods troon (Ps. 89:15).

Het is de begeerte van den dichter, dat de vorst een *theocratisch* koning zij, d.w.z. een koning, die in zijn regeering de deugden Gods weerspiegelt.

worde geregeerd¹, en aan armen en ellendigen zonder aanzien des persoons recht worde gedaan².

3. Dan zullen de bergen getuigen zijn van den onderlingen vrede³ onder het volk, en de heuvelen⁴ zullen zich verblijden om het rechtsherstel.
4. Moge deze koning hun die verdrukt worden, recht doen, de lagere⁵ klassen beschermen, en die hen overweldigen willen, verbrijzelen.
5. Zijn regeeringsduur zij op aarde even bestendig, als de zon en de maan aan den hemel, geslacht na geslacht, hun regiment uitoefenen.
6. Gelijk de regen, die na de zomerdroogte de weiden verkwikt, gelijk de regenstroomen, die de dorre landen weer vruchtbaar maken, zóó zij *zijn* regeering tot een rijken zegen voor heel het volk.
7. Zóó bloeie in zijn dagen de gerechtigheid — aan allen twist en tweedracht worde een einde gemaakt, en *zoo kome* het vredesrijk, dat nimmermeer eindigt⁶.
8. Zijn rijk zal een wereldrijk⁷ zijn, zich uitstrekkend van den eenen oceaan tot den anderen, en van de Eufraat tot de einden der aarde⁸.
9. Al zijn tegenstanders zullen de knie voor hem buigen, en alle tong zal hem belijden; als smeekelingen, in het stof gebogen, zullen zijn vijanden voor hem neervallen.
- 10,11. De koningen van Tarsis en van de eilanden zullen eerbiedig tot hem komen, om hem met geschenken te vereeren⁹; de koningen van Scheba en Seba¹⁰ zullen hem schatplichtig zijn, ja, alle koningen der aarde zullen zich voor hem neerbuigen en alle volken zullen hem dienen — zoo wijd als de wereld zal zijn gezegend koninkrijk zijn.
12. Zijn wereldrijk berust evenwel niet op macht en geweld — zulke rijken storten ineen — maar is gebaseerd op liefde en ontferming. Daarom is het een geheel nieuw en onvergankelijk koninkrijk: zijn koning buigt zich neer tot de armen, luistert naar die om hulp roepen, en ontfermt zich over alle ellendigen, en die geen helper hebben.
13. Behoeftigen en nooddruftigen vinden in hem hun beschermer — hun leven verkeert niet meer bestendig in gevaar, maar is bij hem veilig.
14. Met het oefenen van recht en gerechtigheid verdwijnen verdrukking en geweld,

¹ Wat in 't Oosten, waar men geen parlementaire of democratische regeeringsvorm kende, gemakkelijk kon gebeuren.

² Blijkbaar was dit vroeger niet altijd gebeurd. Uit alles blijkt, dat de dichter uitziat naar den Messiaanschen Koning. De onvolmaaktheid der regeerende vorsten wekte heimwee daartoe op. De teekening in het vervolg van den Psalm gaat ver boven eenig koning uit, en is in Christus vervuld.

³ Bedoeld is de vrede tusschen de standen, niet tusschen de volken. Er staat: *volk* (enkelvoud).

⁴ Bergen en heuvelen zijn hier als *personen* gedacht.

⁵ Letterlijk: zonen der armen, d.w.z.: de allerarmsten. Vgl.: zoon des verderfs, d.i. een zeer slecht mensch.

⁶ Totdat de maan niet meer zij, dat is dus eindeloos.

⁷ In deze en de volgende trekken gaat de teekening duidelijk boven den aardschen koning uit, en komt de Messiaansche Koning in het zicht.

⁸ Naar Oostersche voorstelling werd de wereld begrensd door twee zeeën of oceanen. (Middell. Zee en Indische Oceaan). Van zee tot zee is dus van Oost tot West. "Van de rivieren tot de einden der aarde" houdt dezelfde gedachte in. "De" rivier is de Eufraat, en vanuit dit "middelpunt der aarde" zal Zijn Rijk zich uitstrekken tot zoover het oog reiken kan ... de einden der aarde.

⁹ Met Tarsis (Spanje) wordt het uiterste Westen, en met de "eilanden" misschien het uiterste Oosten bedoeld. We denken bij die geschenken dan onwillekeurig aan, de wijzen uit het Oosten.

¹⁰ Scheba en Seba als representanten van het Zuiden. Ook hier dus weer de gedachte van het wereldrijk, dat alle natiën omvat.

want:

Als hen geweld en list bestrijden, Al gaat het nog zoo hoog, Hun bloed, hun tranen en hun lijden, Zijn dierbaar in zijn oog.

15. Lang leve deze koning! Zijn rijkdom neme gestadig toe¹.
Hij worde gedurig gedragen door de gebeden zijns volks, en het jubele eiken dag: gezegend zij de groote koning!
16. Het land geve zoo'n overvloed van koren, dat het ruischen der akkers op de berghellingen doet denken aan het ruischen der machtige cederwouden op den Libanon; de aanwas der bevolking in de steden zij als die van het kruid der aarde².
17. Zijn naam worde tot in eeuwigheid geprezen, en zijn heerlijkheid worde bevestigd, zoolang de zon er is. En in hem worden de beloften aan Abraham vervuld, dat in zijn zaad alle geslachten des aardrijks zouden gezegend worden; alle volken mogen hem gelukkig prijzen.
18. Geloofd zij de Heere God, Israëls God! Die alleen wonderen doet. En geloofd zij steeds Zijn heerlijke Naam.
19. En van Zijn heerlijkheid worde de geheele aarde vervuld.
Amen, Amen³.
20. De gebeden van David, den zoon van Isaï, zijn hiermee ten einde⁴.

PSALM 73.

GOD IS GOED.

Opschrift (vs 1a).

- 1a. Een Psalm.
Gedicht door Asaf.

a. Thema (vs 1b).

- 1b. En tóch is God goed⁵. Ja, Hij is goed voor Zijn volk, voor allen die geleerd hebben de zonde hoe langer hoe meer te haten en te vlieden.

b. Het groote raadsel (vs 2-12).

2. Eerlijk wil ik bekennen, dat ik bijna het geloof in een rechtvaardig God had verloren. Het had maar weinig gescheeld, of mijn voeten waren uitgegleden, ja, er had nog maar

¹ Met het "goud van Scheba" wordt *nu* geen schatting bedoeld, maar "zeer kostbaar goud".

² In vs 16 worden de stoffelijke zegeningen van het Messiaansche rijk opgesomd, en in vs 17 met een herinnering aan Gen. 12 de geestelijke zegeningen.

³ De vs 18 en 19 behooren niet meer tot dezen Psalm, maar dienen ter afsluiting van den geheelen bundel (Ps. 42-72). Men vindt een soortgelijke lofverheffing ook aan het einde van den eersten bundel (1-41) evenals aan het einde van de andere drie bundels (zie Inleiding).

⁴ Ook deze woorden behooren natuurlijk niet bij den Psalm. Iemand heeft hiermee te kennen willen geven, dat de Davidsbundel van Ps. 42-72, misschien bekend onder den naam "gebeden van David" ten einde was met Ps. 72. Waarom deze "gebeden van David" eindigen met een Psalm van Salomo (niet voor Salomo, St. Vert.) is vrij raadselachtig.

⁵ Deze Psalm begint met een uitzeggen van de herwonnen zekerheid, dat God *goed* is. Asaf is daar niet altijd zoo zeker van geweest. Hij heeft zich de bange vraag gesteld, gezien de voorspoed der goddeloozen, en het lijden der vromen — of God wel goed en rechtvaardig was. Hoe was het een met het ander te rijmen?

Deze Psalm is echter geschreven niet *in*, maar *na* dien strijd, en in dit begin "en tóch is God goed" trilt nog iets van de worsteling na.

weinig behoeven te gebeuren, of ik had op de klip van het ongeloof schipbreuk geleden.

3. Hoe het kwam, dat ik God dreigde kwijt te raken? Wel, ik bemerkte — niet zonder jaloezie — dat ijdele en dwaze pralers, menschen die met God en Zijn dienst hadden afgerekend, alles voor den wind ging, en dat was het, wat ik niet kon verdragen.
4. In plaats dat God hen straft, schijnt Hij hen te zegenen, dacht ik bij mijzelf. Ze weten van geen moeilijkheden en die bestáán voor hen schijnbaar niet —; lichamelijk zijn ze altijd gezond en sterk; ziekten kunnen hen blijkbaar niet bereiken.
5. Rampen, die anderen slag op slag treffen, schijnen voor deze stervelingen op de vlucht te slaan. Kortom: alle nooden waarmee ieder ander geplaagd wordt, gaan *hun* deur voorbij.
6. Zie ze daar gaan, die pralers: met hun hoogmoed pronken ze als met een halssnoer, hun kleed is geweven uit geweld.
7. Hun oogen puilen uit van vet, en zijn een weerspiegeling van de inbeeldingen huns harten.
8. Ja, uit *al* hun doen en laten blijkt, dat zij God niet vreezen, en geen mensch ontzien. Alle woorden die ze spreken, zijn hoonende woorden, alle daden die ze doen, zijn gericht op uitbuiting en onderdrukking.
Ze zien uit de hoogte op anderen neer, en gaan fier en zelfbewust hun weg.
9. Zij stichten niet alleen op de aarde veel kwaad met hun tong, maar:
Hun mond tast zelfs den hemel aan, Gods albestuur schijnt hun een waan.
10. En de groote massa, zoo gemakkelijk verblind door den uiterlijken schijn, loopt met hen mee, en drinkt de woorden van hun blinde leidlieden met volle teugen als de hoogste wijsheid in.
11. Die "nieuwe *leer*" leidt de massa tot een goddeloos *leven*, want met de leuze: "God weet niets en ziet niets — bij den Allerhoogste is geen wetenschap", loochenen zij de voorzienigheid Gods en eischen ze de aarde voor zich op, om desnoods den hemel aan God te laten.
12. Ziedaar in het kort de levenshouding der goddeloozen. Ze leven gelukkig, zonder zorgen, en hebben de macht!

c. Het oogenblik van het "bijna uitgeleden" (vs 13-16).

13. Toen sloop de twijfel mijn hart binnen, of God "waarlijk goed" was, en rechtvaardig. Er was iets in mij, dat zeide, dat als de goddeloozen enkel voorspoed hebben, het toch allemaal nutteloos en zinloos is, om met Gods geboden rekening te houden, en in den moeilijken strijd tegen de zonde te blijven volharden.
14. Waar dan nog bijkomt, dat ik ondanks al mijn "vroomheid" dag aan dag nieuwe moeiten ondervind, en er eiken morgen nieuwe stormen over mijn hoofd gaan.
15. Wat mij weerhield met de groote massa mee te gaan, en te spreken als zij, was dit, dat overloopen naar het kamp van den vijand verraad aan de vromen zou beteekend hebben. Van afval van God hield mij de gemeenschap der heiligen terug.
16. Toen heb ik, ten einde raad, nog geprobeerd dit pijnigend raadsel verstandelijk te begrijpen en op te lossen, maar:

Het was een stuk, dat in mijn oog, Mij moeilijk viel, en veel te hoog.

d. De ommekeer (vs 17).

17. Dit duurde, tot ik uit dien drom

Van neev'len ging in 't heiligdom,
Om met de *Godsspraak* raad te plegen.

Daar, in Gods huis, legde ik mijn opstandige gedachten het zwijgen op, en ik ging *luisteren naar God*. Door dit luisteren naar God zag ik de z.g. voorspoed der goddeloozen in een heel ander licht, want Hij liet mij zien het vreeselijk lot der goddeloozen bij het eindgericht en het schoone lot der vromen in dit en het toekomstige leven.

e. Het lot der goddeloozen (vs 18-22).

18. De weg die de goddeloozen bewandelen, is uitermate glibberig, en vandaar stort Gij hen in een afgrond van eeuwig verderf.
19. Dan is het plotseling uit met hun vermeende glorie. Het is gedaan! Voor altijd! Zoolang ze in dit leven waren, werden ze door iedereen bewonderd — straks worden ze met ontzetting nagestaard!
Hoe worden zij, tot ieders schrik, Vernield, als in één oogenblik.
20. Zooals een benauwend droombeeld bij het ontwaken als in nevelen verdwijnt, en niets dan bedrog blijkt te zijn, zóó is hun geluk slechts schijn geluk en maakt straks plaats voor eeuwige verachting.
21. En nu ik heb leeren inzien, dat dit het groote ongeluk der goddeloozen is bij al hun "geluk", dat ze vervreemd zijn aan het leven Gods, nu schaam ik mij diep over mijn onredelijke bitterheid van vroeger, en dat ik er boos om was, dat God die goddeloozen niet terstond straffe.
22. O, wat een dwaas was ik toen! Hoe schortte het mij aan alle inzicht. Ik leek wel een redeloos dier, dat geen verstand heeft.

f. Het lot der vromen (vs 23-26).

23. Al hebben de goddeloozen dan rijkdom en geluk, ze missen het ware geluk van de gemeenschap met God. En het is die gemeenschap met U, o God, die *ik* mag genieten¹, en dit troost en sterkt mij, in al mijn nooden, angst en pijn.
Gelijk een vader zijn kind, hebt Gij mijn rechterhand vastgegrepen.
24. Om mij naar Uw voorzienig bestel veilig te leiden langs alle donkere wegen.
En waar Gij niet zult verlaten wat Uw hand begon, ben ik er zeker van, dat deze, nu nog telkens onderbroken gemeenschap zal overgaan in een eeuwige en storeloze gemeenschap, want Gij *zult*
Mij, hiertoe door U bereid,
Opnemen in Uw heerlijkheid!
o, Zaligheid, niet af te meten,
o, Vreugd, die alle smart verbant —
Daar is de vreemd'lingschap vergeten
en wij, wij zijn in 't vaderland.
25. Als ik U maar heb, o God, verlang ik niets meer. Zelfs de hemel zou z'n heerlijkheid verliezen, als Gij er niet waart.
En zoolang ik in Uw nabijheid verkeer, kan mij op de aarde niets bekoren.
Wien heb ik nevens U omhoog? Wat zou mijn hart, wat zou mijn oog Op aarde nevens U toch lusten? Niets is er, daar ik in kan rusten.

¹ De woorden: ik zal dan gedurig bij U zijn, zien niet in de eerste plaats op het hiernamaals, maar op het "wandelen met God" in *dit leven*.

26. Bezwijkt dan ooit, in bitt're smart

Of bangen nood, mijn vleesch en hart, Zoo zult Gij zijn voor mijn gemoed Mijn rots, mijn deel, mijn eeuwig goed!

g. Toepassing (vs 27 en 28).

27, 28. Wie, ver van U, de weelde zoekt,

Vergaat eerlang en wordt vervloekt; Gij roeit hen uit, die afhoereeren, En U den trotschen nek toekeeren; Maar 't is mij goed, mijn zaligst lot, Nabij te wezen bij mijn' God: 'k Vertrouw op Hem geheel en al, Den Heer, Wiens werk ik roemen zal!

PSALM 74.

EEN GEBED IN TIJD VAN VERVOLGING.

Opschrift (vs 1a).

1a. Een onderwijzing.

Van Asaf.

1b. O God, hebt Gij Uw volk dan voor altijd verstooten?

Zullen de rookende ruïnen van Jeruzalem het immerdurend symbool zijn, dat Uw toorn ontstoken is tegen de schapen Uwer weide?

2. Maar hoe *kunt* Ge dat doen, o Herder Israëls? Gij herinnert U toch, dat Ge eertijds U een gemeente verkoren hebt tot Uw onvervreemdbaar bezit, tot Uw eeuwige erve?¹ En Ge herinnert U toch ook, dat Ge den berg Sions verkoren hebt tot een eeuwige woonplaats?²

3. Maar hoe is daarmee dan te rijmen, dat het volk dat Gij U hebt verkoren, wordt vertrapt, en het heiligdom, waar Gij eeuwig zoudt wonen, wordt ontheiligd en verwoest?

O, ik smEEK U, Heere, dat Gij nu Zelf eens de verwoestingen van Sion in oogenschouw wilt nemen.

Beklim eens den Sionsberg, en zie eens, hoe troosteloos daar, nu al zoo lang, de ruïnen van stad en tempel neerliggen. Ziet Gij wel, o God, hoe de vijand letterlijk alles in het heiligdom vernield heeft?

4. Hebt Gij gezien, o God, hoe Uw vijanden het gewaagd hebben, om saam te komen daar, waar Gij placht te vergaderen met Uw volk; en hoort Gij nog het gebrul waarmee ze hun heidensche symbolen en vaandels opstelden daar waar eens Uw altaren rookten?

5. Daar, in Uw heiligdom, hebben ze toen huisgehouden als die in 't kreupelhout in 't wilde weg met bijlen omhakken.

6. Ze hebben hun vernielzucht botgevierd, door met bijl en houweel alle versierselen van deuren en muren af te slaan.

7. En toen dat alles gedaan was, hebben ze Uw ontlusterde heiligdom in brand gestoken; zóó hebben ze tot den grond toe ontwijd de heilige plaats, die Gij U tot een eeuwige woning verkoren hadt.

8. Ze hadden met elkaar overlegd: laat ons hen geheel overweldigen en vernietigen.

¹ Herinnering aan de verbondssluiting bij Sinaï.

² Herinnering aan 2 Sam. 7:12, 13.

En zoo hebben zij alle vergaderplaatsen Gods in het geheele land met den grond gelijk gemaakt.

9. Zoo is het dan uit met onze Godsvereering en tempeldienst¹.

O God, hoe is dit alles mogelijk?

Waarom laat Gij dat allemaal toe?

Tevergeefs heb ik gezocht naar een profeet, die daarover **licht** kon doen opgaan, ja, wie ik het ook gevraagd heb, er is niemand die dit begrijpt².

- 10,11. Neen, dat Gij Uw volk voor *altijd* verstooten hebt, kan ik niet gelooven, maar *hoelang* zal dit duren, o God?

Hoe lang, o God! zal in dit zwaar verdriet,
De vijand ons zijn wreede trotschheid toonen?
Zal hij Uw' Naam in eeuwigheid dan hoonen?
Neen, 't kan niet zijn, dat duldt Uw glorie niet.
Ach, waarom trekt G'Uw hand dus van ons af,
Uw rechterhand, die ons ten steun kan strekken?
Ai, wil haar eens uit uwen boezen trekken
En maak een eind aan, Uw gestrenge straf.

12. Immers, God is van oude tijden af aan mijn Koning, Die steeds verlossing gaf, hoe hoog de nood ook ging.

13. Waart Gij het niet, Die ons hebt verlost uit Egypte en toen door Uw almacht het water van de Roode Zee kliefdet, en Farao met al zijn volk³ in het water hebt verdronken?

14. Ja, Gij hebt de koppen van den Leviathan⁴ verbrijzeld, en de lijken Uwer vijanden aan de jakhalzen van de woestijn tot spijs gegeven.

15. Waart Gij het ook niet, Die fonteynen en beeken uit de rotsen deed tevoorschijn komen, en Die de Jordaan hebt drooggelegd voor Uw volk?

16. Ja, Gij zijt de Almachtige; Gij beheerscht de afwisseling van dag en nacht, en zon en maan hebt Gij een plaats gegeven aan den hemel.

17. Gij zijt het, Die er voor zorgt dat de wateren der zeeën binnen hun grenzen blijven, en dat zomer en winter niet ophouden.

18. Wil Gij *die* almacht nu weer aanwenden ten gunste van Uw volk, temeer waar de dwaze vijand lastert, dat Gij ons niet *kunt* helpen.

- 19-23. Geef 't wild gediert' dat niets in 't woën ontziet,
De ziele van Uw tortelduif niet over;
Laat, groote God! om een gehaten roover,
Uw kwijnend volk niet eeuwig in 't verdriet.
Beschouw, herdenk Uw vastgestaafd verbond;
Laat dat Uw hart tot ons in liefd' ontvonken;
Het land is vol van duist're moordspelonken,

¹ In den tekst: wij zien onze teekenen niet. De vijand had alom zijn heidensche "teekenen" geplaatst, maar voor de uitoefening van den godsdienst was geen plaats meer. Deze godsdienst culmineerde in den sabbat, die in het O.T. meermalen ook een "teeken" genoemd wordt, b.v. Ezech. 20:12.

² St. Vert.: er is niemand, die weet hoelang. Het woord "hoelang" hoort wellicht bij het volgende vers. Dus: er is niemand, die *weet*, d.i. die er iets van begrijpt.

³ Waar het "splijten" van het water ongetwijfeld op deze gebeurtenis ziet, zal met: "Gij hebt de koppen der draken in het water verbroken", het leger van Farao wel bedoeld zijn.

⁴ Indien met "Leviathan" de krokodil bedoeld wordt, die veel in de Nijl voorkwam, is dit wel een treffende vergelijking met Egypte.

Vanwaar 't geweld ons grieft met wond op wond.
 Dat elk verdrukt' Uw bijstand eens erlang;
 Laat, laat Uw volk niet schaamrood wederkeeren;
 Maar wil van hen ellend' en nooddruft weren,
 Opdat z'Uw Naam verheffen in gezang.
 Rijs op, o God! rijs op, toon Uw gezag;
 Betwist Uw zaak, wees onze pleitbeslechter;
 't Is meer dan tijd, gedenk, o hoogste Rechter!
 Wat smaadt de dwaas U aandoet dag op dag.
 Vergeet niet, Heer! dien onverdraagb'ren hoon,
 Dat luid geroep van al Uw weêrpartijders;
 Het woest getier van Uwe machtbestrijders
 Stijgt telkens op tot voor Uw hemeltrouwen.

PSALM 75.

HET WERELDGERICHT.

Opschrift (vs 1).

1. Bestemd voor het gebruik in de liturgische diensten in het heiligdom.
 Te zingen op de wijze van "Laat het niet bederven". Een Psalm. Van Asaf. Een lied.

a. Eenige zangers (vs 2-4).

2. Wij loven U, o God, wij prijzen Uwen Naam.
 En allen die Uw Naam aanroepen, gewagen met ons van Uw wonderwerken; wij gelooven en daarom zingen wij, dat Gij komen zult om te oordeelen de levenden en de dooden, waarbij Gij al Uwe en onze vijanden in de eeuwige verdoemenis werpen, zult; maar al Uw uitverkorenen in de eeuwige blijdschap en zaligheid nemen zult¹.

b. God spreekt (vs 3 en 4).

3. Zoodra de groote dag van het wereldgericht zal zijn aangebroken², die niemand weet, dan Ik alleen, zal Ik de gansche aardbodem rechtvaardig oordeelen.
4. Het moge schijnen, dat leugen en macht altijd zegevieren zullen; velen mogen hun geloof in een rechtvaardig God verliezen, ja, het is mogelijk dat bij de vreeselijke uitgieting der zonde de geloovigen zelfs aan het wankelen worden gebracht³, maar komen *zal* de dag des gerichts, niet vroeger dan het geloof hoopt, en niet later dan het ongeloof vreest⁴. Dan zal het recht zegevieren, waarvan Ik Zelf de eeuwige grondslagen heb gelegd.
 Waarvan Ik Zelf de eeuwige grondslagen heb gelegd⁵.

c. Een stem (vs 5-10).

- 5, 6. Omdat de dag der vergelding zeker komen zal, waarschuw ik alle verdwaasden, die hun geloof in God prijsgegeven hebben: laat uw dwaasheid varen.

¹ Dat dit met name het thema is van den lofzang, staat nog niet in vs 2, maar blijkt duidelijk uit het vervolg van den Psalm.

² De St. Vert. hebben niet begrepen, dat God hier sprekend wordt ingevoerd, en schreven: als ik het bestemde *ambt* zal ontvangen hebben, zal ik gansch recht richten. Het woordje "ambt" hebben ze er zelf bijgevoegd. De tekst bedoelt echter: als de bestemde dag zal gekomen zijn.

³ Aldus paraphraseer ik: het land en al zijn inwoners waren versmolten.

⁴ Naar Noordt zij, Korte Verkl., blz. 24.

⁵ In den tekst: "sela" = bis.

En de goddeloozen, die zich heer en meester wanen in deze wereld, die in trotschen overmoed Gods volk vervolgen en onderdrukken, waarschuw ik: laat varen uw verwatenheid!

Want gij zult uw trotsche hoofd te pletter loopen tegen God,
Die de eeuwige Rotssteen is¹.

7. Maar tot mijn volk, dat in kleingeloof vaak niet wachten kan op Gode tijd, en dat geneigd is, uit te zien naar menschenhulp, zeg ik: verwacht uw hulp niet van het Oosten, noch van het Westen. Ook vanuit de zuidelijke woestijn zal uw hulp niet komen opdagen, maar verwacht het alleen van *boven*. Van Hem, Die op de wolken verschijnen zal tot uw verlossing.
8. Want God is de Rechter van hemel en aarde, en als alle levenden en dooden voor Zijn aangezicht geschaard staan, dan zal Hij verhoogen, die hier vernederd werden, en vernederen, die hier hoogmoedig waren.
9. In de hand van dien hemelschen Rechter zie ik een beker, die vol is van den schuimenden zwijmelwijn van Zijn toorn. Dien alsembeker zullen de goddeloozen der aarde moeten drinken, ja, ze zullen tot den allerlaatsten druppel moeten opslurpen wat Hij in Zijn toorn uitschenkt zij drinken zich den eeuwigen dood!

God is het, Die verhoogt en nederstort.
Hij schenkt God'loozen schuimensvol den beker
Met zwijmelwijn, en grimmig zorgt Hij zeker
Dat ook de droesem uitgedronken wordt².
10. Daarom wil ik eeuwig jubelen, en Psalmen zingen ter eere van den God van Jacob, omdat Hij eenmaal recht doen zal, Die gezegd heeft: alle horens der goddeloozen houw Ik *neer*, *maar hoog verheffen zich de hoornen der rechtvaardigen*.

PSALM 76.

EEN WONDERE UITREDDING.

Opschrift (vs 1).

1. Bestemd voor het gebruik in de liturgische diensten in het heiligdom.
Te zingen bij snarenspeel.
Van Asaf.
Een lied.
2. Hoe heerlijk is Gods onweerstaanbare macht openbaar geworden aan Juda, en hoe klonk de glorie van Zijn luisterrijken Naam door geheel Israël, toen Hij op wonderbare wijze Jeruzalem bevrijdde uit de omsingeling van den vijand³.
3. De Heere Zelf betrok de wacht voor Salem⁴, omdat daar in Sion Zijn heilige tempel stond, en Hij niet wilde, dat Zijn woning door heidensche benden werd ontwaard.
4. Toen de aanval zou worden ondernomen, heeft Hij de pijlen van den boog, die als bliksemschichten kwamen aansuizen, stukgebroken. Doch niet slechts hun

¹ Er staat in den tekst: verhoogt uw hoorn niet, spreekt niet verwaten tegen den Rotssteen (St. Vert.: met stijven hals). Hier is het beeld van een dier, dat met z'n hoornen tegen iemand aanrent.

² Willem de Mérode.

³ Nl. van Sanherib, toen de Engel des Heeren in één nacht 185. 000 Assyriërs sloeg (2 Kon. 19: 35). Uit den inhoud van den Psalm blijkt duidelijk, dat dit groote historische feit hier herdacht wordt, hetgeen trouwens in meerdere Psalmen (b. v. Psalm 46) het geval is.

⁴ Expres wordt hier de kortere naam Salem (= vrede) voor Jeruzalem gebruikt, als zinspeling op Salom(o), die dezen tempel gebouwd had, en aan wien de Heere beloften van vrede en heil gedaan had.

aanvalswapenen, ook hun verdedigingswapenen, schilden en zwaarden, heeft de Heere vernietigd, en zoo door Zijn ingrijpen den strijd van Zijn volk tot een gelukkig einde gebracht.

Van al hun krijgswapenen heeft Hij den vijand beroofd.

Van al hun krijgswapenen heeft Hij den vijand beroofd¹.

5. Hoe vreeselijk waart Gij in Uw oordeelen², en hoe geweldig in den strijd, toen Gij U toerusttet tot den krijg vanuit de eeuwige bergen³.
6. De vijandelijke strijders, hoe stoutmoedig ze ook waren, werden van hun uitrusting beroofd, en daarna zelf vernietigd, zoodat ze den eeuwigen slaap moesten slapen; zelfs den dapperste ontzonk alle moed.
7. Zelfs de keur hunner troepen, de fiere ruiters, stonden machteloos tegenover de openbaring van Uw toorn, o God Jacobs — ook zij sliepen voor Jeruzalems wallen hun laatsten slaap.
8. Zoo hebt Gij den vijand vrees en schrik aangejaagd; trouwens, wie kan voor Uw aangezicht bestaan, als Uw toorn ontstoken is?
9. En neen, het was niet te danken aan den moed der verdedigers, dat Uw volk en Uw stad bevrijd werden, maar Gij Zelf kwaamt uit den hemel, om met eigen hand het vonnis te vellen over Uw wederpartijders. Toen kwam er een vreeze over de aarde en de mond dergenen, die U gehoord hadden, zweeg stil⁴.
10. Want God was opgestaan, om Zijn volk recht te doen tegenover Zijn vijanden, en allen die bedreigd werden, te redden.
En allen die bedreigd werden, te redden⁵.
11. Nu zullen wij U loven, omdat Gij Uw toorn tegen den vijand geopenbaard hebt; en eens zal de tijd komen, dat het overblijfsel der heidenen, dat nog aan Uw toorn ontkomen is, met ons zal instemmen in eenparigen lof des Heeren⁶.
12. Laat nu Gods volk, dat in het uur van gevaar den Heere z'n geloften gedaan heeft, die ook inlossen, en laten alle omwonende volken⁷ Hem, Die vreeselijk is in Zijn oordeelen, te voet vallen en met hun gaven eeren.
13. Want Hij is het, Die alle vorsten den moed ontnemt, en de koningen der aarde met schrik en angst vervult.

¹ In den tekst: "sela" = bis.

² Het oordeel van de vernietiging der Assyriërs.

³ De eeuwige bergen zijn de heuvels van den Sion. De St. Vert. heeft: gij zijt doorluchtiger en heerlijker dan de roofbergen, wat geen zin geeft.

⁴ Men denke aan de woorden van Rabsaké (2 Kon. 18).

⁵ In den tekst: "sela" = bis.

⁶ Zoo vat ik dit vers op, dat in den Hebr. tekst luidt: laat de toorn der menschen U loven, en het overblijfsel van den toorn feest vieren. St. Vert.: Want de grimmigheid des menschen zal U loffelijk maken, het overblijfsel der grimmigheden zult Gij opbinden.

⁷ St. Vert.: Doet geloften en betaalt ze den Heere, uwen God, gij allen die rondom Hem zijt. Die laatste woorden: gij allen die rondom Hem zijt (d. i. de omwonenden), behooren echter bij het volgende verslid.

PSALM 77.

NIET WANHOPEN!

Opschrift (vs 1).

1. Bestemd voor het gebruik in de liturgische diensten in het heiligdom.
Voor Jeduthun.
Van Asaf.
Een Psalm.
2. Ik kan het maar niet verstaan, dat de Heere, Die vroeger Zijn volk altijd redde, het nu maar overgeeft aan het geweld van den vijand¹.
Daarmee worstel ik, dag en nacht, in het gebed voor God, als ik met mond en hart tot Hem roep, en uitzie naar eenig antwoord op mijn smeeken.
3. In mijn benauwdheid zoek ik het aangezicht des Heeren; zelfs in de nachten hef ik mijn biddende handen ten hemel op, en onvermoeid blijf ik Hem maar aanlopen. En als soms de gedachte bij mij opkomt, om maar op te houden met bidden, en elders mijn troost te zoeken, dan verwerp ik aanstonds die gedachte weer, en blijf ik mijn troost alleen zoeken bij den Heere².
4. Als ik dan eindelijk moe ben van het kermen, ga ik liggen nadenken over God, en Zijn raadselachtig handelen; almaar door ben ik bezig te peinzen, en zoek een oplossing van het probleem, hoe God dit alles kan toelaten, en hoe Hij in 't verleden zoo heel anders deed dan in het heden. Maar alles tevergeefs; door al dat peinzen wordt ook mijn geest vermoeid. Door al dat peinzen wordt ook mijn geest vermoeid³.
5. Ik kan zelfs den slaap niet meer vatten, en van ontroering ben ik sprakeloos geworden.
6. Ik moet almaar blijven denken, hoe het in vroeger dagen was; hoe in lang vervlogen jaren God wèl dacht aan Zijn verbond met Zijn volk.
7. Zoo lig ik maar gansche slapelooze nachten door, samenspraken met mijzelf te houden⁴, en te peinzen en na te vorschen, en alles om en om te wentelen in mijn gedachten.
8. Want ik moet een antwoord hebben op deze vragen, waarmee niets minder dan de trouw Gods en het voortbestaan van Gods volk gemoeid is. En bij al dit zoeken en peinzen bekruipt mij de vraag van den twijfel, of Gods verbond wel zoo hecht is, en de toekomst van Gods volk zoo zeker. Ik denk: zou men wel zoo vast staat kunnen maken op God? Zou de Heere Zijn volk niet voor altijd verstooten hebben, en het nooit meer Zijn genade betoonen?
9. Het stormt in mijn ziel: zou 't nu met Zijn goedertierenheid voor altijd afgeloopen zijn, en zou er nu een einde gekomen zijn aan Zijn trouwverbond, waarvan mij altijd geleerd is dat het duurde van geslacht tot geslacht?
10. Zou God ons vergeten hebben? Zou Hij ons nooit meer Zijn genade betoonen? Zou Hij in Zijn toorn de fontein van Zijn ontfermingen nu hebben toegesloten?
Zou Hij in Zijn toorn de fontein van Zijn ontfermingen nu hebben toegesloten⁵?
11. Maar toen zeide ik bij mijzelf: dit houd ik niet langer uit; dit maakt me onrustig en

¹ Dit staat nog niet in vs 2, maar is het thema van heel den Psalm, en wordt, tot goed begrip, hier in de paraphrase vooropgesteld.

² Aldus paraphraseer ik: mijn ziel weigerde getroost te worden.

³ In den tekst: "sela" = bis.

⁴ Dit is allicht de zin van wat de St. Vert. noemt: ik dacht aan mijn snarenspeel.

⁵ In den tekst: "sela" = bis.

ellendig, dit tobben over de vraag of de rechterhand des Allerhoogsten soms verandert, en Zijn houding jegens Zijn volk gewijzigd is¹.

12. Ik wil nu al die vragen naar het "waarom" en "hoe" met rust laten, en mij uitsluitend verdiepen in de groote daden des Heeren, en in de wonderen van Zijn macht en liefde, die Hij in oude tijden gedaan heeft.
13. Ja, dáárover wil ik nadenken, en Uw groote daden overpeinzen, opdat mijn ontroerde ziel weer tot rust kome en de zekerheid weer rijst in mijn hart: deze God is onze God; Hij zal ons geleiden tot den dood toe!
- 14, 15 En als er dan nog een vraag overblijft in mijn hart, dan zal het geen vraag van twijfel zijn, maar van heilige bewondering: wie is een groot God gelijk God?
Heilig zijn, o God, Uw wegen;
Niemand spreek' Uw hoogheid tegen!
Wie, wie is een God als Gij,
Groot van macht en heerschappij?
Ja, Gij zijt die God, Die d'ooren
Wond'ren doet op wond'ren hooren;
Gij hebt Uwen roem alom
Groot gemaakt bij 't heidendom.
16. Gij waart het, o God, Die met Uw sterken arm Uw volk
uit het diensthuis uitgeleid hebt,
de kinderen van Jacob en van Jozef,
de kinderen van Jacob en van Jozef².
17. Toen de wateren der zee, waar ze doorheen moesten, U zagen, o God, sidderden zij,
en weken uiteen, ze beefden tot diep onder de oppervlakte.
18. En toen Gij U aan Uw volk openbaardet bij den Sinaï, heeft wederom de natuur zich
over Uw majesteit verbaasd: de wolken berstten uiteen in piasregen; de donder
rolde langs het zwerk; de bliksemschichten vlogen pijlsnel door de lucht.
19. Donderslagen weerklonken, vergezeld van hevige stormen; de bliksemschichten
verlichtten de wereld, de gansche aarde ontzette zich en beefde.
20. Zoo hebt Gij daar in oude tijden Uw weg gekozen dwars door de zeeën heen, en de
diepste wateren waren geen hinderpaal voor Uw reddende liefde — al zag niemand
den weg, waarop Gij Uw voetstappen zoudt zetten, die weg wàs er niettemin wèl.
21. Hoe groot de gevaren, en hoe machtig de vijanden ookwaren, Gij steltet twee
zwakke menschen, Mozes en Aäron, in staat, om Uw volk naar het Beloofde Land te
leiden, zooals een herder zijn schapen leidt.
Zij zijn er dus gekomen, en wij zullen er ook komen, want Gij zijt gisteren en heden
en tot in eeuwigheid Dezelfde.

¹ Dus niet met de St. Vert.: maar de rechterhand des Allerhoogsten verandert. Dat "maar" staat trouwens in de St. Vert. ook cursief gedrukt. De bedoeling van den dichter is, dat hij nu die twijfel-vragen niet meer aan 't woord wil laten, maar dat hij zich nu alleen en uitsluitend wil verdiepen in de machtige daden des Heeren. Men ziet uit het vervolg van den Psalm, hoe hij zoo tot rust komt

² In den tekst: "sela" = bis.

PSALM 78.

DE SPIEGEL DER HISTORIE.

Opschrift (vs 1a).

- 1a. Een onderwijzing.
Van Asaf.

I. Doel en strekking van het onderwijs in de historie (vs 1b-11).

- 1b Hoor nu, mijn volk, naar mijn onderricht in de geschiedenis; luister aandachtig naar wat ik u vertellen ga, maar vooral hoe ik de oude historie voor u wil doen leven.
2. Ik ga u niet spreken van de roemruchte daden van mensen, waardoor ge u misschien op uw glorieus verleden zoudt gaan verheffen, maar ik wil trachten u door mijn onderwijs waarlijk wijs te maken¹, en u den dieperen zin² der oude historie te doen verstaan.
- 3, 4. Wat wij door mondelinge overlevering van onze vaders gehoord hebben, en wat zoo ons geestelijk eigendom geworden is, dat willen wij op onze beurt naar het goddelijk gebod³ weer doorgeven aan onze kinderen, opdat de herinnering aan Gods groote daden en Zijn glorieus vermogen levendig gehouden worde bij het nageslacht.
- Wij gaan dus nu de geschiedenis zóó vertellen: dat God wonderen gedaan heeft, wonderen van liefde en ontferming, maar ook van straf en tuchtiging om der zonde wil, opdat gij uit de historie een waarschuwende stem tot bekeering zoudt hooren.
- 5-7. Het zijn overbekende geschiedkundige feiten, die wij gaan vertellen, maar die stellen we nu in het licht van Gods bedoeling er mee. Die bedoeling is deze: ten eerste, dat de komende generaties, zich herinnerend Gods groote daden in het verleden, op God alleen hun vertrouwen zullen stellen, en ten tweede, dat zij de geboden, de wetten en inzettingen, die
- 8, 9. God aan Israël gegeven heeft, trouw zullen bewaren. En eindelijk, ten derde, dat de zonden der vaders — een weerspannig, tegenstrevend, wankelmoedig en ontrouw geslacht — tot een afschrikwekkend voorbeeld voor de kinderen zullen zijn; want God strafte hun rebellie keer op keer, door hen over te geven in de hand hunner vijanden, hoe goed zij ook ten strijde waren toegerust⁴.
- 10, 11. Dit kwam er van, dat zij telkens weer het verbond Gods verbraken, en de eischen van het verbond niet wilden inwilligen; dat ze telkens weer Gods daden vergaten, hoewel ze toch met eigen oogen Zijn groote wonderen hadden gezien.

II. De geschiedenis van de woestijnreis (vs 12-42).

a. Gods wonderen (vs 12-31).

12. Ten aanschouwe van uw vaders heeft Hij groote wonderen gedaan in het land van Egypte⁵, met name in de landstreek van Zoan¹.

¹ Dit is, wat de tekst noemt: ik zal mijn mond opendoen met spreken.

² St Vert.: verborgenheden, eigenlijk: raadselen, mysteriën, die ontsluit moeten worden. D. w. z.: men moet Gods bedoelingen zien in de feiten der historie.

³ Deut. 4: 9.

⁴ Zoo vat ik vs 9 op: de kinderen Efraïms (= Israëls), gewapende boogschutters, keerden òm ten dage des strijds. Dit moeilijk te verklaren vers staat er anders wel wat wonderlijk tusschen in.

⁵ Hiermee wordt bedoeld op de plagen van Egypte, die nog wel niet behooren bij de woestijnreis, maar er toch het voorspel van zijn. Deze wonderen worden hier voorloopig slechts in één zin gememoreerd, omdat het de bedoeling van den dichter is, er later breedvoerig op terug te komen (vs 43-51).

13. Hij spleet de wateren van de Roode Zee uiteen, deed ze staan als een muur, zodat Zijn volk er droogvoets doorheen kon gaan.
14. Daarna leidde Hij hen met eigen hand voort: overdag wees een wolk, en 's nachts een vuurgloed hun den weg.
- 15, 16. Hij leschte hun dorst door de rotsen in de woestijn te splijten, zodat er stroomen water uit vloeiden, ja, zoo overvloedig kwamen de wateren uit de diepte te voorschijn, dat ze als rivieren afvloeiden in de woestijn.
17. Deze ontroerende zorg des Heeren werd door Zijn volk met grove ondankbaarheid beantwoord: zij gingen maar voort op hun zondigen weg, door te rebelleeren tegen den Allerhoogste, Die hen in de woestijn zoo trouw had verzorgd.
18. Hun zonde was in de eerst¹ plaats ondankbaarheid, want, ontevreden met wat God hun reeds gegeven had, vroegen ze in hun begeerigheid nog meer voedsel; maar het was in de tweede plaats een verzoeken van God in hun ongeloof.
19. Want hoewel God beloofd had, dat Hij wel voor hen zorgen zou, spraken zij dat in hun hart tegen; in algeheel gemis aan vertrouwen zeiden ze tot elkaar: hoe zou God nu in staat zijn, om in een woestijn waar niets groeit, een welvoorzienen disch aan te richten.
20. Water — dat ging nog! En het is waar, Hij gaf dat op wonderbaarlijke manier — Hij sloeg op de rots en de wateren kwamen er als beken uit te voorschijn. Maar zou Hij ook in staat zijn om Zijn volk brood en vleesch te verschaffen?
21. Toen de Heere deze schandelijke ongeloofstaal hoorde, werd Hij zeer toornig op Zijn volk Israël, ja, Zijn toorn laaide op als een vuur tegen deze ondankbare kinderen van Jacob, omdat ze geen vertrouwen hadden in de vervulling der god-
22. delijke beloften, en hun geloof kwijt waren in Zijn bereidheid en macht om hen in de woestijn voor sterven te bewaren.
23. Neen, nog niet op staanden voet zette Zijn toorn zich in straf om². Eerst wilde Hij nog, om de maat heelemaal vol te meten, aan hun begeeren voldoen. Hij gaf bevel aan de
24. wolken, en zie, deze weken als deuren vaneen. Zoodra deze poorten van de hemelsche graanschuur geopend waren, daalde het manna als een regen van "hemelkoren" op hen neer, om hen daarmee te spijzigen.
25. Zoo liet hij menschen³ engelenspijs⁴ eten, en Hij liet zooveel proviand uit den hemel neer, dat ze tot verzadiging toe konden eten.
- 26, 27. Vervolgens liet Hij een bevel uitgaan tot de winden, zoowel tot den Oostenwind, die gewillig gehoorzaamde aan Zijn stem, als tot den Zuidenwind, die voor Zijn macht bukken moest⁵, en op hun vleugelen voerden zij vleesch aan⁶ — het was als 't ware een stofregen van gevleugeld gevogelte, even overvloedig als het zand aan de zee.
- 28, 29. Deze liet Hij overal rondom de tenten in de legerplaats

¹ Een district in Egypte. Zoan is de oude naam voor Tarsis.

² De beschrijving van de uitwerking van Gods toorn, volgt pas in vs 31.

³ Menschen (St. Vert.: een iegelijk) staat in den tekst met nadruk: menschen werden zoowaar toegelaten tot de tafel der engelen.

⁴ Met het "brood der machtigen" is wel een soort engelenspijs bedoeld. Machtigen (vgl. machtige helden) als aanspraak voor engelen, staat in tegen stelling met zwakke menschen.

⁵ Uit de Hebr. werkwoorden, die hier gebruikt worden, kan afgeleid worden, dat met gewillige en onwillige dienaren te doen is. Ook in het N. T. moeten de winden vaak bestraft worden.

⁶ De kwakkelen (Exod. 16; Num. 11).

- 30a. neervallen. Zoo konden ze dan eten en ten volle verzadigd worden. Ze hadden dit vleesch begeerd, en de Heere verschaftte hun wat ze begeerden, maar zóó, dat ze er ten slotte van walgden¹.
- 30b, 31. Maar toen, plotseling, terwijl ze nog aan het eten waren, overviel de toorn Gods hen². Hij richtte een ware slachting aan onder deze gulzigaards, en ook vele jonge mensen, de bloem der Israëlietische natie, werden neergeveld.

b. Zij konden niet ingaan vanwege hun ongeloof (vs 32-34).

32. Niettegenstaande al deze wonderen van genade, almacht en straffende gerechtigheid, wilde het volk zich niet in geloovig vertrouwen aan den Heere overgeven; integendeel, ze holden maar voort op hun weg van zonde en ongeloof.
33. Toen was dan ook Gods geduld met het eerste geslacht dat Hij uit Egypte opgevoerd had, uitgeput: het moest blijven omzwerven in de woestijn, waar hun jaren — wegvliegend als een ademtocht — verteerd werden door de verschrikkingen van de wildernis.
34. Zoo liet Hij hen sterven in de woestijn, zonder het Beloofde Land te mogen zien, maar ook hierin roemde Gods barmhartigheid nog tegen het oordeel, want de Heere doodde hen niet, om hen te vernietigen, maar door dit oordeel wilde God hen en hun kinderen nog dringen tot bekeering, en het was een bidden van Godswege om Hem opnieuw te zoeken.

c. Het tweede geslacht (vs 35-42).

35. En inderdaad, toen er een nieuw geslacht opstond, scheen alles anders te zullen worden. Zij gedachten weer aan God, noemden Hem hun Rotssteen, en wisten dat alleen Hij, de allerhoogste God, hen verlossen kon.
- 36, 37. Maar helaas bleek al spoedig, dat deze bekeering niet veel meer was dan schijn. De rebellie der vaders had bij de kinderen plaats gemaakt voor geveinsdheid, zoodat hun hart niet volkomen was met den Heere, hun God. Met hun mond spraken zij schoone woorden, doch hun hart was verre van Hem; ook zij hielden zich niet aan Gods verbond, en alles wat ze daarvan zeiden, was slechts bedrog.
38. Wie nu denken zou, dat de Heere zijn volk voor altijd en geheel ging verwerpen, zou echter te gering denken van Gods barmhartigheid. Hij heeft geen lust in het verdelgen van den zondaar, maar in vergeving van de zonde. Hoe dikwijls Zijn gramschap ook billijk ontstoken wordt, Hij dooft ze even spoedig weer uit, en in elk geval straft Hij de menschen nooit in drift³.
39. Ook toen dacht Hij eraan, hoe vleeschelijk en vergankelijk de mensch is — als een adem die uitgeblazen wordt, zonder terug te keeren.
40. Hoe oneindig groot Gods barmhartigheid is, komt wel het schoonst uit tegen de donkere achtergrond van Israëls ondankbaarheid: hoe dikwijls stonden ze niet tegen Hem op
41. in de woestijn, krenkten Hem in 't diepst van Zijn hart, en verzochten en grieden den Heilige Israëls telkens weer op nieuw.
42. Wat Hij met Zijn sterke hand voor hen gedaan had, daar dachten ze eenvoudig niet aan, evenmin aan dien onvergelykelijken dag, waarop Hij hen uit Egypte verlost had.

¹ Zoo versta ik vs 30a (St. Vert.: ze waren nog niet vervreemd van hun lust). Beter misschien: hun lust werd tot een walgen. Het begin van vs 30 hoort dan bij 't voorafgaande, en niet bij 't volgende. Zoo is het ook in overeenstemming met het historisch verhaal.

² Zie vs 23, waar dit vers weer bij aansluit.

³ Zoo versta ik de woorden, die de St. Vert. weergeeft door: "en wekte Zijne gansche grimmigheid niet op".

III. De geschiedenis van de plagen in Egypte (vs 43-53).

43. En toch — hoe moesten zij hun God gevreesd hebben, alleen reeds om de geweldige machtsontplooiing van Zijn hand in Egypte, en in de velden van Zoan, waar Hij allerlei teekenen en wonderen deed.
44. Het water van hun rivieren en stroomen veranderde Hij in bloed, zoodat ze het niet meer drinken konden.
45. Zwermen vliegen zond Hij onder hen, zoodat ze er bijna door opgegeten werden, terwijl een kikvorschenplaag veel verderf onder hen aanrichtte.
46. De gewassen op het veld, waar ze zooveel arbeid en moeite aan besteed hadden, gaf Hij over aan sprinkhanen in allerlei soorten — die vraten de velden kaal.
47. Hun wijnstokken werden volkomen vernield door den hagel, en de sycomoren door de vorst.
48. Hun vee doodde Hij bij heele kudden tegelijk, door hagelsteen, met vuur vermengd.
49. Zóó brandde Zijn toorn tegen hen in, en de eene verderf-engel na de andere bracht de benauwende gevolgen van Zijn grimmige woede met zich mee.
50. Tenslotte moest Zijn opgekropte toorn een uitweg zoeken in het doden van die menschen; toen misgewas en veesterfte geen bekeering met zich meebrachten, stierven er velen aan de pest.
51. Hij doodde alle eerstgeborenen in Egypte, zoodat in Chams tenten geen stamhouders meer overbleven.
- 52, 53. Toen voerde Hij Zijn volk uit Egypte, en leidde hen als een herder zijn kudde schapen leidt, naar de woestijn; Hij leidde ze veilig, en terwijl de Roode Zee bedekt was met de lijken der vijanden, konden zij onbevreesd voorttrekken.

IV. De geschiedenis vanaf den intocht in Kanaän tot op Eli¹ (vs 54-64).

54. Zoo bracht Hij dan eindelijk Zijn volk in het Heilige Land, heilig nl., omdat daar de berg Sion was, dien Hij Zich verkoren had, om daar te wonen temidden van Zijn volk Israël.
55. Opdat zij die landen in bezit zouden kunnen nemen, verdreef Hij de vroegere heidensche bewoners, zoodat ze voor hun aangezicht vluchtten. En nadat elke stam zijn erfdeel in het Beloofde Land had toegewezen gekregen, konden zij rustig in hun tenten gaan wonen.
56. Ondanks deze nieuwe blijken van Gods genade en macht, was het al weer spoedig de oude geschiedenis. Gods trouw werd! beantwoord met ontrouw. In hun weerspannigheid gingen zij door, den allerhoogsten God te verzoeken, en in die dagen dat er geen koning was in Israël, deed ieder wat goed was in z'n eigen oogen — naar Gods geboden werd niet meer omgezien.
57. Ook dit geslacht was weer even afvallig en trouweloos als dat der vaderen — het was even onbetrouwbaar als een boog, die op het critieke moment den schutter in den steek laat².
58. Inplaats van God dankbaar te dienen, neigden zij tot de godsdiensten der heidensche Kanaänieten; althans hun offerplaatsen op de "hoogten" gebruikten ze

¹ Na het intermezzo van de plagen in Egypte, gaat de dichter weer voort met waar hij in vs 41 aan toe gekomen was: de intocht in Kanaän.

² Letterlijk: een bedriegelijke, trouwelooze boog, een boog die niet in orde blijkt, den dienst weigert, als men hem gebruiken moet.

voor hun eigenwilligen godsdienst, en door hun beeldendienst wekten ze Gods heilige jaloezie op.

59. Toen God dit hoorde, werd Hij zeer toornig, en Hij verachtte Israël ten eenenmale.
- 60, 61. Den tabernakel te Silo, de tent die Hij Zich verkoren had, om onder de menschen te wonen, verliet Hij, en gaf hem aan verwoesting prijs; ja, Hij liet zelfs toe, dat de heilige ark door de Filistijnen in ballingschap meegevoerd werd, zoodat de "eer was weggevoerd uit Israël"¹.
- 62-64. Omdat de Heere vergramd was op het volk, dat Hij Zich eenmaal ten erve verkoren had, werden in dien strijd zeer velen door het zwaard gedood: het oorlogsvuur verslond de jonge mannen, zoodat de jongedochters ongehuwd moesten blijven, en geen bruidsliederen meer gezongen werden² — zelfs de priesters³ vielen door het zwaard, zonder dat ze door hun weduwen werden beweend⁴.

V. De geschiedenis, zooals die uitloopt op David (vs 65-72).

65. Maar toen de Heere Zijn volk zoolang onder zijn vijanden had doen zuchten, dat het wel scheen of God sliep, of de Held Israëls was als iemand die bedweld was door den wijn, toen, op éénmaal, stond Hij op tot den strijd, toen nl. Gods
66. roede zijn doel bereikt had. Hij sloeg Zijn vijanden door ze in smadelijke vlucht voor Zich uit te drijven.
67. Maar toen voor de teruggekeerde ark een plaats moest gezocht, werd Silo, in het stamgebied van Efraïm, niet weer
68. verkoren, doch inplaats van Jozef verkoos Hij Juda, en de berg Sion zou voortaan de plaats zijn waar Hij Zijn woning hield.
69. Daar werd nu inplaats van den tabernakel een tempel gebouwd naar hemelsch model, en even hecht gefundeerd als de aarde zelf.
- 70-72. En David, Zijn knecht, dien Hij tot koning verkoren had, haalde Hij achter de schapen vandaan, om Israël, Zijn erfdeel, te weiden, hetgeen David deed met een oprecht hart en een wijze hand.

En zoo is door Gods ontferming Israëls geschiedenis niet doodgelopen, maar uit de duisternis van zonde en ontrouw rees deze groote koning van Israël op — David!

(Evenals de geschiedenis der N.T. kerk — ondanks haar ontrouw — zal uitloopen op het eeuwige rijk van den grooten Davidszoon Jezus Christus)⁵.

¹ In den tekst wordt de ark Israëls "heerlijkheid" of luister genoemd. De vrouw van Pinehas spreekt van de eere van Israël, als zij bij het vernemen van de verovering der ark haar kind stervende "Ikabod" noemt, d.i.: de eer is weg.

² Dit is stellig de zin van "en hun jongedochters werden niet geprezen" (letterlijk: niet bezongen; er werden geen bruidsliederen ter harer eer gezongen).

³ Hofni en Pinehas, de zonen van Eli.

⁴ Men denke aan Pinehas' vrouw, die meer te doen had met de wegvoering der ark, dan met den dood van haar man.

⁵ Dit staat er in den Psalm natuurlijk niet bij, maar als men dezen vanzelfsprekenden stap van David naar Christus, van het O.T. naar het N.T., en vandaar naar de voleinding der eeuwen, niet doet, dan heeft men de schoone profetie van dezen Psalm, waarin alles uitloopt op "David", niet verstaan.

PSALM 79.

DE GRUWEL DER VERWOESTING.

Opschrift (vs 1a).

- 1a. Een Psalm.
Van Asaf.
- 1b. O God, heidensche volken zijn in massa binnengedrongen in het Heilige Land, dat Gij Uw volk tot een erfelijke bezitting gegeven had. Na het geheele land aan zich onderworpen te hebben, zijn ze zelfs opgerukt naar Jeruzalem, de heilige stad. Daar hebben ze niet geschroomd, Uw heiligen tempel te ontwijden¹, en van de stad zelf is niet veel meer dan een ruïne overgebleven.
2. De doode lichamen van hen die vielen bij de verdediging van Uw stad, bleven onbegraven², en vielen ten prooi aan de vogelen des hemels; de mannen, die Uw zaak tot de hunne gemaakt hadden³, zijn door de wilde beesten op het slagveld verscheurd.
3. Bij stroomen is hun bloed vergoten rondom Jeruzalems wallen, en er is niemand die ze begraaft.
4. Om de maat vol te meten, is bij al deze oorlogsverschrikkingen nog gekomen de spot van dé naburige volken⁴, want voor allen die rondom ons wonen, zijn wij een voorwerp van schimp en smaad geworden. Zij, die eertijds onze meerderheid moesten erkennen, lachen nu om onze machteloosheid.
5. Hoelang, o Heere, zal deze ellende nog moeten duren? Zal Uw toorn tegen ons dan nooit meer een einde nemen? O, wij erkennen dat wij gezondigd hebben, en U niet gediend hebben gelijk wij behoorden te doen, en dat wij zelf oorzaak waren, dat Uw heilige, jaloersche toorn als een vuur is opgelaaid, maar wij houden het in dien toornloed niet uit, Heere.
- 6, 7. Laat daarom Uw toorn niet langer tegen Uw eigen volk inbranden, maar laat die zich liever keeren tegen deze heidenen en heidensche koninkrijken, die van Uw Naam en dienst vervreemd zijn; hoe weinig ze U kennen, blijkt wel daaruit, dat hun doel is, ons geheel te vernietigen, en de woningen Jacobs met den grond gelijk te maken, terwijl Gij hen slechts geroepen had, om ons te tuchtigen⁵.
8. O God, Gij zoudt naar Uw heilig recht⁶ de zonden der vaderen aan ons, hun kinderen, kunnen bezoeken, maar als wij behalve voor onze eigen zware overtredingen ook nog voor de hunne²⁾⁷ moeten boeten, zullen wij bezwijken, want daarvoor zijn wij te zwak. Verzoen daarom de zware schuld, die ons met schrik

¹ Deze ontwijding kon plaats hebben, doordat de "heidenen" het heiligdom betraden, waardoor het ceremonieel onrein werd, maar waarschijnlijker is, dat het tempelgebouw vernield werd, en de "heilige vaten" geroofd en meegevoerd werden. De historische situatie is dan de verwoesting van Jeruzalem door Nebukadnezar in 586. Zie 2 Kon. 25:13-17 en Daniël 1:2.

² Onbegraven te blijven, was voor den Israëliet het vreeselijkste wat zich denken liet, en bewijs van den vloek Gods.

³ Deze gedachte ligt in: *Uw knecht, Uw gunstgenooten*. Dat deze menschen zóó moesten sterven, vindt de dichter temeer onbegrijpelijk.

⁴ Vooral Edom, dat leedvermaak had om Jeruzalems val. Vgl. Obadja.

⁵ Het wordt altijd weer gezien in de historie, dat God menschen als een tuchtroede in Zijn hand gebruikt, om Zijn volk te kastijden, maar dat de menschen dan de maat overschrijden, en al hun wellusten van geweld en vernietiging botvieren, waarom ze dan op hun beurt weer door God gestraft worden. De woorden van vers 6 en 7 staan precies zoo in Jer. 10:25.

⁶ Exod. 20:5.

⁷ Met: gedenk de vorige misdaden niet, worden bedoeld de misdaden van het voorgeslacht.

vervult, en waar de nood zeer hoog gestegen is, laten daar Uw barmhartigheden ons tegemoet snellen¹.

9. Help ons, barmhartig Heer; niet zoozeer omdat wij in nood zijn, maar "Uw grooten Naam ter eer"! Want als het volk Uws verbonds ondergaat, dan gaat Gij Zelf onder.
10. Immers, de heidenen smalen, dat Gij niet bij machte waart ons te beschermen. Zij besluiten uit onze onmacht tot Uw onmacht, en daarom staat de eer van Uw eigen Naam hier op het spel. En waarom zouden de heidenen met hun spottend "waar is nu hun God?" nog langer moeten voortgaan Uw Naam te hoonen? Dat Gij hieraan een einde zult maken, Heere, dat staat voor ons vast, maar wat wij U vragen willen is 'dit: laten wij het nog, in onze dagen en met onze eigen oogen mogen zien, hoe Gij het vergoten bloed Uwer knechten wreekt, opdat onder de heidenen Uw macht bekend worde, en wij daarin Uw trouw mogen opmerken.
11. O Heere, trek Gij U toch den grooten nood van ons volk aan. Neem Gij Zelf in oogenschouw het ellendig lot van hen die ter dood veroordeeld zijn², en laat het zuchten van de gevangenen³ toch Uw troon bereiken mogen. Uw arm is toch nog machtig genoeg om hen te redden? Welnu, Heere, verlos hen dan!
12. En vergeld onze naburen zevenvoudig⁴ — maar niet wat zij ons, maar wat zij U misdaan hebben — den wreeden smaad, waarmee des nabuurs haat Uw mogendheid dorst schenden!
13. Zoo zullen wij, de schapen Uwer weiden
In eeuwigheid Uw lof, Uw eer verbreiden,
En zingen van geslachten tot geslachten
Uw trouw, Uw roem, Uw onverwinbre krachten.

PSALM 80.

IK BEN DE WARE WIJNSTOK⁵.

Opschrift (vs 1).

1. Bestemd voor het gebruik in de liturgische diensten in het heiligdom.
Te zingen op de wijze van "De leliën".
Een getuigenis.
Van Asaf.
Een Psalm.

Koor⁶ (vs 2 en 3).

2. O Herder, Gij die steeds Uw volk¹ zoo trouw en teeder als schapen hebt geleid, Gij

¹ Gods barmhartigheden dus als personen gedacht: boodschappers van goede tijding!

² St. Vert.: kinderen des doods.

³ Briggs in de "International Critical Commentary" teekent hierbij aan, dat hier gedacht moet worden aan politieke en "religieuze" gevangenen, waarbij daden van onnatuurlijke en barbaarsche wreedheden werden bedreven!

⁴ Er staat in den tekst nog bij: in hun schoot. Het beeld is, dat de last van Gods toorn als het ware in hun schootkleed wordt uitgestort.

⁵ In dezen Psalm wordt Israël vergeleken met een wijnstok, door God Zelf geplant, maar nu ernstig beschadigd, zoodat hij "herstel" behoeft. In de vs 16-18 wordt deze wijnstok Israël tevens de Zoon of de Zoon des menschen genoemd, waarmee duidelijk naar den Christus wordt heengewezen. In Hem, Die de "ware wijnstok" is, heeft God dit gebed om "herstel" anders, maar veel schooner verhoord.

⁶ Men ziet dat deze Psalm viermaal onderbroken wordt door een bijna gelijk luidend refrein, nl. in de vs 4, 8, 15 en 20. Dit refrein is blijkbaar door een koor gezongen, en het recitatief (vs 2-3; 5-7; 9-14; 17-19) door een ander koor.

zult ons toch ook in dezen donkeren tijd niet aan ons lot overlaten? O God, geef ons gehoor, als wij onze smeevende handen tot U opheffen, tot U, Die Uw troon gevestigd hebt op de cherubijnen der ark, ten teken, dat Gij met Uw genade wildet wonen in het midden van Uw volk². O, wil in deze duisternis met den stralenden luister van Uw tegenwoordigheid weer aan ons verschijnen.

3. Wil ons daadwerkelijk de hulp van Uw krachtigen arm doen ervaren; stel Gij U aan het hoofd der stammen Israëls³; kom tot ons neer, om ons te redden uit de hand onzer vijanden.

Tegenkoor (vs 4).

4. O God der legerscharen, Die alle macht hebt in hemel en op aarde, onze geslagen natie worde door U weer in eere hersteld! Uw aangezicht zij weer in gunst tot ons gekeerd; opdat wij gered worden uit de hand van onzen vijand!

Koor (vs 5-7).

5. Heere, God der legerscharen, Uw toorn is billijk ontstoken tegen Uw ontrouwe volk. Maar dat is voor U evenmin vol te houden als voor ons! Doch hoelang, Heere, zult Gij nog de gebeden van Uw volk in toorn blijven afwijzen? Hoelang?
6. Herder Israëls, Gij geeft Uw schapen nog wel voedsel, maar het is brood dat met hun tranen gemengd is; Gij geeft hun nog wel te drinken, maar het zijn tranen en nog eens tranen⁴.
7. Immers, de naburige volken hebben ons land bezet, en betwisten elkander nu den buit; onze vijanden drijven den spot met onze ellende.

Tegenkoor (vs 8).

8. O God der legerscharen, Die alle macht hebt in hemel en op aarde, onze geslagen natie worde door U weer in eere hersteld! Uw aangezicht zij weer in gunst tot ons gekeerd, opdat wij gered worden uit de hand van onzen vijand!

Koor (vs 9-14).

- 9, 10. Gij hebt Uw volk doen opkomen uit Egypte, en als de groote Landman⁵ hebt Gij het als een wijnstok⁶ geplant in den vruchtbaren bodem van het Beloofde Land. En zooals voor den wijngaard eerst de bodem bereid en van steenen gezuiverd moet worden, zoo hebt Gij eerst de heidenen uit dat land verdreven, en daarna hebt Gij Uw wijnstok Israël geplant, die benedenwaarts wortel schoot en opwaarts vruchten droeg.
11. Zóó voorspoedig groeide deze wijnstok, dat hij de bergen met z'n schaduwen bedekte, en de cederen van den Libanon⁷
12. met z'n ranken begroeid waren⁸; dat z'n takken zich uit strekten tot aan de zee¹ en

¹ In den tekst: Jozef, wat een andere naam is voor heel het volk Israël.

² De namen en titels, die de dichter aan God geeft (Herder Israëls; Die tusschen de cherubs zit) vormen bier, gelijk elders in den Psalm, tevens een pleitgrond voor de verhooring van het gebed.

³ Efraïm en Manasse, de zonen van Jozef, worden in den tekst genoemd als vertegenwoordigers van het tienstammenrijk (Israël); Benjamin, als vertegenwoordiger van het tweestammenrijk (Juda).

⁴ St. Vert.: tranen uit een drieling, waarschijnlijk een groote inhoudsmaat.

⁵ Het beeld van den Herder gaat nu over in dat van den Wijngaardenier.

⁶ Het beeld van den wijnstok is ontleend aan den zegen van Jacob over Jozef: "Jozef is een vruchtbare wijnstok, een vruchtbare tak aan een fontein; elk der takken loopt over een muur" (Gen. 49:22). Dit beeld is in dezen Psalm, waar Israël bij voorkeur naar Jozef of de zonen van Jozef genoemd wordt, wel zeer passend. In Jezus' mond was dit beeld ook zeer gewoon.

⁷ De cederen van den Libanon worden om hun grootte dikwijls "cederen Gods" genoemd.

⁸ De dichter wil met dit beeld zeggen, dat Israël zich van het Zuiden (de bergen) tot het Noorden (den

z'n loten tot aan de rivier².

- 13,14. Ach, waarom hebt Gij dan nu toegelaten, dat in de muren, die Uw wijngaard beschermden, bressen werden geslagen³? Waarom kunnen nu onze nabuurvolken ons naar willekeur en naar hartelust leegplunderen, zooals voorbijgangers de onbeschermden wijnstokken kunnen kaalplukken, en everzwijnen en andere dieren uit het woud daarin kunnen rondwroeten om alles te vernielen?

Tegenkoor (vs 15 en 16).

- 15,16. Keer weer, o God der legermachten,
Tot ons, die op Uw bijstand wachten;
Zie uit den hoogen hemel neer;
Beschermt Uw wijnstok als weleer,
Den stam, ter liefd' Uws Zoons geplant,
De planting van Uw rechterhand.

Koor (vs 17-19).

- 17,18. Waar Uw wijnstok als waardeloos vuil verbrand is, en dreigt om te komen door Uw toornende oogen, wil Gij nochtans niet verlaten wat Uw hand begon — wil Gij het volk, dat door Uw rechterhand beschermd is, zoodat het sterk werd, niet aan de vernietiging prijsgeven, om Uws Zoons wil⁴.
19. Dan zullen wij voortaan niet meer van U afwijken, maar ons leven in dankbaarheid U wijden. Behoud Gij ons bij het leven, en wij zullen Uw Naam met gebed en dankzegging prijzen.

Tegenkoor (vs 20).

20. O God der legerscharen, Die alle macht hebt in hemel en op aarde. Onze geslagen natie worde door U weer in eere hersteld! Uw aangezicht zij weer in gunst tot ons gekeerd, opdat wij gered worden uit de hand van onzen vijand.

PSALM 81.

DE ONBEKENDE STEM.

Opschrift (vs 1).

1. Bestemd voor het gebruik in de liturgische diensten in het heiligdom.
Te zingen op de wijze van een druiventrederslied. Van Asaf.

Libanon) uitbreidde.

¹ De Middellandsche Zee.

² De Eufraat. Hiermee is dus de uitbreiding van West naar Oost aangegeven.

³ De dichter blijft in het beeld van den wijngaard, die in den regel door een muur werd omgeven. De bedoeling is, dat het rijk onder David en Salomo aan alle kanten sterke verdedigingswerken had, die nu echter door den vijand doorbroken zijn.

⁴ Er staat eigenlijk: strek Uw hand uit over den man van Uw rechterhand. Daarmee is in eerste instantie Israël bedoeld, maar vervolgens de Man van Gods rechterhand, Christus. Israël droeg den Christus in z'n lendenen, en met de vernietiging van Israël, zou de geboorte van Christus verijdeld zijn. De zin der bede is dus: behoud ons om Christus' wil.

Eerste stem¹ (vs 2-6a).

2. Bezingt op dit feest² met luider stem den lof van God, van Wien het volk zijn sterkte heeft. Laat uw gejuich hooren ter eere van den God van Jacob.
3. Heft uw feestliederen aan, onder begeleiding der schoone muziek van trommels, citers en harpen.
4. Zoo worde dit feest met Psalmgezing en hoorngeschal luisterrijk gevierd, het feest dat op nieuwe maan met het blazen der bazuin is ingeluid³.
- 5, 6a. Want aldus heeft het ons Jacobs God bevolen, toen Hij dit Pascha instelde in Israël — toen Hij namelijk met Zijn volk uit Egypte uittoog, heeft Hij den huize Jozefs geboden van jaar tot jaar deze inzetting te onderhouden⁴.

Tweede stem (vs 6b-17).

- 6b. Aldus spreekt de stem van den Onbekende⁵:
7. Ik heb u uit het diensthuis uitgeleid: uw schouders heb Ik ontheven van de zware lasten, die gij moest dragen, zoodat gij de korven met tichelsteen niet meer behoeftet te torsen.
8. Toen gij in de benauwdheid tot Mij riept, heb Ik u uil> geholpen; Mijn antwoord op uw hulpgeroep was, dat Ik neerdaalde in een onweer, om u onder de donderwolken te dekken, en uw vijand door den bliksem te vernietigen.
Daarna heb Ik bij de wateren van Meriba uw geloof op de proef gesteld.
Daarna heb Ik bij de wateren van Meriba uw geloof op de proef gesteld⁶.
9. En na u zoo Mijn macht te hebben doen zien, heb Ik Mij vervolgens tot u neergebogen om u in te wijden in de geheimen van Mijn verbond.
Ik zeide: luister nauwlettend toe, Mijn volk, want nu ga Ik u onderrichten in den weg, welken gij te gaan hebt.
Hoor toch, o Israël, vóór alle dingen, naar hetgeen Ik tot u te zeggen heb:
10. Gij zult geen andere goden voor Mijn aangezicht hebben. Gij zult u voor die niet nederbuigen noch hen dienen⁷.

¹ In dezen Psalm spreken twee stemmen bij beurten. De eerste is die van een priester, die de samengestroomde menigte in den tempel opwekt tot vreugdebetoon op het feest (vs 2-6a). De tweede stem is de vertolking van de stem Gods, die vermaant niet in uitwendigheid op te gaan, maar den Heere in gehoorzaamheid te dienen. Ps. 81 is dus eenigermate te vergelijken met Psalm 95. Deze tweede stem is in de vs 6b-17 aan het woord.

² Dit feest is het Pascha, zooals blijkt uit vs 6, waar verwezen wordt naar de instelling bij den uittocht uit Egypte, en dat begon met volle maan (vs 4) (St. Vert.: ter bestemder tijd).

³ Het Pascha begon met volle maan (14, 15 April) en werd op den eersten dag der maand, met nieuwe maan, door bazuingeschal "geheiligd".

⁴ Exod. 12:37-13:10.

⁵ Letterlijk: een onbekende stem wordt gehoord. De opvatting van de St. Vert.: alwaar (nl. in Egypte) ik gehoord heb een spraak, die ik niet verstond, is stellig niet juist. De bedoeling is, dat de dichter plotseling een geheimzinnige stem hoort, die nu in het vervolg van den Psalm het woord neemt. Dit is de stem van God, die als onbekend wordt gequalificeerd. De kwestie is, als we terug willen gaan naar de historische situatie, dat het geslacht der Israëlieten dat uit Egypte trok, God als den God hunner vaders wel kende en diende, maar Zijn eigen stem. nooit gehoord had. Ze wisten daar alleen van via Mozes. In overdrachtelijken zin was God voor degenen die dezen Psalm aanhieven, ook nog de Onbekende, doordat ze nl. gevaar liepen op te gaan in Psalmgezing, zonder practicale Godskennis.

⁶ In den tekst: "sela" = bis.

⁷ Met dit begin van de "tien geboden" wordt feitelijk de geheele zedewet saamgevat, en in herinnering gebracht.

11. Want Ik ben de Heere, uw God, Die u uit Egypteland, uit het diensthuis, uitgeleid heb¹. Indien gij Mijn geboden houdt, zal Ik al Mijn beloften aan u vervullen, want
Al wat u ontbreekt,
Schenk Ik, zoo gij 't smeekt,
Mild! en overvloedig.
12. Maar Israël heeft naar Mijn stem niet gehoord, en naar Mijn wil niet gehandeld.
13. Waarom Ik dan ook Mijn hand van hen afgetrokken heb, door hen over te geven aan de verstoktheid hunner harten, en hen te laten wandelen naar hun eigen raadslagen — zoo werden hun zelfgekozen paden: wegen des doods!
14. Laat dan in dit licht der historie Israël op dit feest niet slechts zingen, maar gehoorzamen. Laat Mijn volk niets ander» doen dan luisteren naar Mij, en naar wat Ik zeg.
- 15,16a. Dan zal het rijk zijn, en een heerlijke toekomst zal zich ontsluiten: binnen afzienbaren tijd zal Ik dan hun vijanden vernietigen, en hun tegenstanders Mijn machtige hand doen gevoelen, al is het dan ook dat deze haters des Heeren slecht» gedwongen voor Hem zullen buigen.
- 16b, 17. Maar voor Israël zal dan voor immer een "goede tijd" aanbreken. Want de belofte zal vervuld worden: "hij at de inkomsten des velds, en Hij deed hem honing zuigen uit do steenrots"².

PSALM 82.

EEN VISIOEN.

Toelichting.

De Psalmisten waren ook profeten, die door Gods Geest geïnspireerd, hun gedachten soms in visionaire beelden inkleedden. Met zoo'n visioen hebben we hier wellicht te doen³. Het eigenlijke visioen staat dan te lezen in de verzen 1-5, waar God voor het oog van den dichter verschijnt in de "vergadering", den "raad" der (af)goden. Na de eigenlijke Godverschijning (vs 1) wordt God dan sprekend ingevoerd (vs 2-4) om de "goden" te bestraffen, waarvan dan vs 5 de "toepassing" is.

Het tweede deel (vs 6 en 8) bevat dan een mededeeling betreffende het vernieuwde inzicht van den dichter (heeft hij vroeger de afgoden gediend?), terwijl het geheel eindigt met een gebed (vs 8).

Opschrift (vs 1a).

- 1a. Een Psalm.
Gedicht door Asaf.

a. De Godsverschijning in het visioen (vs 1b).

- 1b. God daalt af uit den hemel, en neemt plaats in de vergadering der (af)goden. Hij verstoort hun raadsvergadering, en treedt als hun Rechter op.

¹ Dit is, zooals ieder weet, een herinnering aan het opschrift boven de wet. De Heere herinnert eerst aan een weldaad Zijnerzijds, om daarna te laten volgen, wat Hij van Zijn volk eischt — ze moesten dus de wet houden uit dankbaarheid. Ook voor Israël was de wet een wet van het genadeverbond en niet van het werkverbond.

² De slotwoorden van dezen Psalm: "maar met het vette der tarwe zou Ik het spyzigen, en verzadigen met honing uit den rotssteen", zijn waarschijnlijk een zinspeling op de overeenkomstige beloften in het "lied van Mozes" (Deut. 32:13, 14).

³ Zie prof. de Groot "De Psalmen", blz. 131-133.

b. De allerhoogste Rechter spreekt (vs 2-4).

2. Nu heeft het lang genoeg geduurd, dat gij het recht verkracht, en partij kiest voor de goddeloozen.
Ja, partij kiest voor de goddeloozen¹.
3. Terwijl het toch Mijn heilige wil is, dat de zwakken beschermd worden, en aan onbeschermden wezen recht gedaan wordt.
Dat onpartijdig rechtgesproken wordt, en ellendigen en armen niet worden onderdrukt.
4. Dat de geringen en behoeftigen niet het slachtoffer worden van de willekeur der rijken en sterken, maar dat zij gerukt worden uit de handen der goddeloozen.

c. Toepassing (vs 5).

5. Deze "goden" missen alle verstand en inzicht. Want waar het licht van Gods Woord wordt uitgeblusht, dwaalt ieder in duisternis rond.
Daar wordt het recht in onrecht, en de waarheid in leugen verkeerd; alle zedelijke grondslagen worden ondergraven; wanorde en zedelijke verwildering nemen hand over hand toe.

d. De dichter spreekt (vs 6 en 7).

6. Ook ik heb vroeger wel eens gezegd: gij, afgoden, zijt groot en voornaam; goden voor wie ik mij eerbiedig buigen wil.
7. Maar nu² zie ik het wel beter in.
Zooals Adam gevallen is, zult gij vallen.
Sterker nog: het lot der gevallen engelen zal uw deel zijn in eeuwige duisternis.

De dichter bidt (vs 8).

8. Niet tot de afgoden wil ik mijn handen opheffen, maar tot U roep ik, den levenden God.
Ik smee U, o God, sta op uit Uw rust, en kom haastiglijk.
Maak door Uw komst en wereldgericht een einde aan het gruwelijke onrecht, dat op de aarde heerscht. Opdat alle volken U dienen, en alle natiën zich voor U buigen.

PSALM 83.

ZIJ HEBBEN MIJ GEHAAT — ZE ZULLEN OOK U HATEN.

Opschrift (vs 1).

1. Een lied.
Een Psalm.
Van Asaf.
2. O God, blijf Gij niet werkeloos toezien, nu wij in nood zijn; luister toch naar ons gebed, en antwoord ons, wil opstaan uit Uw rust, en ons helpen, o God!
3. Want zie, de vijanden rusten ook niet; integendeel, ze zijn gedurig in actie en gereed tot den aanval. En waren het nu alleen maar onze vijanden! Maar 't zijn Uw vijanden, o Heere; omdat zij U haten, haten zij ons.

¹ In den tekst: "sela" = bis.

² Geleerd door het visioen, dat hem getoond is.

4. In 't geheim smeden ze verraderlijke plannen tegen Uw volk, ja, op Uw lieve kinderen en erfgenamen hebben zij 't begrepen.
5. Ze hebben zeer vérstreckende plannen, want ze beoogen niets minder dan de algeheele uitroeiing van Uw volk. Dat blijkt uit hun zeggen: komt, laat ons hen uit de rij der volken uitroeien, zoodat zelfs de herinnering aan den naam "Israël" uitgewischt wordt.
6. Op dit punt zijn zij volkomen eenstemmig, en ze hebben tegen U een verbond gesloten, om dit doel te verwerkelijken.
- 7-9. Gij kent Zelf de namen dezer verbondenen: het zijn zij, die in Edoms tenten wonen; voorts de Ismaëlieten, Moabieten en Hagarenen; ook Gebal, Ammon en Amalek ontbreken niet in de rij, evenmin als de Filistijnen en de inwoners van Tyrus. Zelfs hebben zij zich den steun weten te verzekeren van Assyrië. Al deze volken hebben zich bij de zonen van Lot¹ aangesloten, om de zonen van Abraham te vernietigen — om de zonen van Abraham te vernietigen².
- 10-13 O, laten zij verstrooid worden, en hun rottende lijken worden tot mest voor den grond, die daar zeggen: laat ons het land, waar God Zijn volk als schapen weidt, in bezit nemen; laat hen hetzelfde lot ondergaan als eertijds Sisera, de krijgsoverste van Jabin, bij de beek Kison; laat ze gedood worden als vroeger de Midianietische prinses Oreb en Zeëb, en hun koningen Zebah en Zalmuna!
- 14,15. O mijn God, laat ze verdwijnen, zooals stroo en stoppelen weggeblazen worden door den wind. Laat ze even snel verteerd worden als een bosch op de berghellingen, dat door het bliksemvuur in vlammen wordt gezet.
- 16-19. Verjaag en verschrik hen aldus door den orkaan van Uw toorn, met schaamte en schande mogen ze overladen worden, maar laat hen bovenal tot de erkenenis komen, o Heere, dat Uw Naam alleen heerlijk is, doe ze ervaren dat Uw Naam is "Heere", dat is: de Allerhoogste over de geheele aarde.

PSALM 84.

EEN PELGRIMSLIED.

Opschrift (vs 1).

1. Bestemd voor het gebruik in de liturgische diensten in het heiligdom.
Te zingen op de vroolijke wijs van een druiventrederslied. Dichter: een der zonen van Korach. Een Psalm.

a. De pelgrim thuis (va 2--5).

2. Hoe verlang ik naar het oogenblik, de pelgrimsreis naar Jeruzalem te mogen ondernemen, want
Hoe lieflijk, hoe vol heilgenot,
O Heer, der legerscharen God,
Zijn mij Uw huis- en tempelzangen.
Daar is immers de plaats waar ik U kan ontmoeten.
Daar woont Gij Zelf, daar wordt Uw heil verkregen,
En 't leven tot in eeuwigheid.

¹ Uit vs 9 blijkt, dat het initiatief uitging van de "zonen van Lot", Ammon en Moab. Met deze benaming wil de dichter z'n verwondering erover te kennen geven, dat deze "broedervolken" zoo vervuld zijn van haat. Lot was de neef van Abraham.

² In den tekst: "sela" = bis.

3. Daarom wordt mijn ziel bijna verteerd door sterk verlangen naar de voorhoven des Heeren.

Hier, in het verre land, staren de afgoden mij met doode oogen aan, maar daar woont de levende God.

En hoewel nu nog aan huis gebonden, gaat mijn hart toch naar dien levenden God uit, en snellen mijn voeten Hem reeds in den geest juichend tegemoet.

4. In Uw huis wordt de rust geschonken. Zooals het vogeltje zijn huisje bouwt, waar het schuilen kan, en de duif in een veilig warm nestje haar jongen wegbergt, zoo zou ik willen uitrusten in de verzoenende schaduw van Uw altaren, mijn Koning, en mijn God.

5. O, hoe overgelukkig zijn zij toch, die dagelijks in Uw huis vertoeven mogen, Uw knechten¹, die altijd Uw aangezicht mogen zien, en zonder ophouden U mogen prijzen.

Ja, zonder ophouden U mogen prijzen².

b. De pelgrim op reis (vs 6-8).

6. Maar dit geluk is toch ook reeds het deel van. hen, die naar Sion op weg zijn, en die er hun zinnen op gezet hebben, de moeilijke reis langs de gevaarlijke pelgrimswegen te ondernemen³.

Talrijk zijn wel de bezwaren op dien weg, maar Gij zijt de Bron van hun kracht, en zij mogen al hun hulp van U verwachten.

7. Als zij door het donkere tranendal⁴ moeten gaan, wordt dit onherbergzame oord voor hun geloofsbesef tot een land van enkel bronnen⁵, waarin een voorjaarsregen hen als het ware hult in zegeningen.

8. Daar God de kracht van hunne kracht is, behalen zij de eene overwinning na de andere⁶, totdat ze tenslotte het eindpunt van hun reis bereikt hebben, en hun vurigst verlangen is vervuld: daar staan ze voor God in Sion!

c. De pelgrim in den tempel (vs 9-11).

9. Heere, God der legerscharen, hoor toch mijn. gebeden.

Luister toch, o God van Jacob.

Luister toch, o God van Jacob⁷.

11. O God, ons Schild, zie en aanschouw het aangezicht van Uw gezalfde⁸.

¹ Bedoeld zgn de priesters en levieten, die hun dagelijksch werk in den tempel hadden. Wij denken er bij aan het woord van Paulus: Dan zullen we altijd met den Heere wezen.

² In den tekst: "sela" = bis.

³ Wij zouden zeggen: ze zal ons niet berouwen, de keus van 't smalle pad.

⁴ De dichter denkt misschien aan het Hinnomdal, of het Kedrondal, waar veel graven waren — vandaar: tranendal. Wij denken als vanzelf aan het "jammerdal" van den Catechismus.

⁵ De vertaling: stellen zij het (nl. het dal) tot een fontein, is beter dan de St. Vert.: stellen zij Hem (God) tot een fontein. De pelgrims doen dit natuurlijk door het geloof, dat doet verstaan, dat "ook de donkerste uren van het leven nog roemensstof geven" (Noordtztj: Korte Verkl. v. d. Psalmen II, blz. 57).

⁶ Deze vertaling is, meen ik, van Luther. Vs 8 wordt trouwens zeer verschillend vertaald. Prof. de Groot ("In de binnenkamer van het O.T.", blz. 100, 104) vertaalt: zij gaan van bolwerk tot bolwerk, en denkt aan de vestingwerken voor Jeruzalem, die de pelgrims passeeren moesten.

⁷ In den tekst: "sela" = bis.

⁸ De gezalfde is de koning. Misschien is dit in eerste instantie een gebed voor den koning, maar we denken toch (en wellicht de Israëlieten ook) onwillekeurig aan den Gezalfde (met een hoofdletter), den Christus. Hier verschijnt dus alweer de Christus in de Psalmen, en dit gebed doet denken aan de

12. O God, hoe heerlijk is het toch in Uw huis te mogen verkeerén. Zelfs de vreugden van eigen huis zijn er niet mee te vergelijken, en ik was dan ook liever één dag in Uw voorhoven, dan duizend in mijn eigen woning.

En als ik denk aan de tenten der goddeloosheid, waartusschen ik straks weer moet verkeerén, dan zou ik liever als een bedelaar voor den drempel van Uw huis willen liggen, dan daar m'n vreugde te vinden.

d. De pelgrim vertrekt weer naar huis (vs 12 en 13).

12. Nu ga ik weer de onveilige wereld in, maar ik zal niet vreezen, want de Heere is mijn Veiligheid, mijn Schutsmuur, en mijn Schild. Hij, die God, Die genade en eer geeft, de Heere, Die het goede niet onthoudt aan hen, die zich volkomen aan Hem overgeven.
13. Welzalig, Heer, die op U bouwt,
En zich geheel aan U betrouwt.

PSALM 85.

JEZUS KOMT!

Opschrift (vs 1).

1. Bestemd voor het gebruik in de liturgische diensten in het heiligdom.
Van een der zonen van Korach.
Een Psalm.

a. Dankgebed (vs 2-4).

- 2-4. Gij hebt Uw land, o Heer, die gunst betoond,
Dat Jacobs zaad opnieuw in vrijheid woont¹;
De schuld Uws volks hebt G'uit Uw boek gedaan;
Ook ziet Gij geen van hunne zonden aan;
Ook ziet Gij geen van hunne zonden aan²;
Gij vindt in gunst en niet in wraak Uw lust;
De hitte van Uw gramschap is geblusht.

b. Smeekgebed (vs 5-8).

5. Maar nog steeds, o Heere, is de lang verwachte heilstijd voor ons niet volledig aangebroken³, dien Gij ons toch hadt beloofd. O, wil Gij daarom de straffen die wij verdiend hebben, geheel van ons afwentelen.
6. Gij zult toch niet eeuwig toornig op ons blijven? Het is toch niet in overeenstemming met Uw verbondsbeloften, dat Gij ons tot in de verste geslachten Uw welgevallen onttrekt?
7. Gij zoudt toch in strijd komen met Uzelf, indien de herleving van ons volk voor altijd uitbleef, en dat er van de ware blijdschap in U nooit meer sprake zou zijn?
8. O Heere, laat ons dan Uw goedertierenheid, die Gij in zoo ruime mate bezit, ook ervaren, en laat het ons aan Uw heillicht niet ontbreken!

woorden uit een onzer formuliergebeden: aanschouw het aangezicht Uws Gezalfden, en niet onze zonden.

¹ Bedoeld is de terugkeer naar het land der vaderen na de ballingschap.

² In den tekst: "sela" = bis.

³ Lang niet alle ballingen keerden terug, terwijl allerlei zonden weer in het volksbestaan binnenslopen. Ook van een nationale zelfstandigheid was nog geen sprake. Vandaar dat deze klacht direct op den juichtoon volgt!

c. Gods antwoord (vs 9-14).

9. Nu, o mijn volk, zal ik u het antwoord vertolken op onze smeeking, zooals ik het uit Gods mond zelf gehoord heb. Waarlijk, Hij heeft gesproken en wel dit, dat Hij niet eeuwig toornen zal, maar dat er bij Hem gedachten des vredes zijn over Zijn volk; dat Hij Zijn gunst wil bewijzen aan hen, die zich met hun panache hart tot Hem keeren.
10. De heilstijd is niet meer veraf, maar zeer nabij voor degenen die Hem vreezen; de lichtglans van Zijn goddelijke tegenwoordigheid zal zich weer verspreiden over ons land.
- 11,12. Dan wordt gena van waarheid blij ontmoet;
De vrede met een kus van 't recht gegroet;
Dan spruit de trouw uit d'aarde blij omhoog;
Gerechtigheid ziet neer van 's hemels boog.
- 13,14. Ja, de Heere zal Zelf het land doorgaan, goeddoende en zegenende¹, en de gerechtigheid gaat als een heraut voor Zijn aangezicht uit. Overal waar Hij Zijn voetstappen gezet heeft, is heerlijkheid.

PSALM 86.

EEN GEBED IN DEN NOOD.

Opschrift (vs 1a).

- 1a. Een gebed.
Van David.
- 1b. Neig, o Heere, Uw oor tot mijn smeeking, en verleen mij genadig antwoord op mijn gebed. Aan Uw verhooring heb ik zoo dringend behoefte, omdat ik ellendig en nooddruftig ben.
2. Red mij van doodsgevaar: ik ben immers een van Uw bondelingen; op U, den God des verbonds, en op niets of niemand anders stelt Uw knecht zijn vertrouwen.
3. Ontferm U over mij, Heere! als ik onophoudelijk, den ganschen dag door, tot U, Die mijn God wilt zijn, biddende handen ophef.
4. Neem alle verdriet van mij weg en laat die blijdschap weer de ziel van Uw knecht doorstromen, als ik niet alleen mijn handen, maar ook mijn hart tot U ophef in het gebed.
5. Daartoe doe ik een beroep op Uw goedheid, o Heere, Die vol ontferming zijt, en overvloeïend van genade al degenen, die uit de diepte roepen tot U.
6. Waar Gij dan een God zijt, Die let op aller smeekgebed, wil dan ook mijn gebed ter oore nemen, Heere; laat toch mijn smeekstem Uw troon mogen bereiken.
7. Nog nooit hebt Gij mijn gebed onbeantwoord gelaten; laat dat ook nu, op dezen dag, het geval niet zijn, nu benauwdheid mij van allen kant omringt.
8. Ik weet, dat Gij mij niet alleen in Uw liefde wilt helpen, maar dat Gij mij ook kunt helpen. Gij zijt zóó machtig, dat geen der heidensche afgoden ook maar met U te

¹ Hoewel nog in O.T. kleuren van vruchtbaarheid van het land, wordt hier profetisch heengewezen naar de komst van Christus op aarde, en den zegen dien Hij meebrengt. Daarmee is nog evenmin volledig de heilstijd aangebroken, als voor Israël na den terugkeer uit de ballingschap. Naast den jubel om Christus' komst, blijft er ook voor ons nog plaats voor de klacht van dezen Psalm. Volmaakt zal de heilstijd aanbreken bij de tweede komst van Christus, op de wolken des hemels. Dat is de uiteindelijke vervulling van Ps. 85.

vergelijken is, en daden als Uw groote daân, treft men nergens elders aan.

9. Integendeel, zullen eens alle heidenen, — die toch ook Uw schepselen zijn — hun eigengemaakte goden wegwerpen, en ze zullen komen, om zich voor Uw aangezicht neer te buigen, Heere, en zij zullen U eeren als den eenigen, waarachtigen God.
10. Zij zullen tot het inzicht komen, dat Gij alleen groot zijt en dat Gij alleen wonderen kunt doen, ja, dat Gij alleen God zijt!
11. Als ik zoo Uw liefde en almacht over mij inroep, doe ik dat, Heere, met de belijdenis, dat ik Uw genade onwaardig ben, omdat ik dikwijls van Uw wegen ben afgeweken. En ik zal blijven dwalen, als Gij mijn Gids niet zijt op den weg des levens. O, leer mij steeds Û te volgen, opdat ik niet afwijke op leugenpaden, maar blijven mag in den weg der waarheid. Laat mij niet op twee gedachten hinken; laat mijn hart niet verdeeld zijn tusschen U en de wereld, maar geef mij met volkomen overgave des harten in waarachtige godsvrucht U alleen te dienen.,
12. Gij weet immers, dat ik U liefheb, en dat het mijn eenige begeerte is, U, den Heere, mijn God, met mijn gansche hart en met mijn gansche leven te eeren, en te vreezen: mijn geest is wel gewillig, maar^ mijn vleesch is zwak!
13. Groot was wel mijn zonde, maar grooter was steeds weer Uw goedertierenheid over mij, dat Gij tot op heden mijn leven gespaard hebt, zelfs toen ik dreigde neer te zinken in de diepte van het graf.
14. O God, groot zijn ook nu weer de gevaren, die mij bedreigen. Trotschaards zijn tegen mij opgestaan, en lieden die behagen scheppen in geweld, zijn met benden tegen mij opgetrokken, om mij naar het leven te staan, want daar zij God niet vreezen, ontzien zij ook geen mensch.
15. Ja, de menschen zijn wreed en hard, maar Gij, Heere, zijt een barmhartig en genadig God, lankmoedig en groot van genade en trouw. Laat mij daarom niet in de handen van menschen vallen, maar in Uw goddelijke hand veilig zijn.
16. Wend U dan tot mij en wees mij genadig. Laat Uw kracht in mijn zwakheid worden volbracht. Red mij, die van mijn prilste jeugd afaan U reeds heb willen dienen naar den eisch des verbonds¹.
17. Wil, door mij te helpen, aan mijn haters duidelijk doen zien, dat ik Uw bondeling ben. Zij zullen immers beschaamd afdruppen, als Gij mij, Heere, Uw reddende en troostende genade verleent.

PSALM 87.

EEN ZENDINGSPSALM.

Toelichting.

Deze Psalm, waarin de heerlijkheid van Jeruzalem wordt bezongen, waardoor h\j schijnbaar zoo'n sterk nationaal karakter draagt, is in wezen internationaal. Het is een zendingpsalm bij uitnemendheid. De heerlijkheid van Jeruzalem (de kerk) is juist, dat in haar alle geslachten des aardrijks gezegend worden. De dichter ziet Jeruzalem als "aller moeder", ook zelfs van hen, die vroeger vijandig stonden tegenover Israël.

Merkwaardig is, dat juist de meest vijandige volken: Rahab (is Egypte), Babel, de Filistijnen,

¹ In den tekst staat: red Uw knecht, den zoon Uwer dienstmaagd. Hiermee wil de dichter zonder twijfel wijzen op de verbondsrelatie: 't verbond met Abraham, Zijn vrind, bevestigt Hij van kind tot kind. David beroept er zich niet op, dat hij een "vrome moeder" had, maar belijdt, dat hij ook zelf Gods "knecht" is, doch dat dit een vrucht is van het verbond.

enz., genoemd worden als de toekomstige burgers van het koninkrijk der hemelen.

Wat de dichter nog niet klaar zag, maar wij wel, is het wonder van den Pinksterdag, toen Christus Zijn Geest heeft uitgestort op alle vleesch. De volkerenlijst van Handelingen 2 is de vervulling van die in Ps. 87.

Dit lied is weer een beurtzang. Naar mijn gevoelen wisselen twee koren en een solostem elkaar af. Dit wordt in de paraphrase nader aangegeven.

Opschrijft (vs 1a).

- 1a Van een der zonen van Korach.
Een Psalm. Een lied.

Priesterkoor (vs 1b-3).

- 1b De Heere bemint alleen Zijn eigen werk.
Daarom heeft Hij Jeruzalem lief, omdat Hij het Zelf gegrondvest heeft op de heilige bergen, en uitverkoren tot Zijn woonplaats.
2. Dies bemint de Heere de poorten van Sion boven alle Jacobssteden.
3. Moogt ge daarom alleen reeds boven alles uitblinken, o heilige stad, nog veel heerlijker toekomst is voor u weggelegd, o stad Gods.
Een heerlijke toekomst opent zich voor u, o stad Gods¹.

Solozang² (vs 4).

4. Ik toch, de Heere, zal ze doen komen van Oosten en Westen, om deze stad te bevolken, en haar glorie te verhoogen.
Die haar vroeger bestreden, zullen dan komen om te aanbidden.
Zelfs Egyptenaren³ en Babyloniërs neem Ik aan tot "Mijn lieve kinderen en erfgenamen".
Ook de Filistijnen en de Tyriërs en die inwoners zijn van Zuid-Egypte, die allen zal Ik stuk voor stuk niet meer beschouwen als vijanden, zelfs niet als vreemdelingen en bijwoners, maar als (geboren) burgers van het koninkrijk der hemelen, en huisgenooten Gods.

Priesterkoor (vs 5 en 6).

5. Hebt gij vernomen, wat door God van Sion is gezegd?
Hebt gij gehoord, hoe heerlijk deze stad zich uitbreiden zal, als de Heere Zijn vijanden een voor een tot vrienden en Sionieten maken zal?
Het moge u wonderlijk voorkomen, maar God Zelf, de Allerhoogste, heeft reeds de lijst van alle nieuwe burgers van Sion vastgesteld.
6. De Heere heeft in den hemel een boek, waarin Hij de namen van al die volkeren heeft opgeschreven. En wier namen daar in de hemelen geschreven staan, heeft Hij alle een voor een tot burgers van Zijn koninkrijk geroepen.
Hij heeft ze tot burgers van Zijn koninkrijk geroepen⁴.

¹ In den tekst "sela" = bis.

² In vs 4 wordt God Zelf sprekend ingevoerd, en wat God nu zegt, zal wel door één aparte zangstem zyn vertolkt.

³ Rahab, een voorwereldlijk monster, was de aanduiding voor Egypte, speciaal om het aan te duiden als Gode-vijandige macht. Wat Babel en de andere genoemde volken tegen Israël beraamd hebben, weet ieder. De ommekeer is wel radicaal!

⁴ In den tekst "sela" = bis.

Koor van de gemeente (vs 7).

7. Hiervoor zullen wij onder zang en dans den Heere dankend prijzen, en uitroepen:
Uit de fonteinen des heils, die in Jeruzalem ontspringen, zullen alle volkeren drinken.

PSALM 88.

GEBED VAN EEN MELAATSCH¹.

Opschrift (vs 1).

1. Een lied.
Bestemd voor het gebruik in de liturgische diensten in het heiligdom.
Om te klagen bij geval van ernstige ziekte².
Een onderwijzing.
Van Heman, den Ezrahiet³.
2. O Heere, ondanks alle ellende, waarmee Gij mij bezocht hebt, erken ik U toch als mijn God en mijn Heiland. Wanneer ik dan overdag lig te jammeren en heel de nachten door Uw aandacht zoek te trekken door mijn roepen en klagen, o,
3. laat mijn gebed dan tot Uw troon moge doordringen, en wil Uw oor neigen tot mijn klachten.
4. O, ik kan niets anders doen dan jammeren en schreeuwen en roepen; ik ben immers verzadigd met ellende, en elk oogenblik kan de dood mij komen halen, de dood, die reeds
5. zijn knokige hand naar mij heeft uitgestrekt; het graf is reeds voor mij gedolven, en alle levenskrachten zijn mij ontvloten.
6. Ga ik slapen, dan is het of mijn legerstede staat op een kerkhof, midden tusschen de dooden en gevallenen die in het graf liggen — daar lig ik neer als één, die van God en menschen vergeten is, en voor wien alle hulp of redding uitgesloten is.
7. Het is mij, of Gij mij neergelegd hebt in de allerdonkerste plaats van de onderwereld, waar ik wegzink als in diepe wateren, en waar de dikste duisternis heerscht.
8. Wat mij in dit alles het meest benauwt, is nog niet zoozeer mijn lichaamslijden, maar dat ik gevoel het voorwerp van Uw toorn te zijn; omdat ik tegen U zwaar en menigmaal gezondigd heb,
laat Gij al Uw baren over mij heen bruisen,
laat Gij al Uw baren over mij heen bruisen⁴.
9. Het is daarenboven mijn eenzaamheid, die ik als een felle smart gevoel. Ik ben uitgestooten uit de gemeenschap, en ver van mijn beste vrienden verwijderd, zoodat ik ook den troost van hun meeleven moet missen, want door mijn melaatschheid hebt Gij mij voor hen tot een voorwerp van afschuw gemaakt.

En waar ik zoo in Uw huis niet meer kan komen, en onder de menschen niet meer mag komen, ben ik als van alle kanten ingesloten; gelijk een gevangene, wien de hooge celmuren aan alle kanten omringen, en waar hij niet uit kan komen.

¹ Dit blijkt o.a. heel duidelijk uit vers 9: de melaatschen werden uit de samenleving gebannen.

² In den tekst: op mahalath leannoth. Letterlijk: bij de ziekte van N.N., om te klagen.

³ Zie 1 Kron. 15:19.

⁴ In den tekst: "sela" = bis.

Hoe verder de Psalm gaat, hoe meer men er het typisch-Messiaansche van den lijdenden Knecht des Heeren in beluistert.

10. Mijn oogen versmachten van ellende, want dagelijks roep ik tot U, Heere; al kan ik dan in den tempel niet bidden, hier in mijn eenzaamheid blijf ik voortdurend mijn biddende handen uitbreiden tot U, Die in den hemel zit, en zie ik met betraande oogen uit of Gij niet eindelijk het oor tot mij neigen zult.
11. Ben ik eenmaal gestorven, dan is alle hoop voor mij verloren, maar zoolang er nog leven is, heb ik nog hoop, dat Gij als door een wonder mij genezen kunt. Immers, ik overleg: is het aan de dooden, dat Gij nog wonderen doet?
 Staan de gestorvenen weer op om U te loven? Staan de gestorvenen weer op om U te loven?¹.
12. Het is dan ook met een beroep op Uw eigen eer, dat ik U smeeek, dit wonder der genezing aan mij te doen. Dan kan ik Uw goedertierenheid nog verkondigen in het land der levenden, want vertelt men Uw genade wel in het graf, en
13. Uw trouw in de plaats van het verderf? Is er nog sprake van, dat Uw wondermacht openbaar wordt in het rijk van de schaduwen des doods, en Uw gerechtigheid in het land der vergetelheid?
14. Daarom blijf ik tot U, o Heere, om hulp smeeken, en reeds in den morgenstond gaat mijn gebed U tegemoet².
15. Waaròm, o Heere, hebt Gij mij eigenlijk verstooten, en waarom verbergt Gij nog steeds Uw aangezicht voor mij? ³
16. Reeds van mijn jeugd af ben ik in dezen ellendigen toestand, en sterven mijn ledematen een voor een af, moet ik Uw vervaarnissen dragen, zoodat ik er bijna radeloos van word — ach Heere, waarom?
- 17,18. Nog steeds brandt Uw hittige toorn tegen mij in, en richten Uw verschrikkingen mij te gronde; ze omringen mij en sluiten mij in, den ganschen dag, als watergolven.
19. "Vriend en volksgenoot houdt Gij ver van mij verwijderd — mijn eenige metgezel is... de duisternis! ⁴

¹ In den tekst: "sela" =3 bis.

Het uitzicht van den dichter is hier wel heel eng. Bij N.T.isch licht weten we, dat de gestorvenen inderdaad opstaan, om God te loven, ja, dat dan het ware loven pas goed begint.

² Het gebed wordt hier als een persoon voorgesteld, die op reis gaat om den Heere te ontmoeten. Dit is een prachtig beeld, want hierin wordt tevens openbaar, dat in het gebed de actie van twee kanten uitgaat: van den hemel en van de aarde. De bidder klimt op naar God, en God daalt af naar den bidder, en op een bepaald punt moeten ze elkander dus ontmoeten.

³ Op die vraag: waarom, had hij feitelijk zelf reeds een antwoord gegeven in vs 8: Uw toorn. Ziekte is gevolg van persoonlijke zonde, dat stond algemeen zóó vast, dat ook de discipelen bij het gezicht van den blindgeborene daarvan als de meest vanzelfsprekende zaak uitgaan: wie heeft er gezondigd, deze of zijn ouders. Dat er zonde aan ten grondslag lag, stond vast, ze wisten alleen nog niet precies wie de eigenlijke zondaar was. Jezus heeft deze voorstelling verworpen. Reeds in het O.T. waren er blijkbaar ook, die er aan twijfelden: Job bijvoorbeeld. Dat onze dichter nu ook komt met de vraag: waarom, bewijst dat de traditioneel-Joodsche opvatting voor hem toch ook nog niet zoo absoluut vaststond. Het was echter Christus, Die de vraag "waarom" volkomen terecht kon stellen.

⁴ Er is wel geen enkele Psalm, die zoo in de "duisternis" eindigt als deze. Toch is dit geen pessimisme. Zóó is het leven van Christus in duisternis ondergegaan, opdat voor ons het eeuwige licht dagen zou. Voor den mensch zonder Christus is het einde als deze Psalm: eeuwige duisternis! Maar de christen ziet reeds het licht van den derden dag!

PSALM 89.

DE GOEDERTIERENHEDEN DES HEEREN.

Opschrift (vs 1).

1. Een onderwijzing.
Van Ethan, den Ezrahiet.

De dichter spreekt (vs 2 en 3). Eerste stem.

2. 'k Zal eeuwig zingen van Gods goedertierenheên. Aan mijn kinderen en kleinkinderen zal ik vertellen van Uw trouw. Want wij kunnen op God aan, hoezeer nu ook de werkelijkheid met Zijn beloften schijnt te spotten.
3. Hoe donker dus ook Gods weg moog' wezen, Ik weet, dat 't vast gebouw van Zijne gunstbewijzen Naar Zijn gemaakt bestek in eeuwigheid zal rijzen. Zoomin de hemel ooit uit zijnen stand zal wijken, Zoomin zal Uwe trouw ooit wank'len of bezwijken.

God spreekt (va 4 en 5). Tweede stem.

4. Er is overvloedige reden, om van Mijn goedertierenheid en trouw te zingen. Immers: Ik heb met David, Mijn knecht, dien Ik uitverkoren heb, een verbond gemaakt, en Ik heb onder eede verklaard, dat Ik dat verbond niet verbreken zal.
5. Daarbij heb Ik hem beloofd: ook wanneer gij gestorven zult zijn, zullen uw zonen in eeuwigheid op uw troon zitten. Uw koninkrijk zal een eeuwig koninkrijk zijn. In plaats dat gij Mij een huis bouwen zult, zal Ik u een huis bouwen, en dit zal bestendig zijn van geslacht tot geslacht¹, dit zal bestendig zijn van geslacht tot geslacht².

De dichter spreekt (vs 6-20a).

Eerste stem.

- 6-8. In den hemel wordt, o Heere, dag en nacht gezongen van
Uw onvergelykelijke wondermacht, en van Uw onveranderlijke trouw: in de vergadering der heilige engelen wordt voortdurend het loflied aangeheven: ³ wie is U gelijk bij al de hemelingen? Wie van de machtigste engelen kan den Heere evenaren⁴? Wie is aan God gelijk, den Verhevene temidden van den raad der heilige engelen; zinken niet alle schepselen die Hem omringen, in het niet bij den grooten en vreeselijken God?
9. Heere, God der legerscharen, er is niemand gelijk Gij! Gij zijt zeer groot van macht, en Uw trouw bedekt U als een gewaad.
10. Van Uw goedertierenheid en trouw zingt niet alleen de hemel, maar ook de aarde. Immers, Gij beheerscht de woedende zee, en als haar golven zich verheffen, brengt

¹ Deze belofte gaat terug op 2 Sam. 7:5-17. Het was een belofte aan David gedaan, maar deze hing ten nauwste samen met de toekomst van heel Israël, omdat deze belofte een Messiaansche», inhoud had. Vandaar, dat de Psalm juist van deze belofte aan Davids huis uitgaat, als hij een thema zoekt om van goedertierenheid en trouw te zingen.

² In den tekst: "sela" = bis.

³ Als in de berijming op de woorden: de hemel looft, o Heer, Uw wond'ren dag en nacht, volgt: Uw waarheid wordt op aard' de glorie toegebracht, daar Uw geheiligd volk van Uwe trouw mag zingen, dan is dat niet in overeenstemming met den tekst. Deze bepaalt zich vooralsnog alleen tot den hemel, en met de gemeente of vergadering der heiligen, die Gods trouw looft, is de vergadering der engelen bedoeld.

⁴ Er is in den tekst sprake van godenzonen. (St. Vert.: kinderen der sterken). Dat zijn de engelen, die ook b.v. in Job 1:6 kinderen Gods genoemd worden. Dus niet de "vorsten", zooals in de berijming: "en welke vorsten ooit het aardrijk moog' bevatten..."

- Gij ze tot bedaren, zoodat ze geen schade kunnen aanrichten¹.
11. Gij hebt deze schoone wereld uit den chaos voortgebracht, en al wat de door U gestelde orde wil verstoren, verbrijzelt Gij door Uw sterken arm².
12. Zoo zijt Gij de rechtmatige Eigenaar van den hemel en van de aarde; al wat leeft of ooit zal leven, is 't Uwe, want 't gansch heelal hebt Gij 't bestaan gegeven.
13. Wijl Gij de aarde geschapen hebt, behoort ze van Noord tot Zuid U toe, en al de bergen en heuvelen bezingen den lof van hun Schepper³.
14. Uw grootheid blijkt echter niet alleen uit Uw machtigen arm en Uw sterke en hoogverheven rechterhand, maar ook
15. en vooral daarin, dat Gij rechtvaardig zijt. Recht en gerechtigheid zijn de grondslagen⁴ van Uw wereldregeering, terwijl "goedertierenheid" en "trouw" al Uw doen en laten bepalen⁵.
16. Hoe zalig is het volk dus, dat behoort tot het rijk, waarvan Gij Koning zijt⁶: ook wanneer zij langs donkere wegen moeten gaan, schijnt daar toch het licht van Uw aangezicht.
17. Als er niets meer is in de wereld, dat hun blijdschap geven kan, dan hebben zij U nog, en wie U heeft, kan zich altijd, ook in de donkerste uren, verblijden.
- Uw goedheid straalt hun toe, Uw macht schraagt hen in 't lijden.
- Uw onbezweken trouw zal nooit hun val gedoogen, maar door Uw gerechtigheid zullen zij van heerlijkheid tot heerlijkheid voortgaan.
- 18,19. Gij toch, Gij zijt hun roem, de kracht van hunne kracht;
Uw vrije gunst alleen wordt d'eere toegebracht;
Wij steken 't hoofd omhoog, en zullen d'eerkroon dragen.
Door U, door U alleen, om 't eeuwig welbehagen;
Want God is ons ten schild in 't strijdperk van dit leven,
En onze koning is van Israëls God gegeven⁷.
- 20a. Het moge Uw volk vergund zijn, U, o Heere, in het donkere heden Uw beloften voor te houden, die Gij eens aan David, Uw bondeling, in een visioen gedaan hebt, en in Hem aan heel Uw bondsvolk.

¹ Het is den dichter er juist om te doen; Gods "goedertierenheid" ook in de natuur, in het licht te stellen.

² In den tekst is sprake van Rahab, die met zijn helpers verbrijzeld wordt. Dit is een zinspeling op een mythologisch, voorwereldlijk monster, dat gepoogd zou hebben den bestaanden chaos te handhaven. Later is de naam Rahab ook voor Egypte gebruikt.

³ In den tekst wordt alleen gewag gemaakt van "Tabor en Hermon", die "juichen in Uw Naam". Dit waren de beide voornaamste bergtoppen in Kanaän, en worden daarom als representanten genomen van alle bergen.

⁴ St. Vert.: de vastigheid Uws troons. Beter: het fundament. Dit was ook in letterlijken zin zoo. De troonzetel Gods was boven de ark, waarin de tien geboden lagen. Deze tien geboden (recht en gerechtigheid) waren dus de grondslag waarop de troon gebouwd was. Daarop zinspeelt deze uitdrukking, evenals Ps. 97:2.

⁵ Feitelijk worden "goedertierenheid" en "trouw" hier als personen gedacht, die voor Gods aangezicht staan. We zouden zeggen: het zijn de ministers der kroon. Al wat God doet, wordt bepaald door Zijn goedertierenheid en trouw, de beide deugden, die deze Psalm vooral bezingen wil (vs 2).

⁶ Dat het geklank kent, d.i. de heilige klanken der bazuin, die het volk ter vergadering opriep.

⁷ De heerlijkheid van Israël is, dat het een "gegeven" koning heeft, en geen usurpator. In dit "van God gegeven" ligt een Messiaansche klank. Wij denken er bij aan Joh. 3:16: God heeft Zijn eeniggeboren Zoon gegeven. Deze verzen, die spreken van "eeuwig welbehagen", zijn vol N.T.ische klanken. Bethlehem komt in 't zicht, en ook de opstanding. En wij zullen met Hem opstaan en d'eerkroon dragen!

God spreekt (va 20b-38).

Tweede stem.

- 20b. Ik zeide¹: Ik heb Mijn uitverkorene van achter de schapen weggehaald, en verheven tot leidsman van Mijn volk, opdat hij als een held zou optreden om het volk te helpen in den nood.
21. Het was David, Mijn knecht, dien Ik aanstelde tot het koningsambt, en bekwaamde tot zijn grootsche taak, door hem
22. met heilige olie te zalven. Hem beloofde Ik met Mijn almacht en trouw voortdurend ter zijde te zullen staan.
23. Geen vijand zou hem benauwen, en geen booswicht hem verdrukken,
24. Maar — zoo zeide Ik — Ik zal al zijn tegenstanders voor zijn oogen verpletteren, en zijn haters verjagen.
25. Mijn trouw en goedertierenheid zullen hem vergezellen op al zijn wegen, en door Mij zal hij zeer in macht toenemen.
26. Zijn rijk zal zich uitbreiden van de Middellandsche Zee tot aan de Eufraat.
27. Hij zal Mij eeren en liefhebben als een Vader, en erkennen dat Ik zijn God ben, zijn eenige Toevlucht, en de Bron van alle heil.
28. Mijnerzijds zal Ik hem erkennen als Mijn zoon, en hem een plaats geven boven alle koningen der aarde².
29. Mijn goedertierenheid zal van hem geen oogenblik wijken, doch zal hem eeuwig vergezellen, want daarvoor staat Mijn verbond, dat van geen wankelen weet, borg.
30. Dat verbond zal een eeuwig verbond zijn, en van kracht blijven voor zijn kinderen tot in de verste geslachten, en zijn troon zal even duurzaam zijn als de hemelen.
- 31-33. Aan deze verbondsbeloften zijn evenwel de verbondseischen onafscheidelijk verbonden: de bondelingen zijn gehouden, Mijn wet te houden, Mij lief te hebben met geheel hun hart en met al hun krachten. Indien zij in Mijn wegen niet willen wandelen, zoo dreigde Ik,
Indien zijn kinderen ooit Mijn zuiv're wet verlaten, Zoo 't richtsnoer van Mijn recht ter reeg'ling niet kan baten,
Zoo zij ontheiligen, wat Ik heb voorgeschreven,
Dan mogen zij gewis voor Mijne straffen beven.
Dan zal Ik hen, die dwaas en wreevlig overtreên,
Bezoeken met de roê en bitt're tegenheên.
- 34, 35. Maar al moet Ik de bondsbrekers vaderlijk kastijden,
Mijn verbond zelf zal Ik nimmer teniet doen! Dat verbond is onaantastbaar en onverbrekelijk, want Ik kan Mijzelf niet verloochenen.
Ik zal Mijn gunst en goedheid nooit doen enden, Niet feilen in Mijn trouw, noch Mijn verbond ooit schenden;
'k Zal nooit herroepen, wat Ik eenmaal heb gesproken, 't Geen uit Mijn lippen ging, blijft vast en onverbroken.
36. Met den allersterksten eed heb Ik immers Mijn verbond bevestigd, toen Ik zwoer bij

¹ Wat nu volgt, is weergave van de beloften Gods in 2 Sam. 7.

² In den tekst: Ik zal hem stellen tot een eerstgeborene. Ook de andere koningen werden beschouwd als "zonen Gods", maar David krijgt onder hen de eerste rechten. Dit wijst ook de parallelie van het 2e deel van dit vers uit: "den hoogste onder de koningen der aarde". De zin is natuurlijk ook hier typisch-Messiaansch.

Mijn heilig Wezen:

Zoo Ik aan David lieg', zoo hem Mijn woord misleid'!

37. Zijn zaad zal eeuwig zijn; zijn troon zal heerlijk pralen,
Zoo duurzaam als de zon.
38. Hij zal bestendig zijn als de maan, en zoomin de hemel ooit uit zijnen stand zal
wijken,
zoomin zal Mijne trouw ooit wank'len of bezwijken,
zoomin zal Mijne trouw ooit wank'len of bezwijken¹.

De dichter spreekt (vs 39-53).

Eerste stem.

- 39, 40a. Ja, Heere, zóó hebt Gij gesproken, en beloofd! Maar hoe is daarmee nu de
jammerlijke toestand van koningshuis en volk te rijmen? Ach, mijn God, waar blijkt
Uw trouw nu, waar Uw eer?
- Gij stoot en werpt, vergramd, thans Uw gezalfde neer; Gij schijnt niet van 't verbond
met Uwen knecht te weten!
- 40b. Zijn heilige kroon ligt ontwijd ter aarde.
41. Israël is verslagen! Alle verdedigingswallen zijn doorgebroken, en de vestingen zijn
tot puinhoopen geworden!
42. Het land ligt open, zoodat alle naburige staten het naar hartelust kunnen
leegplunderen, en nu het blijkbaar op Uw steun niet meer rekenen kan, wordt het
door iedereen bespot.
43. In plaats van óns den zegen en den voorspoed te schenken, hebt Gij onze
tegenstanders doen triumfeeren, zoodat zij nu juichen kunnen over de overwinning.
44. Wij werden door onze vijanden op de vlucht gedreven, en konden in den krijg geen
weerstand bieden.
45. Het koningshuis is van zijn luister beroofd, en de troon, die zoo duurzaam zou zijn
als de zon, is ineengestort.
46. Ons jonge en veerkrachtige volk hebt Gij op eenmaal van een schoone toekomst
beroofd;
wij zijn in schande gehuld,
wij zijn in schande gehuld².
47. Hoelang, o Heer, zal deze droeve toestand nog duren? Ik weet, op grond van Uw
beloften, dat er een eind aan komen zal, maar ach, wanneer? Gij kunt U toch niet
altijd voor ons verbergen? Uw gramschap zal toch niet eeuwig branden als een vuur?
O Heere, al schijnt er geen oplossing mogelijk, ik kan U toch niet loslaten, en ik houd
ondanks alles vast aan Uw goedertierenheid en trouw.
48. Hoor dan ook nu mijn pleiten. En gedenk dan in de eerste plaats, dat het leven maar
zoo kort is — als een ademtocht gaat het bestaan der schepselen voorbij! Zou dan
dit geslacht voorbij moeten gaan, zonder iets van Uw onwankelbare trouw gezien te
hebben?
49. Wie is er toch die niet zal sterven, en wie kan zich aan het graf ontworstelen. Heere,
haast U dan tot onze hulp,
voordat dit korte leven voorbij is,

¹ In den tekst: "sela" = bis.

² In den tekst: "sela" = bis.

voordat dit korte leven voorbij is¹.

50. En voorts, Heere, Uw gunstbewijzen behooren toch niet enkel tot den verleden tijd? Gij hebt ze eens aan David laten zien. O, laat nu, wat Gij hem gezworen hebt, ook aan ons zien!
- 51-53. Maar wat het voornaamste is: Uw eer is er mee gemoeid! Uw Naam wordt onteerd, omdat de vijanden U als een onmachtige hoonen! Gedenk den smaad, dien elk van Uwe knechten lijdt, Waarmee elk machtig volk mijn bang gemoed doorsnijdt; Den smaad, o Heer, waarmee Uw haters ons beladen, Waarmede zij den gang van Uw gezalfde smaden. Gij immers wilt of zult nooit onze hoop beschamen; Den Heer zij eeuwig lof! en elk zegg': Amen, Amen!².

PSALM 90.

HET GEBED VAN MOZES.

Toelichting.

Deze Psalm bevat twee machtige tegenstellingen: de onvergankelijke God, en de vergankelijke mensch (vs 2-6), de heilige God, en de zondige mensch (vs 7-11). Dit klinkt nogal somber, maar het wordt *voorafgegaan* door de geloofsuitspraak, dat deze eeuwige en heilige God een *Toevlucht* is voor alle geslachten, en besloten met het inroepen van de *lieflijkheid des Heeren*, waaruit blijkt, dat die toornende God toch ook is de God van liefde.

We denken bij die lieflijkheid des Heeren vanzelf aan Jezus Christus, in Wien God ons Zijn lieflijk aangezicht weer toont. Door dit begin en slot van den Psalm wordt de donkerheid van het leven niet weggedoezeld — Mozes laat dat eerlijk staan — maar over dit alles valt nu het licht van den eenigen troost in leven en sterven, dat ik met lichaam en ziel, niet mijns, maar mijns getrouwen Zaligmakers Jezus Christus eigen ben.

Opschrift (vs 1a).

- 1a. Een gebed.
Van Mozes, den man Gods.

a. Praeludium (vs 1b).

- 1b. Heere, Gij waart gisteren en heden, en zijt tot in het laatste nageslacht onze Toevlucht, bij Wien wij in dit vergankelijke leven alleen onzen troost kunnen vinden.

b. De onvergankelijkheid Gods en de vergankelijkheid van den mensch (vs 2-6).

2. Gij zijt de Eeuwige, o God. Gij waart er reeds vóór de schepping. Voordat de bergen geboren waren, en de aarde en de wereld uit het niet tot aanzijn waren geroepen, kondet Gij reeds zeggen: Ik ben! En Gij zult er zijn tot in alle eeuwigheid.
3. Hoe nietig en vergankelijk is tegenover U, Die alleen onsterfelijkheid bezit, de sterfelijke mensch! Een stofje, dat Gij ook weer tot stof doet wederkeeren. De mensch moge machtig schijnen, maar Gij behoeft slechts één woord te spreken, en de groote mensch

¹ Idem.

² De laatste woorden: Geloofd zij de Heere tot in der eeuwigheid, amen, amen, behooren eigenlijk niet meer bij dezen Psalm, maar vormen de afsluiting van den geheelen bundel (Ps. 73-89). Het is echter teeknend, dat deze lofzegging juist dezen Psalm afsluit. De dichter worstelt met het moeilijk probleem, dat hij niets van Gods beloften ziet. Maar niet ziende, wil hij nochtans gelooven. En dat gelooven is zingen van Gods goedertierenheên op hoop tegen hoop. Begin en einde van dezen Psalm met z'n onoplosbare raadselen is: 'k zal eeuwig zingen van Gods goedertierenheên!

keert terug naar de aarde, waaruit hij genomen is.

4. Gij daarentegen zijt zoo hoog boven allen tijd verheven, dat duizend jaren in Uw oogen even lang duren als één voorbijgevlogen dag — gisteren was hij er nog, en nu is hij al weer voorbij! Ja, duizend jaren zijn voor U niet meer dan een klein stukje van den nacht, dat, slapend doorgebracht, zelfs geen herinnering meer met zich meedraagt.
5. En alweer — hoe vergankelijk is daar tegenover ons menschenleven.
Dat leven — het is als een stuk wrakhout, dat door den machtigen stroom wordt meegesleurd.
Het is als een korte nacht, die we slapend hebben doorgebracht.
6. Het is als het gras op de daken, dat 's morgens nog groen is, maar 's avonds reeds door den zonnegloed is verzengd — dan is het slap geworden, en tot hooi verschroeid.

c. De heiligheid Gods en de zondigheid van den mensch (vs 7-11).

7. Is het dan niets dan de wet van opgaan, blinken en verzinken, dat de geslachten hier in de woestijn wegsterven?
Ach neen, de oorzaak ligt veel dieper!
Onze dood is de bezoldiging voor onze zonde!
Gij hebt gezegd, dat de mensch zou sterven, ten dage dat hij at van de verboden vrucht.
Het is Uw heilige en rechtvaardige toorn over ons, zondaren, dat wij nu vergaan, en het is Uw grimmigheid over ons bedreven kwaad, dat wij verschrikt en vernietigd worden.
8. Gij sluit Uw oogen niet voor onze ongerechtigheid, maar slaat nauwkeurig acht op al onze wegen, en zelfs wat wij verborgen trachten te houden, is niet onzichtbaar voor U, Die de harten kent en de nieren proeft.
9. Zoo verdwijnen dan al onze dagen in Uw heftigen toornfloed, gelijk het stroo door het vuur verteerd wordt, en zoo brengen wij onze jaren door als een zucht.
10. Het is Uw gericht, dat het getal onzer levensjaren is ingekort tot zeventig jaar, of hoogstens tachtig jaar, en al wat wij daarin uitnemend achten, is moeite en teleurstelling; immers ook het uitnemendste onzer jaren vliegt voorbij en wijzelf vliegen mee.
11. Hoe moest dit alles ons brengen tot de vraag: is er eenig middel om deze straf te ontgaan, en wederom tot genade te komen? Maar inplaats daarvan leeft menig een zorgeloos voort, zonder te beseffen hoe vreeselijk het is, te vallen in de handen van den levenden God. Want onze God is een verterend vuur!

d. Het gebed (vs 12-17).

12. Geef Gij ons, o God, de rechte wijsheid, opdat wij dit korte leven in eeuwigheidslicht leeren bezien, en zoo den zin van ons leven leeren verstaan.
13. Laat Uw toorn een einde mogen nemen, o Heere — ach, hoe lang zult Gij nog voortgaan te toornen? En wees met innerlijke ontferming bewogen over Uw knechten.
14. Vervul ons tot verzadiging toe met Uw genade in den morgenstond — dan zullen wij tot den avondstond van ons leven genieten en verblijd zijn.
15. Reeds zoovéle dagen heeft Uw hand zwaar op ons gedrukt, en al deze jaren hebben wij al zoovéel geleden — mocht nu na deze duisternis het licht opgaan, en mochten de goede jaren de kwade volgen.
16. Toon ná de blijken van Uw toorn, nú ook de blijken van Uw gunst aan Uw knechten, en laat Uw heerlijkheid opgaan over hun kinderen.
17. En de lieflijkheid des Heeren onzes Gods worde als een beschuttend dak over ons

uitgebreid, en wil wat wij ons voorgenomen hebben, zegenen, ja, zegen wat wij ons voorgenomen hebben¹.

PSALM 91.

GOD ZORGT VOOR U.

Toelichting.

Deze Psalm is een samenspraak, en, wijl het geheel door zoo'n sterk geloof gedragen wordt, tevens samenzang, tusschen twee menschen. Die twee menschen zijn wellicht een priester en een Israëliet, van wie de een z'n geloof belijdt, en de ander (de priester) daarop Gods belofte doet hooren. Aan het slot wordt God Zelf sprekend ingevoerd. Men zal in de paraphrase vanzelf vernemen, wie in de verschillende onderdeelen van den Psalm aan het woord is.

De priester (vs 1).

1. Welgelukzalig is hij, die in dit moeitevolle leven een schuilplaats gezocht en gevonden heeft bij Hem, Die als de Allerhoogste alle dingen bestuurt. Driewerf gelukkig is hij, die in den Almachtige zijn Gastheer en Beschermmer vond, in Wiens beschuttende tent hij z'n moede hoofd kan neerleggen.

De Israëliet (vs 2).

2. Dikwijls heb ik — en telkens tevergeefs — elders hulp gezocht. Maar nu wil ik mij aan den Heere geheel overgeven. Ik belijd, dat deze Almachtige ook mijn God, en mijn Vader is, *mijn Toevlucht, mijn Burcht, mijn Heere*, en mijn God, op Wien ik geheel betrouw.

De priester (vs 3-8).

3. Wie op den hoogen God vertrouwt,
Heeft zeker op geen zand gebouwd.

Vol van gevaren is wel het leven, ze omringen u van alle kanten; nu eens beloert u de dood, die als een vogelvanger z'n klapnet uitgezet heeft om u te vangen, dan weer zijn het besmettelijke ziekten, die uw leven bedreigen. Maar uit die alle redt u God.

Hij kan en wil en zal in nood,
Zelfs bij het naad'ren van den dood,
Volkomen uitkomst geven.
4. Want uw Vader in de hemelen is als een moeder, die, gelijk een hen haar kiekens beschermt en haar vleugels beschermend over ze uitbreidt, ook u beschermen zal, zoodat ge bij Hem veilig zijt en geborgen.

Hij is als een krijgsman, die met zijn schild en pantser u beschut tegen de moordende pijlen.
5. Gij behoeft dus niet te vreezen voor de verschrikkingen van den nacht², noch voor de doodelijke zonnestrallen overdag³.
6. Niet voor ziekten, die onverhoeds komen aansluipen als een dief in den nacht, noch

¹ Bedoeld is misschien de intocht in Kanaän.

² Allerlei gevaren bedreigden den reiziger in 't Oosten bij nacht: wilde dieren, vijandelijke aanvallen enz. Misschien wordt hier ook gedacht aan allerlei demonische machten.

³ In den tekst: de pijl die des daags vliegt, waarmee wel de doodelijke pijlen of stralen van de zon bedoeld zullen zijn.

voor gevaren, die zich op klaarlichten dag aandienen.

7. Al gingt gij in. den oorlog, waar op het slagveld de dooden aan alle kanten bij duizenden en tienduizenden vallen, gij zoudt temidden van die verschrikkingen ongedeerd blijven.
8. Wel zult gij dood en verderf zien, maar wat ge daarvan ziet, is slechts hoe God diegenen straft, die zonder Hem hun weg door het leven gaan.

De Israëliet (vs 9a).

9a Ja, Heere, Gij zijt mijn Toevlucht¹.

De priester (vs 9b-13).

- 9b. Is het inderdaad uw vast besluit om bij den Allerhoogste uw bescherming te zoeken,
10. Wel, dan zal u geen kwaad wedervaren, en geen plaag zal uw tent naderen.
11. Engelen, die als gediensstige geesten uitgezonden worden ten behoeve van hen, die de zaligheid beërven zullen — zij zullen u beschermen op alle wegen die gij gaat.
12. Zij zullen u liefdevol op de handen dragen, als gij gevaar zoudt lopen, uw voeten te wonden aan scherpe steenen².
13. Slang en adder zullen met hun vergif u niet deren. Leeuwen en draken zult ge zelfs vertreden³.

God spreekt (vs 14-16).

14. Omdat deze mensch zich in volkomen geloofsvertrouwen aan Mij heeft overgegeven, zal Ik hem ook bevrijden. Omdat hij Mij wil kennen en erkennen, zal Ik hem beschermen.
15. Zoo dikwijls als hij Mij aanroept, zal Ik hem verhooren. In welken nood hij ook zal komen te verkeerren, Ik zal vlak bij hem zijn, en hem er uit rukken.
Ik zal hem zelfs eer en aanzien geven.
16. Ik zal hem in het leven sparen, tot in lengte van jaren, en als eindelijk zijn sterfuur komt, zal hij Mijn Heil⁴ zien.

PSALM 92.

EEN SABBATSLIED.

Opschrift (vs 1).

1. Een Psalm.
Een lied.
Op den sabbat.
2. Wanneer een mensch het moeilijk heeft, doet het hem goed, om dan maar te zingen, den Heere te loven en te danken, en Psalmen aan te heffen, die Uw Naam verheerlijken, o Allerhoogste.

¹ De belijdenis van vers 2 wordt hier dus herhaald, maar ze is nu inniger. Van den Heere wordt niet meer in de 3e, maar tot den Heere in de 2e persoon gesproken.

² In 't Oosten heel gewoon. De wegen waren er soms mee bezaaid en de sandalen boden er geen voldoende beschutting tegen.

³ Dit is niet maar O. T. isch. Voor wat het geloof vermag, zie men Lukas 10: 19 en Markus 16: 17, 18 in dit verband.

⁴ "Heil" staat hier met opzet met een hoofdletter, in aansluiting aan de opmerking van prof. de Groot, dat het Hebr. woord voor heil vrijwel gelijk is aan den naam van Jezus. Hier verschijnt Christus dus weer aan het slot. Wij zullen den Koning zien in Zijn schoonheid. Dat is 't hoogste geluk.

3. Er is altijd nog zóóveel reden om God te danken, dat men er den ganschen dag mee vullen kan: men kan den dag beginnen met Zijn goedertierenheid, die eiken morgen nieuw is te verkondigen, en als het donker geworden is, eindigen met te gewagen van Zijn trouw, die tegenover eigen ontrouw zoo heerlijk uitkomt.
4. Zulk een lied wil ook ik gaan zingten, Heere, onder begeleiding van tiensnarig instrument en harp.

[tusschenspel op de citer] ¹.

5. Want Gij hebt mij, door hetgeen Gij voor mij gedaan hebt, ruime stof tot blijdschap gegeven, Heere! Zou ik dan niet jubelen over de werken Uwer handen?
6. Hoe groot zijn Uw werken, o Heere, hoe diep Uw gedachten.
7. Het is een dwaas, die het niet erkent, hoe in al Uw werken in natuur en genade en historie Uw grootheid klaarlijk schijnt, en het is niets dan onverstand, als men Uw doen bedilt, in plaats van Uw majesteit te prijzen.
8. Hoe schittert bijvoorbeeld Uw gerechtigheid daarin, dat Gij de goddeloozen enkel naar hun verderf laat toegroeien. Zij schijnen maar ongestoord te groeien en te bloeien, de werkers der ongerechtigheid, maar het gaat er mee als het gras op het veld: even bloeit het, om daarna te vergaan. Zoo eindigt hun geluk en voorspoed in eeuwig verderf!
9. En terwijl hun rijk voor eeuwig ondergaat, zal Uw rijk eeuwig standhouden, o Heere!
10. Ja, waarlijk, Uw vijanden vergaan, Heere, en alle werkers der ongerechtigheid komen om.
11. Maar zooals Uw gerechtigheid openbaar wordt in het droevig einde der goddeloozen, zoo schitteren Uw barmhartigheid en Uw waarheid in alles wat Gij Uw kinderen schenkt. Wanneer dan de goddeloozen mij tegenstaan, geeft Gij mij kracht om over hen te triumfeeren².
12. Die overwinning zal zoo volledig zijn, dat mijn oog den verslagen vijand voor mijn voeten zal zien liggen, en mijn oor de kreten van angst en smart der overwonnenen zal hooren.
13. Terwijl de voorspoed der goddeloozen is als de spoedig stervende bloei van het kruid des velds, is het geluk der vromen te vergelijken met de pracht van palm en Libanon-ceder, die koninklijke boomen, die nimmer schijnen te sterven.
14. Het geheim hunner kracht is de gemeenschap met God. Gelijk de ceder, in vruchtbaren grond geplant, hoog opwast, zoo zijn zij geplant in het Woord Gods³.
15. Derhalve dragen ze schoone vrucht. Hoe oud ze ook wor-
- 16 den, geestelijk blijven ze steeds jong en frisch, en altijd zullen ze bereid zijn om te belijden, dat de Heere recht is in al Zijn weg en werk, hoezeer het ook anders schijnen moge.

Ik weet aan Wien ik mij vertrouwe, Al wisselen ook dag en nacht. Ik ken de Rots, waarop ik bouwe, Hij feilt niet, die Uw heil verwacht.

¹ Hier staat in den tekst het Hebr. woord "Higgajon", dat in Ps. 9: 17 onvertaald gelaten is, en dat tusschenspel op de citer beteekent.

² Dit is de eenvoudigste paraphrase van: Gij verhoogt mijn hoorn als van den os (St. Vert.: eenhoorn); Gij overgiet mij met versche olie. Met olie werd het lichaam lenig gehouden, en dus strijdvaardig gemaakt, terwijl in het eerste beeld de dichter zichzelf bij een dier vergelijkt, dat met z'n hoornen de overwinning behaalt in den strijd.

³ Eigenlijk: in het huis des Heeren en "Zijn voorhoven". Dat is N. T. isch de plaats waar Gods Woord verkondigd wordt.

PSALM 93.

RUST MIJN ZIEL, UW GOD IS KONING.

1. De Heere zit als Koning op Zijn verheven troon. Aanbiddelijke majesteit is Zijn koningskleed. Alvermogen is de gordel Zijner lendenen.
Daarom zullen de anti-goddelijke, chaotische wereldmachten niet zegevieren, hoeveel wanorde ze ook stichten mogen. Want Hij houdt Zijn werk onwankelbaar in stand en voleindigt Zijn raadsplan met de wereld.
2. Aardsche tronen zullen wankelen, maar Uw troon nooit. Wereldrijken verschijnen en verdwijnen, maar Uw heerschappij is van eeuwigheid tot eeuwigheid.
3. Rust daarom, mijn ziel, uw God is Koning.
Al komen de satanische machten als geweldige wateren aanstormen, al pogen ze als bruisende golven alles te vernietigen, laat ze razen, oorlog blazen.
4. Meer dan het bruisen van vele wateren, Heerlijker dan de golven der zee, Sterker dan alle wereldmachten,
Is de Heere, Die hoog in den hemel woont.
5. Wat Gij, o Heere, ons van Uw heilsplan met Uw volk en met deze wereld hebt bekend gemaakt, is volkomen betrouwbaar.
Uw raad zal bestaan, en Gij zult al Uw welbehagen doen, ondanks al het woeden des Satans en alle verzet der wereld.
Uw volk is een heilig volk, een verkregen volk, en daarom onschendbaar.
Het zal blijven bestaan tot in alle eeuwigheid.

PSALM 94.

ZAL DAN GOD ZIJN UITVERKORENEN GEEN RECHT DOEN?

1. O God der wraak, Heere God, Gij Die het recht liefhebt en het onrecht wreekt — zóózeer wordt het recht met voeten getreden, dat er slechts een eind aan kan komen, als Gij Zelf ingrijpt, en de zaak der verdrukten en vervolgdten Zelf ter hand neemt.
2. Kom dan, o Rechter der gansche aarde! Blijf deze gruwelen toch niet langer werkeloos aanzien; vergeld den trotschen mensch die macht boven recht laat gelden, naar zijn werken!
3. Wij houden het niet lang meer uit, o Heere, onder dit schrikbewind der goddeloozen. Hoelang zal het nog moeten duren, dat Gij passief blijft, en zij maar doorgaan met hun goddeloosheid, en van vreugde opspringen omdat hun slechte begeerten vervuld worden?
4. In onduldbare zelfverheffing pralen zij met een vloed van onbeschaamde woorden op hun macht, al deze werkers der ongerechtigheid.
5. Zij voegen echter de daad bij het woord door de machtelloozen maar te vertrappen en de weerloozen te onderdrukken, iets wat te meer onduldbaar is, omdat het *Uw* volk betreft, dat Gij U ten eigendom hebt verkoren.
6. Zij schromen niet, de vreemdelingen te dooden, en weerlooze weduwen en weezen om te brengen, die naar Uw wet juist bijzondere bescherming behoeven.
7. Daarbij durven ze nog beweren, dat de God Jacobs er niets van merkt, want ze meenen,

dat de Heere onverschillig staat tegenover deze onderdrukking van Zijn volk.

8. Maar menschen, zijt ge dan zoo dom, dat ge niet begrijpt, dat de Heere deze misdrijven zwaar zal straffen? Gij dwazen, wanneer zult ge toch eens verstandig worden, en leeren inzien, dat God wel degelijk de verdrukking van Zijn
9. kinderen ziet, en hun zuchten hoort. Is het niet de dwaasheid gekroond, om te meenen, dat Hij, Die den mensch het vermogen om te zien en te hooren gegeven heeft, Zelf het gezichts- en gehoorvermogen zou missen?
10. Is het niet ongerijmd, te denken, dat Hij, Die voortdurend Zijn tuchtroede doet gevoelen, zooals de geschiedenis der volken bewijst, den enkelen mensch die kwaad doet, *niet* zou straffen?
11. Neen, er is geen enkele reden om te denken, dat de Heere het kwaad niet straft, en dat Hij ook maar iets over het hoofd zou zien, te minder, waar Hij niet alleen de *dad*en, maar ook de innerlijkste *gedachten* van den mensch kent, en weet hoe ijdel die zijn.
12. Hoewel ze het zelf niet inzien, is het lot der goddeloozen dus wel vreeselijk; hoe gelukkig is daarentegen Gods volk! Door hen te onderrichten in Zijn wet, leert de Heere hen de rechte paden bewandelen, en zij worden om hun zonden ook wel getuchtigd, maar deze vaderlijke tuchting lijdt niet tot den dood, maar juist tot het leven. Daarom is de mensch, die deze tuchting ondergaat, niet ongelukkig, maar gelukkig,
13. want dien Hij liefheeft, kastijdt Hij. Zoodra deze kastijding haar doel bereikt heeft bij Gods kinderen, in berouw en bekeering, zijn voor hen de kwade dagen voorbij, en ontvangen zij rust, terwijl voor de goddeloozen de kwade dagen dan pas kómen, wíl ze vallen moeten in den kuil, die voor hen gegraven is.
14. Hoe bitter Gods volk vaak in deze wereld lijden moet, het is eenvoudig onmogelijk, dat de Heere Zijn volk verstooten zou; het is *Zijn* erfdeel, en wat *Hem* toebehoort, laat Hij niet aan anderen over.
15. Dat moge voor een tijd het geval zijn, maar 't geschiedt niet blijvend. Thans, terwijl menschenlijke willekeur en goddeloosheid heerschen, moge het recht tijdelijk verbannen zijn, het zal eenmaal weer terugkeeren, en z'n eereplaats in het midden des volks terugkrijgen. En alle oprechten van hart zullen er zich over verblijden, dat de tijd voorbij is, dat het recht machteloos en de macht rechtloos was.
- 16, 17. Mocht de Heere echter spoedig tusschenbeide komen, om mij te bevrijden van deze boosdoeners, want hun woede is zoo groot, dat ik reeds lang in het graf zou liggen, indien de Heere mij niet geholpen had.
18. In tijden van moedeloosheid en inzinking, als ik denk, dat ik niet verder kan, dan ondersteunt Gij mij weer met Uwe goedertierenheid, Heere.
19. En als angstige gedachten mij vervullen, en ik tusschen hoop en vrees heen en weer geslingerd word, dan zijn het steeds weer Uw vertroosting, die de duisternis in mijn ziel verdrijven.
20. Ik ben verzekerd, Heere, dat *Gij* ook verder Uw hulp zult bewijzen, en in den strijd tegen onrecht en geweld ons niet alleen zult laten — immers heel Uw goddelijk Wezen gaat tegen deze goddelooze practijken in; want goddeloos *zijn* ze, ook al trachten zij de onheilen die ze brengen, te verdedigen met een schijn van recht.
21. De rechtvaardigen staan zij naar het leven, en onschuldigen worden ter dood veroordeeld!
22. O, het zou niet langer uit te houden zijn, als ik niet wist dat de Heere mijn vaste Burcht was, en als ik in dezen nood niet langer mijn toevlucht nemen kon tot mijn God.
23. Al is nu dan ook nog alles duister, en schijnt er aan de macht der goddeloozen geen eind te zullen komen, eens wordt alles anders. De Heere zal alle ongerechtigheid op de

hoofden van de bedrivers ervan doen terugkeeren; Hij zal hen in hun boosheid doen sterven en voor altijd vernietigen, want Hij is *onze* God!

PSALM 95.

GEHOORZAMEN IS BETER DAN OFFERANDE.

Toelichting.

We kunnen dezen Psalm onmogelijk goed verstaan, als we er niet op letten, dat er drie verschillende koren of stemmen elkaar afwisselen, die resp. vertolken de woorden van de *zingende gemeente*, de *noodigende priesters* en een *waarschijnenden profeet*.

De situatie is deze, dat het volk op een der groote feesten al zingend en jubelend optrekt naar den tempel.

Wat zij zingen, staat in vs 1-5.

Genaderd tot de poorten van den voorhof, treedt een priesterschaar uit den tempel hen tegemoet met de uitnoodiging, in 's Heeren voorhoven binnen te treden.

Dit staat in vs 6 en 7.

Maar op het laatste moment verschijnt er een profeet, die het volk ernstig vermaant (met een voorbeeld uit de historie toegelicht) om de waarachtige godsvrucht niet in feestrumoer te doen ondergaan.

Wat die profeet zegt, komt hierop neer, dat *luisteren* naar Gods stem beter is dan zingen. Gehoorzamen is beter dan offerande.

Zooals Ps. 91 eindigt met "Heil", d. i. Jezus, zoo eindigt deze Psalm met het woord "Rust" en wijst heen naar een Rust-brenger, Jezus Christus, door Wien het alleen mogelijk is het hemelsch Kanaän binnen te gaan.

Koor van de gemeente (vs 1-5).

1. Komt, laat ons naar het huis des Heeren opgaan met jubelzangen tot Gods eer, want Hij, de God des verbonds, is de onwankelbare Rots, aan Wien wij ons in nood en dood vastklemmen, de vaste Grond onzer verlossing.
2. Laat ons dan in Zijn tempel naderen voor Zijn aangezicht met lof en dank.
Hoog klinkt ons lied, begeleid door harpspel, op, tot eer van Zijn Naam.
3. Want onze Verbondsgod is de eenige God, en Hij alleen is groot. Hij is ver verheven boven alle afgoden.
4. Hij is de Schepper van hemel en aarde, tevens de Gebieder en Onderhouder van alle dingen.
Met Zijn hand regeert Hij ook de verborgenste plaatsen der aarde, die geen menschenoog ooit zag, en Hij beheerscht de onherbergzame bergtoppen, waar geen mensch ooit kwam.
5. De geweldige wateren der zee zijn in Zijn macht, want Hij is er de Schepper van, en Zijn handen hebben zoowel de zee als het droge geformeerd.

Priesterkoor (vs 6 en 7a).

6. Komt binnen, opdat wij tezamen Zijn Naam verheerlijken en Hem danken voor Zijn onbegrijpelijke genade.
- 7a. Want deze almachtige Schepper van hemel en aarde wil *onze* trouwe Verbondsgod zijn.
Als een goede herder wil Hij ons leiden op de steilste paan.

Ons heeft Hij verkoren tot schapen Zijner weide, aan wie Hij het leven en overvloed geeft.

Laat ons dan met diepen eerbied tot Hem naderen.

Komt, laten wij aanbidden.

Komt, laat ons knielen.

Komt, buigen we ons diep voor Hem neer.

De profeet spreekt in naam van God (vs 7b-11).

- 7b. Het is den Heere liever, dat gij luistert naar Zijn stem, dan dat Hij luisteren moet naar uw zang.

Och, dat gij leerdet luisteren en gehoorzamen.

Reeds zoo dikwijls heeft de Heere gesproken, zonder dat gij wildet opmerken.

Laat nu dit heden der genade niet voorbijgaan.

Laat het een begin worden eener nieuwe gehoorzaamheid.

8. Verhardt *gij* toch uw hart niet, zooals uw vaders het deden bij het twistwater Meriba, en de plaats der verzoeking Massa¹.
9. Hoewel uw vaders Mijn groote liefde en macht keer op keer ervaren hadden, verzochten ze Mij daar toch, door in opstandigheid te vragen: is de Heere in ons midden of niet?
10. Zoo heb Ik veertig jaar verdriet gehad van dit geslacht en Ik zeide: ze zijn een volk, dwalende van hart, dat geen acht slaat op Mijn wegen.
11. Toen heb Ik gezworen in Mijn toorn: zij zullen niet in het Beloofde Land komen, de plaats Mijner rust.

En opdat gij niet desgelijks vergaat: Zoo gij Zijn stem dan heden hoort, Geloofst Zijn heil- en troostrijk woord. Verhardt u niet, maar laat u leiden.

PSALM 96.

EN ZIJ ZONGEN EEN NIEUW LIED.

a. Thema (vs 1).

1. Eens zal alles nieuw worden. Op een nieuwe aarde, waarboven een nieuwe hemel zich welft, zullen alle volken den Heere als den eenigen God erkennen en prijzen. En het klinkt door al de bogen:

Zingt, zingt een nieuw gezang den Heere; Dien grooten God, Die wond'ren deed.

b. De roeping der kerk (vs 2-6).

2. Opdat deze heilstijd inga, moet eerst de blijde boodschap van het evangelie de wereld worden ingedragen. Daarom, gij allen, die den Heere als uw Heiland hebt leeren kennen, zingt daarvan en spreek daarvan dag in, dag uit; predikt het evangelie aan alle creaturen, opdat Zijn Naam verheerlijkt worde!
3. Zoo moet uw tong de heid'nen noodden; Meldt allen volken Zijn geboden; Doet Zijne glorieijke daân
Alom de volkeren verstaan.

¹ Herinnering aan Exod. 17: 1-7 en Numeri 20: 1-14.

Vertelt aan alle volken, hoe heerlijk de Heere is, en hoe Hij alleen verlossing schenken kan.

- 4a. Wat tot deze prediking dringen moet is, dat de Heere alleen groot is, en Hem alleen allen lof toekomt.
- 4b, 5. En wat de heidenen dringen moet, onzen God te aanbidden, is het feit, dat Hij ver boven alle afgoden verheven is. Want de heidensche afgoden *kunnen* niet verlossen, omdat ze feitelijk niet bestaan; ze kunnen niet *helpen*, omdat ze niet *zijn*. Alleen God de Heere bestaat, Hij Die den hemel en de aarde gemaakt heeft.
6. Hij is niet alleen de almachtige Schepper, Die hoog woont in den hemel, vol majesteit en heerlijkheid, maar Hij buigt Zich ook in liefde neer tot Zijn volk, en van de schoonheid van Zijn dienst legt het heiligdom, waarin Hij woont temidden van Zijn volk, getuigenis af.

c. De roeping der wereld (vs 7-9).

7. O, al gij volken, geslachten, natiën en tongen, tot wie deze evangelie-prediking gebracht wordt, buigt u voor dezen God neer; geeft Hem de eer, die Hem toekomt, erkent dat Hij alleen groot is en sterk!
8. Vroeger kwaamt gij in 's Heeren voorhoven om die te plunderen en te ontwijden; toont nu uw bekeering, door naar den tempel Gods te gaan om te aanbidden en te offeren; opdat in deze algeheele verandering uwer gezindheid Zijn Naam verheerlijkt worde!
9. Komt naar het heiligdom in feestgewaad, en buigt u voor Hem neer. En met u brenge de gansche aarde Hem hulde.

d. Alle dingen nieuw geworden (vs 10-13).

10. Dan zal een nieuwe staat van zaken ingaan. Wat Gods volk zoolang heeft gehoopt, is dan werkelijkheid geworden, als onder alle volken over heel de wereld de roep weerklinkt: de Heere is Koning! Allen hebben Hem als hun Vorst en Gebieder erkend! Deze nieuwe wereld kan niet weer ondergaan. Dit Godsrijk kan niet aan het wankelen worden gebracht. Geen oorlogen zullen er zijn, en geen rouw of gekrijt. Het recht zal niet meer in onrecht worden verkeerd, want de Heere Zelf is Koning en Rechter.
- 11, 12. Van deze heerlijkheid der nieuwe wereld zinge niet alleen Gods volk, en ook niet alleen de nieuwe menscheit, maar heel de schepping. Dat de hemelen zich daarover verheugen, en dat de aarde jubele, en de zee met al wat daarin, en het veld met al wat daarop is, juiche; dat ook de boomen des wouds meezingen — ja, heel de vernieuwde schepping zij zelf een lied!
13. Want de Heere komt! Ja, Hij komt! Dan is er een einde gekomen aan alle rechteloosheid en trouweloosheid, want de Heere is de Rechter der gansche aarde, Die in de volkeren-wereld waarlijk rechtspreken zal. Zie, Hij komt op de wolken — gezegend is Hij, Die komt in den Naam des Heeren.

PSALM 97.

UW KONINKRIJK KOME.

1. Eens zal de Heere Zijn wereldrijk vestigen, en als Koning worden erkend door alle schepselen. Daarover verheuge zich de aarde, omdat ze dan van den vloek zal zijn ontheven, er heersche vreugde in het gansche rijk tot in de verste uithoeken¹, als deze Vorst den troon beklimt, Die na de overwinning van alle Gode-vijandige machten, in gerechtigheid regeeren zal.

¹ "Dat vele eilanden zich verblijden", staat er in den tekst. De "eilanden" zijn naar Hebr. voorstelling de verste uithoeken der aarde.

2. Vol van majesteit en heerlijkheid is deze Koning. Wolken en donkerheid zijn Z'n koninklijk gewaad; recht en gerechtigheid zijn de grondslagen van Zijn regeering, zoodat aan alle willekeur en onrecht voor goed een einde is gemaakt.
3. Als Hij verschijnt, zullen vlamme bliksemschichten vóór Hem uitgaan, die Zijn vijanden alom vernietigen.
4. Op dien grooten en vreeselijken dag zal de heele wereld in vuur en vlam staan, en er zullen aardbevingen zijn op verschillende plaatsen.
5. Zelfs de bergen, die onwankelbaar schenen, zullen wijken en vergaan, zooals was smelt voor het vuur; zóó majestueus is de verschijning van den Heere der gansche aarde.
6. Dan jubelen de hemelen om de openbaring van dezen Koning, Die in gerechtigheid heerschen zal; en alle volken die op de aarde wonen, zullen Hem zien en Zijn heerlijkheid aanschouwen, als Hij komt op de wolken.
7. Dan zal het voorgoed uit zijn met alle afgoderij, beeldendienst en schepselaanbidding. Het is met het rijk van den mensch en alle machtige aanbidders van wat geen god is, afgelopen. Die vroeger trotsch waren op hun afgoden, zullen zich dan diep voor hen schamen; en de machtigen, die uit de hoogte neerzagen op Gods volk, en het vertrapten, zullen zich dan diep buigen in het stof — ze vormen de levende voetbank Zijner voeten!
8. Dan zal Gods volk, bij het hooren van deze blijde tijding, van vreugde opspringen — zij, die zoolang verdrukt en vervolgd waren, zullen huppelen van zielevreugd, omdat nu eindelijk in de vernietiging van Gods vijanden alle onrecht is gewroken, en God tot Zijn eer komt.
9. Dan zal het uitkomen, o Heere, dat Gij — zoolang bespot en gehoond, de Allerhoogste zijt van de geheele aarde, en dat alle "goden" niets zijn, vergeleken bij Uw verheven majesteit.
10. Gij, die den Heere liefhebt, bereidt u op Zijn komst voor; weest nuchter en waakt; uw liefde tot den Heere openbare zich in haat tegen alle kwaad; strijdt den goeden strijd des geloofs, en weest er van overtuigd, dat Hij in dien strijd aan uw zijde staat, het leven der Zijnen beschermen zal, en u redden uit de hand der goddeloozen.
11. Het licht, dat voor de rechtvaardigen "gezaaid" is, zal te zijner tijd een rijken oogst geven, zoodat de oprechten van hart te allen tijde blijde kunnen zijn.
12. Verblijdt u dan, o volk des Heeren, niet in de tijdelijke dingen, die meestal geen stof tot blijdschap geven, maar verblijdt u in *den Heere*, en looft Zijn heiligen Naam in uw voortdurend gebed: Uw koninkrijk kome!

PSALM 98.

DE DAG DER VERLOSSING.

Opschrift (vs 1a).

- 1a. Een Psalm.
- 1b. Zingt den Heere een lied, zooals nog nooit eerder gezongen is, want de Heere heeft gedaan wat nog nooit eerder gezien is: de groote dag der verlossing is aangebroken, en aan alle lijden en druk is voorgoed en voor altijd een einde gekomen. Een wonder heeft de Heere gedaan, zooals wij nooit hadden durven hopen; de dag der bevrijding is gekomen, niet door ons, maar door Zijn sterke hand en uitgestrekte arm!
2. De verlossing, die zoo lang beloofd was, heeft de Heere nu werkelijkheid doen worden, en voor de oogen van alle volken heeft Hij Zijn volk recht gedaan.

3. Had Hij gedacht aan onze zonden, nimmer zou de dag des heils aangebroken zijn.
Maar:
Hij heeft gedacht aan Zijn genade, Zijn trouw aan Isrel nooit gekrenkt!
En alle volken en natiën zijn er getuige van, dat God de verlossing aan Zijn volk geschonken heeft.
4. Van dit heil des Heeren zinge niet alleen Gods kerk, maar heel de menschheid, die in haar gezegend is; alles wat adem heeft jubileere en juiche en zinge Psalmen ter eere Gods.
- 5, 6. Luid klinge het blijde Psalmgezag; juicht den Heere, onzen Koning toe met citers en trompetten en bazuinen!
7. De zee met al wat daarin is, zinge mee, en de aarde met haar inwoners, laten ze instemmen met het nieuwe lied.
8. Ja, ook rivieren en bergen, kortom gansch de schepping, van den vloek verlost, heeft reden tot vreugdebetoon, en
9. jubele voor het aangezicht des Heeren, want Hij komt, Hij komt, om d'aard' te richten, De wereld in gerechtigheid; Al 't volk, daar 't wreed geweld moet zwichten, Wordt in rechtmatigheid geleid.

PSALM 99.

DE HEILIGHEID GODS.

Een stem (vs 1-3a).

1. De Heere, Die Zich in 't bijzonder geopenbaard heeft als de God van Israël¹, is ook de Koning der gansche aarde² — nu mogen de volken, die steeds Gods volk vervolgd hebben, wel beven!
2. De Heere, Die reeds in Sion als de eenige God werd ge-eerd, heeft Zichzelf ook bewezen de Beheerscher van de geheele wereld te zijn. Hij is alleen groot, en aller volken macht is niets bij Hem geacht.
- 3a. Dat dan de volken niet alleen beven en sidderen voor dezen grooten en vreeselijken God, maar met Israël instemmen in den lof van Zijn heerlijken Naam — alles wat adem heeft, love den Heere.

Koor (vs 3b).

- 3b. Heilig is Hij!

Een stem (vs 4 en 5a).

4. Ja, onze God, Die Zijn koningsheerlijkheid nu alom openbaart, is een *sterke* God. Maar Hij gebruikt Zijn macht niet ten koste van het recht. Hij oefent geen geweld, maar Hij bemint het recht.

Gij, o Heere, hebt ook nu in de bevrijding van Uw volk en in de vernietiging Uwer vijanden niets anders dan *recht* geoefend, en voor de toekomst hebt Gij rechtszekerheid gewaarborgd.

¹ In den tekst staat, dat Hij "op de cherubs troont". Daarmee is bedoeld dat Hij Zijn woning had in het heiligdom (de cherubijnen op de ark) temidden van Israël.

² In al de Psalmen waar de St. Vert. heeft: de Heere regeert, staat eigenlijk: de Heere is Koning geworden. De Heere is dat wel altijd geweest, maar er wordt meer gezinspeeld op den "eindtijd", waarin dit universeel koningschap duidelijk aan den dag treedt.

- 5a. Maakt dus den Naam des Heeren onzes Gods groot, Die aan alle onrecht een einde maakt. Buigt u neer voor de voetbank Zijner voeten.

Koor (vs 5b).

- 5b. Heilig is Hij!

Een stem (vs 6-9a).

6. Ja, heilig is de Heere, maar ook zeer genadig en barmhartig. Mozes, Aäron, Samuël — het zijn allemaal mannen, die daarvan kunnen getuigen. Zoo dikwijls deze menschen priesterlijk hun handen biddend ophieven ten hemel, heeft de Heere hen genadig verhoord.
7. Doch niet slechts spraken zij tot den Heere, en Hij hoorde naar hun stem, maar ook omgekeerd: als de Heere tot hen sprak, luisterden zij naar Zijn stem. Deze groote bidders waren ook gehoorzame kinderen, die Zijn getuigenissen bewaarden, en Zijn inzettingen onderhielden.
8. Heere, onze God, welk een barmhartig en genadig God zijt Gij! Gij hebt hun gebeden verhoord; Gij hebt hun zonden vergeven!
- 9a. Maakt dan den Naam des Heeren onzes Gods groot, en buigt U neer voor Zijn heiligen berg!

Koor (vs 9b).

- 9b. Want heilig is de Heere, onze God!

PSALM 100.

DE HERDER EN DE SCHAPEN.

Opschrift (vs 1a).

- 1a. Een Psalm.
Bij het dankoffer¹.

Priesterkoor (vs 1b-3a).

- 1b. Onze Heere is een God der gansche aarde.
Alles wat adem heeft, jubele Hem daarom toe.
2. Maar gij, volk des Heeren, hebt bijzondere reden Hem dankend te prijzen, want Hij is uw Bondsgod.
Hij is waard, door u gediend te worden, niet als door knechten, maar als door blijde kinderen.
Komt, nadert dan voor Zijn aangezicht met uw blijde klanken.
- 3a. Maar eert Hem ook, in een leven van gehoorzaamheid, als uw Heere en uw God.

Koor van de gemeente buiten den tempel (vs 3b).

- 3b. Ja, Hij is onze Schepper en onze Formeerder.
Hem willen wij toebehooren met lichaam en ziel². Hij heeft ons tot Zijn volk verkoren.
Daarom willen wij als schapen Zijner weide naar de stem van dien goeden Herder

¹ Blijkens dit opschrift diende deze Psalm als liturgische begeleiding bij het brengen van het dankoffer. Dit doet reeds vermoeden, dat we hier weer met een beurtzang te doen hebben, koor en tegenkoor van de in den tempel aanwezige priesters, en het naar den tempel opgaande volk.

² De St. Vert.: en niet wij, is fout. De juiste vertaling is: Hij heeft ons gemaakt, en Zijns zijn wij.

hooren, en Hem volgen.

Priesterkoor (vs 4).

4. Dan staan de poorten van Gods huis voor u open¹.
Komt, treedt binnen met uw lofgezing,
Treedt Zijn voorhoven binnen met gejubel.
Looft Hem, prijst Zijn Naam.

Koor van de gemeente in den tempel (vs 5).

5. Want goedertieren is de Heer! Zijn goedheid eindigt nimmermeer; Zijn trouw en waarheid houdt haar kracht, Tot in het laatste nageslacht².

PSALM 101.

REGENTENSPIEGEL.

Opschrift (vs 1).

1. Van David.
Een Psalm.

In dezen Psalm, dien ik U ter eere zing, o Heere, wil ik er rekenschap van geven, hoe een koning zich in zijn persoonlijk en ambtelijk leven te gedragen heeft. Zal ik als theocratisch koning Uw deugden weerspiegelen, dan moeten "goedertierenheid" en "recht" richting geven aan mijn beleid.

2. Allereerst zal ik nauwkeurig acht geven op een levenswandel in volkomen overeenstemming niet Uw goddelijken wil, opdat ik U steeds onder oogen kan komen. En dan zoo, dat de gezindheid mijns harten in overeenstemming is met
3. mijn uiterlijke daden. Wat mijn *huiselijk* leven betreft, mijn begeerten zullen niet uitgaan naar gemeene dingen; ik haat het afwijken van de wegen des Heeren, en al deze dingen zullen op mij geen aantrekkingskracht hebben.
4. Het blijve ver van mij, met mijn hart het verkeerde te bedenken, en een hand die kwaad doet, verafschuw ik.
5. Wat vervolgens mijn *ambtelijk* leven aangaat: wie heimelijk van zijn naaste kwaadsprekt, kan bij mij niet op pardon rekenen; hen, die, hoogmoedig en trotsch, op verdrukking der armen uit zijn, zal ik in mijn regeering niet dulden.
6. Daarentegen zal ik omzien naar trouwe menschen, die Gods wet tot richtsnoer van hun leven stellen: *zij* zullen mijn dienaren en raadslieden zijn.
7. Vleiers en bedriegers zal ik in mijn huis niet dulden; leugenaars moeten niet onder mijn oogen komen.
8. Eiken morgen, als ik geroepen word, in den Naam des Heeren rechtspraak te doen, zal vonnis geveld worden over alle goddeloozen en alle werkers der ongerechtigheid in den lande.

¹ Hier is dus O. T. ische bediening van de sleutelmacht.

² Dat het volk dit niet in dezen *vorm* gezongen heeft, is voor ieder duidelijk. Wel naar den *inhoud*. Die goedertierenheid Gods sprak vooral uit het altaar, waar het offer gebracht zou worden, en dat vooruitzag naar Gods verzoenende genade, in het kruis geschonken.

PSALM 102.

HET GEBED EENS BEDRUKTEN.

Opschrift (vs 1).

1. Gebed van een bedrukte, die geheel krachteloos is, en zijn klacht uitstort voor het aangezicht des Heeren¹.
2. Heere, wil naar mijn gebed hooren, en laat mijn roepen om hulp Uw troon bereiken.
3. Verberg toch Uw aangezicht voor mij niet, en als ik U aanroep in dezen dag der benauwdheid, neig dan Uw oor tot mijn klachten; als ik roep, verhoor mij dan haastiglijk!
4. Vreugdeloos en inhoudloos snellen mijn levensdagen maar voort, evenals de rook voorbijvliegt, voortgejaagd door den wind, zonder eenig spoor na te laten. Ik ben als een lijder, die door den koortsgloed schier verteerd wordt.
5. Aan mijn hart zijn alle krachten ontvloten, en het is als het gras, dat door zonnehitte is verzengd en verdord; de droefheid heeft mij zoo overmand, dat al m'n eetlust verdwenen is.
6. Immers, mijn mond, die enkel maar klagen en kreunen kan, weigert de spijsen, en daardoor is mijn lichaam geheel verzwakt.
- 7, 8 Tijdens de lange, slapeloze nachten, die ik al klagend doorbreng, voel ik me even eenzaam en verlaten als een pelikaan in de wildernis, als een uil tusschen verlaten bouwvallen, als een eenzaam vogeltje op het dak.
9. Daar komt nog bij, dat ik, verlaten van vrienden en bekenden, ver van huis, den ganschen dag gehoond word door mijn vijanden; als ze elkaar een groot ongeluk toewenschen, dan wenscht de een aan den ander dat hij worden moge als ik ben.
10. Zooveel asch heb ik ten teeken van rouw om mij heen-gestrooid, dat zelfs mijn brood wel asch lijkt, en mijn drank is gemengd met mijn tranen.
11. Maar wat mijn leed boven alles zoo bitter maakt is, dat ik dit alles gevoel als het gevolg van Uw gramschap. Uw toorn heeft mij als een stormwind opgenomen, mij uit den kring van volk en familie weggehaald, en mij naar hier weggeslingerd in de eenzaamheid, weggeworpen als een nutteloos voorwerp.
12. Gelijk wanneer tegen den avond de schaduwen langer worden, en het gras dat 's morgens nog groen is, aan den avond verwelkt, zoo schijnt mijn leven naar den avond te neigen, en mijn ondergang nabij te zijn.
13. Doch ik ben de eenige niet! Met mij is heel mijn volk door U weggeworpen in de eenzaamheid der ballingschap! Maar als ik aan het gansche volk denk, dan denk ik ook aan Uw onwankelbaar verbond, waarop ik pleiten mag. Mijn dagen mogen dan vergaan hier in de eenzaamheid, en ik zal persoonlijk misschien den blijden dag der verlossing niet beleven, maar *Gij* blijft tot in eeuwigheid. En ook Uw verbond blijft van kracht van geslacht tot geslacht. Daarom kan *mijn* leven misschien ondergaan, maar Uw volk kan *niet* ondergaan. Neen, dat kan nooit!
14. Daarom *zal* eens de tijd komen, dat *Gij* tusschenbeide komt! Nu is het nog het oogenblik van Uw toorn, maar dit gaat voorbij, omdat er een eeuwigheid is in Uw goedgunstigheid. Eens zult *Gij* U weer, op grond van Uw beloften, over Sion ontfermen, en zal Uw volk

¹ Het lijden van den dichter hangt ten nauwste samen met het lijden van zijn volk. Eerst als er een einde gekomen is aan het nationale leed (ballingschap) zal ook *zijn* leed beëindigd zijn. In dit licht moet men de persoonlijke klacht, waarmee de Psalm begint (vs 1-12) en eindigt (vs 24-29), bezien. In het middengedeelte, het "hart" van den Psalm (vs 13-23) gaat het hart van den dichter uit naar Sion en zijn gemis.

zich weer koesteren in Uw liefde.

Maar, Heere, ziet Gij niet hoe hoog de nood van Uw volk gestegen is? Zijt ook Gij niet van oordeel, dat *nu* de ure gekomen is, en dat het hoog tijd geworden is, ons uit onze ellende te verlossen?

15. De gebouwen der heilige stad zijn tot puinhoopen geworden, en de steenen tot gruis. Maar desondanks gaat de liefde en het verlangen Uwer knechten daarheen uit, omdat het *Uw* stad is! En zoudt *Gij* dan, Heere, de erbarming over de heilige stad missen, die de harten Uwer kinderen vervult?
- 16-18. O, als de Heere weer in Zijn heerlijkheid verschijnen zal, en Sion zal hebben herbouwd, als Hij Zich gewend zal hebben tot het gebed dergenen, die van alles beroofd waren, en naakt uitgeschud; als de tijd zal aanbreken, dat iedereen ervaren zal dat de Heere het gebed van Zijn volk niet heeft versmaad — dan zal tevens blijken, dat het herstel van Jeruzalem beteekenis heeft voor heel de wereld! Dan immers zal Uw wereldrijk ingaan, Heere, en zullen alle volken Uw Naam vreezen, en alle koningen der aarde zullen Uw heerlijkheid zien, en zich voor U neerbuigen in het stof.
19. Daarom worde dit mijn gebed te boek gesteld, opdat het komende geslacht, de kinderen die nog geboren moeten worden, zich sterken aan het geloofsvertrouwen van hen, die in ballingschap gestorven zijn, en den dag der verlossing niet
20. meer hebben aanschouwd; en opdat zij temeer aanleiding hebben, om den Naam des Heeren dankend te loven, omdat Hij een Hoorder der gebeden is, Die, hoewel wonend in de hoogte en het verhevene, neerziet op den ellendige, en nabij is dengene, die van een verbrijzelden geest is.
21. Ja, onze kinderen zullen rijke stof hebben den Heere te danken, omdat de Heere gehoord heeft het gekerm dergenen, die geheel weerloos waren, en bevrijd heeft degenen, die ten doode waren gedoemd.
22. Deze gunst heeft God Zijn volk bewezen, opdat Jeruzalem
23. vol zou worden van den lof des Heeren, en met de blijde klanken van Zijn volk zouden instemmen alle volken, tot welk koninkrijk zij ook behoorden, en heel de wereld zich zou schikken tot den dienst des Heeren.
24. Ja, zóó zal het eens zijn — maar ach, hoe donker is voor mij nog het heden! De Heere heeft mij gebroken in de volle kracht van mijn jaren, en Hij heeft mijn dagen verkort.
25. O mijn God, laat mij ook nog met mijn oogen deze verlossing mogen zien — neem mij niet weg, nu ik nog slechts tot de helft mijner jaren gekomen ben, o eeuwige God!
- 26-29. Maar als het dan Uw wil is, dat wij het niet meer zullen beleven, dan zullen toch onze kinderen en kleinkinderen in Uw komenden heilstaat hun rust en veiligheid vinden, en, door het licht van Uw aangezicht bestraald, — in hun staat voor eeuwig bevestigd blijven. Immers, Gij zijt de Onveranderlijke! De hemel en de aarde, die Gij geschapen hebt, hoe vast ze schijnen, zullen vergaan, maar *Gij* blijft! Als een kleed zal 't al verouden en verdwijnen, maar Gij blijft altijd Dezelfde, gisteren en heden en tot in eeuwigheid. En omdat Gij Zelf onveranderlijk zijt, is Uw belofte onveranderlijk. Heere, op Uw Woord is onze eenige hoop!

PSALM 103.

LOOF DEN HEERE, MIJN ZIEL.

Toelichting.

Psalm 103 bestaat uit drie deelen.

In het eerste deel (vs 1-5) zingt een begenadigd mensch van de weldaden, hem door God in zijn *persoonlijk* leven bewezen. Dit werd dan door één stem gezongen. In het tweede deel (vs 6-18) wordt gezongen van de weldaden, die God in de historie bewezen heeft, en in de toekomst bewijzen zal aan heel Zijn volk. Dit werd door een koor gezongen.

Het derde deel, dat hemel en aarde oproept (er is dus voortdurende uitbreiding; enkeling — gemeente — wereld) wordt blijkens het persoonlijk slot: **loof** den Heere, mijn ziel, weer door één stem gezongen.

Opschrift (vs 1a).

1a Van David.

Solozang (vs 1b—5).

- 1b Loof den Heere, mijn ziel!
En al wat binnen in mij is, Zijn heiligen Naam.
2. Loof den Heere, mijn ziel!
En vergeet geen van Zijn weldaden.
3. Hij vergaf u — dat was de rijkste weldaad — al uw zonden.
Bovendien genas Hij ook al uw krankheden¹.
4. Hij deed u niet in het graf neerdalen, maar verlost u van den dood.
Zelfs zette Hij u een kroon op het hoofd, een kroon gemaakt van het goud van genade en ontferming des Heeren.
5. Uw leven vulde Hij met Zijn goedheid.
Nieuwe levenskracht werd u weer geschonken.
Gelijk een arend elk jaar z'n vederpracht weer vernieuwt, zoo zijt gij weer in. uw tweede jeugd gekomen.

Tempelkoor (vs 6-18).

6. Zoo kunnen allen die in druk leven, zeker zijn van 's Heeren verlossende genade. Want de Heere, als de hoogste Rechter, doet alle verdrukten recht.
7. De historie van Gods volk is één bewijs van Gods ontfermingen, den zondaren bewezen.
Toen Mozes als voorbidder begeerde Gods bedoelingen te weten met het zondige volk, heeft de Heere hem die bekend gemaakt.
Zijn smeeking: Heere, maak mij toch Uw wegen bekend², heeft Hij verhoord.
8. God verzekerde hem: de Heere is een barmhartig en genadig God, lankmoedig en groot van goedertierenheid en trouw.
9. Soms moest de Heere twisten met Zijn volk, maar die twist duurde nooit lang.
Soms moest Zijn toorn inbranden tegen de zonden Zijns volks, maar Zijn toorn is niet eeuwig.
10. Hij handelt nooit met ons naar onze zonden,

¹ De dichter is waarschijnlijk van een ernstige ziekte genezen. Het is mogelijk, dat hij die ziekte in verband bracht met zijn zonden, maar dit persoonlijke geval stelt de vrienden van Job natuurlijk nog niet in het gelijk.

² "Hij heeft Mozes Zijn wegen bekend gemaakt" is duidelijke zinspelende op Mozes' gebed: Heere, maak mij U wegen bekend, en Gods antwoord wordt bijna letterlijk weergegeven in vs 8 Zie Exod. 33: 13; 34: 6.

Hoe zwaar, hoe lang wij ook Zijn wetten schonden; Hij straft ons, maar naar onze zonden niet. Integendeel:

11. Zoo hoog als de hemelen boven de aarde verheven zijn, zoo geweldig is Zijn beschermende genade uitgebreid over degenen, die Hem vreezen.
12. Zoo ver 't West verwijderd is van 't Oosten, Zoo ver heeft Hij om onze ziel te troosten, Van ons de schuld en zonde weggedaan.
13. Gelijk zich een vader ontfermt over zijn kinderen, Zoo ontfermt Zich de Heere over degenen, die Hem vreezen.
14. Immers, Hij weet precies wie wij zijn, en wil met onze zwakheden geduld hebben. Hij denkt er voortdurend aan, dat wij stof zijn.
15. Ware God aan den mensch gelijk, Zijn goedertierenheid zou een einde nemen.
Immers, de sterfelijke mensch, — gelijk het gras zijn z'n dagen.
Gelijk een bloem des velds bloeit hij.
16. Maar de wind strijkt er over heen, en zij is niet meer; haar plaats ziet haar niet meer.
17. Maar de Heere is eeuwig.
Daarom is Zijn genade ook van der eeuwen begin tot der eeuwen einde, over degenen, die Hem vreezen.
Zijn gerechtigheid duurt tot in verre geslachten.
18. Maar ze worden slechts genoten door hen, die leven naar den eisch des verbonds; door hen, die eraan denken, Zijn bevelen ook uit te voeren.

Solozang (vs 19-22).

19. Des Heeren troon staat in de hemelen gevestigd.
Niet alleen de aarde, maar het gansch heelal is Zijn rijksgebied.
20. Daarom roep ik ook de hemelbewoners op om dien God te loven.
Looft gij Hem ook, gij engelen, krachtige helden, wier lust het is op Zijnen wenk te staren.
Looft den Heere door te gehoorzamen aan de roepstem van Zijn Woord.
21. Looft den Heere, al gij legerscharen van engelen, gij, die Zijn dienaren zijt en Zijn raad uitvoert.
22. Ja, met alles wat adem heeft, stemme ook het onbezielde schepsel in tot den grooten lof des Heeren:
Dat hemel, aard', en zee, en berg en dal, Hoe ver men ook Zijn scepter ziet regeeren, Nu Zijnen Naam en groote deugden eeren!
En gij, mijn ziel, loof gij Hem bovenal!

PSALM 104.

HET LIED VAN DEN SABBAT.

Toelichting.

De aandachtige lezer zal bemerken, dat deze Psalm op dichterlijke wijze weergeeft, wat er op de achtereenvolgende scheppingsdagen gebeurd is! Psalm 104 is in zekeren zin Genesis 1 in poëzie. We zullen dat in de noten bij de paraphrase nog gespecificeerd aantonen. Toch is

daarmee de bedoeling van den Psalm nog maar zeer ten deele weergegeven. Ik noemde dan ook Psalm 104 niet: "lied der schepping", maar "lied van den sabbat". Gelijk in Genesis de zesdaagsche scheppingsweek uitloopt op den sabbat, waarop de Heere *zag* al wat Hij gemaakt had, en Zich daarin verlustigde — de eere Gods is het doel van alles — zoo eindigt ook deze Psalm in den sabbat: "de Heere verblijde Zich in Zijn werken" (vs 31b). Dit is in de zondige wereld, waarin de dichter leeft, echter nog een *wensch*. Waar er nu nog zooveel is, wat den Schepper *vloekt*,

verlangt hij innig naar den dag, dat alles wat adem heeft weer God *looft* den eeuwigen sabbat. Deze kan echter niet komen, voordat alles uit de wereld is weggedaan, wat de eere Gods nog tegenstaat, en het eeuwig hallelujah remt, nl. de *zonde*. Vandaar dat deze Psalm eindigt met de ietwat vreemde, maar in dit licht volkomen begrijpelijke uitspraak: "de zondaars zullen van de aarde verdaan worden, en de goddeloozen zullen niet meer zijn". Pas dan is het eeuwig sabbat! Dit slot, van de vernietiging der goddeloozen, is dus niet ingegeven door gevoelens van haat of wraak, maar van liefde tot des Heeren eer.

1. Heere, mijn God, Gij zijt zeer groot! Heel de schepping zingt Uw lof, en ook mijn stem wil zich paren aan het lied, dat opklimt uit de werken Uwer handen.
Uw majesteitelijk koningsgewaad is vol van schittering,
2. want het kleed waarmee Gij U hebt gesierd, is het licht¹, en het hemelgewelf is het doek dat Uw koninklijke tent overspant.
3. In de opperzalen van het machtig scheppingsgebouw woont Gij Zelf, en Gij hebt Uw hemelpaleis gefundeerd op de wolken².
Weer andere wolken dienen U tot een hemelwagen, waarop Gij rijdt door het zwerk, en als Gij wandelen wilt, doet Gij dat op de vleugelen van den wind.
4. Deze winden zijn Uw boden, die in hun vernielend of zegenend werk uitvoerders zijn van Uw bevelen, en de bliksemschichten zijn Uw dienaren, die gaan, waarheen Gij ze zendt³.
5. Gij hebt ook de aarde geschapen⁴, en hebt haar op zulke hechte grondslagen gebouwd, dat ze nooit meer uit haar voegen kan worden gerukt.
6. Eerst bedekten de geweldige wateren de geheele aarde als met een kleed, en zelfs de hoogste bergtoppen bleven beneden het wateroppervlak.
7. Maar toen kwaamt Gij, en gaaft het bevel: "dat de wateren van onder den hemel in één plaats vergaderd worden", en zie, voor Uw stem, machtig als die van den donder, sloegen de wateren als het ware op de vlucht, en het was alzoo, dat er scheiding kwam tusschen de zeeën en het droge⁵.
8. Al verder werden de wateren teruggedrongen, eerst van de bergen naar de dalen, en vandaar naar de beddingen, die Gij voor hen bestemd had.

¹ Dit is de dichterlijke beschrijving van het werk van den eersten scheppingsdag: God zeide: er zij licht.

² Eigenlijk: op het water. De dichter denkt hier aan het scheppingswerk van den tweeden dag (Gen. 1: 6-8): God maakte scheiding tusschen de wateren die onder het uitspannel zijn, en de wateren die boven bet uitspannel zijn. Zoo is er dus water op de aarde en water in den hemel (het hemelwater of de hemelocean, waarmee de wolken gevuld zijn) en dit hemelwater ziet de dichter als fundament van Gods paleis.

³ In tegenstelling met de heidensche opvatting, die wind en vuur als zelfstandige goden vereerden. De dichter wil alleen God verheerlijken: Zijn kleed, Zijn woning, Zijn wagenen, Zijn dienaren, 't is alles even majestueus.

⁴ In de vs 5-18 geeft de Psalm een dichterlijke beschrijving van het werk op den derden scheppingsdag (Gen. 1: 9-12).

⁵ Het eenvoudig bevel uit Gen. 1 wordt hier dus poëtisch voorgesteld als het vluchten van een leger voor een held.

9. Zoo hebt Gij aan de wateren van rivieren en zeeën een grens gezet, waar ze niet overheen mogen komen; de scheiding tusschen het water en het droge moest blijvend zijn: het water mocht de aarde niet meer geheel overdekken.
10. Gij deedt bronnen ontspringen in de valleien, vanwaar de beken en stroomen tusschen de bergen doorloopen, die het
11. land vruchtbaar maken¹; daar komen ook de woudezels en het andere gedierte des velds, om hun dorst te lesschen².
12. In de takken van het geboomte aan de oevers nestelen de vogelen des hemels, en ze zingen er hun vroolijk lied.
13. Niet alleen deedt Gij bronnen en fonteinën uit de aarde ontspringen, maar ook hemelwater uit Uw opperzalen omlaagdalen; met regen en dauw besproeit Gij de bergen, die vandaar afdalen op de velden, en de aarde doorvochtigen tot verzadigens toe.
- 14, 15. Aldus toebereid, kon de aarde gras doen uitspruiten tot voedsel voor het vee; terwijl de mensch den bodem kon bewerken en allerlei gewassen kon verbouwen³; zoo hebt Gij op allerlei wijs ook in de behoeften van den *mensch* voorzien: uit de aarde komt het *brood* dat zijn leven onderhoudt, de *wijn* die zijn hart verheugt, de olie die z'n kracht in stand houdt en z'n gelaat doet glanzen; ja, allerlei spijsen ook, waarmee de mensch zich kan verkwikken.
16. Op deze wijze werden niet alleen mensch en dier verkwikt, maar ook de geweldige boomen⁴ verzadigd, de cede-
17. ren van den Libanon, die Hij geplant heeft. Op hun beurt konden de boomen weer een schuilplaats bieden voor de vogels, om er in te nestelen, en konden de ooievaars hun huis
18. bouwen in de cypressen; evenals de hooge bergen een schuilplaats bieden aan de steenbokken, en de rotsen aan de klipdassen.
19. Gij hebt ook de maan geschapen⁵, opdat de menschen daarnaar de jaren en maanden konden indeelen⁶; eveneens de zon, om onderscheid te maken tusschen dag en nacht.
20. Want evenals het licht, hebt Gij ook de duisternis beschikt: beide nemen een eigen plaats in Uw scheppingsorde in; als het nacht wordt, dan komt al het gedierte in de wouden in beweging⁷.
21. De leeuwen gaan brullend uit, om roof te zoeken, maar hoe sterk en geweldig ze ook zijn, ze zijn in het voedsel dat ze vinden, toch weer geheel afhankelijk van God!
- 22, 23. Zoodra echter de zon opgaat, maken ze zich weg, en leggen ze zich neer in hun

¹ Het scheppingswerk op den derden dag was van tweevoudigen aard: de scheiding van water en land, en de schepping van gras, kruid, boomen, enz. Voor dit laatste waren bronnen en beken natuurlijk van essentieele beteekenis, en daarop wil de dichter nadruk leggen.

² De dieren worden hier reeds genoemd, hoewel nog niet op den derden dag geschapen, om de belangrikheid van rivieren, stroomen en bronnen in 't licht te stellen.

³ Ook hier loopt de dichter, die nog maar bij den derden scheppingsdag is, even vooruit. Niet alleen de mensch wordt genoemd, maar ook reeds het bevel om de aarde te bebouwen.

⁴ Letterlijk: boomen Gods, waarmee bedoeld wordt op hun imponeerende hoogte.

⁵ Hiermee komt de dichter op het werk van den *vierden* scheppingsdag.

⁶ Alweer in tegenstelling met de heidensche opvatting, die zon en maan als goden voorstelde. Deze Psalm zegt: zon en maan dienen den *mensch*, en niet omgekeerd.

⁷ Met het noemen van de dieren, en in vs 23 van den mensch, komt de dichter op den *zesden* dag. De vijfde dag met de schepping van de bevolking der zee krijgt een aparte plaats, omdat de zee met alles wat daaraan verbonden was, op den. Oosterling steeds een geheel eenigen, indruk maakte. Dat komt dus later, en wel in vs 25 v. met de uitroep van bewondering: daar is de zee!

holen. Zoo heeft God de duisternis van den nacht beschikt voor het wild gedierte, maar het licht van den dag is er voor den mensch. Door de slaap verkwikt, gaat hij dan uit naar zijn werk, totdat hij z'n arbeid weer kan neerleggen als de avond valt.

24. Hoe vele zijn Uwe werken, o Heere, en wat is het alles met wijsheid¹ gemaakt — heel de aarde is er vol van!
25. Zie, daar is ook de zee², geweldig en groot van omvang, waarin groote en kleine dieren zonder tal rondwriemelen;
26. maar ook schrikwekkende dieren bewegen zich er in³, zooals de Leviathan⁴, die Gij geschapen hebt, en die ook van U geheel afhankelijk is⁵.
27. Al deze schepselen, menschen en dieren, op het land, in de lucht en in het water, groot of klein, ze wachten alle op U, of Gij hun spijsz geeft, en Gij spijzigt ze ook alle te rechter tijd⁶.
28. Zij vergaderen wat Uw hand hun toebedeelt, en Gij strooit Uw gaven met zoo milde hand uit, dat ze alle met het goede verzadigd worden.
29. Ja, zoo diep afhankelijk is alle schepsel van U, dat zoodra Gij U zoudt terugtrekken, en de schepping aan zichzelf zoudt overlaten, alles met schrik en angst bevangen wordt. Niets heeft bestand in zichzelf. Gij verleent aan alle schepselen van oogenblik tot oogenblik den ademtucht, en zoodra Gij dien adem wegneemt, dan sterven zij en keeren tot stof terug.
30. Aan Uw Geest heeft het schepsel z'n bestaan en z'n voortbestaan te danken: neemt Gij Dien weg, dan versterft alles, zendt Gij Dien uit, dan komt alles tot nieuw leven.
31. Groot is dus de heerlijkheid des Heeren; zij dure tot in eeuwigheid, en worde niet langer verduisterd door de zonde; het worde integendeel weer zooals op den sabbatsmorgen der schepping, toen alles zeer goed was, en de Heere Zich kon verlustigen in de werken Zijner handen⁷.
32. Deze sabbat zal opnieuw aanbreken, en eeuwig duren, als de elementen brandende zullen vergaan, en de nieuwe aarde en hemel uit den oordeelsbrand zullen verrijzen⁸.
33. In dit vooruitzicht zal ik zingen van den lof des Heeren, mijn leven lang, en mijn Psalmen aanheffen, zoolang ik adem heb.
34. Deze mijn Psalm moge Hem ook welgevallig zijn; want zooals de Heere Zich begeert te verblijden in Zijn werk, begeer ik mij te verblijden in den Heere!
35. Helaas kan deze eeuwige sabbat, waarop alles Gods lof zingt, niet ingaan, zoolang de zonde nog ongestoord doorwerkt.

¹ De wijsheid en doelmatigheid in de schepping heeft den dichter bijzonder geïmponeerd, zooals uit 't voorafgaande blijkt. Alles is op elkaar aangelegd! De regen maakt de beken vol; de beken dienen de dieren; de boomen dienen de vogels; de rotsen de steenbokken; zon en maan dienen den mensch. De nacht is de arbeidstijd voor de leeuwen, de dag voor de menschen. Enzovoort!

² De vijfde scheppingsdag. Gen. 1: 20-22.

³ Aldus met Prof. Noordt zij i. p. v. St. Vert.: daarin wandelen de schepen.

⁴ Waarschijnlijk een zinspel op de "groote walvissen" van Gen. 1: 21.

⁵ Er staat letterlijk, dat God er mee speelt. In oude mythologieën der heidenen speelden zeemonsters een groote rol, 't waren een soort halfgoden. De dichter van Ps. 104 zet de dingen op hun rechte plaats.

⁶ Het werk der schepping gaat nu over in dat der onderhouding, en daarmee is tegelijk de overgang gemaakt naar den *zevendenden* dag.

⁷ Dit was het eigenlijke van den zevenden dag, den sabbat, dat het werk den Maker prees, en God in de volmaakte schepping als het ware Zijn spiegelbeeld zag.

⁸ Dit is natuurlijk wel een zeer vrije paraphrase van vs 32, waarvan de tekst luidt: Ziet Hij de aarde aan, dan siddert zij, raakt Hij de bergen aan, dan rooken zij. Maar in dit verband kunnen deze woorden m. i. niets anders beteekenen.

Daarom verlang ik vurig naar den tijd, dat de zondaars verdaan zullen zijn van de aarde, en de goddeloozen niet *meer* bestaan.

Dan zal alles nieuw zijn!

Loof den Heere, mijn ziel!

Hallelujah!

PSALM 105.

GODS VERBOND.

I. Oproep tot verheerlijking Gods (vs 1-7).

1. Looft en dankt den Heere! Verheerlijkt Zijn Naam! Vertelt aan de volken, die Hem nog niet kennen, welke groote verlossingsdaden de Heere gedaan heeft!
2. Zingt van Hem in uw Psalmen! Laat een ieder weten, dat wij ons leven en onzen voorspoed niet aan onszelf te danken hebben, maar aan de groote daden en wonderen, die Hij voor ons verricht heeft!
3. Wie roemt, roeme in den Heere, opdat zij die den Heere zoeken in hun benauwdheid, altijd weer kracht en blijdschap kunnen putten uit wat de Heere in de historie voor Zijn volk geweest is.
4. Zij zullen zich dan weer sterken in den Heere, hun God, en in elke duisternis het aangezicht des Heeren zoeken in hun gebed, waardoor het weer licht wordt op hun pad.
5. Want men vergete toch nooit, dat wat Hij gedaan heeft voor Zijn volk, iets buitengewoons geweest is; de teekenen die Hij deed ten gunste van de Zijnen, de oordeelen die Hij uitsprak over hun vijanden, waren geen "normale" gebeurtenissen, maar evenzoovele wonderen!
6. Indien gij dus waarlijk het zaad van Abraham zijt, het uitverkoren volk, zooals Jacob boven Ezau uitverkoren werd, dan moet Gij ook als knechten den Heere dienen, en dat dienen moet zijn een loven en prijzen van Zijn Naam.
7. Want Hij, de Heere, is dit waard, omdat Hij steeds getoond heeft, *onze* God te willen zijn; wel strekt Zijn heerschappij zich uit over de gansche aarde, en gaan Zijn oordeelen over alle menschen, maar tot Zijn volk staat Hij toch in zeer bijzondere betrekking.

II. Thema van den Psalm: Gods verbond (vs 8).

- 8 Deze bijzondere betrekking is het *verbond*, dat Hij nooit vergeet, en waardoor Hij al Zijn doen en laten bepaalt. In dit verbond zijn echter twee deelen begrepen: het is een *belofte*, waaraan de Heere Zich gebonden weet, maar het is tevens een *eisch* van gehoorzaamheid en trouw, waaraan Zijn volk zich gebonden moet weten van geslacht tot geslacht.

III. Gods verbond met de aartsvaders (vs 9-15).

- 9, 10. Dit verbond heeft Hij voor het eerst met Abraham opgericht¹.

Aan diens zoon Izak heeft Hij den eed herhaald², en nog eens heeft Hij Zijn verbond bekrachtigd aan Jacob³; hieruit bleek dat het een verbond was voor alle nageslachten, een eeuwig verbond, waarin gansch Israël deelen zou.

11. In dit verbond had de Heere onder eede beloofd: Ik zal u het land Kanaän geven tot een

¹ Gen. 15.

² Gen. 22.

³ Gen. 28.

erfelijke bezitting, die Ik u toegewezen heb.

12. Hoe heerlijk heeft God Zijn verbondsbeloften aan deze vaders vervuld: toen hun aantal nog zeer gering was, en er van de belofte, dat hun zaad ontelbaar zou wezen, nog niets te zien was; toen zij nog geen voetstap van het Beloofde Land bezaten, doch vreemdelingen waren op den bodem die hun als
13. erfenis was toegezegd; toen zij nog als nomaden moesten rondzwerven van het eene volk naar het andere, en van koninkrijk tot koninkrijk verjaagd werden¹; toen dus alles er op wees,
14. dat er van die beloften niets komen zou, heeft de Heere niettemin voortdurend aan Zijn verbond gedacht, en hun op bijzondere wijze Zijn bescherming verleend: Hij liet niet toe, dat ook maar iemand hen zou onderdrukken; zelfs
15. koningen werden om hunnentwil bestraft²: de Heere dwong hen, Zijn knechten te eerbiedigen, en ongemoeid te laten, zeggende: tast Mijn gezalfden³ niet aan, en doet Mijn profeten⁴ geen kwaad.

IV. Gods verbond met Zijn volk tijdens de Egyptische overheersching (vs 16-36).

a. Onder Jozef (vs 16-25).

16. Daarna riep de Heere een hongersnood op over het geheele land, waardoor ook het bondsvolk in z'n bestaan werd bedreigd⁵.
17. Doch gedachtig aan Zijn verbond, leidde de Heere in Zijn voorzienig bestel het zoo, dat Jozef, die uit haat naar Egypte als slaaf verkocht werd, door den Heere vooruitgezonden werd om voor de kinderen Israëls een veilige woonplaats te bereiden, en het voor den hongerdood te bewaren⁶.
18. Wel moest hij daar aanvankelijk als gevangene vertoeven, geketend met handen en voeten in ijzeren boeien, maar dit duurde slechts voor een tijd; op 's Heeren tijd kwam het
19. woord dat hij gesproken had, uit⁷, en toen bleek het, dat ook Jozef niet beschaamd, uitkwam in het onwankelbaar vertrouwen dat hij op Gods verbondsbeloften gesteld had.
20. Want toen kwam na zijn vernedering de verhooving: de koning zond z'n dienstknechten, om hem uit de gevangenis te bevrijden, en zoo werd hij uit z'n boeien losgemaakt, want boven den "heerscher der volken" stond Hij aan Wien zelfs koningen gehoorzamen moeten.
21. De voormalige slaaf werd toen heer over des konings
22. huis, en heerscher over al zijn goed; hij kreeg zelfs macht, om wanneer het hem goed dacht, de voornaamsten van Egypte in de gevangenis te zetten, en door zijn wijsheid blonk hij boven de oudsten uit.
23. Toen zoo de bodem was toebereid, kwam Israël naar Egypte; als vreemdelingen

¹ Gen. 12, 20, 26.

² Gen. 12: 10 v; Gen. 20, 26.

³ Hiermee worden de patriarchen dus reeds als gezalfde koningen, en dus als onschendbaar, aangeduid. Vgl. Gen. 14.

⁴ Ook de aartsvaders waren reeds profeten (Gen. 20: 7), dragers van het woord Gods. Dit komt o. a. uit in hun zegenspreuken.

⁵ Gen. 41. De uitdrukking: de staf des broods breken, beteekent, dat de staf waarop men leunt (brood), wordt weggenomen.

⁶ De geschiedenis wordt hier dus beschreven vanuit het gezichtspunt van het verbond. Israël zou vergaan zijn, als het verbond er niet geweest was.

⁷ Dit slaat op de droomvoorzeggingen van Jozef (Gen. 37: 6-10).

zouden zij daar van de nakomelingen van Cham weinig goeds te verwachten hebben, maar 's Heeren verbondstrouw was hun niet alleen reeds vooruit-

24. gegaan, maar bewees zich ook tijdens hun verblijf in Egypte zóó, dat Hij hen zegende met wonderbare vruchtbaarheid, zoodat ze al spoedig groot in aantal en machtiger werden dan hun tegenpartijders.
25. Toen sloeg de gezindheid der Egyptenaren jegens de kinderen Israëls om, en haat vervulde hun harten; op listige en trouwelooze wijze poogden ze het bondsvolk te vernietigen.

b. Onder Mozes en Aäron- (vs 26-36).

26. En andermaal zou het leven van Zijn bondsvolk gevaar gelopen hebben, ware het niet, dat de Heere aan Zijn verbond gedacht had. Ditmaal had Hij Zijn knecht Mozes met zijn broeder Aäron uitverkoren om Zijn raad te dienen.
27. Daar, in het vijandige land van Cham, verrichtten zij allerlei wonderteekenen: ze deden de eene plaag na de andere opkomen, na die eerst te hebben aangekondigd.
- 28-36. Hij zond een dikke duisternis, zoodat niemand iets zien kon, maar zij letten niet op Zijn waarschuwing. Nu eens veranderde Hij hun water in bloed, zoodat hun visschen stierven, dan weer krioelde hun land van kikvorschen, tot in de vertrekken der koningen toe; vliegen en muskieten kwamen aangevlogen op Zijn woord en brachten overal kwelling, het regende hagel en vuur, zoodat wijnstokken, vijgeboomen en ander geboomte in 't geheele land vernield werden; op Zijn bevel kwamen talloos vele sprinkhanen van allerlei soort, die alle vruchten en gewassen des lands opaten, en tenslotte sloeg Hij alle eerstgeborenen in het land, de bloem der natie.

V. Gods verbond met Zijn volk in de uitleiding uit Egypte (vs 37-43).

37. Zoo heeft de Heere de kracht van den onderdrukker verbroken, en Zijn verbondsbeloften vervuld, dat Hij Zijn volk gewisselijk bevrijden zou. Hij leidde hen uit het diensthuis, beladen met zilver en goud, en onder hun stammen was niemand die struikelde.
38. Egypte was blijde, toen zij uittrokken, want hun vrees was op hen gevallen.
39. Ook tijdens den woestijntocht bleef de Heere trouw aan Zijn verbond, en deed allerlei wonderen om hen te beveiligen en te bewaren. Overdag, als de zonnehitte brandde, breidde hij een beschuttende wolk over hen uit, en 's nachts, als het donker was, verlichtte Hij hun pad door een vuurkolom.
40. Toen ze hongerden, deed Hij op hun gebed kwakkelen komen, en Hij verzadigde hen met brood uit den hemel.
41. Hadden ze dorst, dan opende Hij rotsen, en de wateren vloten er uit, zoodat de dorre plaatsen in rivieren veranderd werden.
42. Dit alles deed Hij, waarlijk niet om de verdiensten van Zijn volk, maar omdat Hij gedachtig was aan Zijn heilig verbond. De belofte aan Abraham Zijn knecht gedaan, was de eenige grond voor Zijn wonderlijke trouw!

VI. Gods verbond met Zijn volk in de inbezitneming van Kanaän (vs 43-45).

- 43-45. Zoo was het niet aan Israëls trouw, maar aan Gods verbondstrouw, niet aan Israëls kracht, maar aan 's Heeren geducht vermogen te danken, dat tenslotte al Gods beloften in vervulling gingen:

Dus toog 't verkoren volk des Heeren
Al juichend uit op *Gods begeeren*.
Het land der heid'nen van rondom
Schonk Hij hun tot een eigendom.

Der volken arbeid werd geheel
Aan Israël ten erflijk deel.

Maar:

Die gunst heeft God Zijn volk bewezen,
Opdat het altoos Hem zou vreezen,
Zijn wet betrachten, en voortaan
Volständig op Zijn wegen gaan.
Men roem' dan d'Oppermajesteit,
Om zooveel gunst, in eeuwigheid.
Hallelujah!

PSALM 106.

ONZE ONTROUW EN GODS TROUW.

Toelichting.

De dichter van Psalm 106 laat, evenals die van Psalm 105, de geschiedenis de revue passeeren. De bedoeling van beide Psalmen is dezelfde, nl.: Gods *verbondstrouw* te bezingen. Schittert die verbondstrouw in den vorigen Psalm daarin, dat God telkens ingreep als de situatie zoo critiek leek, dat Gods beloften schenen niet in vervulling te zullen gaan, hier wordt ze van een andere zijde belicht, nl. dat ook de ontrouw des volks de trouw van Gods verbond niet teniet kan doen. Daarom wordt hier precies dezelfde geschiedenis verteld, maar nu heel anders: op de zonde des volks, waarvan in Ps. 105 zelfs niet gerept werd, wordt nu in den breede ingegaan, om daartegenover de barmhartigheid en trouw des Heeren des te schooner te doen blinken.

Hier komt nog bij, dat de situatie van Ps. 106 een heel andere is. Het volk Israël is in ballingschap! (vs 47). De vraag deed zich voor, of dit nu het einde van het bondsvolk beteekende, waarop de dichter ter bemoediging van anderen en zichzelf antwoordt, dat dit *niet* mogelijk is, omdat Gods verbond niet tijdelijk, maar *eeuwig* is (vs 1). Waar Gods verbondstrouw *altijd* in de historie het laatste woord heeft gesproken, zal dit ook nu weer het geval zijn.

De geschiedenis van Israël wordt besproken in drie deelen, en wel *a*: de woestijnreis (vs 6-33); *b*: het verblijf in Kanaän (vs 34-39); *c*: de "histoire contemporaine": het verblijf in ballingschap (vs 40-46). Het geheel eindigt met een gebed *om* verlossing uit de ballingschap (vs 47), waarmee de Psalm, na een opwekking om God te loven (vs 1-3), ook feitelijk begint (vs 4 en 5). Het slotvers (vs 48) hoort niet bij dezen Psalm, maar is de afsluiting van heel den bundel (Ps. 90-106; zie Inleiding).

Men lette voor de *actie*, die er in dezen Psalm zit, op koor en tegenkoor, die elkaar gedurig afwisselen, telkens als er weer een nieuw moment in de historie aanbreekt. Dit wordt in de paraphrase nader aangegeven.

Opschrift (vs 1a).

1a Hallelujah!

Koor I (vs 1b).

1b Looft den Heere, want Hij is goed.

Ook in den donkeren nacht van lijden en ballingschap schittert Zijn goedertierenheid.
Daarom blijven wij ook nu hopen, omdat Zijn verbondstrouw eeuwig is.

Koor II (vs 2).

2. Maar wie kan den Heere naar waarde prijzen? Wie is in staat al Zijn machtige daden op

te sommen? Welke tong is bij machte, al Zijn glorie te vertellen?

Koor I (vs 3).

3. Waar woorden te kort schieten, spreekt het leven, aan God gewijd! In het doen van Zijn geboden wordt Hij het meest geprezen. En Welgelukzalig is de mensch zelf, die recht en gerechtigheid betracht.

Solostem (vs 4 en 5).

- 4, 5. O Heere, wanneer Gij, naar het welbehagen over Uw volk, weer verlossing zult hebben geschonken, gedenk dan ook aan mij, dat ik ook mee terug mag keeren naar het land der vaders; dat ik met eigen oogen aanschouwen moge het geluk van Uw uitverkorenen, met de blijden mij verblijden moge en met Uw erfdeel roeme in Uw groote daden.

Koor I (vs 6 en 7).

- 6, 7. Deze groote weldaad zou alleen aan de genade des Heeren te danken zijn, want door onze zonden is al dit leed verdiend over ons gekomen. Niet alleen onze vaders hebben gezondigd, maar ook wij hebben verkeerd gedaan, en goddeloos gehandeld!

Wat onze vaders betreft — nauwelijks waren ze door Gods sterke rechterhand uit Egypte verlost, en hadden ze de Schelfzee bereikt, of ze waren al de daden van Uw wondermacht en goedertierenheid vergeten, en kwamen in opstand tegen den Allerhoogste! ¹

Koor II (vs 8-11).

- 8-11. Niettemin bleef de Heere trouw aan Zijn verbond. Hij redde hen, niet om hunnentwil, maar omdat Zijn eigen Naam en eer er mee op het spel stond: Hij wilde aan de volken rondom toonen, dat Hij machtig was Zijn volk te bewaren. Daarom bestrafte² Hij de Schelfzee, zoodat ze droog liep en zoo deed Hij hen door de diepte doorgaan, als wandelden ze door een vlak veld. Hij redde hen uit de hand der vijanden die hen haatten, ja, meer nog, dezelfde wateren overstroomden hun tegenpartijders, zoodat ze tot den laatsten man door den vloed verzwolgen werden.

Koor I (vs 12).

12. Toen geloofden zij Zijn woorden en zongen zij Zijn lof³.

Koor II (vs 13-16).

13. Maar al heel spoedig vergaten ze Zijn werken weer. In plaats van geloovig af te wachten, wat de Heere in Zijn vaderlijke zorg over hen besloten had, gaven ze mismoedig uiting
14. aan hun begeerten en verlangens in de woestijn, en ze trokken in twijfel of de Heere in staat was hen in die wildernis te voeden.
15. De Heere gaf hun toen het voedsel dat ze begeerden, maar ze aten er zich den dood aan.
16. Behalve aan de zonde van *ongeloof*, maakten ze zich schuldig aan *oproer*; zij stonden op tegen de leiding van Mozes, en waren jaloersch op Aäron, omdat de Heere hem als

¹ Zie Exodus 14: 11.

² Uit de Schrift blijkt, dat de satan meermalen gebruik wist te maken van natuurkrachten, zooals de stormen en de golven, om het volk des Heeren om te brengen. Was Israël in de zee verzwolgen, dan was de toekomst van Christus, en waren de apostelen in den storm omgekomen, dan was de toekomst der kerk vernietigd. Het is dus niet maar een dichterlijke zegswijze, dat God de zee *schold*, en Jezus de golven en winden *bestrafte*.

³ Zie Exodus 14: 31 en het lied van Mozes, Exodus 5.

hoogepriester geheiligd had¹.

Koor I (vs 17 en 18).

17. Toen opende zich de aarde, om Dathan en Abiram met hun huisgezinnen te verslinden².
18. Een vuur ontbrandde onder hen, zoodat al deze goddeloozen door de vlammen werden verteerd³.

Koor II (vs 19-22).

19. Ook aan *beeldendienst* maakten zij zich schuldig, toen ze een gouden kalf maakten bij Horeb, en zich neerwierpen
20. voor een gegoten beeld, — de hoogverheven glorie van hun God wilden ze afbeelden in een grasetend rund.
21. Zoo vergaten zij God, hun Heiland, Die zulke groote
22. dingen in Egypte gedaan had, wonderen had verricht in het land van Cham, en vreeselijke dingen bij de Schelfzee.

Koor I (vs 23).

23. Toen sprak Hij ervan, hen te verdelgen, wat ook stellig gebeurd zou zijn, als niet Mozes, Zijn uitverkorene, in de bres was gaan staan, en als voorbidder was opgetreden bij den Heere; daardoor werd Gods gramschap afgewend, zoodat Hij hen niet verdelgde⁴.

Koor II (vs 24 en 25).

- 24, 25. Wederom vervielen zij tot *ongeloof*, toen zij inplaats van te gehoorzamen aan 's Heeren bevel om op te trekken naar Kanaän, in hun tenten bleven mokken. Zij geloofden niet dat de Heere hun dat land in handen zou geven, en zoo versmaadden zij dat zeer begeerlijke land⁵.

Koor I (vs 26 en 27).

26. Toen hief Hij Zijn hand op tot een eed, en zwoer, dat Hij
27. hen in de woestijn zou doen omkomen, terwijl Hij hun zaad zou verstrooien onder de heidenen, ver verspreid in alle landen⁶.

Koor II (vs 28 en 29).

28. Zelfs voor afgoderij deinsden zij niet terug, toen zij aan de vereering van den Baal te Peor deelnamen, en offermaaltijden hielden ter eere van doode goden, in plaats van den levenden God te dienen⁷.
29. Zij wekten 's Heeren toorn op door hun daden, en Hij strafte hen door een plaag onder hen te doen uitbreken.

Koor I (vs 30 en 31).

30. Toen stond Pinehas op⁸, om in den Naam des Heeren wraak te oefenen, en een strafgericht te houden, waardoor de plaag ophield.
31. De Heere rekende hem dit tot gerechtigheid, en beloonde zijn ijver voor den Heere met

¹ Numeri 16.

² Num. 16: 25 v.

³ Num. 16: 35.

⁴ Exodus 32: 31-34; Deut. 4: 6-8.

⁵ Num. 14: 31; Deut. 1: 27; Numeri 13.

⁶ Num. 14: 28-35.

⁷ Num. 25.

⁸ Num. 25: 7-15.

de belofte van het onafgebroken priesterschap in zijn geslacht.

Koor II (vs 32-39).

- 32, 33 Ook deden zij Zijn toorn ontbranden bij het water van Meriba¹, en ze waren den Geest des Heeren wederspanning, zelfs ging het Mozes, die toen onbezonnen met zijn lippen sprak, slecht om hunnentwil.
34. In Kanaän aangekomen, roeiden zij de volken niet uit,
35. zooals de Heere hun bevolen had, maar zij vermengden zich integendeel met de heidenen en volgden hen in hun zonden na.
36. Zij dienden hun afgoden, die hen ten val brachten, zoodat
37. ze er zelfs toe kwamen aan de heidensche kinderooffers mee te doen, door hun zonen en dochteren aan de duivelen te offer-
38. ren, en onschuldig bloed te vergieten — het bloed hunner zonen en dochteren namelijk, dat ze aan Kanaäns afgoden offerden — zoodat het land door hun bloedschuld ontheiligd werd.
39. Zoo verontreinigden zij zichzelf, en pleegden bondsbreuk door de afgoden te dienen in plaats van den Heere.

Koor I (vs 40-46).

40. Toen ontbrandde des Heeren toorn tegen Zijn volk, en Hij kreeg een afschuw van hen, die Hij eens tot Zijn erfdeel verkoren had.
- 41, 42. Hij gaf hen over in de hand der heidenen, zoodat hun haters over hen heerschten, en hun vijanden hen verdrukten, en zij diep vernederd werden onder hun hand.
43. Vele malen had Hij hen gered, maar telkens weer waren zij wederspanning, en hun overleggingen gingen altijd weer in tegen die des Heeren. Zoo zijn ze tenslotte weggezonden door hun eigen zonde.
44. Waar de Heere echter steeds weer hun ellende zag en
45. hun klachten hoorde, aan Zijn verbond — hun ten zegen — dacht, en met ontferming altijd weer over hen bewogen was, omdat Hij groot van goedertierenheid is; waar de Heere Zijn trouw nooit liet te niet doen door de ontrouw van Zijn volk,
46. maar hen erbarming deed vinden bij allen die hen gevankelijk wegvoerden, daar kan ook *nu* de hoop rijzen, dat de Heere onzer genadig zal zijn.

Koor II (vs 47 en 48).

47. Gedenk dan ook nu weer aan Uw verbond, Heere, en verlos ons, o onze God; breng ons uit dit land der heidenen, opdat wij weer in het land der vaderen verzameld worden, opdat wij daar Uw heiligen Naam kunnen loven, en onzen lust vinden in Uw lof!
48. Geloofd zij de Heere, Israëls God, van eeuwigheid tot eeuwigheid.
En gansch het volk zegge: Amen!².

¹ Num. 20: 8-13.

² Aan het eind van elk der vijf oorspronkelijke bundels staat een ongeveer gelijkkluidende lofverheffing. Dit naschrift behoort dus bij den bundel, die met Psalm 106 wordt afgesloten. Het "hallelujah" van de St. Vert. hoort als opschrift boven Ps. 107.

PSALM 107.

GEBEDSVERHOORING.

Opschrift (vs 1a).

1a. Hallelujah!

Een stem (vs 1b).

1b. Looft den Heere, want Hij is goed.

Zijn goedertierenheid is eiken morgen nieuw, en is zonder begin en zonder einde.

Koor I (vs 2 en 3).

2. Zoo moeten nu de verlost des Heeren spreken, die Hij
3. gered heeft uit de hand hunner wederpartijders, en hen uit al de landen waarheen ze verstrooid waren, uit Oost en West, Noord en Zuid, verzameld heeft, en teruggebracht in het land der vaders.

Koor II (vs 4 en 5).

4. Zeer velen kunnen getuigen, hoe menigvuldig Gods goedertierenheden zijn, en dat Hij een Hoorder der gebeden is.
Daar zijn zij bijvoorbeeld, die in de woestijn *verdwaald* waren, en den rechten weg naar de stad hunner bestemming niet konden terugvinden.
5. Langzamerhand hadden ze al hun voedsel en drinkwater verbruikt, zoodat ze van honger en dorst dreigden om te komen.

Koor III (vs 6-9).

6. Maar als zij tot den Heere riepen in hun benauwdheid, redde Hij hen uit hun angsten.
7. Hij deed hen den rechten weg weer terugvinden, en leidde hun schreden naar een bewoonde stad, waar ze veilig waren.
8. Dezulken zullen wel nooit vergeten, op welke wondere wijze de Heere zwakke menschenkinderen redt, en mogen Hem wel steeds voor Zijn goedertierenheid loven.
9. Want Hij leschte hun dorst, en stilde hun honger.

Koor II (vs 10-12).

10. Daar zijn voorts de *gevangenen*.
Ze zaten geboeid in een ellendigen onderaardschen kerker, waar het stikdonker was.
11. (Want ze waren ongehoorzaam geweest aan het Woord des Heeren, en hadden Zijn bevelen veracht).
12. Zodoende moesten ze vernederenden dwangarbeid verrichten, waaronder ze dreigden te bezwijken, zonder dat er iemand was, die hen hielp.

Koor III (vs 13-16).

13. Maar als zij tot den Heere riepen in hun benauwdheid, redde Hij hen uit hun angsten.
14. Hij voerde hen uit hun donkere gevangenis, en verbrak hun boeien.
15. Dezulken zullen wel nooit vergeten, op welke wondere wijze de Heere zwakke menschenkinderen redt, en mogen Hem wel steeds voor Zijn goedertierenheid loven.
16. Want Hij verbrak de koperen celdeuren, en sloeg de ijzeren grendels aan stukken.

Koor II (vs 17 en 18).

17. Dan zijn daar nog weer anderen, die van ernstige *ziekte* genezen werden. Tengevolge van allerlei uitpattingen, was ernstig lijden over hen gekomen, zoodat ze schier radeloos waren van smart en angst.
18. Zoo ziek waren ze, dat ze van alle spijzen walgden, en ze stonden reeds met één voet in het graf.

Koor III (vs 19-22).

19. Maar als zij tot den Heere riepen in hun benauwdheid, redde Hij hen uit hun angsten.
20. Hij genas hen door slechts één woord te spreken, zoodat ze in den grafkuil nog niet hoefden neer te dalen.
21. Dezulken zullen wel nooit vergeten, op welke wondere wijze de Heere zwakke menschenkinderen redt, en mogen Hem wel steeds voor Zijn goedertierenheid loven.
22. Zij zullen den Heere hun dankoffers brengen, en al jubelend van Zijn groote daden gewagen!

Koor II (vs 23-27).

23. En eindelijk zijn daar de *zeelieden*, die op hun schepen de gevaren der groote wateren trotseeren, om handel te drijven.
24. Zij zijn het wel bij uitstek, die de wondere werken des Heeren aanschouwen kunnen op den diepen oceaan.
25. Op Zijn woord stak er een storm op, en de zee verhief haar golven.
26. Nu eens werd hun schip door huizenhooge golven opgeheven, dan weer verdween het in de diepte, en ze versmolten van angst.
27. Op het dek kon men zich nauwelijks op de been houden, maar ze tuimelden, over elkaar heen, en waggelden alsof ze dronken waren. Ze waren geheel aan de woedende golven overgeleverd, en geen stuurmanswijsheid kon meer baten.

Koor III (vs 28-32).

28. Maar als zij tot den Heere riepen in hun benauwdheid, redde Hij hen uit hun angsten.
29. Hij maakte dat het loeien van den storm overging in een
30. zacht gefluister, en dat de golven der zee stil werden, zoodat zij zich verblijden konden, dat de storm was gaan liggen, en zij de haven konden bereiken, waarnaar ze zoo reikhalzend hadden uitgezien.
31. Dezulken zullen wel nooit vergeten, op welke wondere wijze de Heere zwakke menschenkinderen redt, en mogen Hem wel steeds om Zijn goedertierenheid loven.
32. En als deze kooplieden, thuisgekomen, vergaderen met de oudsten der stad, zullen zij God, den Heere, danken, dat Hij hen veilig heeft geleid.

Koor I (vs 33-42).

- 33, 34. Zoo doet de Heere steeds groote daden, hetzij Hij 't menschedom met Zijn zegen bezoekt, of met Zijn strenge tucht. Indien de menschen van Hem afwijken, dan treft Hij het land waarop ze wonen, met Zijn vloek, zoodat het land, waar vroeger rivieren stroomden, en afwateringskanalen gegraven moesten worden, nu op een woestijn gelijk, want de vruchtbaarheid van vroeger is in haar tegendeel omgeslagen.
- 35-37. Omgekeerd zorgt Hij voor behoeftigen en armen, door van een woestijn vruchtbaar land te maken, en bronnen te doen ontspringen, waar vroeger dor land was. Daar kunnen ze dan een stad bouwen, akkers bezaaien, wijngaarden planten en de vruchten

daarvan inzamelen.

38. Door Zijn zegen vermeederen hun huisgezinnen en hun vee.
- 39, 40. Wanneer er dan menschen komen, die met hun macht hen onderdrukken willen, en hen gebukt doen gaan onder onheil en jammer, dan bezoekt Hij die onderdrukkers met Zijn strenge straf, en laat Hij hen verdwalen in de wildernis.
41. De armen en behoeftigen daarentegen heft Hij uit hun ellende op, en Hij doet hen in menigte uitbreken, gelijk de kudde op het veld.
42. Zij die den Heere vreezen, verblijden zich bij het zien van deze daden des Heeren, maar de goddeloozen staan met de mond vol tanden.

Een stem (vs 43).

43. Wie wijs is, neme dit alles goed ter harte.
Laat een ieder letten op de goedertierenheden des Heeren!

PSALM 108.

GOD IS MIJN HEIL.

Van dezen Psalm is het eerste gedeelte (vs 2-6) een herhaling van Psalm 57: 8-12, en het tweede gedeelte een herhaling van Psalm 60: 7-14. Om de een of andere reden zijn deze beide Psalmgedeelten voor het gebruik in den eeredienst tot één Psalm samengevoegd, en later voorzien van het opschrift: Een lied. Een Psalm. Van David (vs 1).

Voor de paraphrase zij dus verwezen naar Ps. 57 en 60.

PSALM 109.

ZEGEN EN VLOEK.

Opschrift (vs 1a).

- 1a. Bestemd voor het gebruik in de liturgische diensten in het heiligdom. Van David. Een Psalm.
- 1b. O God, Gij die mij, ondanks al mijn lijden, overvloedige stof geeft tot roemen en danken, wil mij antwoord geven op mijn gebed.
2. Want mijn vijanden gaan goddeloos en leugenachtig met mij om: als ze schijnbaar vriendelijk met mij spreken, bedriegen ze mij, en als ze met elkaar over mij spreken, getuigen hun woorden van bitteren haat; zonder dat ik daartoe eenige aanleiding gaf, bestrijden ze mij.
4. Vol liefde ging heel mijn hart tot hen uit, en ik deed niet anders dan maar voor hen bidden¹, maar als dank daarvoor zijn zij mij vijandig gezind.
5. Zoo vergelden ze mij kwaad voor goed, en de liefde die ik hun schenk, beloonen ze met haat.
6. O Heere, vergeld zijn misdaad, door hem² door een rechter te laten veroordeelen, die

¹ Letterlijk: ik was gebed. St. Vert.: "ik was steeds in het gebed", waar de woorden "steeds in het" cursief gedrukt zijn, ten teken, dat ze in den Hebr. tekst niet voorkomen.

² Onder de vele bestrijders, die de dichter had, was er, blijkens het enkelvoud in den nu volgende vloek (6-19), blijkbaar één, die hem bijzonder haatte. Wie dat was, wordt niet gezegd. Petrus heeft het op Judas toegepast, als hij in Handel. 1: 20 dezen Psalm aanhaalt.

even goddeloos is al hij zelf¹, en voor die rechtbank zij de satan zelf zijn aanklager².

7. Voor dat gericht worde zijn vonnis geveld en het "des doods schuldig" over hem uitgesproken; zijn verzoek om gratie worde niet alleen afgewezen, maar tot verzwaring van zijn oordeel aangerekend.
8. Zoo kome er een spoedig en plotseling einde aan zijn leven; en zijn ambt³, dat hij zoo slecht bediend heeft, worde door een ander waargenomen.
9. Aldus treffe deze vloek ook zijn huisgezin, waar door zijn dood zijn kinderen weezen worden, en zijn vrouw weduwe.
10. Ja, het moge geschieden, dat zijn huis tot een ruïne worde, en dat zijn kinderen, van huis en hof verdreven, als bedelaars moeten omzwerven.
11. Maar laten dan eerst de schuldeischers, partijtrekking van het uitgesproken vonnis, ten tooneele verschijnen, om beslag te leggen op zijn bezittingen, opdat hij beroofd worde van alles wat hij met moeite verworven heeft⁴.
12. Als hij dan omziet naar vrienden om hem te helpen, dan blijke het, dat hij op niemands sympathie rekenen kan. Dat er na zijn dood ook niemand gevonden worde, die zich over zijn weezen ontfermen wil.
13. Op deze wijze ga ook zijn nakroost ten onder, zoodat na den dood van dit tweede geslacht zijn naam volledig zij uitgeroeid van de aarde.
14. Hij drage ook de straf voor de zonde der voorgeslachten: de Heere gedenke bij den voortduur de ongerechtigheid zijner vaderen, en de zonde zijner moeder⁵ worde hem aangerekend.
15. Geen oogenblik vergete de Heere de misdaden zijner ouders, opdat in hem hun naam van de aarde worde uitge-
16. roeid, omdat het bewijzen van goedertierenheid voor hem iets ondenkbaars was, maar hij integendeel de ellendigen en nooddriftigen vervolgd heeft, en ze niet met rust liet, voordat hij ze gedood had.
17. Hij heeft den vloek liefgehad — dat die dan nu over hem kome! Hij heeft den zegen veracht — dat die dan verre van hem wijke!
18. De vloek was z'n geliefkoosd kleed — laat die vloek nu heel z'n wezen doordringen, gelijk olie alles doortrekt, en gelijk de wateren de velden overstroomden.
19. Ja, mijn vloek vergezelle hem al den dag, gelijk het kleed dat hij draagt, en de gordel waarmee hij zich steeds gordt.
20. Deze vloek zij het deel van mijn wederpartijders en van allen die kwaad over mij spreken: de Heere vergelde hun daarmee naar hun werken!
21. Maar Gij, o Heere Heere, waar de vijand *tegen* mij is, wil Gij *voor* mij zijn, want Uw Naam staat daar ook mee op het spel; red mij uit de handen mijner vijanden, niet alléén om Uw

¹ St. Vert.: Stel den goddelooze over hem (nl. als rechter).

² Letterlijk: stelle zich aan zijn rechterhand. Dit was de plaats van den publieken aanklager voor de rechtbank. Vgl. Zach. 3: 1: "en Satan stond aan zijn rechterhand, om hem te wederstaan".

³ Het is niet onwaarschijnlijk dat deze man, over wien zulk een schrikkelijke vloek wordt uitgesproken, zelf het ambt van rechter vervuld heeft. Het stellen van een even goddeloozen rechter over hem, is dan wel complete vergelding. Profetisch wordt dit gezegd van het apostelambt van Judas.

⁴ In den tekst worden deze woekeraars nog nader aangeduid als "vreemden", kennelijk om aan te duiden, dat ze, als niet behorend tot Israël, en dus niet gebonden aan wettelijke bepalingen, naar willekeur kunnen handelen.

⁵ De vloek over het hoofd van dezen goddelooze wordt hier nog verzwaaard, door de teekening van zijn moeder als zondares — *indien* de nagedachtenis zijner moeder hem tenminste nog heilig was!

eigen eer, maar ook omdat Gij zoo oneindig goedertieren zijt.

22. Gij weet en ziet immers, Heere, hoe ellendig en nooddruftig ik ben, en hoe mijn hart ineenkrimpt onder den smaad en de vervolging mijner tegenstanders.
23. Gelijk bij het dalen van den avond de schaduwen langer worden, snelt mijn leven naar het einde; gelijk de sprinkhanen door een stormwind gegrepen worden en naar de zee gevoerd om daar te verdrinken, zoo dreigt mijn leven onder te gaan.
24. Tengevolge van het vasten ben ik zoo zwak geworden, dat mijn knieën knikken, en daar ik mij met olie niet meer zalf in mijn droefheid, schrompelt mijn vleesch weg.
25. Daarenboven hoont men mij nog in al mijn lijden, en meewarig schudt men het hoofd over mij, als ware ik behalve van menschen, ook van U verlaten.
26. Help mij, Heere, mijn God, red mij, want Gij zijt immers groot van goedertierenheid?
27. Opdat in de verlossing van mijn lijden, mijn vijanden duidelijk kunnen zien, dat Gij mij te hulp gesneld zijt en dat Uw hand over mij uitgestrekt is, en dat Gij vóór mij zijt.
28. Laat hen dan maar vloeken, als Gij maar zegent. ' Laat te schande worden die tegen mij opstaan, doch laat Uw knecht zich verblijden!
- 29, 30. Smaad zij het kleed mijner wederpartijders, en schande hun mantel, maar mijn mond zij vervuld met Uw lof, opdat ik den Heere luide kan prijzen temidden van een groote schare.
31. Want Hij is de Bescherm¹ der hulpeloozen, om hen te redden uit de macht dergenen, die hen willen veroordeelen.

PSALM 110.

DAVIDS ZOON EN HEER.

Opschrift (vs 1a).

- 1a. Van David.
Een Psalm.

Eerste stem (vs 1b).

- 1b. Aldus luidt de Godsspraak, die ik in den Geest² gehoord heb van den Heere God, aangaande den komenden Messias, mijn Heer³:

Zet U aan Mijn rechterhand, om deel te nemen aan het wereldbestuur⁴; Ik zal U macht geven over Uw vijanden, totdat⁵ Gij ze geheel zult hebben overwonnen⁶.

Tweede stem (vs 2 en 3).

2. De Heere zal U (= Christus) dus Zijn scepter overhandigen, ten teeken Uwer

¹ Letterlijk: Hij staat aan de rechterhand. Het beeld is ontleend aan den krijg, waar de rechterzijde de onbeschermden zijde was. Dit is dus juist andersom als in de rechtszaal, waar de *aanklager* aan de rechterzijde van den beklaagde stond (vs 6).

² Aldus naar Matth. 22: 43.

³ David spreekt hier van zijn zoon als van zijn Heer, omdat Hij door het geloof weet, dat de toekomstige Zoon Davids de Christus zijn zal.

⁴ De plaats aan de rechterhand op den troon is niet alleen een hooge eer, maar sluit ook bestuursmacht in.

⁵ Wat er gebeuren zal, als alle vijanden van Christus overwonnen zijn, wordt in het N. T. nader uiteengezet, b. v. in 1 Cor. 15: 24-28.

⁶ Letterlijk: stel tot een voetbank Uwer voeten. Christus wordt dus voorgesteld als een overwinnaar, die den voet op den nek zijner vijanden gezet heeft, ten teeken van volledige onderwerping.

heerschappij. En die heerschappij zult Gij uitoefenen niet alleen over Sion (= de kerk) maar over heel de wereld, en Gij moet daar al Uw vijanden overweldigen en vertreden.

3. In den strijd tegen die vijanden, zal Uw volk zich achter U scharen als een leger van vrijwilligers. Op den dag van de wapenschouw zullen zij aantreden in heilige feestgewaden¹; zij zullen voor U strijden in heilig en jeugdig enthousiasme — het zal een machtig leger zijn, even talrijk als de parelende dauwdroppels die uit den schoot van den dageraad te voorschijn komen.

Eerste stern (vs 4).

4. Met een onberouwelijken eed heeft de Heere gezworen: In U (= Christus) zullen het koninklijke en priesterlijke ambt vereenigd zijn voor eeuwig, gelijk dat bij Melchizedek² het geval was.

Tweede stem (vs 5-7).

5. Dan zal mijn Heer (= Christus), gezeten aan Gods rechterhand, zelfs koningen verbrijzelen ten dage Zijns toorns.
6. Hij zal gericht oefenen. De dalen zullen gevuld zijn met de verslagenen van vele natiën³; Hij zal hun leiders verpletteren, al voortgaande over een uitgestrekt gebied, overwinnende en opdat Hij overwon⁴.
7. Hij zal echter de Hem gegeven heerschappij in hemel en op aarde in zwaren strijd moeten veroveren⁵, maar uiteindelijk zal Hij toch de overwinning behalen.

PSALM 111.

DE GROOTE WERKEN GODS.

Opschrift (vs 1a),

- 1a. Hallelujah!
- 1b. Ik wil den Heere van ganscher harte loven in de gemeente, den kring dergenen, die hun leven richten naar Zijn Woord.
2. Want de werken des Heeren zijn zeer groot; wat Hij voor Zijn volk gedaan heeft, is waard om nagespeurd en overdacht te worden door allen wier hart tot Hem uitgaat.
3. Al Zijn daden geven blijk van goddelijke macht en heerlijkheid, waarvan niet willekeur, maar Zijn eeuwig-zichzelf-blijvende-gerechtigheid het richtsnoer is.
4. Hij heeft gewild, dat Zijn wonderen en groote daden steeds in de herinnering des volks zouden blijven voortleven, en dat van kind tot kind zou worden verteld hoe genadig en barmhartig de Heere is voor de Zijnen —
5. Hoe Hij in de woestijn aan degenen die Hem vreesden, voedsel gegeven heeft, omdat Hij gedachtig was aan Zijn

¹ Zóó vast gelooven ze in de overwinning, dat ze 't feestkleed reeds aan hebben vóór den strijd. Tevens ligt hierin, dat Gods volk 'n *priesterlijk* volk is.

² Het Aäronietische priesterschap was niet met het koninklijke ambt vereenigtbaar. Christus was echter geen priester naar de ordening van Aäron, maar van Melchizedek, in wien nog het *oorspronkelijke* priesterschap van het paradijs nabloeide. Daarin is Christus weer de ware "mensch", naar Gods beeld, ongebroken: priester-koning-profeet. Men zie over Melchizedek nader den brief aan de Hebreënen.

³ Aldus met Briggs in de I.C.C.

⁴ We lezen dus vs 6b: Hij zal verslaan degenen die het hoofd zijn (de leiders der vijanden); over een groot land (gebied) voortgaande.

⁵ Daarop wijst: "Hij zal op den weg uit de beek drinken", d. i. profetie van het lijden van Christus.

6. eeuwig verbond, en hoe Hij daarna Zijn volk een bewijs gegeven heeft van Zijn almacht, door het land Kanaän, dat in het bezit der heidenen was, hun ten erfdeel te geven.
7. Zoo heeft de Heere getrouw al Zijn beloften vervuld, bleek Hij recht in al Zijn weg en werk, en kon Zijn volk zich onvoorwaardelijk op Hem verlaten.
8. Wat Hij eenmaal gezegd had, dat handhaafde Hij immer; en Hij voerde het getrouw uit, zonder daarvan een duimbreed af te wijken.
9. Hij heeft Zijn volk verlossing gezonden, omdat Hij Zich eeuwig gebonden wist aan het verbond, dat Hij had ingezet. Heilig is Zijn Naam en zeer te vreezen door den nietigen en zondigen mensch.
10. Die vreeze des Heeren is het beginsel van alle wijsheid; allen die zich aan Zijn goeden en heiligen wil onderwerpen, geven blijk van gezond verstand. En als zoo de Heere gevreesd wordt, zal Zijn lof altijd over de aarde weerklinken.

PSALM 112.

AARD EN ZEGEN DER GODSVRUCHT.

Opschrift (vs 1a).

- 1a. Hallelujah¹!
- 1b. Welgelukzalig is de man, die den Heere vreest, en wiens godsvrucht daarin zich openbaart, dat hij Gods geboden gewillig en met vreugde gehoorzaamt.
2. Zijn zonen zullen talrijk zijn, en een invloedrijke positie bekleeden in de wereld, want de kinderen dergenen, die hun leven richten naar 's Heeren wil, zullen deelen in het geluk hunner vaders.
3. Dat geluk bestaat vooreerst daarin, dat in zijn huis voorspoed en welvaart heerschen als loon zijner gerechtigheid, een voorspoed die van blijvenden aard zal zijn.
- 4a. Voorts komt de zegen daarin uit, dat het licht van Gods vriendelijk aangezicht zijn levenspad bestraalt, ook wanneer hij door tegenspoed getroffen wordt.
- 4b. De man die den Heere vreest², betoont zich tegenover zijn naaste genadig en barmhartig.
5. Hij vindt er genoeg in, barmhartigheid te bewijzen aan de armen, en hij leent gaarne van het zijne uit aan hen, die in moeilijkheden geraakt zijn.
In het zakenleven is hij eerlijk, en laat hij zich leiden door de beginselen van Gods Woord.
- 6a. Men kan op hem vertrouwen als op een rots³.
- 6b. Van dezen man die den Heere vreest⁴, zal nog met eerbied gesproken worden nadat hij gestorven is⁵.

¹ Dat de Ps. 111-118 bijna alle "hallelujah" tot opschrift hebben, hangt daarmee samen, dat ze oorspronkelijk een aparte bundel vormden, "hallelujah-psalmen", of het groote hallel. Als Jezus en Zijn discipelen den "lofzang" gezongen hadden, gingen zij uit naar den Olijfberg. Met dien "lofzang" of hallel is deze bundel bedoeld.

² Aldus paraphraseer ik "rechtvaardig" in vs 4b en lees: de rechtvaardige is genadig en barmhartig. Na den *zegen* der godsvrucht in 't licht gesteld te hebben (vs 2, 3, 4a) wordt in 4b en 5 de *aard* der godsvrucht nader omschreven, wat *terloops* in vs 1b reeds gedaan is (groote lust in Zijn geboden).

³ Aldus paraphraseer ik: hij zal in eeuwigheid niet wankelen.

⁴ In den tekst: de rechtvaardige.

⁵ Men ziet, dat deze Psalm telkens afwisselend spreekt over den aard, en den zegen der godsvrucht.

7. Als hem slechte tijdingen bereiken, wordt hij niet direct bang; er is immers rust en vrede in zijn ziel, omdat zijn vertrouwen op den Heere is.
8. Hij blijft standvastig en onbevreesd, ook wanneer hij door vijanden wordt aangevallen, omdat hij van tevoren van de overwinning zeker is.
9. Met milde hand strooit hij zijn gaven onder de armen uit; hij vindt het zaliger te geven dan te ontvangen.
Niettemin ontvangt hij ook het loon zijner gerechtigheid, want zijn vermogen¹ groeit steeds aan, hij stijgt bij de mensen in eer en aanzien.
10. Als de goddelooze dit ziet, zal het hem vervullen met ergernis; hij knarsetandt van spijt en wordt verteerd van woede: zóó wordt de godvreezende gezegend, terwijl de goddelooze aan z'n eigen begeerten ten onder gaat.

PSALM 113.

DE ONVERGELIJKELIJKHEID GODS.

Opschrift (vs 1a),

- 1a. Hallelujah!
- 1b-3. De Heere, Die Zichzelf zoo heerlijk geopenbaard heeft, is waardig alom geprezen te worden; niet alleen nu, maar heel de eeuwigheid door.
Gij, volk des Heeren, die in bijzonderen zin Zijn knechten zijt, zet dit loflied op den Naam des Heeren in, maar het *worde opgevangen en voortgezet over heel de lengte en breedte der aarde, van Oost tot West*. Altijd en alom worde de Naam des Heeren geprezen!
4. Zijn onvergelykelijke grootheid blijkt allereerst daaruit, dat, hoe machtig de volken der aarde ook zijn, de Heere hoog boven die allen in verhevenheid troont, en hun doen bestuurt; en heerlijk moge de glans zijn waarmee de grooten der aarde zich omgeven, hun glorie verbleekt bij de heerlijkheid des Heeren in de hoogste hemelen.
- 5, 6. Ja, onvergelykelijk is de Heere, onze God. Dat blijkt uit Zijn onbepaalde macht, maar ook uit Zijn neerbuigende liefde, Hoewel Hij *zeer hoog* woont, ziet Hij vol liefde neer op allen die zich in den hemel², en heel in de laagte, op de aarde, bevinden.
7. Als Hij daar een geringe ziet, die in het stof ligt neergebogen, en dreigt onder te gaan, dan richt Hij dien nooddruf-
8. tige uit zijn ellende op³, en doet hem plaats nemen in den kring van de edelen en voornamen van zijn volk.
9. Ook is Zijn wondermacht groot genoeg, om die eertijds kinderloos was, tot een blijde moeder van vele zonen te maken⁴.
(Hallelujah!)⁵.

Vs 6b-8 handelen nu weer over den zegen.

¹ In den tekst: zijn hoorn wordt verhoogd. De hoorn is het symbool van macht, vermogen.

² De Heere troont immers ver boven de hemelen. De hemel wordt hier dus ook beneden Hem gedacht. De dichter heeft in z'n gedachte de tegenstelling met de "goden" der heidenen, die steeds binnen een bepaald gebied beperkt waren. Hier is de Heere dus ook weer onvergelykelijk.

³ Ook weer in tegenstelling met de heidensche gedachte — daar werd alles wat arm en ellendig was, aan z'n lot overgelaten.

⁴ Herinnering aan den lofzang van Hanna.

⁵ Dit "hallelujah" hoort als opschrift boven Psalm 114.

PSALM 114.

UITTOCHT.

Opschrift (vs 1a),

- 1a. Hallelujah¹!
- 1b. Toen Israël uit Egypte toog — waar de zonen van Jacob een tijdlang vertoefd hadden temidden van een volk dat een
2. onbegrijpelijke² taal sprak — (dit was het geboorte-uur van het volk Israël, waarover de Heere, Die in Juda Zijn heilig-
3. dom oprichtte, Zelf regeert) —, toen zag de Roode Zee den Heere voor Zijn volk uittrekken, en van schrik zijn haar wateren op de vlucht geslagen, zoodat de bodem droogviel, evenals bij den intocht in Kanaän de wateren van den Jordaan rechtsomkeert maakten bij de verschijning des Heeren³.
4. De aarde begon van ontzetting te beven, zoodat bergen⁴ en heuvelen als rammen en lammeren op en neer schenen te huppelen.
- 5, 6. Wat was toch de oorzaak van uw vrees, gij zeeën en rivieren, bergen en heuvelen, dat ge beeftet en vluchttet?
- 7, 8. Het was, omdat gij den Heere der gansche aarde zaagt verschijnen⁵; wat u vrees en ontzag inboezemde, was het aangezicht van den God Jacobs, Die den rotssteen verandert in stroomend water, en fonteinen doet opspringen uit harde steenen.

PSALM 115.

GOD EN DE AFGODEN.

De gemeente (vs 1).

1. Verlos ons, Heere, van onze vijanden, niet om ónze vrijheid, maar om de eer van Uw Naam; niet omdat *wij* het waardig zijn, maar omdat Gij zoo goedertieren zijt en zoo trouw.

Een priesterkoor (vs 2).

2. Waarom, o Heere, laat Gij ons in onze ellende, zoodat de heidenen kunnen hoonen: waar is nu hun God?

De gemeente (vs 3).

3. Onze God is in den hemel! De vijand moge smaden, dat Hij machteloos is om te helpen, maar *toch* is Hij de Almachtige. Hij doet alles wat Hem behaagt. Wil Hij ons langer beproeven — het is in Zijn hand; wil Hij ons verlossen — het ligt in Zijn macht.

Stem van een priester (vs 4 en 5a).

4. Hùn afgoden zijn wel van kostbaar zilver en goud gemaakt, maar ze zijn dan ook

¹ Dit opschrift boven Psalm 114 is abusievelijk onderaan Psalm 113 terechtgekomen.

² Het woord doet denken aan kindergestamel, en gaat uit van de primitieve beschouwing, dat een vreemde taal die men niet verstaat, minderwaardig is aan de eigen taal.

³ De ark symboliseerde namelijk de tegenwoordigheid Gods.

⁴ Hiermee zal wel bedoeld zijn op de wetgeving op Horeb, toen een aardbeving de toppen der bergen en heuvelen van dit gebergte deed bewegen.

⁵ Wij vatten dus vs 7 en 8 op als antwoord op vs 5 en 6. Het werkwoord "sidderen" hoort waarschijnlijk bij vs 6.

gemaákt, door menschenhanden — schepselen zijn het en geen scheppers!

5a. Een mond hebben zij,

De gemeente (vs 5b).

5b. maar spreken kunnen zij niet.

De priester (vs 5c).

5c. Oogen hebben zij,

De gemeente (vs 5d).

5d. maar zien kunnen zij niet.

De priester (vs 6a).

6a. Ooren hebben zij,

De gemeente (vs 6b).

6b. maar hooren kunnen zij niet.

De priester (vs 6c).

6c. Een neus hebben zij,

De gemeente (vs 6d).

6d. maar ruiken kunnen zij niet.

De priester (vs 7a).

7a. Hun handen,

De gemeente (vs 7b).

7b. daar kunnen zij niet mee tasten.

De priester (vs 7c).

7c. Hun voeten,

De gemeente (vs 7d).

7d. daarmee kunnen zij niet gaan.

De priester (vs 7e).

7e. Zij kunnen geen geluid geven met hun keel.

Zoo hebben deze afgoden wel alle menschelijke organen, maar zij kunnen ze niet gebruiken, omdat ze levenloos zijn.

8. Dat hun makers en hun vereerders aan hen gelijk worden!

Priesterkoor (vs 9a).

9a. Israël, vertrouw *gij* op den Heere¹!

De gemeente (vs 9b).

9b. Hij is hun Hulp en Schild.

Priesterkoor (vs 10a).

10a. Huis van Aäron, vertrouw *gij* op den Heere!

¹ De tegenstellingen zijn duidelijk: de heidenen zijn machtig; Israël is in hun macht en schijnt machteloos. De heidensche afgoden schitteren zichtbaar van goud en zilver; God is onzichtbaar, en schijnt Zich verre te houden. Vandaar de dringende oproep tot *geloof* en *vertrouwen*.

De gemeente (vs 10b).

10b. Hij is hun Hulp en Schild.

Priesterkoor (vs 11a).

11a. Gij die den Heere vreest¹, vertrouwt op den Heere!

De gemeente (vs 11b).

11b. Hij is hun Hulp en Schild.

De gemeente (vs 12 en 13).

12, 13. De Heere gedenke onzer, en zegene ons!

Hij zegene het huis Israëls, Hij zegene het huis van Aäron, Hij zegene die den Heere vreezen², klein en groot.

De priester (vs 14 en 15).

14, 15. De Heere zal vermenigvuldigen, u en uw kinderen; gij zijt van den Heere gezegend, Die de Schepper is van hemel en aarde. Deze Eigenaar van alle dingen kan en zal u al deze dingen schenken.

Tempelkoor (vs 16 en 17).

16, 17. De hemel is de plaats, waar de Heere Zelf troont. De aarde, die ook van Hem is, gaf Hij in vruchtgebruik aan de menschen. En de menschen gaf Hij het leven om Hem te loven, want de dooden, die in het land der eeuwige stilte afgedaald zijn, kunnen niet meer zingen.

De gemeente (vs 18).

18. Maar wij, wij zullen den Heere prijzen. Van nu aan tot in eeuwigheid.
(Hallelujah!)³.

PSALM 116.

GOD HEB IK LIEF.

1a. Hallelujah!⁴

1b, 2. Ik heb den Heere zeer lief, want Hij is een Hoorder der gebeden: toen ik Hem in den dag der benauwdheid aanriep, heeft Hij Zijn oor willen neigen naar de stem mijner smee-kingen.

3, 4. Reeds had de doodsengel zijn hand naar mij uitgestrekt; ik vreesde te zullen sterven, en was uitermate angstig en benauwd; maar in mijn bekommernis riep ik den Naam des Heeren aan, en ik smeekte: och Heere, bewaar mij bij het leven.

5. Toen heb ik in wondere gebedsverhooring ervaren, hoe genadig de Heere is, hoe Hij Zijn uitverkorenen recht doet, die dag en nacht tot Hem roepen, en hoe onze God Zich ontfemt over zondaren.

6. De Heere behoedt en helpt degenen die zichzelf niet kunnen helpen, want toen ik zeer verzwakt was, heeft Hij mij genezen.

¹ In de vs 9-11 worden drie groepen afzonderlijk toegesproken. "Israël", d. i. het *heele* volk. "Huis van Aäron" d. i. de *priesterstand*. "Gij die den Heere vreest", dat zijn de z. g. *proselieten*.

² De drie groepen (zie noot 1) worden hier weer afzonderlijk genoemd.

³ Dit "hallelujah" hoort waarschijnlijk ook weer thuis als opschrift boven den volgende Psalm (116).

⁴ Zie noot 3 hierboven; dit "hallelujah" hoort vermoedelijk hier thuis.

7. En nu de Heere u zoo verrassend heeft welgedaan, o mijn ziel, en de doodsangst geweken is, kunt gij weer volkomen rustig zijn, en u ook voor de toekomst geloovig aan Zijn zorgende liefde toevertrouwen.
8. O, welk een wonder van genade hebt Gij mij toch bewezen, dat Gij mij gered hebt van den dood, alle tranen van mijn oogen hebt afgewischt, en mijn voet voor struikelen hebt bewaard.
9. Welk een voorrecht, dat ik nog in het land der levenden verkeer en mag, en onder 's Heeren wakend en liefdevol oog mijn levensreis nog mag voortzetten!
10. Mijn vertrouwen is daarom steeds op den Heere alleen, ook al scheen het gebrek aan geloofsvertrouwen, toen ik
11. klaagde: o, hoe drukt de angst mij neer, en toen ik in mijn onrust alle menschen die mij bemoedigen wilden, voor leugenaars uitmaakte.
12. Wat zal ik nu, met Gods gunsten overlaân, Dien trouwen Heer voor Zijn genâ vergelden?
13. Ik zal bij het opnemen van den "beker der verlossingen" ¹ met dankbaarheid gewagen, dat de Heere ook mij verlost heeft van den dood.
14. De gelofte, die ik den Heere in de ure van doodsgevaar gedaan heb, zal ik nu ook inlossen ten aanschouwe van het geheele volk².
15. Want in mij is ook weer gebleken, dat de Heere de Zijnen in hooge waarde houdt, en Hij ze Zich niet licht door den dood laat ontrukken.
16. Tot Uw volk, Heere, mag ik mij immers ook rekenen, want U wil ik dienen, evenals mijn moeder U reeds gediend heeft; Gij zijt in de lijn der geslachten onze Bondsgod, en de trouw Uws verbonds hebt Gij ook bewezen, door de banden des doods los te maken.
- 17-19. Ik zal Uw Naam met dankerkenten
Verheffen, U al mijn geloften brengen;
'k Zal liefd' en lof voor U ten offer mengen,
In 't heiligdom, waar 't volk vergaderd is.
Ik zal met vreugd in 't huis des Heeren gaan,
Om daar met lof Uw grooten Naam te danken.
Jeruzalem, gij hoort die blijde klanken.
Elk heff' met mij den lof des Heeren aan.
(Hallelujah!)³.

PSALM 117.

ALLE NATIËN EN TONGEN.

Dit "hallelujah" hoort wellicht als opschrift boven Psalm 117. Deze korte Psalm is geweldig van inhoud. Hij laat zien, dat de religie van Israël niet nationaal is, maar internationaal. Het zendingsmotief, dat een greep doet naar alle volken, wordt reeds gezongen in het O. T. Tegelijk is deze Psalm profetie van het nieuwe Jeruzalem, waar alle natiën, volken en tongen samenstemmen in den lof des Heeren.

¹ De dichter denkt hierbij aan den Paaschmaaltijd. Hier gingen verschillende bekertjes rond; een daarvan was de "beker der verlossingen", waarbij de huisvader de verlossing uit Egypte in herinnering bracht. Men vergelijke ook Matth. 26: 27.

² De dichter bedoelt, dat hij zijn dankoffers in den tempel zal brengen op het oogenblik, dat geheel het volk aanwezig is, opdat allen in hem en met hem den Heere prijzen.

³ Dit "hallelujah" hoort wellicht als opschrift boven Psalm 117.

- 1a. Hallelujah!¹
- 1b. Och, dat eens alle volken instemden met den lof des Heeren, den God van Israël.
Mochten alle natiën hun afgoden wegwerpen, hun verzet tegen den levenden God prijsgeven, en hun stem paren aan het koor, dat God lofzingt.
2. Want de heerlijkheid van onzen God is, dat Hij *goedertieren* is.
In Zijn rijk geldt niet het recht van den sterkste.
Het zwakke wordt er niet vertreden, en het gekrookte riet niet gebroken.
In Zijn rijk heerscht ook de leugen niet, maar de waarheid.
Want God is waar en trouw tot in eeuwigheid.
(Hallelujah!)².

PSALM 118.

PROCESSIELIED.

Toelichting.

Onder het zingen van Psalm 118 trekt Israël in processie naar den tempel op den dag der groote feesten, misschien het feest van de vernieuwing van den tempel. Het lied bevat twee gedeelten, nl. vs 1-18 en vs 19-29. Tijdens het zingen van het eerste deel trekt de stoet op naar den tempel, en dit is een zang "bij beurten", d. w. z. er is een gedurige afwisseling van stemmen. Nu eens spreekt (zingt) de leider van de processie, dan weer het heele volk, of verschillende groepen uit de gemeente.

Bij vs 19: "opent mij de poorten...", is het volk bij den tempel aangekomen, en vraagt toegang, dien het ook verkrijgt. Ook dit is een wisselzang tusschen de in den tempel aanwezige priesters en het voor de poorten en straks in den voorhof aanwezige volk.

Opschrift (vs 1a).

- 1a Hallelujah!³

Deel I (vs 1-18).

Allen. (vs 1b).

- 1b. Laat ieder 's Heeren goedheid loven,
Want goed is d'Oppermajesteit;
Zijn goedheid gaat het al te boven;
Zijn goedheid duurt in eeuwigheid.

Leider (vs 2a).

- 2a. Dat Israël nu zegge:

Het volk⁴ (vs 2b).

- 2b. Eeuwig duurt Zijn goedertierenheid.

¹ Dit opschrift boven Psalm 117 is vermoedelijk abusievelijk onderaan Psalm 116 terechtgekomen.

² Dit "hallelujah" hoort waarschijnlijk thuis als opschrift boven den volgende Psalm (118).

³ Het "hallelujah" aan het slot van Ps. 117 hoort waarschijnlijk hier thuis als opschrift boven Ps. 118.

⁴ Door den leider der processie worden drie afzonderlijke groepen bij beurten opgeroepen om Gods goedertierenheid te prijzen. Eerst Israël» daarna "het huis van Aäron" (dat zijn de levieten) en eindelijk "die den Heere vreezen", de gewone benaming voor de proselieten. Zie ook Psalm 115.

Leider (vs 3a).

3a. Dat het huis van Aaron nu zegge:

De levieten (vs 3b).

3b. Eeuwig duurt Zijn goedertierenheid.

Leider (vs 4a).

4a. Dat "die den Heere vreezen" nu zeggen:

De proselieten (vs 4b).

4b. Eeuwig duurt Zijn goedertierenheid.

Solostem¹ (vs 5-7).

5. In den tijd van groote benauwdheid heb ik den Heere aangeroepen om hulp. En de Heere heeft mijn gebed willen verhooren: Hij heeft mij weer doen ademen na zooveel bangen tegenspoed.

6. De Heere staat aan mijn zijde — daarom behoef ik niet te vreezen, want als Hij vóór mij is, wat zou dan een mensch tegen mij vermogen?

7. De Heere is mijn machtige Helper in alle gevaar — daarom triumfeer ik over allen die mij haten.

Leider (vs 8a).

8a. Het is beter tot den Heere de toevlucht te nemen,

Koor uit het volk (vs 8b).

8b. dan op een mensch te vertrouwen.

Leider (vs 9a).

9a. Het is beter tot den Heere de toevlucht te nemen,

Koor (vs 9b).

9b. dan op edelen te vertrouwen².

Solostem (vs 10a).

10a. Al zouden alle volken mij bedreigen,

Koor (vs 10b).

10b. in den Naam des Heeren houw ik ze neer³.

Solo (vs 11a).

11a. Al zouden ze mij van alle kanten omsingelen,

Koor (vs 11b).

11b. in den Naam des Heeren houw ik ze neer.

¹ Namens heel het volk vertolkt nu een stem de dankbaarheid die in aller hart leeft voor de bewijzen van Gods goedertierenheid, betoond in de redding uit de hand van geduchte vijanden. De "ik" is dus niet een particulier persoon, maar vertegenwoordiger van Israël.

² In deze herhaalde betuiging ligt wel opgesloten, dat dit hulpzoeken bij menschen wel beproefd was, maar gedurig op teleurstelling was uitgelopen.

³ Israël heeft na de teleurstellende ervaringen van menschenhulp niet alleen geleerd op den Heere te *vertrouwen*, maar in Hem, blijkens deze vs, ook de bron van *kracht* gevonden.

Solo (vs 12a).

12a. Al omsingelen ze mij als een bijenzwerm, en al vlammen zij op¹ als een doornenvuur,

Koor (vs 12b).

12b. in den Naam des Heeren houw ik ze neer.

Solo (vs 13a).

15a. De vijand had mij wel met geweld aangevallen, met de bedoeling mij ten val te brengen,

Koor (vs 13b).

13b. maar de Heere heeft mij geholpen.

Solo (vs 14a).

14a. De Heere heeft mij kracht gegeven, en mijn Psalm is voor Hem!

Koor (vs 14b).

14b. Hij heeft mij uit alle nooden gered!

Leider (vs 15a).

15a. Hoort gij daar der vromen tent weergalmen van hulp en heil, ons aangebracht?

Het volk (vs 15b en 16).

15b. Deze overwinning is te danken aan de rechterhand des Heeren, die geweldige daden doet!

16. De rechterhand des Heeren geeft de zege.

De rechterhand des Heeren doet groote daden.

Solo (vs 17 en 18).

17, 18. Bijna was ik aan ondergang en dood prijsgegeven, maar de Heere heeft mij bij het leven gespaard, om Zijn groote daden te kunnen verkondigen.

In de benauwdheid openbaart zich de streng-tuchtigende hand des Heeren, maar Zijn bedoeling was niet om te vernietigen, doch om te louteren.

Deel II (vs 19-29).

Het volk (vs 19).

19. Doe mij de poorten der gerechtigheid open², want daardoor wil ik den tempel binnentreden, om den Heere te loven.

Priesterkoor (vs 20).

20. Dit is de poort des Heeren, die toegang verleent tot het heilige; alleen wie rechtvaardig zijn, mogen er doorgaan.

Het volk (vs 21 en 22).

21. Wij zijn gekomen om den Heere te loven, Die ons verhoord heeft, en ons verlossing heeft geschonken.

22. Wij waren door de volken verworpen, gelijk bouwlieden waardelooze steenen verachtelijk wegwerpen, maar de Heere heeft ons willen stellen tot heil van alle natiën,

¹ Naar Noordt zij, K. V. II, blz. 173.

² Het volk is nu den tempel genaderd, en vraagt toegang. De poorten worden "poorten der gerechtigheid" genoemd, omdat de rechtvaardige God daarbinnen woont. Anderen vertalen: de poorten van Zedek (Hebr. woord voor gerechtigheid) en zien in dit Zedek een anderen naam voor Sion, als afkorting van Melchizedek, koning van Salem (Jeruzalem).

gelijk een hoeksteen het geheele gebouw draagt¹.

Priesterkoor (vs 23a).

23a. Van den Heere is dit geschied.

Het volk (vs 23b).

23b. Een wonder is het in onze oogen.

Priesterkoor (vs 24a).

24a. Deze feestdag is daarom niet de dag van Israël, maar een dag ter eere van den Heere.

Het volk (vs 24b en 25).

24b. In Zijn goedheid willen wij ons verheugen en verblijden.

25. Och Heere, geef ons ook voor de toekomst Uw heil; och Heere, verleen Gij ons toch voorspoed!

Priesterkoor (vs 26).

26. Gezegend is die komt in den Naam des Heeren. Wij, die als priesters in het huis des Heeren mogen vertoeven, leggen in Zijn Naam den zegen op u.

Het volk (vs 27a).

27a. De Heere is God, Die het licht voor ons in de duisternis deed opgaan.

Priesterkoor (vs 27b).

27b. Voert nu uw met touwen gebonden feestoffers tot de hoornen van het altaar, om ze den Heere te wijden.

Het volk (vs 28).

28. Mijn God zijt Gij, U wil ik loven; mijn God, U wil ik verhoogen.

Allen² (vs 29).

29. Laat ieder 's Heeren goedheid loven, Want goed is d'Oppermajesteit;
Zijn goedheid gaat het al te boven; Zijn goedheid duurt in eeuwigheid.

PSALM 119.

HET WOORD GODS.

Toelichting.

Psalm 119 is een lofzang op de "wet des Heeren". Men vatte dit woord "wet" niet op in den engsten zin van de "wet der 10 geboden", maar in den ruimen zin, waarin Jezus ook spreekt van de "wet en de profeten", dus als: het Woord, de openbaring Gods, hetgeen den dichter een schat is, boven allen rijkdom. Dat dit de bedoeling is, blijkt o. a. uit een der vele woorden, die in dezen Psalm voor "wet" worden gebruikt, nl. het Hebr. woord "im-rah" — dat evengoed belofte als eisch kan beteekenen, en in vele gevallen ook beslist als "belofte" vertaald moet worden.

Om de heerlijkheid van Gods openbaring te teekenen, put de dichter zich uit in het zoeken van

¹ Als deze Psalm is gezongen *hij* het feest van de vernieuwing des tempels, dan heeft de gerestaureerde tempel den dichter dit beeld van den hoeksteen stellig in gedachten gebracht. Het is een zinspeling op Jes. 28: 16, terwijl, zooals ieder weet, Christus dit op Zichzelf heeft toegepast (Matth. 21: 42).

² Namelijk: volk en priesters samen. Zie vs 1.

synoniemen, en hij vindt er niet minder dan *acht* verschillende woorden voor, die alle acht reeds in de eerste elf verzen voorkomen. Hij spreekt nu eens van "thora", in den zin van: instructie, onderwijs, dan weer van "D. bar", woord, sententie (zooals de tien geboden ook de tien "woorden" genoemd worden), of van het meer poëtische, reeds genoemde "im-rah", enz. In de paraphrase worden de acht verschillende woorden voor wet, weergegeven door: wetten, getuigenissen, woorden, geboden, inzettingen, bevelen, verordeningen (St. Vert.: rechten), en eisch (belofte).

Met de opvatting van sommigen, als zouden we in Psalm 119 met een soort Farizeesch geschrift te doen hebben, kan kort en goed worden afgerekend, door te wijzen op het slotvers, waar de dichter tot de conclusie komt, dat hij niet meer dan een verdwaald schaap is, dat door den goeden Herder moet worden opgezocht. In het gezelschap van de 99 rechtvaardigen, die de bekeering niet van noode (meenen te) hebben, voelt hij zich dus niet thuis.

Deze Psalm is van een zeer kunstigen bouw. Evenals het Hebr. alfabet uit 22 letters bestaat, wordt deze Psalm verdeeld in 22 versgroepen, elk van acht verzen, die alle met die letter van het alfabet beginnen, die boven die groep staat aangegeven (Alef, Beth, Gimel, enz.). Terwille van de indeeling plaatsen we die Hebr. letters in de paraphrase ook boven elke versgroep.

***Alef* (vs 1-8).**

1. Welgelukzalig zijn zij, die onberispelijk zijn van levenswandel, d. i. die zich in hun doen en laten geheel laten beheerschen door 's Heeren wet.
2. Welgelukzalig zijn zij, die niet slechts naar Zijn getuigenissen hooren, maar ze ook bewaren in hun hart, en daarmee bewijzen, dat ze den Heere zoeken met hun geheele hart, en Hem niet alleen prijzen met de lippen.
3. Dit zijn degenen, die geen lust hebben in ongerechtigheid, maar in een wandel, in overeenstemming met Zijn Woord.
4. Gij, Heere, hebt persoonlijk Uw geboden afgekondigd, met de bedoeling, dat de mensch daar stipt en nauwgezet aan zou gehoorzamen.
5. O, hoe gaat mijn begeerte er naar uit, om standvastig te zijn in het onderhouden van Uw inzettingen!
6. Dan zou ik na elke overtreding niet telkens weer met schaamte mijn zonden behoeven te belijden, als ik maar nauwkeurig letten wilde op Uw bevelen!
7. Dan zou integendeel mijn leven een loflied zijn tot eer van Uw Naam, indien ik met een oprecht hart mij door Uw zuivere verordeningen wilde laten onderwijzen.
8. Heere, Gij weet dat mijn hart er naar uitgaat om Uw inzettingen te onderhouden, maar dan moet Gij mij niet alleen laten, want zonder U kan ik niets doen.

***Beth* (vs 9-16).**

9. Hoe zou een jongeling zijn leven rein kunnen houden van de besmetting der zonde, en, omringd door zooveel gevaren, op het rechte pad kunnen blijven, als hij zich niet vasthield aan Uw Woord!
10. Ook ik ben van mijzelf alzo zwak, dat ik geen oogenblik kan bestaan: ik zoek daarom met heel m'n hart mijn kracht in de gemeenschap met U, om zoo bewaard te blijven van het afdwalen van Uw bevelen.
11. Uw eisch heb ik als een schat weggeborgen in mijn hart, want zoo kan ik alleen voor zonde tegen U bewaard blijven.
12. U, Heere, loof en dank ik voor dien schat, leer ze mij steeds meer waardeeren.
13. En terwijl ik Uw wetten als een schat in mijn hart bewaar, moet ik tevens al de verordeningen, die Gij geopenbaard hebt, gedurig op m'n lippen nemen en een voor een

opsom-

14. men — zóó lief heb ik ze, want Uw getuigenissen geven mij meer blijdschap dan alle schatten der aarde.
15. Mijn gedachten zijn dan ook steeds bij Uw geboden, en mijn oogen zijn gedurig gericht op het pad dat *Gij* mij daarin wijst.
16. Want Uw inzettingen zijn de lust van mijn hart, zoodat het mij onmogelijk is, Uw Woord te vergeten.

Gimel (vs 17-24).

17. Handel goedertieren met Uw knecht door hem dicht bij U te houden, want het ware leven is alleen gelegen in het bewaren van Uw woorden.
18. En daar ik van nature blind ben voor de rijke geestelijke schatten, daarin verborgen, bid ik U, dat Gij mijn oogen daarvoor openen wilt, opdat alle geheimen van Uw wet mij geopenbaard worden.
19. Ik ben een vreemdeling op de aarde, wil Gij mij daarom zeggen, hoe ik mij naar Uw bevelen moet gedragen¹.
20. En daar ik mij op de aarde niet thuis voel, gaan mijn begeerten ook niet uit naar de aardsche, maar naar de hemelsche dingen. Mijn leven zou vergaan, als mijn verlangen om Uw Woord te kennen en te bewaren, niet werd vervuld.
21. Er zijn ook hoogmoedigen, die zichzelf de wet willen stellen en Uw bevelen in den wind slaan, en zich daarmee Uw vloek en oordeel op den hals halen.
22. Als ik met dezulken niet meega, en daarom door hen gesmaad en veracht word, omdat ik Uw getuigenissen bewaard heb, wil Gij mij dan weer in eere herstellen.
23. Doch hoe het ook ga, — al zouden zelfs de grooten der aarde tegen mij samenspannen, omdat ik U liefheb, toch zou Uw knecht getrouw blijven in het overdenken en bewaren van Uw inzettingen.
24. Want in Uw getuigenissen alleen vind ik mijn verlustiging en dáárdoor zal ik mij uitsluitend laten leiden.

Daleth (vs 25-32).

25. Om mijn overtredingen buig ik mij diep ter aarde neer², o, laat mij weer naar Uw Woord wandelen, want daarin is het leven mijner ziel³.
26. Waar Gij mij steeds hebt verhoord en vergiffenis geschonken, als ik U de zonden van mijn leven beleet, vertrouw ik, dat Gij mij ook nu verhooren zult, als ik U smEEK, dat Gij mij wilt leeren wandelen naar Uw inzettingen.
27. Geef mij een diep inzicht in Uw geboden, opdat niet alleen mijn voeten gaan in den rechten weg, maar ook mijn hart steeds bezig zij met de overdenking Uwer waarheid.
28. Hoeveel tranen van verdriet heb ik geschreid, omdat ik van U afdwaalde — vat Gij mij weer bij de hand en richt mij op naar Uw beloften.
29. Laat mij niet afgevoerd worden op dwaalwegen, maar laat genadiglijk Uw wet mij ten gids zijn op den rechten weg,

¹ De bedoeling is, dat een Vreemdeling de landswetten niet kende, en daarom van iemand anders die moest vernemen. Zoo is de dichter een vreemdeling op *aarde*, en weet dus niet hoe hij moet leven, als God het hem niet zegt.

² Letterlijk: mijn ziel kleeft aan het stof, d. i. hij ligt voorover ter aarde, zoodat zijn adem het stof raakt.

³ In den tekst: maak mij levend naar Uw Woord, d. i. naar het beginsel dat het ware leven ligt in den wandel naar 's Heeren wet.

30. want getrouw te blijven aan Uw wet was steeds de keus van mijn hart, en Uwe verordeningen zijn de lust mijner oogen.
31. Ja, ik ben zeer gehecht aan Uw getuigenissen — och, dat ik door struikelen mij over deze belijdenis nimmer behoef te schamen!
32. Slechts dán immers kunnen mijn *voeten* gaan in den weg Uwer bevelen, als Gij eerst mijn *hart* vernieuwt en tot gehoorzaamheid bereid maakt.

Hé (vs 33-40).

33. Heere, wijs Gij mij den weg, opdat ik van Uw inzettingen niet afdwale, maar in de betrachtning daarvan volharde tot het einde.
34. Doe mij inzien, dat men in het onderhouden van Uw geboden niet vertragen kan, en dat het geschieden moet met het geheele hart en met alle krachten.
35. Het is wel mijn begeerte mijn treden te zetten in het spoor van Uw geboden, maar zonder U kan ik niets doen.
36. Ik heb het daarom eiken dag weer noodig, dat Gij mijn hart gewillig maakt om naar Uw getuigenis te leven, want uit mijzelf ben ik geneigd om m'n eigen wegen te kiezen, en met allerlei ongeoorloofde middelen vuil gewin na te jagen.
37. Laten mijn oogen dus niet bekoord worden door vergankelijke dingen, die in zichzelf waardeloos zijn, en naar den dood leiden, maar schenk mij het waarachtige leven, dat gelegen is op den weg van Uw geboden.
38. Wil deze genade aan mij bewijzen, op grond van Uw eigen beloften, die Gij gedaan hebt aan degenen die U vreezen.
39. Want zonder Uw ondersteunende genade zou ik gedurig moeten vreezen, van Uw wegen af te wijken, waarvan schade voor mijzelf en smaadheid van Uw Naam het gevolg zou zijn, nog afgezien van het feit, dat het dwaáás zou zijn, af te wijken van Uw verordeningen, die juist zoo goed zijn.
40. Het is ook daarom, dat het de begeerte van mijn hart is, Uw geboden te doen en daarin het leven te vinden naar Uw eigen toezegging.

Wou (vs 41-48).

- 41, 42. En wil mij ook die gunst bewijzen, Heere, dat ik hen die smadelijk spreken van een nauwgezetten wandel naar Uw Woord, vrijmoedig van antwoord dienen kan. Daartoe vertrouw ik op Uw Woord.
43. Laat mij niet alleen staan, als ik van dat vertrouwen op U, mijn woord spreken zal, want op U heb ik al mijn hoop gebouwd.
44. Zoo zal ik eeuwig en altoos Uw wet onderhouden, en
45. daarin zal ik staan in de vrijheid, want de gebondenheid aan Uw geboden, waarnaar ik tracht met al mijn krachten, is de ware vrijheid.
46. Ook zal ik zelfs voor koningen verklaren, dat er alleen heil is in Uw getuigenissen, en dat zij daarheen moeten terugkeeren. Ik zal mij niet schamen vrijuit op te roepen tot de wet en tot de getuigenis.
- 47, 48. En ik zal mij verlustigen in Uw bevelen, die ik liefheb, en ik zal met opheffing mijner handen bidden om meer en meer te mogen leven naar Uw bevelen, die ik liefheb, en ik zal Uw inzettingen gedurig in mijn hart overdenken.

Zajin (vs 49-56).

49. Gedenk aan Uw knecht, die zijn eenige hoop heeft ge-

50. vestigd op Uw Woord, en wiens eenige troost in de ellende van dit leven Uwe beloften zijn, waarin het eeuwige leven is.
51. Goddeloozen hebben zeer den spot met mij gedreven, omdat ik mij hield aan Uw wet, maar door Uw genade ben ik daarvan toch niet afgeweken.
52. Integendeel, ik heb er aan gedacht, hoe Gij vanouds, o Heere, hèn met Uw oordeelen hebt bezocht, die van U en Uw geboden niet weten wilden, en daarmee heb ik mij getroost.
53. Doch ook heeft heilige verontwaardiging mij aangegrepen, dat men zoo goddeloos durft zijn, om Uw wet te verlaten en Uw gebod te verachten.
54. Ik heb mij verwonderd, dat men Uw inzettingen een ondragelijke last vond, ze zijn mij tot gezangen geworden in het land mijner vreemdelingschap (= dit aardsche leven).
55. Zelfs des nachts zijn mijn gedachten bezig, Heere, met U en met Uw geboden.
56. En deze blijdschap is niet uit mij, doch het loon dat Gij schenkt, daar Gij immers gezegd hebt, dat in het houden van Uw geboden groote loon is.

Cheth (vs 57-64).

57. Ik ben tot het besluit gekomen, o Heere, dat het eenige wat waarde heeft, is, te leven uit en beheerscht te worden door Uw Woord.
58. Daarom zoek ik met heel mijn hart en al mijn krachten Uw gunst deelachtig te worden, en is het mijn gebed, dat Gij mij genadig wilt zijn naar Uw Woord.
59. Telkens als ik mij zelf beproefde en tot de ontdekking kwam, dat mijn voeten afgeweken waren van Uw getuigenissen, keerde ik op de rechte paden terug.
60. Lang behoefde ik dan niet te weifelen of ik mijn eigen weg zou gaan, of mij zou schikken naar Uw bevelen.
61. Goddeloozen hebben dikwijls getracht mij van Uw wet af te trekken, maar het is hun nimmer gelukt.
62. Integendeel — zoozeer word ik geboeid¹ door Uw zuivere verordeningen, dat ik soms te middernacht opsta, om U daarvoor te loven.
63. En waar ik mij afkeer van de goddeloozen, voel ik mij ten nauwste verbonden aan allen, die Uw Naam ootmoedig vreezen, en leven naar Uw goddelijk bevel.
64. Wil naar Uw goedertierenheid, Heere, waarvan de geheele aarde vol is, ook mij steeds dieper inleiden in Uw inzettingen.

Teth (vs 65-72).

65. Gij hebt Uw knecht veel weldaden bewezen, Heere, en Uw Woord aan hem bevestigd.
66. Verleen mij nu ook de weldaad van een goed onderscheidingsvermogen tusschen goed en kwaad, opdat ik Uw wil in alles leer kennen, want ik geloof dat die alleen goed is.
67. Voorheen begaf ik mij dikwijls op dwaalwegen, maar sinds Gij mij daarvoor gekastijd hebt met moeite en druk, doe ik wat Gij van mij eischt.
68. Zoo *zijt* Gij goed en *doet* Gij mij goed, door mij ook in den weg van beproevingen tot Uw dienst terug te brengen.
69. Mijn overmoedige vijanden betichten mij wel van valsheid, maar ik ben mij bewust, dat mijn gansche hart er naar uitgaat, om Uw geboden te bewaren.

¹ Ik gebruik hier het woord "geboeid" in tegenstelling met de boeien of banden, waarmee de goddeloozen hem wilden binden om hem zodoende van Gods wet af te trekken; dat is nl. in den oorspr. tekst het beeld van het voorgaande vers.

70. Wat hen betreft, hun hart is ontoegankelijk¹ voor Uw Woord, maar wat mij betreft, ik vind daarin mijn hoogste lust.
71. Het lijden dat Gij mij gezonden hebt, is voor mij een weldaad geweest, want in dien weg hebt Gij mij geleerd berouw te hebben over mijn zonde, en Uw inzettingen te betrachten.
72. Daardoor hebt Gij mijn oogen ook geopend voor den rijkdom Uwer openbaring, en wat Uw mond uitgaat is mij nu meer waard dan duizend goud- en zilverstukken.

Jod (vs 73-80).

73. Gij wilt van Uw schepselen gediend zijn; geef mij dat helder in te zien, opdat ik Uw bevelen leer verstaan.
74. Als Gij dat aan mij waar maakt, zullen degenen die U vreezen, in mij het bewijs zien, dat men niet tevergeefs hoopt op Uw Woord.
75. En wat de moeite betreft, die over mij kwam, ik weet, dat Gij recht zijt in al Uw weg en werk, en dat Gij mij niet verdrukt hebt uit lust om mij te plagen, maar omdat Gij zoo getrouw zijt.
- 76, 77. Laat niettemin — naar Uw beloften aan Uw knecht — Uw goedgunstigheid en barmhartigheid mij vertroosten, dat ook de druk van mij weggenomen worde, opdat ik bij het leven gespaard blijve, en ik naar den lust van mijn hart U nog kan dienen naar Uw wet.
78. Gij hebt menschen gebruikt als instrumenten in Uw hand, om mij te verdrukken, en in hun overmoed hebben zij gedacht mij te kunnen vernietigen, maar laat hen daarin beschaamd worden, want ik gaf hun geen aanleiding tot die vijandige houding, integendeel, ik handelde met hen naar Uw gebod.
79. Laten allen die U vreezen, en Uw getuigenissen kennen, zich tot mij wenden, opdat zij ook uit mijn ervaringen leeren mogen.
80. En laat mijn hart volkomen zijn met U, den Heere, mijn God, om Uw geboden van harte te gehoorzamen, opdat ik straks niet met diepe schaamte de zonde van geveinsdheid voor U moet belijden.

Kaf (vs 81-88).

81. Ik verlang zeer naar het oogenblik, dat Gij mij uit mijn lijden verlossen wilt, en mijn hoop is daarbij alleen op Uw Woord.
82. Met smachtend heimwee zien mijn oogen uit naar de vervulling Uwer beloften: wanneer zult Gij mij den troost schenken, dien Gij mij hebt toegezegd?
83. Gelijk een lederen wijnzak verschrompelt in den rook², zoo wordt in mijn lijden mijn lichaamskracht verteerd, maar in dit alles is Uw Woord toch mijn troost.
84. Gij weet, Heere, hoe kort de levensduur van Uw knecht is: laat dit lijden dus niet te lang duren, en stel het gericht over mijn vervolgers niet langer uit.
85. Mijn hoovaardige vijanden, die niet naar Uw wet leven, smeden complotten tegen mij³.
86. Red mij uit hun handen, want men vervolgt mij niet om eenige misdaad, maar om de waarheid van Uw getuigenis.
87. Bijna had men mij op aarde vernietigd, doch ook geweld heeft mij niet van den weg Uwer

¹ Eigenlijk: met een vetlaag bedekt.

² Deze werden aan de zoldering van het vertrek gehangen. Duurde dit lang, dan verschrompelden ze wegens den in het vertrek hangenden rook.

³ In den tekst: "hebben mij kuilen gegraven", hetgeen niet letterlijk, maar figuurlijk moet worden verstaan.

geboden kunnen afbrengen.

88. Wil mij naar Uw goedgunstigheid ook verder bij het leven sparen, opdat ik naar mijn levensroeping Uw getuigenissen onderhouden kan.

Lamed (vs 89-96).

89. Heere, Uw Woord heb ik lief, omdat het niet maar voor een tijd is, maar voor de eeuwigheid, en even onveranderlijk en onbewegelijk. als de hemelen.
- 90, 91. Uw trouw is niet slechts voor een oogenblik, maar het eene geslacht na het andere kan er staat op maken. Ze is even stabiel als de aarde, die Gij gegrondvest hebt, en die nog heden staat zooals *Gij* haar geschapen hebt, want aan Uw verordeningen moet alles wat in den hemel en wat op de aarde is, gehoorzamen.
92. Ik zou in mijn ellende ondergegaan zijn, als ik tenminste Uw getuigenis niet had gehad als voorwerp mijner verlustiging.
93. Ze is mij het leven zelf, en daarom zal ik in eeuwigheid Uw geboden niet vergeten.
94. Wil mij uit al mijn nooden redden, omdat ik Uw eigendom ben, en dienovereenkomstig ook naar Uw geboden zoek te leven.
95. De goddeloozen wachten wel op een gunstige gelegenheid, om mij te doen omkomen, maar de zucht tot levensbehoud zal mij er niet toe brengen, van Uw getuigenis af te wijken.
96. Want Uw Woord is mij alles: alle dingen, hoe volkomen ze ook zijn, hebben een grens, maar Uw bevelen zijn zonder grens, zonder begin en zonder einde; evenals ze dat in het verleden waren, blijven ze voor het heden en voor de toekomst van kracht.

Mem (vs 97-104).

97. Daarom heeft Uw wet de volle liefde van mijn hart, en neemt zij den ganschen dag al mijn denken in beslag.
98. Uw bevelen, die mijn eeuwigdurend bezit zijn, schenken mij wijsheid boven mijn vijanden.
99. Ze maken mij verstandiger dan alle leeraars die op doolpaden willen voeren; en het nadenken over Uw ge-
100. tuigenissen geeft mij meer inzicht dan ouden van dagen die U negeeren, maar die naar hun leeftijd en ervaring leeraars konden zijn. Gij toch leert mij de wijsheid van het bewaren van Uw geboden.
101. Zodoende hebt Gij mij geleerd geen enkel pad in te slaan, dat van U afvoerde, maar om trouw te blijven aan Uw Woord.
102. Omdat Gij mij ten gids en steun waart op mijn levenspad, bleef ik bewaard voor de zonde van afwijking van Uw ordinantiën.
103. Wat de honing voor het gehemelte is, is Uw Woord
104. voor mijn ziel, ja eigenlijk nog veel meer, want het schenkt mij ware wijsheid, en leert mij alles te haten wat leugen is en van Uw waarheid afvoert.

Noen (vs 105-112).

105. Uw Woord is een lamp voor mijn voet, en een licht over mijn pad, dat mij voor struikelen bewaart.
106. Met plechtigen eed heb ik mij verbonden, mij daardoor steeds te laten leiden, en naar Uw ordinantiën, die rechtvaardig zijn, te leven.

- 107-109. Mijn lijden is zeer zwaar, ja, mijn leven is gedurig in gevaar¹; Heere, wil mij niettemin bij het leven *sparen*, en wil mijn gebeden die ik daarvoor doe, niet afwijzen, naar Uw belofte. Maar boven alles bid ik U, dat Gij mij wilt leeren naar Uw ordinantiën te leven, en Uw wet niet te vergeten.
110. Goddeloozen hebben heimelijk gepoogd, mij van Uw geboden te doen afwijken, maar het is hun niet gelukt.
111. Want Uw getuigenissen zijn mijn eenig erfdeel, en de vreugde van mijn hart.
112. Het is de begeerte van mijn hart, aan Uw inzettingen te gehoorzamen, altijd en ten einde toe.

Samech (vs 113-120).

113. Ik haat allen, die het kwade bedenken, maar Uw wet heb ik lief.
114. Gij zult mij op dien weg beschermen en bewaren — dat hebt Gij gezegd, en daarop hoop ik.
115. Wijkt van mij, gij boosdoeners, en hindert mij niet in het bewaren van de bevelen mijns Gods.
116. Maar, Heere, schraag Gij steeds op dat pad mijn wankelende gangen, naar Uw belofte, opdat ik leve, en laat mij in mijn vertrouwen op U niet beschaamd worden.
117. Sta Gij aan mijn zijde, opdat ik ook uit al mijn nooden verlost worde — dan zal ik mij steeds in Uw inzettingen verlustigen.
118. Gij verwerpt allen die van Uw inzettingen afdwalen, en de leugen bedenken.
120. Als Gij ten oordeel komt, zult Gij alle goddeloozen der aarde wegdoen, gelijk na de loutering van het zilver, het waardeloos schuim wordt weggeworpen. Daarom vervult vrees en schrik mijn hart voor Uw oordeelen, omdat ook mijn beste werken met zonde bevekt zijn, maar toch, Heere, — Gij weet, dat ik U liefheb!

Ajin (vs 121-128).

121. Ik heb mij steeds gehouden aan de beginselen van Uw Woord, en daarom bid ik U, dat Gij mij niet wilt overgeven aan mijn verdrukkers.
122. Neem Gij de partij van Uw knecht op, en geef mijn vijanden geen gelegenheid, mij in hun overmoed en trots te verdrukken.
123. Vol verlangen zien mijn oogen uit naar de verlossing, die Gij zult geven, en naar de vervulling van Uw belofte om mij recht te doen tegenover mijn wederpartijders.
124. Maar mijn laatste pleitgrond is Uw goedgunstigheid, die Gij steeds aan Uw knechten betoont.
- Het hoogste wat ik echter van U begeer, is onderwezen te worden in Uw inzettingen.
125. Want hoezeer ik U begeer te gehoorzamen — het ontbreekt mij toch nog altijd aan het rechte inzicht en de diepere kennis van Uw getuigenis.
126. Het is meer dan tijd, dat de Heere handelend optreedt, niet alleen om mij van mijn vijanden te verlossen, maar vooral om Zijn eigen recht te handhaven tegenover hen, die
127. Zijn wet verbroken hebben; die wet, die al de liefde van mijn hart heeft, en die ik bemin, meer dan goud en zilver.
128. Al Uw geboden houd ik voor recht, maar de paden die tot zonde en leugen voeren, haat ik van ganscher harte.

¹ Vs 109a.

Pé (vs 129-136).

- 129. Uw getuigenissen openen wondere vergezichten; daarom bewaart ze mijn ziel.
- 130. Als Uw Woord wordt ontsloten, gaat er licht op in de duisternis, en zij die anders gemakkelijk zouden afdwalen, krijgen er beter inzicht door.
- 131. Maar Uw Woord is ook de rechte spijs voor de ziel, en ik snak ernaar, gelijk de hongerige naar brood.
- 133. Wil Uw aangezicht daarom tot mij wenden in genade, gelijk Gij dat toegezegd hebt dengenen, die Uw Naam liefhebben, als ik U bid om standvastig te mogen blijven in het doen van Uw wil; en al wóónt er nog veel ongerechtigheid in mij, laat die toch niet over mij *heerschen*.
- 134. Gun Uw knecht het licht van Uw aangezicht over zijn pad, en het voorrecht steeds dieper ingeleid te worden in Uw getuigenis.
- 135. Verlos mij van het lijden dat menschen mij aandoen, en ik zal aan Uw bevelen gehoorzamen.
- 136. Ik vergiet een vloed van tranen, uit droefheid dat men Uw wet niet onderhoudt.

Tsade (vs 137-144).

- 137. Heere, Gij zijt rechtvaardig, en in overeenstemming daarmee zijn al Uw ordinantiën zuiver en goed.
- 138. Al wat Gij beveelt, berust op rechtvaardigheid en trouw.
- 139. Door mijn ijver voor Uw Woord, liep mijn leven gevaar vanwege mijn tegenpartijders, die Uw Woord verachten.
- 140. Zooals gelouterd goud smetteloos is, zóó zijn Uw ge»boden, en Uw knecht heeft ze lief.
- 141. Wegens mijn trouw aan Uw Woord ben ik niet in tel en veracht bij de menschen, maar deze verguizing kan mij er niet toe brengen, Uw bevelen te vergeten.
- 142. Uw gerechtigheid duurt eeuwig, en Uw Woord is de waarheid.
- 143. Daar ik mij aan Uw Woord houd, treffen mij druk en vervolging, maar nochtans blijven Uw bevelen mij het voorwerp van verlustiging.
- 144. Uw getuigenissen zijn zuiver tot in eeuwigheid; verhelder mijn inzicht, opdat ik daarin het leven vinde.

Koph (vs 145-152).

- 145. Met mijn gansche hart heb ik U gesmeekt, om trouw
- 146. te *mogen* blijven aan Uw *inzettingen*; o Heere, verleen mij genadig antwoord; zoolang reeds heb ik tot U geroepen, verlos mij van alles en allen, die mij verhinderen willen Uw
- 147. getuigenissen te onderhouden. De gevaren die mij omringen, zijn zoo groot, dat mijn gekrijt reeds tot U opklimt vóór het aanbreken van den dag; en ik blijf op Uw Woord ver-
- 148. trouwen, ook al blijft de verhooring nog uit, en ik blijf mijn gedachten bepalen bij Uw geboden, ook gedurende de nachtwaken.
- 149. Hoor, Heere, mijn stem, want Gij zijt goedertieren; schenk mij leven, want Gij doet Uw uitverkorenen recht.
- 150. Mijn listige vervolgers, die ver van U en van Uw dienst
- 151. leven, zitten mij dicht op de hielen, maar blijf Gij ook dicht
- 152. bij mij, Heere! Al Uw bevelen zijn waar en onwankelbaar, hetgeen ik reeds van kindsbeen weet uit Uw getuigenis.

Resj (vs 153-160).

154. Laat mij niet in mijn druk vergaan, waar ik getrouw
155. bleef aan Uw Woord; neem Gij mijn partij op, en verlos mij, schenk mij leven naar Uw belofte. Verre blijft de zaligheid van de goddeloozen, want zij zoeken Uw inzetten niet.
156. Ik bid U, Heere, dat Gij mij het leven wilt sparen, en ik pleit op Uw barmhartigheden, die vele zijn, en op Uw recht.
157. Groot is het aantal van mijn vervolgers en tegenpar-
158. tijders, maar van Uw getuigenissen wijk ik niet af; dit is wel hun bedoeling, maar ik walg zelfs bij het zien van de trouweloozen, die van U en Uw dienst niet willen weten.
159. Gij weet, Heere, dat ik U liefheb, schenk mij leven naar Uw goedertierenheid.
160. Uw Woord is het kort begrip van alle waarheid, en Uw rechtvaardige ordinantiën houden eeuwig stand.

Sin (vs 161-168).

161. Zonder dat ik daartoe aanleiding gaf, lijd ik vervolging van de zijde der machthebbers, maar voor hen sidder ik niet: ik beef slechts voor Uw Woord.
162. Deze vrees voor Uw Woord is tevens blijdschap in Uw beloften, en daarover verheug ik mij als een overwinnaar, die met rijken buit uit den strijd terugkeert.
163. De haat en verafschuw de leugen, maar Uw wet heb ik lief.
164. Den geheelen dag door¹ prijs ik U om Uw rechtvaardige ordinantiën.
165. Die Uw wet beminnen, hebben rijken zielevrede²; zij struikelen niet.
166. Op Uw heil hoop ik, o Heere, en ik doe Uw bevelen.
167. Ik heb Uw getuigenissen niet alleen onderhouden, maar ze
168. hebben de volle liefde van mijn hart. Gij, Die al mijn wegen nauwkeurig gadeslaat, weet, dat ik Uw getuigenissen en geboden onderhouden heb.

Tau (vs 169-176).

- 169, 170. Mijn kreten mogen Uw troon bereiken, Heere, en mijn smeeke Uw aangezicht, als ik U vraag om een dieper inzicht in Uw Woord, en om verlossing van mijn vijanden, naar Uw belofte.
- 171, 172. Dan zal ik U overvloedig lofzingen, dat Gij mij in Uw inzetten hebt onderwezen; ik zal met mijn tong Uw beloften bezingen, want al wat Gij spreekt is recht.
- 173, 174. Strek Uw hand uit tot mijn hulp, want ik heb het smalle pad gekozen. Mijn diepst verlangen, Heere, gaat uit naar Uw verlossing, en mijn hoogste lust is, Uw wil te doen.
175. Laat mij leven om U te loven; laten Uw oordeelen mijn vijanden treffen, doch mij redden.
176. Ik ben verdwaald als een verloren schaap; goede Herder, zoek mij op, want Gij weet dat ik U toch liefheb.

¹ In den tekst: zevenmaal 's daags; zeven is hier het getal van volkomenheid.

² Van een uiterlijken vrede was voor deze vervolgd geen sprake.

De liederen hammaäloth (Ps. 120-134). PSALM 120.

DE PELGRIM THUIS.

Toelichting.

Met Ps. 120 begint de bundel "hammaäloth-liederen" (Ps. 120-134). Van dat opschrift zijn zeer veel "verklaringen" gegeven, waarmee de lezer hier niet moeilijk wordt gevallen. Deze parafraze sluit zich bij de meest gangbare, en m. i. meest waarschijnlijke opvatting aan, die "hammaäloth" vertaalt door "pelgrims-" of "bedevaartslid".

De eerste drie Psalmen van dezen bundel (120, 121, 122) vormen een soort trilogie. In Psalm 120 is de pelgrim nog thuis, maar hij houdt het bijna niet meer uit in de vijandige omgeving, waarin hij verkeerend moet (zie vs 6: al te lang heb ik gewoond bij hen, die den vrede haten).

In Psalm 121 gaat de pelgrim op reis, en in Psalm 122 is hij weer "terug thuis", en ziet hij met groote dankbaarheid op het in Jeruzalem genotene terug.

Opschrift (vs 1a).

- 1a Een pelgrimslied.
- 1b. In mijn bitteren nood¹ roep ik tot den Heere, en ik weet, dat Hij, Die mij altijd verhoord heeft, mij nu ook verhooren zal, ofschoon ik niet weet wanneer.
2. O Heere, in déze wereld van leugen en bedrog houd ik het niet uit. In deze helsche atmosfeer kan ik niet langer ademen. Ik smee U: red mij van dit gespuis, dat niets doet, dan mij belagen met laster en bedrog.
3. Weet gij, misdadige venijnspuwers, hoe God u straffen zal? Welk kwaad Hij over u brengen zal, en wat Hij daar nog aan toedoen zal²?
4. Dit zal Hij u doen!
- Hij zal u loon naar werken geven: zooals úw leugen-woorden wonden als scherpgepunte pijlen, zoo zal de Heere u als een krijgsman met Zijn doodelijke pijlen treffen. Zooals uw leugenwoorden als een vuur alles in brand staken, zoo zal de Heere u met gloeiende brandfakkels van bremstruiken verteren.
5. O, hoe ellendig gevoel ik mij, daar ik dag aan dag vertoeven moet tusschen deze barbaren, die God niet vreezen, en geen mensch ontzien³.
6. Reeds te lang heb ik gewoond onder misdadige menschen, die het geweld liefhebben, en den vrede haten. Ik begeer zeer, de reis naar Jeruzalem te kunnen ondernemen, om te vertoeven onder mijn eigen volksgenooten.
7. Want ik verlang zeer naar den vrede⁴. Maar zoo dikwijls als *ik* van vrede spreek, zoeken *zij* den strijd.

¹ Welke die nood is, blijkt uit het vervolg.

² Zinspeling op de Israëls eedsformule: *zoo doe mij God*, en zoo doe Hij daartoe.

³ Er staat in vs 5: dat ik in Mesech vertoeft en woon in Kedars tent. Mesech is misschien Armenië, en Kedar is te zoeken in Arabië. De dichter kon natuurlijk niet op beide plaatsen tegelijk wonen. Hij spreekt dan ook figuurlijk, en wil zeggen dat hij woont in een ellendige omgeving.

⁴ Vrede (Hebr.: sjaloem) is hier gebruikt als woordspeling op Jeruzalem (Jeru-sjaleem).

PSALM 121.

DE PELGRIM GAAT OP REIS.

Opschrift (vs 1a).

1a. Een pelgrimslied.

a. De pelgrim spreekt (vs 1b).

1b. Vanuit het verre land mijner vreemdelingschappen wil ik nu de groote pelgrimsreis ondernemen.

Als ik echter mijn oogen ophef naar de verte, zie ik de onheilspellende bergen met diepe ravijnen en gevaarlijke wegen, waar allerlei kwaad opdoemt van waar zal op dien gevaarvollen tocht mijn hulp komen¹?

b. Een trooster spreekt² (vs 2-8).

2. Gij vraagt: van waar zal mijn hulp komen?
Die komt van den Heere!
Machtiger Helper dan Hij is er niet, want Hij is de Schepper van hemel en aarde.
3. Hij zal er zeker voor zorgen, dat uw voet niet uitglijdt.
Zal een herder, die de kudde 's nachts³ bewaken moet, insluimeren? Veel minder zal de Herder Israëls, Die voor Zijn volk te waken heeft, insluimeren.
4. Neen, de Bewaker Israëls sluimert niet, en slaapt niet. Zijn oogen zullen steeds open over u zijn. In Zijn hoede zijt gij veilig.
5. Hij is ook uw Beschermmer, Die als een Krijgsman aan uw rechterzijde zal staan, als het gevaar dreigt.
6. Overdag zal u geen doodelijke zonnestraal treffen, en 's nachts zullen de stralen van de maan u niet deren⁴.
7. Zoo bewaart de Heere u voor alle kwaad. Naar lichaam en ziel neemt Hij u voor Zijn rekening.
8. De Heere zal -voor u waken van uw vertrek tot uw thuiskomst. Hij is uw God van nu tot in eeuwigheid.

PSALM 122.

DE PELGRIM IS TERUGGEKEERD.

Opschrift (vs 1a).

1a. Een pelgrimslied.
Van David.

a. Herinnering aan Jeruzalem (vs 1b-5).

1b. Hoe blij ben ik, in Jeruzalem geweest te zijn, een vreugde die ten top steeg, toen onder de pelgrims de oproep weerklonk: nu gaan wij naar het huis des Heeren!

¹ De St. Vert.: ik hef mijn oogen op naar de bergen, van waar mijn hulp komen zal, is niet juist. De hulp komt niet van de bergen, maar van den Heere. In de bergen vreesde hij juist kwaad.

² De pelgrim heeft eerst zijn angst uitgesproken. Nu krijgt hij een antwoord (van een reisgenoot?), dat hem op den Heere wijst.

³ Men reisde in 't Oosten bij voorkeur 's nachts. Vandaar dit beeld.

⁴ Aan de stralen van de maan schreef men in 't Oosten allerlei kwalen toe. Men denke aan de "maanzieken".

2. Zoo hebben dan onze voeten gestaan in uw poorten, o Jeruzalem.
3. Hoe schoon is toch Jeruzalem, de tweelingstad¹.
4. De eeuwen door trokken de stammen Israëls daar heen op; hoever ook uiteen gelegen, hervonden ze dáár hun eenheid, omdat ze allen als "stammen des Heeren" hun gebondenheid aan den Heere en elkander ervoeren.
En zoo was het van ouds gewoonte in Israël, om daar in Jeruzalem den Naam des Heeren te loven en te danken.
5. Hoe schoon is toch Jeruzalem: plaats der ontmoeting met God; verzamelpunt van het volk des Heeren; brandpunt ook van de koningsheerlijkheid van Davids huis de tronen en gerichtszetels staan er nog als haar glorieuze getuigen.

b. Gebed voor Jeruzalem (vs 6-9).

6. Nu wek ik allen op om te bidden voor den vrede van Jeruzalem. Want zij, die de stad Gods liefhebben en ervoor bidden, zijn zelf gelukkig.
7. O Jeruzalem — vredestad — moge het steeds zóó zijn, wat uw naam zegt: vrede! Vrede binnen uw muren en welvaart binnen uw wallen!
8. Dien vrede bid ik u toe om der broederen wil.
9. Maar bovenal om Gods wil, — het gaat om Zijn zaak, Zijn stad, Zijn tempel, Zijn rijk — daarom, o Jeruzalem, zal ik zonder ophouden uw welzijn zoeken.

PSALM 123.

HET GEBED DER VERDRUKTEN.

Opschrift (vs 1a).

a. Een pelgrimslied.

Een stem (vs 1b).

- 1b. Ik hef tot U, Die in den hemel zit,
Mijn oogen op, en bid.

Koorzang (gemeenschappelijk gebed) (vs 2-4).

2. Ontrouwe dienstknechten zijn wij geweest, o God, die Uw bevelen niet gehoorzaamden.
Onnutte dienstmaagden, Uw gramschap dubbel waardig.
Dat Gij als onze Heer en Gebieder ons in Uw toorn kastijdt, — we erkennen en belijden, dat het meer dan verdiend is.
Maar op U zien onze schreiende oogen.
Gelijk een slaaf zijn meester om genade smeekt;
Gelijk een slavin onder de slaande hand van haar vrouw kermt om vergeving;
Zoo heffen wij onze smeevende oogen op tot U, den Heere, onzen God.
Slechts één ding begeeren wij van U: genâ o God, genâ!
O Heere, nog zwijgt Gij, en houdt Gij U als doof.
Maar Gij zult toch niet *altijd* doof blijven voor onze klachten en blind voor onze ellenden?
Hoorder der gebeden, Gij *zult* toch eens verhooren?
Daarom houden wij aan in het gebed, en blijven U aanloopen als een waterstroom, totdat Uw hemel zich opent, en Gij met Uw genade verschijnt.
3. Ja, bewijs ons Uw genade, o Heere — ontferm U onzer!

¹ Deze vertaling is misschien beter dan: Jeruzalem is wel samengevoegd. Jeruzalem bestond inderdaad eigenlijk uit twee steden.

Laat Uw licht schijnen in de donkere nacht van onzen nood!

Zult Gij dan werkelijk Uw volk vergeten?

Zult Gij den hoon verdragen, waarmee onze vijanden onze ziel doorwonden, en Uw Naam onteeren?

4. Want onze vijanden, die ons verdrukken, verachten *ons*, en bespotten *U*. Zij smalen: wat is dat voor een God, Die Zijn volk in den steek laat?

In hun overmoed wanen zij, dat hun macht altijd duren zal.

In hun hoovaardij gelooven zij alleen in eigen grootheden. O, onze ziel is dit alles meer dan moe. Kom dan haastiglijk, Heere. Kyrie eleison!

PSALM 124.

ZOO GOD VÓÓR ONS IS, WIE ZAL TEGEN ONS ZIJN?

Opschrift (vs 1a).

- 1a. Een pelgrimslied.

Van David.

- 1b. Heel Israël eere nu dankend den Heere als zijn Verlosser uit allen nood, en geloove ook voor de toekomst: Zoo God vóór ons is, wie zal tegen ons zijn?
2. Verdrukking en benauwdheid zijn steeds ons deel geweest, en als het de Heere niet geweest was, Die aan onze zijde was gaan staan, toen onze bestrijders onzen ondergang zochten, het zou voor altijd met ons gedaan geweest zijn.
3. Als wilde beesten zouden ze ons levend verslonden hebben, want in blinde woede haatten ze ons, alleen reeds, omdat wij Gods volk waren.
4. Als een vernielende bergstroom zouden, ze ons meegesleurd hebben, en wij waren in die kokende wateren verdronken.
5. Want hun aanvallen waren geweldig als stortvloeden, waar geen ontkomen aan is.
6. Nu loven wij den Heere, en prijzen Zijnen Naam, dat wij niet weggezonden zijn in dien stroom, en niet vermorzeld werden tusschen hun tanden.
7. *Wij* hadden in onze dwaasheid naar het zoet gefluit van den vogelaar, gehoord, en reeds had zich het net over ons uitgespreid.
8. Dat Israël nu leere, voortaan zijn hulp *alleen* te verwachten van den Heere, den Almachtige, Schepper van hemel en aarde.
Bij Hem alleen zijn wij veilig!

PSALM 125.

ER ZÀL VERLOSSING KOMEN.

Opschrift (vs 1a).

- 1a. Een pelgrimslied.
- 1b. Die op den Heere vertrouwen, worden aan Zijn beeld gelijkvormig: zij ontvangen iets van de onwrikbaarheid Gods. *Ie Hij* de eeuwige, onwankelbare Rotssteen, *zij* blijven ook temidden van de woedende golven onbewogen staan, gelijk de Sionsberg, die daar machtig uit de vlakte oprijst,
2. Hun veiligheid rust echter niet op eigen kracht, maar op Gode bescherming. Zooals

bergen als natuurlijke vestingen Jeruzalem omgeven, zoo is de Heere rondom Zijn volk, van nu aan tot in eeuwigheid.

3. Tijdelijk mogen dan al, onder Gods voorzienig bestel, de goddeloozen over het erfdeel des Heeren heerschen, en over Gods volk den scepter zwaaien, maar dit goddelooze regiem kan nooit duurzaam zijn.

God zal er een einde aan maken, voordat Zijn kinderen in de verzoeking zouden kunnen komen, hun vertrouwen op Hem te verliezen, en in den strijd met den Booze te bezwijken.

4. Leid ons dan, o Heere, niet in verzoeking, maar verlos ons van den Booze. Blijf met Uw genade met hen, die in getrouwheid en oprechtheid hun hart aan U hebben verpand.
5. Maar vernietig de goddeloozen, die ons overweldigd hebben, en ook diegenen van ons eigen volk, die met die werkers der ongerechtigheid gemeene zaak hebben gemaakt, en den rechten weg hebben verlaten.

Als zoo alle goddeloosheid zal zijn weggedaan, en het vreemde juk is verbroken, zal er vrede zijn over Israël.

PSALM 126.

TOEKOMSTVERWACHTING EN GEBED.

Opschrift (vs 1a).

- 1a. Een pelgrimslied.

a. Toekomstverwachting (vs 1b-3).

- 1b. Als wij vooruitzien naar de toekomst, en ons pogen in te denken, hoe het zijn zal, als eens de Heere verandering brengen zal in Sions droevig lot, en ons lijden een einde zal hebben genomen, o, dan zal het ons zijn, alsof we leven in een droomwereld; we zullen onze oogen nauwelijks kunnen gelooven.

2. Dan zal onze mond niet meer klagen, maar zingen.

Onze oogen zullen niet meer schreien, maar lachen.

Onze tong zal jubelen en ons hart vroolijk zijn.

Deze wending van ons droevig lot zal zoo ongedacht en wonderbaarlijk zijn, dat zelfs de heidenen zullen zeggen: dat is Gods vinger! Hun erkentenis: De Heere heeft groote dingen gedaan, zal dan weerklank vinden in onze harten, en wij

3. zullen maar algedurig zingen: de Heere heeft groote dingen aan ons gedaan; daarom zijn wij verblijd.

b. Gebed (vs 4).

4. *Maar nog steeds blijft deze schoone "droom" uit.*

Gelijk de dorre velden¹ verschroeien door de zonnehitte, zóó liggen wij nog steeds in onze ellende te versmachten.

O Heere, breng Gij toch nog eens verandering in ons droevig lot.

Zooals de regens het dorre land doen herleven, wil zóó voor ons alles weer nieuw maken, en ons ongedachte² uitkomst schenken.

¹ In den tekst: Zuiderland, d. i. de minst vruchtbare streek van Kanaän, ten Zuiden van Juda.

² Dit "ongedachte" en verrassende ligt ook in het beeld van de "beken" of regens in het Zuiderland, die

c. Het komt (vs 5 en 6).

- 5, 6. Maar zooals de landman zijn zaad uitstrooit over den akker, om straks den oogst met volle schoven binnen te halen, — onder het zaaien mogen er vele zorgen in zijn hart geweest zijn, en tranen in z'n oog, maar als de oogst dáár is, is er enkel blijdschap en jubel — zóó zullen eens onze tranen van de oogen afgewischt worden, en alles zal anders en nieuw worden. Het komt! Hij komt. Ja, kom haastiglijk.

PSALM 127.

AAN GODS ZEGEN IS ALLES GELEGEN.

Opschrift (vs 1a).

- 1a. Een pelgrimslied.
Van Salomo.

- 1b. Aan Gods zegen is alles gelegen.

Zie het aan het bouwen van een huis.

De bouwlieden kunnen en moeten er aan bouwen, maar meer kunnen zij niet. En als de Heere Zelf 's menschen machtige bouwwerken afbreekt, is al hun afmattende werk tevergeefs geweest.

Zie het aan het bewaken van een stad.

De wachters kunnen en moeten waken, maar als de Heere het kwaad over de stad besloten heeft, is al hun moeite tevergeefs geweest.

2. Zie het aan den dagelijkschen arbeid.

Ge kunt uw dagtaak 's morgens zeer vroeg beginnen, en 's avonds zeer laat beëindigen, maar als de zegen des Heeren er niet in is, eet ge niets dan tranenbrood.

De Heere moet elk huis bouwen; de Heere moet iedere stad bewaren; de Heere moet allen arbeid *zegenen*.

Hij wil den menschelijken arbeid gebruiken, maar Hij heeft dien niet noodig. Die Hij liefheeft, geeft Hij het zóómaar, ook al kunnen ze niet werken.

3. Het best blijkt de diepe afhankelijkheid van den mensch in den *kinderzegen*. Is er één mensch in staat het wonder van een jong, nieuw leventje te scheppen? De mensch kan veel, maar dát niet. De menschen kunnen elkaar groote erfenissen nalaten, maar *zonen* zijn een erfdeel, dat de Héére geeft, en kinderzegen is een blijk van *Zijn* genade.

4. Krachtige zonen zijn voor een vader, wat de pijlen' zijn voor een boogschutter: ze kunnen z'n leven beschermen.

5. Welgelukzalig is de man, die er zooveel van heeft, als er pijlen gaan in een pijlkoker.

Als in de stadspoort, waar de oudsten zitten, z'n rechtzaak wordt behandeld, zullen die zonen voor hun vader op de bres staan, en ze zullen de vijanden van antwoord kunnen dienen.

daar als bij tooverslag alles tot nieuw leven brachten.

PSALM 128.

DE HUWELIJKSPSALM.

Opschrift (vs 1a).

1a. Een pelgrimslied.

a. De zegen toegezegd (vs 1b-4).

1b. Welgelukzalig zijn zij, die den Heere vreezen, en in Zijn wegen gaan.

2. Heil u, het zal u goed gaan.

Vooreerst in uw *arbeid*: de vruchten van den akker, die uw handen gezaaid hebben, zult gij ook oogsten, en uw eigen mond zal er van eten, zonder dat de sprinkhanen uw velden kaalvreten, de droogte uw oogst doet mislukken, de vijand uw bezit in beslag komt nemen.

3. Heil u, het zal u goed gaan.

Ook in uw *gezinsleven*: uw vrouw zal even vruchtbaar zijn als de wijnstok achter uw huis, en ge zult rijk met kinderen gezegend worden; uw zonen rondom uw tafel — ze zullen gelijken op de krachtige loten van een olijfboom, die alles voor de toekomst beloven.

4. Zie, zóó wordt de man gezegend, die den Heere vreest.

b. De zegen afgesmeekt (vs 5 en 6).

5. De Heere, Die op den Sion woont, zegene u, want uit Hem ontspringt de bron van allen zegen.

Hij geve u niet alleen in uw gezin en arbeid, maar ook in uw *volksleven* zijn zegen te ervaren.

Dat gij dan al uw levensdagen Jeruzalems voorspoed moogt zien.

6. Uw geslacht sterve niet uit, — als gij oud geworden zijt, moge u dan een schare van kinderen en kleinkinderen omringen.

Vrede zij over Israël!

PSALM 129.

LIJDEN EN LOVEN.

Opschrift (vs 1a).

1a. Een pelgrimslied.

1b. *Dit* is de bange klacht van het geplaagde Israël:

Ze hebben mij zeer verdrukt van mijn jeugd af!

2. Heel de geschiedenis van ons volk was één lange lijdensnacht. Van alle kanten zijn wij geslagen, door alle volken benauwd — maar overmocht hebben zij *ons* niet. Wij *zijn* er nog steeds — als door een wonder Gods.

3. Zoals een ploegijzer de akkers doorsnijdt, en alles omwoelt, zóó heeft het folterend lijden ons doorwond en stuk-gereten.

4. Maar toen is de Heere gekomen, en Hij heeft de strengen van de ploegscharen doorgehouden, zoodat die niet langer voortgetrokken konden worden over onze gekromde ruggen.

De Heere heeft ons verlost, omdat Hij als de Rechtvaardige alle onrecht straft.

5. Daarom zullen alle smarten, die de goddeloozen óns aandeden? op hun eigen hoofd wederkeeren.

Allen die Sion haten, zullen te schande worden.

6. Zij zullen worden als het gras dat op de daken groeit,
7. en dat verdord is eer het uitschiet, en dat de moeite niet waard is om gemaaid te worden: geen handvol kan er van gemaaid, geen garve er van gebonden.
8. Den zegengroet, dien elke voorbijganger den maaiers toeroept:
Des Heeren zegen zij over ulieden;

Wij zegenen ulieden in 's Heeren Naam, zullen deze vijanden van God en Zijn volk nimmer hooren. Want zij zijn vervloekt.

PSALM 130¹.

DE PROFUNDIS.

Opschrift (vs 1a),

- 1a. Een pelgrimslied.
1b, 2. Uit diepten van ellenden²
Roep ik met mond en hart³,
Tot U, Die heil kunt zenden:
O Heer, aanschouw mijn smart;
Wil naar mijn smeekestem hooren⁴;
Merk op mijn jammerklacht;
Verleen mij gunstig' ooren,
Daar 'k in mijn druk versmacht⁵.
3, 4. Zoo Gij in 't recht wilt treden,
O Heer! en gadeslaan
Onz' ongerechtigheden⁶;

¹ Het gevoel, dat ik voortdurend had, dat er door een exegetische paraphrase van de Psalmen iets stuk breekt, had ik bij dezen Psalm heel sterk. Daarom schreef ik hier de ons zoo bekende berijming neer, die den geest van dezen Psalm uitnemend benadert, en de m.i. tot nog toe beste paraphrase is. Ik voorzie het geheel van eenige aantekeningen.

² De dichter zegt alleen: uit de diepte roep ik tot U, en geeft dus niet nader aan, welke diepte hij bedoelt. Diepte van ellenden, is een goede omschrijving, als men er maar niet uitsluitend bij denkt aan *stoffelijke* ellende, want dan zou men den dichter niet begrepen hebben. Blijkens het vervolg denkt hij allereerst aan de diepte van *zonden*. Alle menschelijke nooden zijn in het ééne woord "zonde" samengetrokken. Dat is de allerdiepste diepte.

³ In den tekst staat: uit de diepte *roep* ik tot U, o Heere. Het is als een kreet van den drenkeling, die heel diep wekomt. De berijming zegt het dus goed: met mond en hart. Voorloopig heeft dit zeker nog geen inhoud. Het is alleen maar een roepen tot God, zooals een kind in z'n angst om moeder roept.

⁴ De dichter vraagt alleen maar, of God *luisteren*, wil, want dááaraan hangt z'n leven.

⁵ In den diepsten zin is dit "versmachten" in den druk, waar geweest in Christus' mond. Het doet ons denken aan het "Mij dorst" op Golgotha, evenals het "uit de diepte" roep ik tot U, heenwijst naar het "Eli, lama Sabachtani". Zoo is deze Psalm Messiaansch: "opdat wij tot God genomen, en nimmermeer van Hem verlaten worden".

⁶ De bidder spreekt niet van de ongerechtigheden van die en die mensch, van groote zondaren, maar van de *onze*. Zal ons gebed werkelijk "diepte" hebben, dan beginnen we bij ons zelf, en dan *zien* we de diepte bij anderen niet meer.

Ach! wie zal dan bestaan?

Maar neen, daar is vergeving¹
Altijd bij U geweest;
Dies wordt Gij, Heer, met beving,
Recht kinderlijk gevreesd².

- 5, 6. Ik blijf den Heer verwachten;
Mijn ziel wacht ongestoord.
Ik hoop, in al mijn klachten,
Op Zijn onfeilbaar Woord³.

Mijn ziel, vol angst en zorgen,
Wacht sterker op den Heer⁴,
Dan wachters op den morgen⁵;
Den morgen. Ach! wanneer?

- 7, 8. Hoopt op den Heer, gij vromen⁶!
Is Israël in nood,
Er zal verlossing komen;
Zijn goedheid is zeer groot⁷.

Hij maakt op hun gebeden,
Gansch Israël eens vrij
Van ongerechtigheden⁸:
Zoo doe Hij ook aan mij.

PSALM 131.

OOTMOED.

Opschrift (vs 1a).

- 1a. Een pelgrimslied.
Van David.
- 1b. Heere, mijn hart is niet hoogmoedig, en mijn oogen zien niet trotsch. Ik koester geen eerezuchtige plannen, ik streef niet naar macht en aanzien, en ik jaag niet naar dingen, die ver boven menschelijke kracht uitgaan.
2. Ik heb dit alles wel gedaan, maar Gij hebt mij klein gemaakt, en geleerd ootmoedig te

¹ Er staat eigenlijk: bij U is de vergeving (thuis). Zoo is deze Psalm er een van zonde en genade, en verkondigt hij het volle evangelie van Jezus Christus.

² Het *doel* van Gods vergeving is niet, dat wij ze zonder meer incasseeren, maar dat wij den Heere leeren *vreezen*. De vergeving dient niet, om het zondigen gemakkelijker, maar moeilijker te maken. Achter de vergeving ligt Golgotha — bloed en tranen!

³ De dichter weet van de vergeving, maar hij kon dat natuurlijk alleen maar weten uit Gods Woord.

⁴ De herhaling in den Psalm: de wachters op den morgen, wordt hiermee goed weergegeven.

⁵ Uit dit beeld kan blijken, dat deze Psalm in den nacht geboren is. Nacht in de natuur, en de nacht van ziele-angst.

⁶ Het rechte bidden sluit altijd voorbidden in. Vandaar dat deze bidder niet bij z'n eigen nooden blijft staan, maar z'n hart gaat uit naar al z'n volksgenooten.

⁷ Er is in den tekst sprake van een *zeer* groote verlossing, en reiniging van *alle* ongerechtigheden. Dit is dus een *ruim* evangelie. De deur wordt zo, o' wijd mogelijk open gedaan.

⁸ De allereerste begeerte van den dichter is, dat Israël *vrij* wordt van *zonde*. Pas daarna vrij van druk. Zoo keert het slot weer naar het begin terug: de diepte van zondeschuld. De schoonheid van de nieuwe aarde en den nieuwen hemel is, dat er geen zonde meer is.

zijn, en nederig van hart. Zoo zijn de wilde begeerten in mij tot zwijgen gebracht, en alles is rustig *en* stil geworden. Ik geniet nu een innerlijke rust, zooals een kind, dat pas gespeend is en stil en tevreden in moeders armen ligt. Ik vraag nu niets meer, omdat ik U heb. Ook zonder Uw *gaven*, is het mij goed nabij *U* te wezen.

Deze rust moge ook mijn volk genieten!

Heel Israël zie in stil vertrouwen uit naar den Heere, en geve zich in kinderlijk geloof aan Hem over. Hij is ons alles, zoowel in dit, als in het toekomstige leven.

PSALM 132.

HOSANNA, GIJ ZONE DAVIDS.

Toelichting.

Deze Psalm is in den vollen zin des woords "Messiaansch", een uitzien naar den "Zone Davids", Die het eeuwige koningschap bekleeden zal. Deze Psalm wordt dan ook door Zacharias in zijn lofzang aangehaald, en hij ziet de vervulling er van in N. T. isch licht.

In den tijd, toen deze Psalm gedicht en gezongen werd, was er van die vervulling blijkbaar nog niets te zien. Vandaar dit gebed, dat de Heere Zijn beloften moge verwerkelijken. Het gebed (vs 1b-5; 10-12) is de kern van dit lied. Het wordt voorafgegaan door een herinnering aan het glorierijke verleden, en gevolgd door een vernieuwde belofte Gods, dat de belofte Davidszoon stellig komen zal.

Ook deze Psalm is een beurtzang. Hoe ik mij de afwisseling van verschillende "stemmen" denk, wordt in de paraphrase aangegeven.

Opschrift (vs 1a).

1a. Een pelgrimslied.

a. Een priester (gebed) (vs 1b-5).

- 1b. Gedenk, o Heere, welke moeite David zich getroost heeft voor de eere Uws Naams.
2. Hoe hij er op bedacht was, dat de gedachtenis Uws Naams niet zou worden uitgeroeid in Israël.
- Daarom zwoer hij den Heere, en deed den Machtige Jacobs deze gelofte:
3. Ik zal niet rusten vóór Uw schoone dienst weer in oude glorie is hersteld.
- Ik zal mijn woning niet binnen gaan, en mij op mijn bed niet ter ruste begeben,
4. Mijn oogen zal ik geen slaap gunnen, noch mijn oogleden sluimering,
5. Alvorens een plaats gevonden te hebben voor den Heere, een woning voor den Machtige Jacobs¹.

b. Koor uit het volk (vs 6-9).

6. Zie, wij hadden vernomen, dat de ark des Heeren zich in Efrata² bevond; en toen we heengingen, vonden we haar daar in Jaärs veld³.
7. Toen zeiden wij: laten we haar een passende woning bereiden, opdat we daarheen op

¹ Hier wordt gedacht aan de ark, die na de nederlaag tegen de Filistijnen in Kirjat Jearim verbleef, waardoor ze dreigde in het vergeetboek te raken. David wil haar nu weer een passende plaats geven in zijn stad. De "opvoering van de ark" wordt dan ook in de nu volgende vs beschreven.

² De landstreek, waar Kirjat Jearim lag.

³ In het gebied van Efraïm.

kunnen gaan, en ons neerbuigen voor de voetbank Zijner voeten¹.

8. Toen voerden wij de ark op naar den Sion, nadat de priesters gebeden hadden:
Sta op, Heere, naar de plaats Uwer rust, Gij, en Uw machtige ark².
9. Nu zullen Uw priesters zich niet meer als vroeger³ met schande, maar met gerechtigheid bekleeden, en Uw volk zal er zich over verblijden, dat Uw knechten U weer in oprechtheid zullen dienen.

c. Een priester (voortzetting van het gebed) (vs 10-12).

10. Wil dan nu, o Heere, om Davids, Uws knechts wil, de smeeking van Uw volk⁴ niet afwijzen⁵.
11. Immers, Gij hebt, o Heere, aan David gezworen — en aan Uw belofte, waarvan Gij nooit afwijkt, klemmen wij ons vast —:
12. Van de vrucht uws schoots zal Ik op uw troon zetten, indien althans uw zonen Mijn verbond bewaren, en de getuigenissen, die Ik hun geleerd heb — ja, voor altijd zullen uw zonen dan zitten op uw troon — het zal een eeuwig koninkrijk zijn.

d. Koor uit het volk (vs 13 en 14).

- 13, 14. Want Sion is van God begeerd,
't Wordt met Zijn woning hoog vereerd;
Hier, sprak Hij, Die het al beheert,
Hier zal Ik wonen naar Mijn lust,
Hier is in eeuwigheid Mijn rust!

e. God spreekt⁶ (vs 15-18).

15. Ja, Ik zal komen, en woning bij U maken.
Dan zullen er in Mijn rijk geen armen meer zijn, want alle nooddruftigen zal Ik met brood verzadigen.
16. De priesters zullen met heil bekleed zijn, en heel het volk zal overvloedige juichensstof hebben.
17. Want de Zone Davids zal komen, uit de afgehouden tronk van Isai⁷. De glorie van Zijn rijk zal niet ondergaan⁸. Hij komt, de Leeuw uit Juda's stam⁹.
18. Hij zal al Zijn vijanden met schande overdekken, maar Zijn koningskroon zal eeuwig schitteren.

¹ De ark was symbool van Gods tegenwoordigheid.

² Dit was van Mozes' dagen af de godsdienstige formule, als de ark van de eene plaats naar de andere werd gevoerd (Num. 10: 35).

³ Herinnering aan Eli's zonen.

⁴ "Uw gezalfde" kan behalve één persoon, ook heel het volk Israël zijn.

⁵ Wat deze smeeking inhield, blijkt uit 't vervolg: de instandhouding van volk en eeredienst door de komst van den beloofden Davidszoon.

⁶ Deze laatste vs zijn te beschouwen als Gods antwoord op het gebed, waardoor dus wederzijds het verbond vernieuwd wordt.

⁷ Deze gedachte ligt in het "uitspruiten" van den hoorn in den tekst.

⁸ "Ik zal voor Mijn gezalfde een lamp ontsteken", zooals er in den tekst staat, ziet op de nakomelingschap. Die lamp is de levenslamp. Deze zal voor Davids huis niet worden uitgeblusht.

⁹ Deze gedachte ligt opgesloten in den "hoorn" van den tekst.

PSALM 133.

DE BROEDERLIJKE LIEFDE.

Opschrift (vs 1a).

- 1a. Een pelgrimslied.
Van David.
- 1b. Ziet, hoe goed en liefelijk is de broederlijke liefde.
2. Gelijk bij de zalving van Aäron de overvloed van kostbare olie, die op zijn hoofd werd uitgegoten, zijn "baard en kleederzoom doortrok", zoodat alles aan hem geurde van heiligheid,
Zóó verspreidt de liefde haar heerlijke reuk, en gaat er van haar de weldadigste invloed uit.
3. Gelijk in het gebied van den Hermon de dauw rijkelijk neerdaalt op de berghellingen, en daar op de dorre akkers nieuw leven brengt,
Zóó zijn zij die liefhebben, dragers van leven.
Want die liefde doorgeven, ontvangen die eerst van God, Die de Bron is van alle liefde en alle leven.
En deze liefde vergaat nimmermeer.

PSALM 134.

DE ZEGENBEDE.

Opschrift (vs 1a).

- 1a Een pelgrimslied.

Het volk (vs 1b en 2).

- 1b, 2. Gij, priesters en levieten, ja al gij knechten des Heeren, die het voorrecht hebt in 's Heeren huis te blijven¹, en daar zelfs te vernachten, looft den Heere!
Bidt voor ons, als gij in het heiligdom biddende handen opheft tot God. Looft en prijst Hem!

De priesters (vs 3).

3. Dat 's Heeren zegen op u daal';
Zijn gunst uit Sion u bestraal'.
Veilig moogt ge zijn in de hoedie van Hem, Die hemel en aarde gemaakt heeft.

¹ Het zijn de nu weer vertrekkende pelgrims (Ps. 134 is het laatste pelgrimslied) die de tempeldienaars bij hun afscheid toebidden, trouw te zijn in hun dienst. Daarop antwoorden dan de priesters met de zegenbede van vs 3.

PSALM 135.

GODS WERK IN NATUUR EN HISTORIE.

Opschrift (vs 1a).

1a. Hallelujah!

De gemeente ¹ (vs 1b14).

1b-4. Prijst den Naam des Heeren, gij knechten des Heeren, die uw ambtelijken dienst hebt in des Heeren huis, en het voorrecht geniet, voortdurend te mogen vertoeven in de voorhoven van den tempel van onzen God.

Prijst den Heere met Psalmgezang, om Zijn goedheid en Zijn groote liefde die Hij geopenbaard heeft, want in Zijn ondoorgrondelijk welbehagen heeft Hij Jacob uitverkoren, en tot zijn zaad heeft Hij gezegd: Ik ben de uwe, en gij zijt Mijn!

Voorzanger (vs 5a).

5a. Ja, voorzeker, ik weet, dat de Heere groot is².

De gemeente (vs 5b).

5b. Onze Heere is ver verheven boven alle afgoden der heidenen.

Voorzanger (vs 6).

6. De Heere kan alles wat Hij wil. Niets in de gansche schepping is aan Zijn bestuur onttrokken: in den hemel noch op de aarde, noch in de diepte der zeeën.

De gemeente (vs 7).

7. Het is de Heere, Die aan den horizon de wolken doet verschijnen, die straks den hemel bedekken.

Het is de Heere, Die den regen doet neerstroomen, en tegelijkertijd den hemel als in vlammen zet door den bliksem.

Het is de Heere, Die de deuren opent van de schatkamers, waar de winden verborgen zijn, en ze stormen over de aarde.

Voorzanger (vs 8a).

8a. Hij is het ook, Die het wereldgebeuren leidt, gelijk bleek toen Hij alle eerstgeborenen van Egypte sloeg.

De gemeente (vs 8b).

8b. De eerstgeborenen der menschen, zoowel als de eerstgeborenen van al het vee.

Voorzanger (vs 9a).

9a. Hij was het, Die teekenen en wonderen deed, om u te vernederen, o Egypte.

De gemeente (vs 9b).

9b. Om te vernederen, Farao en al zijn knechten.

¹ Ps. 135 is een beurtzang, die sterk gelijkt op Ps. 115. In het begin is het de gemeente of een koor uit de gemeente, die de tempeldienaren (u die in het huis des Heeren staat) opwekt, om den Heere te loven, terwijl aan het slot, omgekeerd, de priesters de gemeente opwekken, hetzelfde te doen.

² De algemeene oproep was den *Naam* des Heeren te prijzen (vs 3). De Naam Gods is de openbaring Zijner deugden, en van deze deugden worden nu achtereenvolgens Zijn grootheid, Zijn almacht in natuur en geschiedenis (vs 6-12), Zijn onveranderlijkheid (vs 13) en Zijn barmhartigheid (vs 14) bezongen.

Voorzanger (va 10a).

10a. Het was de Heere, Die groote volken versloeg,

De gemeente (vs 10b).

10b. en machtige koningen doodde.

Voorzanger (vs 11a).

11a. Sihon, den koning der Amorieten,

De gemeente (vs 11b).

11b. en Og, den koning van Basan, en alle koninkrijken van Kanaän.

Voorzanger (vs 12a).

12a. En het land, dat zij bezaten, schonk Hij weg aan Israël,

De gemeente (vs 12b).

12b. zoodat Zijn volk het als een erfenis in bezit kon nemen.

Voorzanger (vs 13-15a).

13, 14, 15a o Heere, Uw Naam zal tot in eeuwigheid genoemd worden, en het eene geslacht na het andere zal Uw groote daden in gedachtenis houden. Want de Heere doet Zijn volk recht, en Hij is zeer barmhartig over Zijn knechten.

De afgoden der heidenen zijn wel van kostbaar zilver en goud.

De gemeente (vs 15b).

15b. maar toch slechts menschelijk maaksel.

Voorzanger (vs 16a).

16a. Zij hebben een mond,

De gemeente (vs 16b).

16b. maar spreken kunnen zij niet.

Voorzanger (vs 16c).

16c. Zij hebben oogen,

De gemeente (vs 16d),

16d. maar zien kunnen zij niet.

Voorzanger (vs 17a).

17a. Ooren hebben zij,

De gemeente (vs 17b).

17b. maar hooren kunnen zij niet.

Het zijn slechts levenlooze beelden.

Voorzanger (vs 18a).

18a. Dat die ze maken hun gelijk worden!

De gemeente (vs 18b).

18b. En eveneens die ze vereeren!

Priesterkoor (vs 18-20).

18-20. Gij huis Israëls — looft den Heere

Gij huis van Aäron — looft den Heere
Gij die den Heere vreest — looft den Heere¹.

Allen (vs 21).

21. Geloofd zij de Heere, Die in Jeruzalem woont; vanuit Sion weerklinke Zijn lof over de gansche aarde. Hallelujah!

PSALM 136.

ZIJN GOEDERTIERENHEID.

Toelichting.

Deze Psalm is wel heel duidelijk een beurtzang. Het tempelkoor bezingt Gods machtige daden, telkens onderbroken door de gemeentezang, die met een "want Zijn goedertierenheid is in der eeuwigheid" antwoordt, en invalt. De Psalm bestaat uit *vier* deelen.

In het *eerste* deel (vs 1-4) worden de *gronden* aangewezen, waarom de Heere geloofd en geprezen moet worden. Deze gronden zijn: ten eerste, dat God *goed* is (vs 1) en ten tweede, dat Hij *groot* is (vs 2 en 3), uit welke grootheid dan voortvloeit, dat Hij alleen in staat is om *wonderen* te doen (vs 4).

In het *tweede* deel (vs 5-9) worden dan die wonderen bezongen, zooals die gebleken zijn in het werk der *schepping*. Daarin komt vooral uit dat God *groot* is.

In het *derde* deel (vs 10-24) worden de wonderen bezongen, zooals die gebleken zijn in het werk der *voorzienigheid*, of wil men: in de *geschiedenis*. In deze leidingen, die God hield met Zijn volk, komt uit, zoowel dat God *goed* is als *groot*.

In het *vierde* deel (vs 25 en 26) wordt gezegd, dat Gods goedheid zich niet beperkt tot het volk Israël, maar zich uitstrekt tot "alles wat leeft".

Zoo is er dus een schoone orde in dezen Psalm, en de paraphrase moet zich vanzelfsprekend hier beperken tot het aanwijzen van deze orde, en het aangeven van *wat* door het tempelkoor en *wat* door het gemeentekoor wordt gezongen.

Eerste deel (waarin God geprezen moet worden) (vs 1-4).

Tempelkoor (vs 1a).

- 1a. Looft den Heere, want Hij is goed.

De gemeente (vs 1b).

- 1b. Want Zijn goedertierenheid is in der eeuwigheid.

Tempelkoor (vs 2a).

- 2a. Looft den God der goden.

De gemeente (vs 2b).

- 2b. Want Zijn goedertierenheid is in der eeuwigheid.

Tempelkoor (vs 3a).

- 3a. Looft den Heere, want Hij is groot. Hij is de Heere der heeren.

De gemeente (vs 3b).

- 3b. Want Zijn goedertierenheid is in der eeuwigheid.

¹ Hier weer de drie klassen: volk, geestelijkheid en proselieten; zie Ps. 115.

Tempelkoor (va 4a).

4a. Looft Hem, Die alleen groote wonderen doet.

De gemeente (vs 4b).

4b. Want Zijn goedertierenheid is in der eeuwigheid.

Tweede deel (het werk der schepping) (vs 5-9).

Tempelkoor (vs 5a).

5a. Die met wijsheid den hemel maakte.

De gemeente (vs 5b).

5b. Want Zijn goedertierenheid is in der eeuwigheid.

Tempelkoor (vs 6a).

6a. Die de aarde op het water uitspande¹.

De gemeente (vs 6b).

6b. Want Zijn goedertierenheid is in der eeuwigheid.

Tempelkoor (vs 7a).

7a. Die de groote lichten² maakte.

De gemeente (vs 7b).

7b. Want Zijn goedertierenheid is in der eeuwigheid.

Tempelkoor (vs 8a).

8a. De zon tot heerschappij over den dag.

De gemeente (vs 8b).

8b. Want Zijn goedertierenheid is in der eeuwigheid.

Tempelkoor (vs 9a).

9a. De maan en sterren' tot heerschappij over den nacht.

De gemeente (vs 9b).

9b. Want Zijn goedertierenheid is in der eeuwigheid.

Derde deel (Gods leiding in Israëls geschiedenis) (vs 10-24).

Tempelkoor (vs 10a).

10a. Die Egypte sloeg in zijn eerstgeborenen.

De gemeente (vs 10b).

10b. Want Zijn goedertierenheid is in der eeuwigheid.

Tempelkoor (vs 11a).

11a. En Israël uit hun midden uitvoerde.

De gemeente (vs 11b).

11b. Want Zijn goedertierenheid is in der eeuwigheid.

¹ Naar oud-Oostersche voorstelling rust de aarde op den "oervloed".

² Of: lichtdragers, nl. zon, maan en sterren.

Tempelkoor (vs 12a).

12a. Met sterke hand en uitgestreken arm.

De gemeente (vs 12b).

12b. Want Zijn goedertierenheid is in der eeuwigheid.

Tempelkoor (vs 13a).

13a. Die de Schelfzee in stukken sneed.

De gemeente (vs 13b).

13b. Want Zijn goedertierenheid is in der eeuwigheid.

Tempelkoor (vs 14a).

14a. En Israël er middendoor deed gaan.

De gemeente (vs 14b).

14b. Want Zijn goedertierenheid is in der eeuwigheid.

Tempelkoor (vs 15a).

15a. En den Farao met zijn heir in de Schelfzee stortte.

De gemeente (vs 15b).

15b. Want Zijn goedertierenheid is in der eeuwigheid.

Tempelkoor (vs 16a).

16a. Die Zijn volk door de woestijn geleidde.

De gemeente (vs 16b).

16b. Want Zijn goedertierenheid is in der eeuwigheid.

Tempelkoor (vs 17a).

17a. Die groote koningen sloeg.

De gemeente (vs 17b).

17b. Want Zijn goedertierenheid is in der eeuwigheid.

Tempelkoor (vs 18a).

18a. En machtige koningen doodde.

De gemeente (vs 18b).

18b. Want Zijn goedertierenheid is in der eeuwigheid.

Tempelkoor (vs 19a).

19a. Sihon, den koning der Amorieten.

De gemeente (vs 19b).

19b. Want Zijn goedertierenheid is in der eeuwigheid.

Tempelkoor (vs 20a).

20a. En Og, den koning van Basan.

De gemeente (vs 20b).

20b. Want Zijn goedertierenheid is in der eeuwigheid.

Tempelkoor (vs 21a).

21a. En hun land ten erfdeel gaf.

De gemeente (vs 21b).

21b. Want Zijn goedertierenheid is in der eeuwigheid.

Tempelkoor (vs 22a).

22 a. Ten erfdeel aan Israël, Zijn knecht.

De gemeente (vs 22b).

22b. Want Zijn goedertierenheid is in der eeuwigheid.

Tempelkoor (vs 23a).

23a. Die in onze vernedering onzer gedacht.

De gemeente (vs 23b).

23b. Want Zijn goedertierenheid is in der eeuwigheid.

Tempelkoor (vs 24a).

24a. En ons aan onze tegenpartijders ontrukte.

De gemeente (vs 24b).

24b. Want Zijn goedertierenheid is in der eeuwigheid.

Vierde deel (God is voor alle schepselen goed) (vs 25 en 26).

Tempelkoor (vs 25a).

25a. Die spijsze geeft aan al wat leeft.

De gemeente (vs 25b).

25b. Want Zijn goedertierenheid is in der eeuwigheid.

Tempelkoor (vs 26a).

26a. Looft den God des hemels.

De gemeente (vs 26b).

26b. Want Zijn goedertierenheid is in der eeuwigheid¹.

PSALM 137.

EEN VLOEKPSALM.

Toelichting.

Deze Psalm met z'n felle verwensching aan het slot, is een z. g. vloekpsalm. Met hen, die van oordeel zijn, dat we dezen Psalm kunnen navolgen in z'n liefde voor "Jeruzalem", maar niet in z'n haatgevoelens, en dat bij beneden de eischen van het N. T. blijft, kunnen we niet meegaan. Hier is geen onheilige, maar heilige toorn tegen Gods vijanden, en vooral tegen de zonde.

Deze Psalm dateert uit de ballingschap. De verbannen Joden weenen aan de rivieren van *Babel* (de Eufraat) en overpeinzen hun droevig lot. Met groot verlangen zien ze uit naar den

¹ Om dezen Psalm goed tot zijn recht te laten komen, leze men hem aan tafel zóó, dat de een de gedeelten leest, die aangegeven zijn met "tempelkoor", en een ander die gedeelten, die met "de gemeente" zijn aangewezen.

terugkeer, maar de toekomst is nog donker. Babel staat nog in ongebroken kracht, en Edom, de tweede vijand die hier genoemd wordt, bezet een deel van Juda. Het lot der ballingen wordt nog verzaamd, doordat hun beulen hen dwingen een lied voor hen te zingen, om hen te vermaken, — maar wie kan liederen zingen met een treurig hart?

Als deze Psalm niettemin eindigt met een lied, dan is dat zoo te verstaan, dat een der ballingen nu toch een lied gaat zingen, maar zóó fel van vervloeking, dat de "bewakers" het stellig liever niet gehoord zouden hebben.

a. De smaad der ballingen (vs 1-4).

1. Bij de stroomen van Babel, daar zaten wij weenend neer, en onze weemoedige gedachten gingen uit naar Sion.
2. Aan de wilgen die daar zijn, hingen we onze harpen op¹.
3. Terwijl diepe droefheid onze harten vervulde, kwamen onze verdrukkers ons bovendien nog kwellen; onze bewakers bevalen ons namelijk, een lied aan te heffen, en onze pijnigers dwongen ons vroolijk te zijn. Ze zeiden: Vermaak ons eens met uw nationale liederen!
4. Ach, hoe konden wij toch een lied des Heeren zingen in een vreemd land; een heiligen Psalm aanheffen op onheiligen bodem?

b. De haat der ballingen² (vs 5-9).

5. Eer moge mijn rechterhand verlammen, dan dat ik u vergeten zou, o Jeruzalem!
6. Mijn tong moge eer aan mijn gehemelte kleven, dan dat ik aan u niet zou denken, en Jeruzalem niet meer het allerhoogste zou zijn wat er voor mij in de wereld bestaat.
7. Vergeld, o Heere, de Edomieten naar hun werken, want op den ongeluksdag³ van Jeruzalem riepen zij: Haal neer, haal neer de muren, tegen den grond ermee⁴!
8. O, gij dochter van Babel⁵ — ge zijt reeds ten doode gedoemd. Welgelukzalig zal hij zijn, die u vergelden zal naar alles, wat gij ons gedaan hebt.
9. Welgelukzalig is hij, die uw kinderen grijpen zal, en tegen de steenrots verpletteren.

PSALM 138.

EEN LOF PSALM.

Opschrift (vs 1a).

- 1a. Van David.
- 1b. Ik wil U⁶ loven met mijn geheele hart.
Ik wil mijn Psalmen zingen tot Uw eer, want Uw roem gaat ver uit boven alle afgoden⁷.

¹ Ze hadden dus hun harpen wel meegebracht. Er was nl. wel verlossing in 't zicht van de zijde van den Perzischen koning Kores, den vriend der Joden, en ze konden dus elk oogenblik de harp noodig hebben. Maar zoolang de zon nog niet door de wolken scheen, bleef de harp aan de wilgen hangen.

² Nu volgt het "lied", dat de "pijnigers" immers zoo graag wilden hooren!

³ Nl. van de verovering van Jeruzalem door Nebukadnezar.

⁴ Herinnering aan het leedvermaak van Edom (een broedervolk nog wel!) over Jeruzalems ondergang, waartegen o. a. ook Obadja heeft getoond.

⁵ Nu wendt de zanger zich tot den tweeden vijand, Babel, typisch Oostersch aangesproken als "dochter van Babel".

⁶ Wie die "U" is, wordt niet gezegd: dat sprak vanzelf!

⁷ In den tekst staat: in de tegenwoordigheid der goden, nl. afgoden. Sommigen denken dat de dichter

2. Staande in den voorhof, buig ik mij aanbeddend neer naar¹ Uw heiligen tempel. Uw Naam wil ik loven, en in 't bijzonder U danken voor de openbaring van Uw *goedheid* en *trouw*². Want *die twee* deugden hebt Gij mij op allesovertreffende wijze getoond, en daarin Uw beloften aan mij vervuld.
3. Toen ik tot U riep in mijn nood, hebt Gij mij onmiddellijk verhoord, en Gij hebt mij nieuwe levenskracht geschonken.
4. Eens zullen, o Heere, alle koningen der aarde moeten instemmen met mijn lof en dank, zoodra zij *van Uw* woorden en groote daden gehoord hebben.
5. En zij zullen zich moeten verwonderen over de bijzondere leidingen, die de Heere met Zijn volk gehouden heeft, want de majesteit des Heeren is groot.
6. Die grootheid des Heeren komt bijzonder daarin uit, dat Hij zich neerbuigt tot de zwakken en nederigen³, en dat Hij de gedachten van Zijn hoogmoedige vijanden reeds uit de verte kent.
7. Al zou ik dan ook midden in de benauwdheid zitten, en omringd zijn door tegenspoed, Gij zult mij tóch in het leven behouden, want tegen de vijanden, die het op mijn leven gemunt hebben, strekt Gij Uw hand uit, en alleen reeds het uitstrekken van Uw rechterhand is genoeg, om mij te redden.
8. De Heer is zoo getrouw als sterk;
Hij zal Zijn werk
Voor mij voleinden!
Want Uw goedheid, Heere, duurt eeuwig.
Verlaat niet wat Uw hand begon,
O, Levensbron!
Wil bijstand' zenden.

PSALM 139.

OP BERGEN EN IN DALEN EN WAAR WIJ IMMER DWALEN, JA, OVERAL IS GOD⁴.

Opschrift (vs 1a).

- 1a. Bestemd voor het gebruik in de liturgische diensten in het heiligdom. Van David. Een Psalm.
- 1b. Heere, daar is niets in mij, wat voor Uw alwetendheid bedekt is; Gij weet alles van mij, en kent mij door en door.
2. Uw oog ziet mij, zoowel als ik mij neerzet om te rusten, als wanneer ik weer opsta tot den arbeid. Gij ziet niet alleen wat ik dóe, maar Gij weet ook wat ik dènk, ja zelfs wat ik denken zàl⁵.
3. Gij volgt en kent mijn gangen, van dat ik 's morgens opsta, tot ik mij des avonds ter ruste

pas uit een heidensch land is teruggekeerd, en nu die "goden" in den geest voor zich ziet, die nu den roem van Israëls God moeten aanhooren.

¹ "Naar" in den zin van: in de richting van.

² Dit versterkt wel de opvatting, dat de dichter pas uit een heidensch land is teruggekeerd, omdat "goedheid" en "trouw" juist *die twee* deugden zijn, waarin God Zich van de afgoden onderscheidt.

³ Alweer in onderscheiding van de heidensche goden.

⁴ Dat God alles weet, en overal tegenwoordig is, is voor den dichter niet zoozeer een oorzaak van vrees, dan wel van troost. Zoo moeten we dezen Psalm lezen. Er zijn onrustige zoekers, die overal gaan, maar God nergens vinden. De dichter weet niet, waarheen hij zou gaan, om God *niet* te vinden.

⁵ In den tekst: "van verre", dus voordat de gedachte nog is opgekomen.

- begeef, en niets van hetgeen daar tusschen ligt, is voor U een geheim¹.
4. Gij weet reeds precies wat ik zeggen wil, nog voordat ik één woord heb uitgesproken.
 5. Ja, wat ik ook doe of laat, spreek of denk, Gij zijt altijd vlak bij mij, tegelijk voor en achter mij, en houdt voortdurend Uw hand beschermend over mij uitgestrekt.
 6. Deze Uw al-doorgrondende alwetendheid kan *ik* niet doorgronden. Ik ervaar het als mijn zaligheid, ik bewonder het, maar begrijpen doe ik het niet — dat is onbereikbaar voor mijn klein-menschelijk verstand.
 7. En niet alleen dat Gij alles weet, maar Gij *zijt* ook overal, zoodat Gij steeds zijt waar ik ben. Waar zou ik kunnen komen, waar ik U niet in den Geest ontmoet, en waarheen mij begeven, zonder het licht van Uw aangezicht te zien glanzen?
 8. Gesteld dat ik kon opklimmen tot het hemelgewelf, ik zou er U vinden, en al lag ik tusschen de dooden neer in de graven, Gij zoudt ook dáár zijn.
 - 9, 10. Ja, al vloog ik over de geheele aarde, vanwaar de zon opgaat tot waar ze boven de zee ondergaat², overal zou Uw hand er zijn, Uw sterke rechterhand, om mij vast te houden.
 11. En gesteld al dat ik mij aan die bescherming wilde onttrekken, en zoo dwaas zou zijn om U te willen ontloopen, en ik zou overleggen: "misschien kan de duisternis mij voor den Heere bedekken, en de nacht mij verbergen", dan zou blijken,
 12. dat voor U de duisternis niet donker is; als Gij, Die licht zijt, den nacht binnentreedt, dan wordt de nacht tot dag, en is het precies hetzelfde of het licht of donker is.
 13. Dat Gij zoo alles van mij weet, komt, omdat Gij mij Zelf geschapen hebt als een weefsel in den schoot mijner moeder; ook de innerlijkste roerselen van mijn ziel³ hebt Gij geformeerd.
 14. Ja, met diep ontzag is mijn hart voor U vervuld voor het wonder mijner schepping — hoe wonderbaarlijk zijn toch Uw werken!
Daarom weet Gij dus ook alles wat er in mijn ziel omging, van haar allereerste begin af.
 15. Maar ook heel de samenstelling en ontwikkeling van mijn lichaam is U bekend, want Gij hebt dat Zelf gewrocht vanaf het oogenblik dat het ontstond, kunstig en in 't verborgen gewezen "uit het stof der aarde".
 16. Ook stond mijn geheele levensloop U reeds helder voor oogen, en de gebeurtenissen van elk mijner levensdagen stonden reeds in Uw boek geschreven nog vóór ik geboren was en nog vóór werkelijkheid was geworden wat Gij had voorbestemd.
 17. Zóó doorgrondt en kent Gij mij, maar ik kan U niet doorgronden, want Uw gedachten zijn veel hooger dan mijn
 18. gedachten. Bovendien zijn ze zooveel in aantal, dat ik nog eerder de zandkorrels van den oever der zee zou kunnen tellen — begon ik ze nú te tellen, dan zou ik er nog mee bezig zijn tot aan mijn laatsten snik.
 19. O God, Gij moest niet toelaten, dat menschen, die zoo goddeloos zijn, dat ze U niet als hun Schepper erkennen en
 20. eeren, nog bestaan! Ik kan deze misdadigers, die zich arglistig tegen U verzetten en Uw Naam ontheiligen, voor mijn oogen

¹ Het Hebr. woord doet denken aan iets wat van z'n omhulsel ontdaan wordt. God onthult alles.

² De dichter bedoelt: al ging ik van Oost tot West. Hij zegt het dichterlijk zóó: al vloog ik met de vleugelen van het licht, dat met den morgenstond (vs 10) verrijst, naar het uiterste Westen, waar de zon in de zee neerzinkt

³ In den tekst: "mijn nieren", als zetel van het zielsbeweeg.

21. niet zien. Omdat het *Uw* vijanden zijn, zijn het ook *mijn* vijanden. Ik haat hen, omdat ze U haten, en ik walg van hen,
22. omdat ze tegen U opstaan. Ja, mijn haat tegen hen is volkomen, want mijn houding tegenover U moet mijn houding tegenover hen bepalen.
- 23, 24. Doorgrond¹ mij, o God, en ken mijn hart, beproef mij en breng mijn verborgenste gedachten aan het licht, en laat mij zien of er bij mij ook nog iets van die goddeloosheid gevonden wordt, opdat ik daarvan afgebracht worde en gevoerd op den weg, die tot het eeuwige leven leidt.

PSALM 140.

HET RECHT DER ARMEN.

Opschrijf (vs 1).

1. Bestemd voor het gebruik in de liturgische diensten in het heiligdom.
Een Psalm. Van David.
2. Red mij, o Heere, uit de handen der mensen die boos van hart zijn, en die met hun handen gewelddaden bedrijven.
3. Behoed mij voor hen, die booze plannen smeden in hun binnenste, en geen dag laten voorbijgaan, zonder moeite en strijd te hebben veroorzaakt.
4. Zij paren list aan geweld, want hun lastertongen zijn venijnig als die der slangen — doen zij hun mond open, dan komt er addergif uit.
Doen zij hun mond open, dan komt er addergif uit².
5. Bewaar mij er voor, o Heere, dat ik in de handen dezer goddelooze mensen val; behoed mij voor deze mannen, die het geweld liefhebben, die allerlei plannen maken om
6. mij ten val te brengen — gelijk jagers onzichtbare valstrikken leggen en netten spannen om wild te vangen, zoo hebben deze hoovaardigen mij lagen gelegd, en ze zijn nog zoo dwaas te meenen, dat Gij het niet ziet.
Bij eiken voetstap die ik verzet, dreigt er gevaar.
Bij eiken voetstap die ik verzet, dreigt er gevaar³.
7. In deze gevaren wend ik mij vol vertrouwen tot den Heere — ik belijd: Heere, ik ben de Uwe, en Gij zijt de Mijne, en wil daarom luisteren naar mijn stem, als ik U smeekend aanroep.
8. Heere, Heere, Gij zijt immers mijn machtige Helper, en Gij beschermt als met een helm mijn hoofd ten dage van den strijd.
9. Geef dan ook nu, Heere, dat de goddelooze zijn vurig begeerde doel niet bereikt en geef dat zijn plannen verijdeld worden — dat zijn plannen verijdeld worden⁴,

¹ In vs 1 is gezegd, dat God hem doorgrondt. Hier wordt het gebeden. "Zuiver verstandelijk gewaardeerd, klopt het een volstrekt niet met het ander. Zuiver geestelijk gewaardeerd, klopt het een prachtig met het ander. Ik weet, o God, dat Gij mij doorgrondt en kent, ja doe dat, o God, doorgrond mij, ken mij, en doe het zoo, dat ik er bij leef en sterf, dat ik leer, waar en oprecht voor Uw aangezicht te leven, geen vrome Farizeër, maar een eenvoudig kind van U". (Buskes: "Liederen van bevrijding", blz. 215).

² In den tekst: "sela" = bis

³ Idem.

⁴ In den tekst: "sela" = bis.

10. opdat zij niet in zelfverheffing het hoofd trots omhoog steken; laat integendeel het kwaad dat zij tegen mij gesproken hebben, op hen zelf terugvallen.
11. Laat het vurige kolen op hen regenen¹ — leg hen in het graf, waaruit geen opstanding voor hen meer mogelijk is.
12. De kwaadspreker hebbe niet langer het hoogste woord in het heilige land, de geweldenaar worde zonder ophouden door het geweld getroffen.
13. Ik twijfel er geen oogenblik aan, of de Heere zal dit mijn gebed verhooren, want Hij heeft het recht lief, en Hij zal daarom de rechtszaak der ellendigen behartigen en het recht der armen doen gelden.
14. Dan zullen de rechtvaardigen Uw Naam loven, en zij die den Heere liefhebben, zullen zich steeds verheugen in het licht Uws aanschijns.

PSALM 141.

EEN KLAAGPSALM.

Opschrift (vs 1a).

- 1a Een Psalm.
Van David.
- 1b. Heere, tot U roep ik in mijn bitteren nood. Haast U, om mij te helpen. Wil naar mijn smeekstem luisteren, als ik tot U roep.
2. Laat mijn gebed U even welgevallig zijn als de reuk van een wierookoffer. Als ik mijn handen smeekend tot U ophef, laat dat zijn als de rook van het avondoffer dat ten hemel stijgt.
3. Bewaar mij ervoor, Heere, dat ik in mijn lijden tegen U zou opstaan: dat mijn mond woorden spreken zou, die U bedroeven; dat mijn lippen klachten zouden uiten, die Uw doen bedillen.
4. Bewaar mij niet slechts voor verkeerde woorden, maar ook voor verkeerde *dad*en. Laat zelfs de neiging daartoe in mijn hart niet opkomen. Ach, ik ben in mijzelf zoo zwak, en het schijnt soms verleidelijk om maar met de goddeloozen mee te doen, *om* aan hun spot en vijandschap te ontkomen. Heere, bewaar mij voor zulk een verdrag sluiten met de hel — laat mij door de weelde der wereld niet bekoord worden, doch liever met Uw volk kwalijk behandeld worden. Leid mij niet in verzoeking, maar verlos mij van den Booze!
5. Geef mij Uw rechtvaardige kastijding als een "gunst" te zien, en Uw tuchting als een verkwikkende hoofdzalf. Leer mij de roede kussen, die slaat.
Leer mij bidden voor degenen, die mij geweld doen.
6. Zelfs al zouden mijn "rechters" mij ter dood brengen, door mij van een rots te slingeren, laat mij dan nog mogen zegenen, die mij vervloeken.
7. Maar bij dat alles, Heere, aanzie onze nooden.
Gelijk door een ploegschaar de aarde omgewoeld en gescheurd wordt — zoo zijn wij gescheurd, en de beenderen der verslagenen liggen alom verstrooid — zelfs geen begrafenis werd hun deel!
8. Daarom zien op U, Heere, Heere, mijn schreiende oogen, bij U heb ik steeds mijn toevlucht gezocht en gevonden: laat mijn leven niet wegvlieten, zooals het water wordt

¹ De dichter denkt hier misschien aan een straf zooals Sodom trof.

uitgegoten.

9. Bewaar mij voor het geweld van hen, die mij een strik spannen, voor de valstrikken van de werkers der ongerechtigheid.
10. Laten de goddeloozen in hun kuil vallen, terwijl ik ongedeerd voorbijga.

PSALM 142.

IN DE SPELONK.

Opschrift (vs 1).

1. Een overdenking van David, toen hij in de spelonk was¹.
Een gebed.
2. Nu is mijn gansche bestaan één bange kreet tot den Heere, een en al smeeking tot den God mijns verbonds.
3. Gelijk men water uitgiet, zoo stort ik mijn jammerklacht uit voor Zijn aangezicht, en mijn benauwdheden leg ik voor
4. Hem neer, want ik ben zelf niet meer bij machte, den last van mijn lijden te dragen.
Dit is mijn troost, in druk mij weggelegd, dat Gij, Heere, Gij weet, hoe ellendig ik ben, want Gij hebt niet alleen den weg bepaald, dien ik gaan moet, maar Gij gaat ook van stap tot stap met mij mee.
Op dien weg hebben mijn belagers strikken gelegd, om mij ten val te brengen.
5. Ik sta al maar uit te zien, of er een helper opdaagt², maar ze hebben mij allen vergeten. Niets en niemand is er, waar ik heen kan vluchten: zij hebben mij allen verlaten.
6. Maar Gij, o Heere, zijt er nog. Gij, Die niet alleen mijn Schuilplaats zijt, waar ik als een arme en ellendige heen kan vluchten, maar ook mijn Rijkdom, waarin ik mij m'n gansche leven verlustigen kan.
7. Luister naar mijn smeeking, want *ik ben zeer zwak* — red mij van mijn vervolgers, want *zij zijn zeer sterk*.
8. Voer mij uit mijn gevangenis,
Tot roem Uws Naams, die heerlijk is!
Dat mij 't rechtvaardig volk omring',
En vroolijk van Uw weldaân zing'.

PSALM 143.

EEN GEBED IN DE DUISTERNIS.

Opschrift (vs 1a).

- 1a Een Psalm.
Van David.
- 1b. Heere, hoor mijn gebed, en neig Uw oor tot mijn smeeking. Bewijs in Uw gebedsverhooring, dat Gij de belofte van Uw verbond getrouw vervult, en dat Gij rechtvaardig zijt in het straffen van Uw en mijn vijanden.

¹ En vluchten moest voor Absalom.

² In den tekst: ik zie uit naar *rechts*. De rechterzijde was de onbeschermd zijde, waar de verdediger moest staan.

2. Waar diezelfde vijandschap van nature ook in *mijn* hart woont, wil nochtans Uw knecht niet veroordeelen, doch schenk mij genade voor recht, want anders is alle hoop op verlossing uitgesloten, daar niemand onder de levenden voor U kan bestaan.
3. Dat ik U ernstig aanroep, vindt z'n oorzaak in het feit, dat de vijand het op mijn leven gemunt heeft, mij voorover ter aarde heeft doen vallen, mij in duisternis opgesloten houdt,
4. gelijk de gestorvenen in het donkere graf liggen. Zodoende heb ik alle geestkracht verloren en mijn hart is geheel ontroerd, daar zonder Uw ingrijpen geen uitkomst meer mogelijk is.
5. Ik denk aan vroegere dagen, toen alles zoo mooi was, maar dan herinner ik mij tevens, dat Gij ook vroeger uitkomst geschonken hebt, en hoe machtig de werken Uwer handen waren!
6. Met des te meer vertrouwen breid ik daarom mijn handen biddend uit naar den hemel, om in ontvangst te nemen, wat Gij in mijn open handen leggen wilt. Maar meer nog dan naar Uw gaven, verlang ik naar Uzelf, gelijk het dorre land smacht naar den regen.
Gelijk het dorre land smacht naar den regen¹.
7. Verhoor mij, Heere, voor het te laat is, want reeds dreigt mijn geest te bezwijken; verberg Uw aangezicht niet voor mij, want dan zou ik sterven.
8. Doe mij na den nacht van lijden het morgenlicht van Uw goedertierenheid opgaan, want op U betrouw ik.
En niet alleen mijn mond, maar mijn gansche ziel bidt mee als ik U smeek: bewaar mij er voor, dat ik in dezen nood van Uw wegen afwijk.
9. Red mij echter uit de hand mijner vijanden, o Heere, Gij kunt dat alleen, Gij, bij Wien ik steeds mijn toevlucht gezocht en gevonden heb.
10. Leer mij daarbij, o God van zaligheden, mijn leven in Uw dienst besteden. Gij toch zijt en blijft mijn God; doch ik kan dit niet zonder de leiding van Uw Geest. Woont Die in mij, dan zal ik niet struikelen.
11. Geef Gij mij, o Heere, weer uitzicht en nieuwe levenskracht niets minder dan Uw eigen eer is daarmee gemoeid — en voer mij uit mijn benauwdheid, daar Gij im-12 mers steeds Uw uitverkorenen recht doet! En wil Gij zoo goed zijn om mijn vijanden te vernietigen, want zoolang zij leven, ben ik niet veilig; doe allen omkomen, die mijn leven bedreigen, want ik ben immers Uw knecht?

PSALM 144.

UITZICHT OP DE NIEUWE AARDE.

Opschrift (vs 1a).

- 1a Van David.
- 1b. Geloofd zij de Heere, op Wien ik bouwen kan als op een rots; Die mij ook in staat stelt, om weerstand te bieden tegen mijn vijanden.
2. Hij is het, Die mij kracht en moed geeft; Die mij beveiligt als ware ik in een bergvesting; Hij is mijn vaste Burcht en mijn Bevrijder; Hij is het Schild dat mij dekt, en tot Hem neem ik mijn toevlucht als het gevaar dreigt. Hij heeft ook gemaakt, dat gansche volken zich aan mij onderwierpen.

¹ In den tekst: "sela" = bis.

3. Heere, hoe wonderbaarlijk is het, dat Gij U zoo diep wilt neerbuigen tot en U wilt bemoeien met onwaardige en nietige
4. menschenkinderen, want de mensch vliegt daarheen als een ademtocht, en zijn dagen snellen voorbij als een vluchtige schaduw.
5. Waar Gij U dus geopenbaard hebt als een God Die uitkomst geven kunt en wilt, ontleen ik daaraan vrijmoedigheid U te bidden, om in dezen donkeren tijd Uw macht te onzen gunste te openbaren.
6. Heere, daal Gij Zelf neer uit Uw hoogen hemel, zoodat de bergen onder de aanraking Uwer voeten gaan rooken, en de vijand van schrik wegvlucht als Gij Uw bliksemschichten als pijlen in de gelederen slingert.
7. Gij hebt slechts uit de hoogte Uw hand uit te strekken, en wij zullen weer vrij zijn, verlost van den vijand, die als een alles vernielende waterstroom over ons is gekomen, ontkomen aan het juk der vreemde heerschappij.
8. O, verlos ons van den vijand, die zich niet alleen sterk gemaakt heeft door het geweld der wapenen, maar ook door het wapen van de leugen; die hun rechterhand plechtig hadden opgeheven tot den eed, — maar het waren valsche eeden!
9. O God, als Gij mij van hen bevrijd zult hebben, zal ik U een nieuw lied zingen, en Psalmen, begeleid door de tiensnarige harp.
10. Die liederen zullen niet de kracht onzer wapenen bezingen of de grootheid van den mensch, maar den roem van U, onzen God — want Gij zijt het, Die aan koningen de overwinning geeft en Uw knecht David hebt bevrijd¹.
11. O Heere, nog eens smee ik U dringend: bevrijd mij van het zwaard dezer boosdoeners, en red mij uit de handen der vreemden, die valsch en leugenachtig zijn, en die wel eeden zweren, maar ze ook spoedig verbreken.
- 12-14. Als deze goddeloozen van de aarde verdaan zijn, zal voor Uw volk de nieuwe tijd van enkel voorspoed en vrede aanbreken²: onze zonen zullen als welverzorgde planten zijn, bloeiend in jeugdige schoonheid; onze dochters even schoon als de slanke pilaren die de paleizen versieren; onze voorraad-schuren zullen steeds gevuld zijn met allerlei spijs; ons vee zal bij duizenden, ja, bij tienduizenden vermenigvuldigen op de velden; onze runderen zullen wei-doorvoed zijn; er zal geen ongeval en ziekte zijn³, en er zal geen alarm gemaakt worden op de pleinen⁴.
15. Welgelukzalig is het volk, dat dit vooruitzicht heeft.
Welgelukzalig is het volk, welks God de Heere is.

¹ David is door het geloof zóó zeker van de verhooring van zijn gebed, dat hij hier van de toekomstige bevrijding spreekt, als ware ze reeds een feit in den verleden tijd.

² In beelden, aan het aardsche leven (het Israël, volksleven) ontleend, wordt hier de heilstijd geteekend, die onder den Messias aanbreken zal, en in laatste instantie het leven op de nieuwe aarde, waarop gerechtigheid woont.

³ We denken hier aan de beschrijving van de nieuwe aarde door Johannes in de Openbaring: "Niemand zal zeggen: ik ben ziek".

⁴ NI. dat de vijand naderde. Dit is dus de profetie van den eeuwigen vrede.

PSALM 145.

EEN LOFLIED¹.

Opschrift (vs 1a).

- 1a Een loflied.
Van David.
- 1b. U wil ik verheerlijken, o mijn God, Gij, Die alleen Koning zijt en de gansche wereld regeert, en Uw Naam wil ik prijzen,
2. eeuwig en altoos. Zóó heerlijk is Uw Naam, dat ik daar eiken dag van gewagen zal, en mijn lofprijzing zal in der eeuwigheid niet ophouden.
3. Want de Heere is groot, en zeer prijzenswaardig. Hoé groot Hij is, kan geen menschenlijk verstand doorgronden,
4. maar Uw machtige daden zijn wel zoo vele, dat men alle geslachten der menschen door, ruime stof zal hebben, om van Uw werken te vertellen.
5. Terwijl anderen dan spreken van den heerlijken luister die van Uw majesteit uitstraalt, zal *ik* zingen van de wonderen
6. die Gij in de historie van Uw volk verricht hebt. Terwijl anderen verhalen van de vrees-inboezemende kracht Uwer daden, wil ik laten zien, hoe hoog Gij boven de afgoden ver-
7. heven zijt. Zoo zal de herinnering aan U zich als een stroom uitstorten over de aarde; eenerzijds zal uitkomen hoe vaderlijk goed Gij zijt, en anderzijds zal bejubeld worden Uw gerechtigheid, zoowel in het straffen Uwer vijanden als in het handhaven van Uw verbond.
8. Want genadig en barmhartig is de Heere, lankmoedig en
9. groot van goedertierenheid; niet alleen tot Israël, maar tot allen strekt Zijn goedheid zich uit, en Hij ontfermt Zich over al Zijn schepselen.
10. Dat dan alle schepselen hun lofzang paren aan die der
11. vromen, en dit lied make melding van de heerlijkheid van
12. Uw koningschap, en Uw groote macht. Want alle menschen moeten weten, hoe machtig Uw daden zijn, en hoe heerlijk de
13. luister is van Uw koningschap, een koningschap namelijk, dat eeuwig is, een heerschappij, die voortduurt tot het laatste
14. nageslacht; een regiment, ook daarin van alle andere onderscheiden, dat het z'n zorg wijdt aan het ellendige, want de Heere ondersteunt allen die dreigen te vallen, en die onder
15. den last des levens gebogen gaan, richt Hij op. Uw regeering gaat voorts over alles en allen. Vol verwachting is het oog aller schepselen op U gericht, en Gij stelt die verwachting niet teleur, want Gij geeft hun hun voedsel op den juisten
16. tijd, met milde hand voedt Gij tot verzadigens toe alles wat leeft, niet alleen omdat Gij dat zoo wilt, maar ook omdat Gij
17. aller behoeften kent. In alle wegen die Gij met de menschen houdt, zijt Gij strikt rechtvaardig, en in alles wat Gij doet, laat Gij U leiden door Uw goedheid.
18. Uw goedheid is zóó groot, dat zoodra iemand U in waar-

¹ Dit is de eenige van de 150 Psalmen, die dit opschrift draagt.

19. heid geloovig aanroept, Gij al vlak naast hem staat, en bereid zijt zijn wensch te vervullen: want Gij hoort niet alleen het hulpgeroep van degenen die U vreezen, maar Gij verhoort ook hun gebed, en schenkt hun verlossing.
20. De Heere bewaart allen die Hem liefhebben, maar Hij verdelgt alle goddeloozen.
21. Daarom zal mijn mond des Heeren lof verkondigen, en de tijd zal aanbreken, dat het gansche schepsel weer één machtig en eeuwig loflied zal zijn op den heiligen Naam des Heeren.

PSALM 146.

JACOBS GOD.

Opschrift (vs 1a).

- 1a. Hallelujah!
- 1b, 2. Prijst den Heer met blijde galmen;
Gij, mijn ziel, hebt rijke stof.
'k Zal zoolang ik leef, mijn Psalmen
Vroolijk wijden aan Zijn lof.
'k Zal zoolang ik 't licht geniet,
Hem verhoogen in mijn lied.
3. Want Hij is de Eenige, op Wien men vertrouwen kan. Het baat niet, hoe licht men daar ook toe geneigd is, om steun te zoeken bij menschen, ook al zijn het edelen en machtigen; want zij zijn ook maar menschen, die geen redding kunnen
4. brengen; immers, het zijn menschen van den dag, en als hun adem afgesneden wordt, keeren ze weder tot stof, en al hun grootsche plannen vallen als een luchtkasteel ineen.
5. Welgelukzalig daarentegen is hij, die steun zoekt bij den God Jacobs, die Zijn hulp alleen en uitsluitend verwacht van den Heere, die zijn hoop in 't hach'lijkst lot, vestigt op den
6. Heer zijn God. Want Hij, de almachtige Schepper van hemel en aarde en de zee en al wat daarin is, is tegelijk uw Vader,
7. Die eeuwig trouw blijft, en Zijn liefde in dienst stelt van Zijn macht: die verdrukt en vervolgd worden, kunnen bij Hem recht krijgen, en die honger hebben, verzadigt Hij met brood.
8. De Heere, de God des verbonds, pleegt hen die gevangen zijn, te bevrijden uit de hand hunner pijnigers; de oogen der blinden te openen; die onder 's levens last gebogen gaan, weer op te richten, en recht te verschaffen aan hen die onrechtvaardig behandeld worden, want de Heere heeft het recht
9. lief. De vreemdelingen, die zoo licht verstooten worden, beschermt Hij, en de weduwen en weezen, die geen natuurlijke beschermer hebben, houdt Hij staande; maar de goddeloozen voert Hij tot den ondergang.
10. 't Is de Heer van alle heeren,
Sions God, geducht in macht,
Die voor eeuwig zal regeeren,
Van geslachte tot geslacht.
Sion, zing uw God ter eer;
Prijs Zijn grootheid; loof den Heer!

PSALM 147.

's HEEREN VERKIEZENDE GENADE.

1. Looft den Heere!
Want Psalmen aan te heffen ter eere van mijn God, is niet alleen goed en liefelijk, maar ook onze dure roeping.
2. Hij immers bouwt steeds aan Jeruzalems muren, totdat de Godsstad voltooid is en de laatste uitverkorene is toegebracht.
3. Die gebroken zijn van hart, geeft Hij nieuwen moed en hoop, en Hij buigt Zich neer, om de wonden der lijdenden te verbinden.
4. Het getal der sterren, dat geen mensch tellen kan, is door Hem vastgesteld, en Hij kent de namen van al deze millioenen.
5. Ja, de Heere is groot en geweldig van vermogen, Zijn wijsheid overtreft nog het oneindig getal der sterren.
6. Hen die onder zware lasten gebukt gaan, houdt de Heere staande, maar Hij vernedert de goddeloozen en werpt ze ter aarde.
7. Zingt den Heere een danklied, zingt Psalmen ter eere van onzen God, onder begeleiding van de citer.
8. Die de blauwe hemel plotseling overdekt met wolken, die dan hun water uitgieten over de aarde, zoodat het gras uitspruit, niet slechts in de vruchtbare dalen, maar ook op de naakte berghellingen.
9. Zoo vindt dan het vee weer z'n voedsel; maar niet alleen voor het tamme vee zorgt de Heere, maar ook voor het wild gedierte: het geroep van jonge raven hoort Hij, en Hij voedt ze uit Zijn hand.
10. Maar wie, groot en sterk, op eigen kracht vertrouwen, moeten Zijn hulp ontberen, zooals zij die in den strijd vertrouwen op de sterke paarden of op de gespierde beenen der helden.
11. De Heere is daarentegen terstond ter hulp gereed voor degenen, die Hem aanroepen en eeren, want Hij verlustigt er Zich in als de mensch alles verwacht van Zijn goedertierenheid.
12. Prijst den Heere, o inwoners van Jeruzalem, looft den
13. Heere, gij Sionieten, want Hij was het, Die uw stad onneembaar gemaakt heeft voor den vijand, door Uw poorten stevig te grendelen. De zegen die nu op haar inwoners ligt, komt
14. van Hem — het is de zegen van den vrede in het geheele land en de zegen van voorspoed, zoodat ieder verzadigd kan worden met het vette der tarwe.
15. Hij regeert over de geheele aarde, en Zijn bevelen gaan als snelle boden uit, om Zijn wil te volvoeren!
16. Nu eens verandert Hij het regenwater in sneeuw, die neervalt als witte wol, en dan weer in rijm, die zich op de takken legt als witte asch.
17. Soms ook werpt Hij het uit den hemel als stukken hagel, en voor Zijn koude stollen de wateren¹.
18. Maar als Hij het beveelt, smelt het ijs weer, en als Hij Zijn wind doet waaien, vloeien de wateren weer daarheen.

¹ Naar Noordtzij, Korte Verklaring, blz. 261.

19, 20. Zoo doet de Heere alles, en Hij zorgt voor allen, maar in Zijn verkiezende genade gaf Hij Zijn volk het allerschoonste geschenk.

Hij gaf aan Jacob Zijne wetten,
Deed Isrel op Zijn woorden letten;
Hij leerde z'in Zijn wegen wand'len.
Zoo wou Hij met geen volken hand'len;
Die moesten Zijn getuigenissen
En Zijn verbondsgeheimen missen.
Laat dan Gods lof ten hemel rijzen;
Laat al wat adem heeft Hem prijzen.

PSALM 148.

VOOR ZIJN TROON EN HIER BENEDEN.

Opschrift (vs 1a).

1a. Hallelujah!

Het koor van den hemel (vs 1b—6).

- 1b. Looft den Heere, daarboven in den hemel — eere zij God in den hooge.
2. Gij engelen voor Zijn troon, geschaard in tallooze heirscharen, looft Hem.
3. Gij zon en maan, looft Hem, en ook gij sterren, die uit licht gemaakt zijt.
4. Looft Hem, gij hoogste hemelen en gij wolken boven het uitspansel
5. Looft allen daarboven den Naam des Heeren, want ze zijn alle Zijn schepselen, op Zijn Woord in het aanzijn geroepen.
6. Daardoor kregen ze voor altijd bestand, en Zijn wet is hun onveranderlijk richtsnoer.

Het koor van de aarde (vs 7-14).

7. Looft den Heere, alles wat hier beneden op de aarde is. Gij zeemonsters in die diepe wateren.
8. Gij bliksemstralen en hagelsteen, sneeuw en dampen. Gij stormwind ook, die Zijn bevelen uitvoert.
9. Gij bergen en alle heuvelen, gij vruchtboomen en cederen.
10. Gij wild gedierte en alle vee, gij kruipende en gevleugelde dieren.
11. Gij koningen der aarde en alle volken, gij vorsten en rechters der aarde.
12. Gij jongelingen en jongedochters, grijsaards en kinderen.
13. Dat zij allen tezamen, in hemel en op aarde, den Naam des Heeren loven, want Zijn Naam alleen is hoog verheven.
14. Zijn majesteit ligt over de aarde en den hemel.

Hij heeft Zijn volk uit de vernedering weer opgeheven en genade en eere gegeven — de heilstijd is aangebroken; alle vromen zullen Hem nu voor eeuwig prijzen, allen die waarlijk Israëlieten zijn; Zijn volk zal nu altijd bij den Heere zijn.

PSALM 149.

HET NIEUWE LIED EN EEN NIEUWE TIJD.

Opschrift (vs 1a).

- 1a. Hallelujah!
 - 1b. Zingt den Heere een nieuw lied, en vermeldt Zijn lof in de vergadering der vromen.
 2. Israël verblijde zich in Hem, Die het tot Zijn volk gemaakt heeft, en laten Sions zonen jubelen, dat zij zulk een God tot Koning hebben.
 3. Nu is er geen reden meer tot klacht, maar tot lof; nu behoeven de harpen niet meer aan de wilgen te hangen, maar kunnen onder tamboerijn- en citerspels Psalmen worden gezongen, en men make zich op ten reidans.
 4. Want de Heere heeft verlossing geschonken, en daarin getoond een welgevallen te hebben in Zijn volk. Hij heeft inplaats van smaadheid een kroon der eere gegeven, en met Zijn heil bezocht degenen, die zich onder 's vijands druk aan Hem hadden vastgeklampt.
 5. Dat de vromen dan nu juichen en lofzangen zingen, overdag en bij nacht.
 6. Een nieuwe geest is vaardig geworden over het eertijds verdrukte en kermende volk: zij doen hun strijdlieden hooren van de oorlogen des Heeren, en met het tweesnijdend
 7. zwaard in de vuist geklemd, trekken zij op om wraak te oefenen aan de heidenen, die hen hadden vertrapt, en om de volken, onder wier heerschappij zij zuchten moesten, in den Naam des Heeren te tuchtigen.
 8. Als overwinnaars in Jeruzalem teruggekeerd, voeren zij koningen, in ketenen gebonden, achter zich aan, en veldheeren
 9. in ijzeren boeien gekluisterd — om het vonnis aan hen te voltrekken, dat reeds lang in Gods raad bepaald was en in Zijn boek geschreven stond.
- Dat is de gloriëdag voor al het volk des Heeren! Hallelujah!

PSALM 150.

HALLELUJAH.

1. Hallelujah!
Looft God in Zijn heiligdom hier heneden. Looft Hem in Zijn heiligdom hier boven. Gij priesters in den tempel,
En gij engelen boven de sterren, voor Zijn troon, Looft God, looft Zijn Naam alom¹.
2. Looft Hem, om de machtige daden, die Hij gedaan heeft. Looft Hem, omdat Hij zoo ontzaglijk groot is².
3. Looft Hem met bazuingeschal. Looft Hem met harp en citer.
4. Looft Hem met tamboerijn en reidans. Looft Hem met snarenspeel en fluit.
5. Looft Hem met helklinkende cymbalen. Looft Hem met jubelende cymbalen³.
6. Ja, alles wat adem heeft, love den Heere⁴.
Hallelujah!⁵.

¹ In deze eerste strophe wordt dus aangegeven, *wie* Hem loven moeten. De beide koren uit het *aardsche* en *hemelsche* heiligdom moeten samenstemmen in den lof des Heeren.

² In deze tweede strophe wordt aangegeven *waarom* men Hem loven moet.

³ In deze derde strophe wordt aangegeven *hoe* men Hem loven moet, nl. Met alle denkbare muziekinstrumenten, d. i. N. T. isch: met geheel het hart, met geheel de ziel en met alle krachten.

⁴ Bij het *tempelkoor* en het *hemelkoor* (vs 1) voegt zich nu heel het *scheppingskoor*.

⁵ Zoo eindigt dan dit Psalmboek, dat vol is van klachten en gebeden uit de diepte, in een loflied. Het eindigt in den *hemel*, want als "alles wat adem heeft" God looft, dan is dat de hemel.

Hier loopt alles op uit, en hier worden Gods beloften, waaraan dit Psalmboek zoo rijk is, ten diepste vervuld. Het slot van dit boek is gelijk aan het slot van den Bijbel: het nieuwe lied in het nieuwe Jeruzalem. Christus, Die in den eersten Psalm (zie toelichting Ps. 1) nog strijden moet tegen "vorsten", is Overwinnaar.

De Psalmen weten ervan, dat het lijden dezes tegenwoordigen tijds niet te waardeeren is tegen de heerlijkheid, die geopenbaard zal worden.